

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΑΕΚ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών

ΣΑΕΚ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

**ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
«ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ»**

Συγγραφική ομάδα

Σπυρίδων Κοττώρης

Δημήτριος Δαπόντας

Ιωάννα Καραγκιόζη

Ιωάννα Κατσιοποπούλου

Λυκούργος Σπυριδώνης

Νικολέττα Τριάντη

Αντώνιος Τσαλίδης

Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης

του εκπαιδευτικού εγχειριδίου

Προκόπης Πανδής

Γλωσσική επιμέλεια

Εκδόσεις Σοκόλη

Σχεδιασμός-σελιδοποίηση

Mr. Moschos / WINK DESIGN

Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού εγχειριδίου της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» (κωδικός ΟΠΣ [MIS] 5069281) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε με σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και, ειδικότερα, από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρο της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ και τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ.). Το παρόν εκπαιδευτικό εγχειρίδιο αναπτύχθηκε με την ευθύνη του ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, τα επιστημονικά στελέχη του οποίου παρακολούθησαν και υποστήριξαν τον συντονισμό του έργου σε όλες του τις φάσεις.

Περιεχόμενα

1	Πρόλογος	7
2	Εισαγωγή	9
A	Περιγραφή ειδικότητας	11
1	Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	11
1 . 1	Τίτλος ειδικότητας	11
1 . 2	Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	11
2	Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας	12
2 . 1	Ορισμός ειδικότητας	12
2 . 2	Αρμοδιότητες/Καθήκοντα	12
2 . 3	Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	14
2 . 4	Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	14
B	Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	15
1	Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	15
2	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	16
Γ	Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές και αναλυτικό περιεχόμενο του προγράμματος της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	23
1	Ωρολόγιο πρόγραμμα	24
2	Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	26
2 . 1	ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	26
2 . 1 . A	ΑΡΧΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	26
2 . 1 . B	ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	32
2 . 1 . Γ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	39
2 . 1 . Δ	ΑΡΧΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ	46
2 . 1 . Ε	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	52
2 . 1 . ΣΤ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	60
2 . 1 . Ζ	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	65
2 . 1 . Η	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	71

2 . 2	ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	77
2 . 2 . Α	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	77
2 . 2 . Β	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	82
2 . 2 . Γ	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	88
2 . 2 . Δ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	94
2 . 2 . Ε	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	100
2 . 2 . ΣΤ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	105
2 . 2 . Ζ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	112
2 . 2 . Η	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	118
2 . 3	ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	124
2 . 3 . Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ	124
2 . 3 . Β	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	130
2 . 3 . Γ	ΑΡΧΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ	136
2 . 3 . Δ	ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	143
2 . 3 . Ε	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	148
2 . 3 . ΣΤ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ	155
2 . 3 . Ζ	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	161
2 . 3 . Η	ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	168
2 . 3 . Θ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	174
2 . 4	ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	181
2 . 4 . Α	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ	181
2 . 4 . Β	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ	187
2 . 4 . Γ	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	194
2 . 4 . Δ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	202
2 . 4 . Ε	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ	208
2 . 4 . ΣΤ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	215
2 . 4 . Ζ	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	221
2 . 4 . Η	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΝ	226
2 . 4 . Θ	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	232
3	Διδακτική μεθοδολογία	238
4	Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	241
4 . 1	Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας	241
4 . 2	Μέσα ατομικής προστασίας	242
Δ	Προδιαγραφές υλοποίησης πρακτικής άσκησης	243
1	Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	244
2	Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η	246

2 . 1	Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης	246
2 . 2	Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης	246
2 . 3	Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης	248
3	Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της πρακτικής άσκησης	249
4	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης	250
5	Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος πρακτικής άσκησης	260
5 . 1 . Α	ΑΡΧΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	260
5 . 1 . Β	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	260
5 . 1 . Γ	ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	261
5 . 1 . Δ	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	261
5 . 1 . Ε	ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	262
5 . 1 . ΣΤ	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	263
5 . 2	Μεθοδολογία υλοποίησης πρακτικής άσκησης	263
	Βιβλιογραφία	265
Α	Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα	266
Β	Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων	276
Γ	Σχετική εθνική νομοθεσία	279

1 | Πρόλογος

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281], η οποία υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρο της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ και τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και την ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα, μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης, την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία, αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση COVID-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του θεσμού. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε μια συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Εμπερικλείοντας μια καινοτόμο δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επιδιώξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.
- Αναπτύχθηκαν:
 - Επικαιροποιημένοι «οδηγοί κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης,
 - Αντίστοιχα εκπαιδευτικά εγχειρίδια για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών/-τριών,
 - Συναφείς τράπεζες θεμάτων για κάθε ειδικότητα.
- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της

εκπαίδευσης και της πιστοποίησής της, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

- Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επενέργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο, αναπτύχθηκε μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των οδηγιών κατάρτισης, των εγχειριδίων και των τραπεζών θεμάτων, ώστε αυτά να βρίσκονται –κατά το δυνατόν– σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2 | Εισαγωγή

Το παρόν εγχειρίδιο, εκκινώντας από την περιγραφή της ειδικότητας, εστιάζεται στο αναλυτικό περιεχόμενο και τις βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές ενός προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών». Στοχεύει στην ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του προγράμματος κατάρτισης, λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, αλλά και στους/στις εκπαιδευτές/-τριες των προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τα στελέχη σχεδιασμού, τους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους –τις Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης–, αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/-ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί μια συστηματική βάση, η οποία περιλαμβάνει βασικά στοιχεία για την κατανόηση του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας, αλλά κυρίως εστιάζεται στην ανάλυση των μαθησιακών ενοτήτων και των εκπαιδευτικών προδιαγραφών της θεωρητικής και της εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα όπως και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο αποτελείται από τέσσερα (Α΄-Δ΄) Μέρη.

- **Το Μέρος Α΄ παρέχει συνοπτικά τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας.**
Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των κύριων εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, ενώ γίνεται αναφορά σε βασικές πηγές πληροφόρησης σε σχέση με την ειδικότητα.
- **Το Μέρος Β΄ εστιάζεται στον καθορισμό των ευρύτερων, αλλά και των επιμέρους ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.**
Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- **Το Μέρος Γ΄ εστιάζεται στο περιεχόμενο και τη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και σε βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές υλοποίησής του.**

Το Μέρος Γ΄ περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα, καθώς και την περίληψη, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα, τις βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά, ένα κείμενο αναφοράς και τις προτεινόμενες πηγές μελέτης κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται στην προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία, όπως και σε σημαντικές πληροφορίες που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

- **Το Μέρος Δ΄ εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.**

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες και τους/τις εκπαιδευτές/-τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης, ενδεικτικές εργασίες, τις οποίες θα εκτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες, καθώς και οι ειδικές προδιαγραφές υλοποίησης που αφορούν τον εξοπλισμό. Αναλύονται οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων, ενώ προτείνονται βασικές μεθοδολογικές αρχές για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο και η τράπεζα θεμάτων της ειδικότητας συνδέονται οργανικά με τον αντίστοιχο οδηγό κατάρτισης της ειδικότητας.¹

Για τη συγγραφή της μεθοδολογίας ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων συνεργάστηκαν οι Ρένα Βαρβιτσιώτη, Ελένη Θεοδωρή, Κωνσταντίνος Μαρκίδης και Δέσποινα Μπαμπανέλου, η οποία ανέλαβε και τη συντακτική της επιμέλεια. Η μεθοδολογία αυτή εκπονήθηκε στο πλαίσιο της «Οριζόντιας Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας» της εν λόγω Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» και με βάση μια κατάλληλα προσαρμοσμένη εκδοχή του προτύπου ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γούλας, Μαρκίδης & Μπαμπανέλου, 2021).

1 Κοττώρης, Σ., Κολοβού, Β., Αναγνωστέλος, Κ. & Μαρκίδης, Κ. (2022). *Οδηγός Κατάρτισης: «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών»*. Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας.

Περιγραφή ειδικότητας

1 | Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 • Τίτλος ειδικότητας

«Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών».²

1.2 • Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα ανήκει στον τομέα «Διοίκησης και Οικονομίας» και στην ομάδα προσανατολισμού «Διοίκησης και Οικονομίας».

2 ΦΕΚ 2661/Β'/30-5-2022

2 | Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

2.1 • Ορισμός ειδικότητας

Το «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» είναι ο/η επαγγελματίας, ο/η οποίος/-α, με τις εξειδικευμένες γνώσεις και τεχνικές που έχει αποκτήσει κατά την κατάρτισή του/της, αλλά και με τις απαιτούμενες διαπροσωπικές και επιχειρησιακές δεξιότητες που διαθέτει, παρέχει χρηματοοικονομικές, ασφαλιστικές και διοικητικές υπηρεσίες σε πλήθος επιχειρηματικών κλάδων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Διακρίνεται για την οργάνωση, τον συντονισμό και την επίβλεψη των διοικητικών λειτουργιών, δραστηριοτήτων και εργασιών των επιχειρήσεων ή οργανισμών, αναλαμβάνοντας μεγάλο βαθμό ευθύνης και πρωτοβουλίας.

Οι επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα οργανώνουν και διαχειρίζονται οικονομικά και φορολογικά δεδομένα των πελατών/-ισών τους, συμμετέχοντας στον σχεδιασμό και στην ανάπτυξη χρηματοοικονομικών αναλύσεων για φυσικά πρόσωπα, ιδρύματα και δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς. Μέσα από την αποτελεσματική επικοινωνία με τους/τις πελάτες/-ισσές τους, αντιλαμβάνονται τις ανάγκες τους για κάποια χρηματοοικονομική λύση και είτε διαχειρίζονται το αίτημα είτε το προωθούν στο κατάλληλο τμήμα. Η πολύ καλή γνώση και εφαρμογή ευρωπαϊκών κανονισμών, νομικών περιορισμών και θεμάτων κανονιστικής συμμόρφωσης για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς είναι ζωτικής σημασίας για τον/την επαγγελματία της ειδικότητας.

Ειδικά όταν το «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» απασχολείται στον ασφαλιστικό κλάδο, παρέχει στους/στις πελάτες/-ισσες βοήθεια και πληροφορίες σχετικά με τις ασφάλειες και διαχειρίζεται το γραφειοκρατικό σκέλος της σύναψης ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Το «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» μπορεί επιπλέον να εξειδικεύεται είτε στον τομέα της εκτίμησης κινδύνων είτε στον τομέα του διακανονισμού ζημιών. Ως εκτιμητής/-τρια κινδύνων εκτιμά κατά περίπτωση τον ασφαλιστικό κίνδυνο, για να προσδιορίσει το κόστος της ασφάλισης και τους όρους της ασφαλιστικής σύμβασης, και εκδίδει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο. Ως διακανονιστής/-τρια ζημιών εκτιμά την έκταση της ζημίας, για να προσδιορίσει και να καταβάλει το ποσό της αποζημίωσης σύμφωνα με τους όρους της ασφαλιστικής σύμβασης.

2.2 • Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Το «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα:

- Δημιουργεί και διατηρεί βάση δεδομένων των πελατών/-ισών,

- Συγκεντρώνει όλα τα ταυτοτικά, νομικά και φορολογικά έγγραφα των φυσικών και νομικών προσώπων σύμφωνα με την αρχή «Γνώρισε τον πελάτη σου» (“Know Your Customer-KYC”),
- Διενεργεί συνεντεύξεις πελατών/-ισσών για τον προσδιορισμό της οικονομικής κατάστασης και των οικονομικών στόχων τους,
- Αντλαμβάνεται την ανοχή κινδύνου τόσο από την πλευρά της επιχείρησης όσο και από την πλευρά του/της πελάτη/-ισσας, εκμαιεύοντας και άλλες πληροφορίες που απαιτούνται,
- Συμμετέχει αποτελεσματικά στην ανάπτυξη χρηματοοικονομικών σχεδίων, επενδυτικών και ασφαλιστικών στρατηγικών,
- Αναλύει τα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα ενός επιχειρηματικού σχεδίου (business plan),
- Εφαρμόζει τον νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR),
- Συγκρίνει τις διάφορες μορφές εμπορικών εταιρειών, προτείνοντας την κατάλληλη μορφή σύστασης και λειτουργίας και λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος,
- Επιλύει τα προβλήματα που προκύπτουν στις συναλλαγές με τον/την πελάτη/-ισσα,
- Καταχωρεί, επεξεργάζεται και ενημερώνει δεδομένα πελατών/-ισσών στο πρόγραμμα διαχείρισης χαρτοφυλακίου, με βάση τις διαδικασίες ασφαλιστικής επιχείρησης,
- Εκτιμά κατά περίπτωση τον ασφαλιστικό κίνδυνο, για να προσδιορίσει το κόστος της ασφάλισης και τους όρους της ασφαλιστικής σύμβασης, και εκδίδει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο,
- Διεκπεραιώνει έγγραφα ασφάλισης, ακυρώσεων, συναλλαγών αποζημιώσεων, αλλαγών συμβολαίων και πληρωμών,
- Προσδιορίζει τα ποσά των προς είσπραξη ασφαλίσεων και οργανώνει μεθόδους αποτελεσματικής είσπραξης των ασφαλίσεων, με βάση τις διαδικασίες της ασφαλιστικής επιχείρησης,
- Εκτιμά την έκταση της ζημίας, για να προσδιορίσει και να καταβάλει το ποσό της αποζημίωσης σύμφωνα με τους όρους της ασφαλιστικής σύμβασης,
- Φροντίζει για την εξόφληση όλων των υποχρεώσεων προς τους/τις πελάτες/-ισσες, τους/τις ασφαλιστικούς/-ές διαμεσολαβητές/-τριες και τρίτους/-ες, σύμφωνα με τις διαδικασίες της ασφαλιστικής επιχείρησης,
- Καταγράφει τα ληξιπρόθεσμα ασφαλίστρα και τις επισφαλείς απαιτήσεις, σύμφωνα με τις διαδικασίες της ασφαλιστικής επιχείρησης,
- Διαχειρίζεται αιτήσεις, ανανεώσεις συμβολαίων και λοιπά έγγραφα ασφαλισμένων και ασφαλιστικών διαμεσολαβητών/-τριών, όπου είναι απαραίτητη η είσπραξη χρημάτων, με βάση τις διαδικασίες της ασφαλιστικής επιχείρησης,

- Διενεργεί προσεκτικά και με ευγένεια συναλλαγές με ασφαλισμένους/-ες, ασφαλιστικούς/-ές διαμεσολαβητές/-τριες και τρίτους/-ες, σύμφωνα με τις οδηγίες που λαμβάνει από τον/την προϊστάμενο/-η του/της και τις τυπικές διαδικασίες της ασφαλιστικής επιχείρησης.

2.3 • Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» μπορεί να εργαστεί σε:

- Τραπεζικούς οργανισμούς,
- Χρηματοοικονομικούς οργανισμούς,
- Χρηματιστηριακές επιχειρήσεις,
- Ασφαλιστικές εταιρείες,
- Ιδιωτικές επιχειρήσεις όλων των επιχειρησιακών κλάδων ως υπάλληλος παροχής χρηματοοικονομικών, ασφαλιστικών και διοικητικών υπηρεσιών,
- Υπουργεία, ασφαλιστικά ταμεία, ΟΤΑ και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

2.4 • Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

Προϋπόθεση εγγραφής των ενδιαφερομένων είναι να είναι κάτοχοι απολυτηρίων τίτλων εκπαιδευτικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως ακολούθως:

Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.), Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ), Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Β΄ κύκλου σπουδών, καθώς και οι ισότιμοι προς τους προαναφερόμενους τίτλοι.

Οι γενικές προϋποθέσεις εγγραφής στις ΣΑΕΚ ρυθμίζονται στον εκάστοτε ισχύοντα Κανονισμό λειτουργίας.

B

Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

1 | Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών». Επιδιώκεται, μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης αλλά και της πρακτικής άσκησης, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών».

2 | Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα.

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
A. «Αρχές νομικής επιστήμης» συνέχεια >>	• Εφαρμόζουν τον νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR), • Συγκρίνουν τις διάφορες μορφές εμπορικών εταιρειών, προτείνοντας την κατάλληλη μορφή σύστασης και λειτουργίας και λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, • Αξιολογούν τις γνώσεις τους σχετικά με το νομικό πλαίσιο της διαπραγμάτευσης, της αντιπροσώπευσης και των συμβάσεων, προβλέποντας πιθανές ευκαιρίες και αποφεύγοντας κινδύνους, • Περιγράφουν τις μορφές των αξιογράφων, αναφέροντας το πεδίο εφαρμογής και το νομικό πλαίσιο, • Οργανώνουν τις εργασίες σύστασης και λειτουργίας μιας εταιρείας, • Επιλύουν προβλήματα που προκύπτουν στις συναλλαγές με τον/την πελάτη/-ισσα, • Αναγνωρίζουν τη νομική διάσταση του ασφαλιστικού κινδύνου, της ασφάλισης των μεταφορών, των προσώπων και των οντοτήτων, • Εφαρμόζουν τους κανόνες δικαίου στις συναλλαγές και στην επικοινωνία με τον/την πελάτη/-ισσα, • Εφαρμόζουν τους βασικούς κανόνες που ρυθμίζουν τη λειτουργία και εποπτεία των ασφαλιστικών, χρηματιστηριακών, επενδυτικών και τραπεζικών επιχειρήσεων, • Ερμηνεύουν τους όρους των συμβάσεων που υπογράφονται με τους/τις πελάτες/-ισσες,

συνέχεια >>

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια A. «Αρχές νομικής επιστήμης»	• Αναφέρονται στο νομικό πλαίσιο των βασικών ασφαλιστικών, χρηματιστηριακών, επενδυτικών και τραπεζικών προϊόντων, • Προετοιμάζουν τις χρηματιστηριακές και ασφαλιστικές συναλλαγές, εξετάζοντας αν ικανοποιούνται όλες οι προϋποθέσεις του νόμου (απαιτήσεις πληροφόρησης, κοινοποιήσεις, προθεσμίες κ.λπ.).
B. «Οικονομικές και στατιστικές αρχές» συνέχεια >>	• Ερμηνεύουν τους παραγωγικούς συντελεστές της οικονομίας και το οικονομικό πρόβλημα, • Προσδιορίζουν τις βασικές έννοιες της στατιστικής ανάλυσης καθώς και τις βασικές ιδιότητές της, • Εφαρμόζουν την καθιερωμένη μεθοδολογία και τα εργαλεία της στατιστικής επιστήμης, • Σχεδιάζουν και οργανώνουν σύνολα ποσοτικών δεδομένων, • Παράγουν στατιστικά αποτελέσματα από τα σύνολα ποσοτικών δεδομένων (αριθμητική και γραφική απεικόνιση), • Ερμηνεύουν και εξάγουν συμπεράσματα από ένα σύνολο ποσοτικών δεδομένων, • Περιγράφουν τις βασικές αρχές και εφαρμογές της θεωρίας των πιθανοτήτων, • Επιλύουν μαθηματικά ζητούμενα οικονομικών διεργασιών, • Αναγνωρίζουν τις βασικές μεταβλητές που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των οικονομικών μονάδων, • Διακρίνουν και αξιολογούν τους παραγωγικούς συντελεστές της οικονομίας και του κλάδου, • Συνδυάζουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης και της προσφοράς με την τιμολογιακή πολιτική που εφαρμόζει η επιχείρηση, • Υπολογίζουν την ελαστικότητα και ανελαστικότητα της ζήτησης και της προσφοράς, • Χρησιμοποιούν μαθηματικούς τύπους και συναρτήσεις για επίλυση οικονομικών προβλημάτων,

συνέχεια >>

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια Β. «Οικονομικές και στατιστικές αρχές»	• Ορίζουν τις βασικές οικονομικές αρχές, όπως είναι η αξία του χρήματος σε σχέση με τον χρόνο, ο τόκος, ο μερισμός, η προεξόφληση κ.λπ., • Αντιμετωπίζουν την πολυπλοκότητα των επιχειρηματικών αποφάσεων με μεγαλύτερη σιγουριά και αποφασιστικότητα.
Γ. «Αρχές οργάνωσης, διοίκησης, μάρκετινγκ και επικοινωνίας» συνέχεια »	• Περιγράφουν τις λειτουργίες της επιχείρησης με αναφορά στις θεωρίες λήψης διοικητικών αποφάσεων, • Αναλύουν το όραμα, την αποστολή, τους σκοπούς, τους στόχους και τις αξίες μιας επιχείρησης, • Αναγνωρίζουν τις διαφορές μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης, • Χρησιμοποιούν μεθοδολογίες ανάλυσης του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης, • Ταξινομούν τις επιχειρήσεις με βάση το μέγεθός τους, • Υποστηρίζουν τα στελέχη της επιχείρησης στην κατάρτιση των επιχειρηματικών σχεδίων (business plans), • Αναγνωρίζουν τα είδη επικοινωνίας στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης, • Συντάσσουν επιστολές και έγγραφα, ώστε να διευκολύνουν τη ροή της πληροφορίας εντός και εκτός της επιχείρησης, • Εκτελούν τις κατάλληλες στρατηγικές τοποθέτησης και διαφοροποίησης προϊόντων και υπηρεσιών, • Αξιοποιούν τα κύρια στοιχεία της επικοινωνίας και ερμηνεύουν τα λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα, • Ερμηνεύουν τις βασικές λειτουργίες του μάρκετινγκ και τη συνεισφορά του τμήματος μάρκετινγκ στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης, • Αναδεικνύουν τον ρόλο της τμηματοποίησης της αγοράς, των συστημάτων πληροφοριών μάρκετινγκ, των στρατηγικών και των διαδικασιών δημιουργίας νέων προϊόντων, • Χρησιμοποιούν τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης (social media), προγραμματίζοντας δημοσιεύσεις για την προώθηση και προβολή της επιχείρησης,

συνέχεια »

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια Γ. «Αρχές οργάνωσης, διοίκησης, μάρκετινγκ και επικοινωνίας»	• Εφαρμόζουν το μείγμα μάρκετινγκ προϊόντων και υπηρεσιών (marketing mix), • Αναγνωρίζουν τον ρόλο της οργάνωσης των διαδικασιών εξυπηρέτησης στη διαμόρφωση της εμπειρίας του/της πελάτη/-ισσας, • Προτείνουν πιθανές τροποποιήσεις στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας μιας επιχείρησης, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της, • Αισθάνονται αυτοπεποίθηση όταν διαπραγματεύονται με τρίτους.
Δ. «Χρηματοοικονομικές και τραπεζικές αρχές» συνέχεια »	• Αξιολογούν επενδύσεις υπό καθεστώς βεβαιότητας, • Εξηγούν τον τρόπο λειτουργίας και τα είδη των μετοχών, των ομολόγων και των παραγώγων, • Υπολογίζουν το κεφάλαιο κίνησης που χρειάζεται μια επιχείρηση, • Αναλύουν το νεκρό σημείο μιας επιχείρησης, • Παρουσιάζουν τον ρόλο του χρήματος στην οικονομία, • Αναλύουν τον ρόλο των χρηματοπιστωτικών αγορών στο οικονομικό κύκλωμα, • Επεξηγούν τον ρόλο του τραπεζικού συστήματος στην προσφορά χρήματος, • Παρουσιάζουν και αναλύουν τον ρόλο και τη λειτουργία των κεντρικών τραπεζών στην οικονομία, • Περιγράφουν τα βασικά εργαλεία της νομισματικής πολιτικής, • Παρακολουθούν τις επιπτώσεις των αποφάσεων της νομισματικής πολιτικής στα επιτόκια, στον πληθωρισμό και στην απασχόληση, • Περιγράφουν τα κύρια προϊόντα και τις κύριες λειτουργίες των τραπεζών, • Αναλύουν τις σύνθετες αλληλεπιδράσεις των τραπεζών με την οικονομία, τις χρηματαγορές και τις αρχές (κυβέρνηση και κεντρική τράπεζα), • Αναλύουν τις αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων, από τα απλά στελέχη των τραπεζών μέχρι και τα στελέχη των εποπτικών αρχών,

συνέχεια »

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια Δ. «Χρηματοοικονομικές και τραπεζικές αρχές»	• Έχουν επίγνωση της σύνδεσης του σύνθετου θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία των τραπεζών με την προώθηση της ομαλής λειτουργίας της οικονομίας, • Διασφαλίζουν ότι λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της κανονιστικής συμμόρφωσης για την προστασία της τράπεζας και της οικονομίας από ενδεχόμενη εξαπάτηση, • Προσαρμόζονται στον ρόλο της τεχνολογίας, της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής στην αλλαγή του τραπεζικού συστήματος, • Αναλύουν κριτικά τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών.
Ε. «Λογιστικές και φορολογικές αρχές» συνέχεια »	• Εφαρμόζουν τις βασικές λογιστικές αρχές, • Περιγράφουν τις μεταβολές των λογαριασμών μέσω της χρέωσης και της πίστωσής τους, ανάλογα με το είδος των λογιστικών γεγονότων, • Εντοπίζουν τους λογαριασμούς ενεργητικού και παθητικού, τα έσοδα και τα έξοδα, • Πραγματοποιούν λογιστικές εγγραφές σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) και τις αρχές των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ), • Αναγνωρίζουν τις λογιστικές καταστάσεις, • Ερμηνεύουν τις πληροφορίες που δίνουν για την επιχείρηση οι λογιστικές καταστάσεις, • Διακρίνουν τα είδη και τη χρησιμότητα της απογραφής, ανάλογα με την έκταση, τον χρόνο και τον τρόπο πραγματοποίησής της, • Προσδιορίζουν την έννοια της απόσβεσης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, • Αναλύουν τα κριτήρια για την κατάλληλη επιλογή των λογιστικών βιβλίων (απλογραφικών ή διπλογραφικών), • Χρησιμοποιούν τους αριθμοδείκτες σε συνδυασμό με τον ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, προκειμένου να βγάζουν συμπεράσματα για τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης, • Ερμηνεύουν τις πληροφορίες που εμφανίζονται στα φορολογικά έντυπα των φυσικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων,

συνέχεια »

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια Ε. «Λογιστικές και φορολογικές αρχές»	- Χειρίζονται πληροφοριακά συστήματα για την ανάλυση της χρηματοοικονομικής και φορολογικής κατάστασης των πελατών/-ισμών τους, - Παρουσιάζουν συμπεράσματα για την κίνηση των λογαριασμών και τη σημασία τους για τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης, - Υιοθετούν έναν τρόπο λογιστικής σκέψης για κάθε ενέργεια που γίνεται μέσα στην επιχείρηση και επηρεάζει την πιστοληπτική της ικανότητα, - Υποστηρίζουν τους λόγους για τους οποίους απαιτείται η προσκόμιση οικονομικών και φορολογικών στοιχείων από τους/τις πελάτες/-ισσές τους.
Στ. «Ασφαλιστικές αρχές» συνέχεια »	- Παρουσιάζουν την έννοια της ασφάλισης και αντασφάλισης, - Διαχωρίζουν τους χρηματοοικονομικούς από τους ασφαλιστικούς κινδύνους, - Χρησιμοποιούν τα εργαλεία της στατιστικής για την ανάλυση και τη μέτρηση των κινδύνων, - Συγκεντρώνουν και αναλύουν τα απαιτούμενα στοιχεία των φυσικών και νομικών προσώπων που θα κρίνουν τη δυνατότητα ή μη ασφάλισής τους, - Αναλύουν σε βάθος τα θέματα ασφαλισιμότητας των κινδύνων φυσικών και νομικών προσώπων, - Εντοπίζουν και ποσοτικοποιούν τα ζημιογόνα ενδεχόμενα που απειλούν τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα, - Προτείνουν τα κατάλληλα ασφαλιστικά προϊόντα για κάθε μορφή κινδύνου, - Εξηγούν τους όρους ασφάλισης των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, καθώς και των χερσαίων, εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών, - Διακρίνουν τα είδη των ασφαλιστικών καλύψεων, τα όρια, τις απαλλαγές και τους όρους συμβάσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων, - Περιγράφουν τον τρόπο υπολογισμού των ασφαλίσεων για κάθε είδος κινδύνου,

συνέχεια »

Πίνακας 1 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
« συνέχεια Στ. «Ασφαλιστικές αρχές»	• Διακρίνουν τη χρησιμότητα των πολλαπλών ασφαλιστηρίων, καθώς και τα οφέλη/προβλήματα που προκύπτουν από τη χρήση τους, • Διασυνδέουν τις ασφαλιστικές καλύψεις της κοινωνικής και της ιδιωτικής ασφάλισης, • Προτείνουν τα κατάλληλα ασφαλιστικά προϊόντα για κάθε κίνδυνο, • Αναλύουν τον τρόπο λειτουργίας των ομαδικών ασφαλίσεων και των επαγγελματικών ταμείων ασφάλισης, • Επιδεικνύουν εντιμότητα κατά την πιστή επεξήγηση των όρων των ασφαλιστικών συμβολαίων στους/στις πελάτες/-ισσές τους.

Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές και αναλυτικό περιεχόμενο του προγράμματος της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

1 | Ωρολόγιο πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), εργαστηρίων (Ε), καθώς και του συνόλου τους (Σ) ανά μαθησιακή ενότητα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 2 /// Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	ΑΡΧΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	4		4									
2	ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	2		2									
3	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	2		2									
4	ΑΡΧΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ	2		2									
5	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	2		2									
6	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	2		2									
7	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	3		3									
8	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ		3	3		3	3		3	3		3	3
9	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ				4		4						
10	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ				3		3						
11	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ				2		2						
12	ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ				2		2						
13	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ				2		2						
14	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ				2		2						
15	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ				2		2						
16	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ							2		2			
17	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ							2		2			
18	ΑΡΧΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ							2		2			

συνέχεια >>

Πίνακας 2 /// Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
Α/Α	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
19	ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ							3		3			
20	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ							2		2			
21	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ							2		2			
22	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ							2		2			
23	ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ							2		2			
24	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ										3		3
25	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ										2		2
26	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ										2		2
27	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ										2		2
28	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ										2		2
29	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ										2		2
30	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ										2		2
31	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΝ										2		2
ΣΥΝΟΛΟ		17	3	20	17	3	20	17	3	20	17	3	20

2 | Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1 • ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.A • ΑΡΧΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Αρχές χρηματοοικονομικής λογιστικής» αποσκοπεί στην κατανόηση της καταλυτικής σημασίας της λογιστικής επιστήμης στη διοίκηση επιχειρήσεων και στην εισαγωγή των εκπαιδευομένων στις βασικές λογιστικές έννοιες και τη λειτουργία του λογιστικού κυκλώματος σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) και τις αρχές των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ). Στην ενότητα αυτή αναπτύσσεται η έννοια της επιχείρησης ως ανεξάρτητης οικονομικής μονάδας και οντότητας, προσδιορίζεται η έννοια των διαφόρων οικονομικών γεγονότων και συναλλαγών και αναλύονται οι κανόνες αποτύπωσης των μεταβολών αυτών, με τρόπο σύννομο και γενικά παραδεκτό. Ειδικότερα, παρουσιάζεται η έννοια του λογαριασμού, του ενεργητικού και του παθητικού, των υποχρεώσεων και των απαιτήσεων, της καθαρής θέσης, των λογιστικών καταστάσεων, των εσόδων και των εξόδων, της απογραφής και των ειδών της, καθώς και η έννοια της περιουσίας. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μπορούν να περιγράφουν και να διακρίνουν τα διάφορα λογιστικά βιβλία που τηρούνται από τις επιχειρήσεις, με κριτήρια τη νομική τους μορφή και το μέγεθος του κύκλου εργασιών τους.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εφαρμόζουν τις βασικές λογιστικές αρχές,
- Περιγράφουν τις μεταβολές των λογαριασμών μέσω της χρέωσης και της πίστωσής τους, ανάλογα με το είδος των λογιστικών γεγονότων,
- Εντοπίζουν τους λογαριασμούς ενεργητικού και παθητικού, τα έσοδα και τα έξοδα,
- Πραγματοποιούν λογιστικές εγγραφές σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) και τις αρχές των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ),
- Αναγνωρίζουν τις λογιστικές καταστάσεις (γενικό και αναλυτικό καθολικό, ισοζύγιο, ισολογισμός),
- Ερμηνεύουν τις πληροφορίες που προσφέρουν οι οικονομικές καταστάσεις για τη βιωσιμότητα και τη δυναμική της επιχείρησης,
- Διαχειρίζονται λογιστικά γεγονότα, όπως οι αγορές εμπορευμάτων, οι πωλήσεις, οι επιστροφές εμπορευμάτων και οι εκπτώσεις,

- Αντιμετωπίζουν λογιστικά τις εισπράξεις και τις πληρωμές, με διάφορους τρόπους πληρωμής, όπως με μετρητά, γραμμάτια, συναλλαγματικές και επιταγές,
- Διακρίνουν τα είδη και τη χρησιμότητα της απογραφής, ανάλογα με την έκταση, τον χρόνο και τον τρόπο πραγματοποίησής της,
- Αναλύουν τα κριτήρια για την ορθή επιλογή των λογιστικών βιβλίων (απλογραφικών ή διπλογραφικών) για κάθε τύπο επιχείρησης με σαφήνεια,
- Χρησιμοποιούν τα λογιστικά δεδομένα, για να αναπτύσσουν απλές προτάσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης των εξόδων της επιχείρησης,
- Παρουσιάζουν συμπεράσματα για την κίνηση των λογαριασμών και τη σημασία τους για τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Λογιστικά γεγονότα / Ενεργητικό / Παθητικό / Υποχρεώσεις / Απαιτήσεις / Έσοδα / Έξοδα / Λογιστικά βιβλία / Απογραφή / Ισολογισμός / Απλογραφική μέθοδος / Διπλογραφική μέθοδος.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (4), Εργαστήριο (0), Σύνολο (4).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ
2	ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΚΥΚΛΩΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
3	ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ
4	ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥΣ
5	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
6	ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.1.A.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ

Η μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των βασικών λογιστικών εννοιών και αρχών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για την έννοια της επιχείρησης ως ανεξάρτητης οικονομικής μονάδας και τη λειτουργία του λογιστικού κυκλώματος. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν τις σημαντικότερες αρχές που τηρούνται στη λογιστική παρακολούθηση της επιχείρησης και ελέγχουν την ορθότητα και την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων. Αρχές όπως είναι η αρχή της αυτοτέλειας της λογιστικής οντότητας, της συνεχούς δραστηριότητας, της περιοδι-

κότητας, του ιστορικού κόστους, της αντικειμενικότητας, της νομισματικής μονάδας και της σταθερότητας της χρηματικής μονάδας, της πραγματοποίησης του εσόδου, της συσχέτισης των εσόδων με τα έξοδα, της αυτοτέλειας των χρήσεων, της συντηρητικότητας, της συνέπειας των λογιστικών μεθόδων, του ουσιώδους των λογιστικών πληροφοριών και της αποκάλυψης είναι εξαιρετικής σημασίας και τηρούνται στην καθημερινότητα της λογιστικής δραστηριότητας. Η εν λόγω μαθησιακή υποεπενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την εφαρμογή των λογιστικών αρχών στη διοίκηση επιχειρήσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν δεξιότητες στη σωστή καταγραφή των οικονομικών γεγονότων και στην ερμηνεία των λογιστικών πληροφοριών. Αυτές οι γνώσεις είναι κρίσιμες για την άσκηση επαγγελματιών στον τομέα της λογιστικής και της οικονομικής διοίκησης.

Στα σημεία προσοχής περιλαμβάνονται η κατανόηση των βασικών λογιστικών αρχών, η σημασία της τήρησης των αρχών και των κανονισμών και η αναγνώριση των συνεπειών της μη τήρησής τους. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην κατανόηση των εννοιών του ενεργητικού, του παθητικού, των υποχρεώσεων και των απαιτήσεων. Σκόπιμο, επομένως, θα ήταν να πραγματοποιηθεί εξάσκηση μέσω της ανάλυσης πραγματικών λογιστικών γεγονότων και της εφαρμογής των λογιστικών αρχών σε πρακτικά παραδείγματα.

2.1.A.2 | ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΚΥΚΛΩΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Η μαθησιακή υποεπενότητα αποσκοπεί στην κατανόηση της λειτουργίας του λογιστικού κυκλώματος και των κανόνων αποτύπωσης των λογιστικών γεγονότων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τη διαδικασία καταγραφής των οικονομικών συναλλαγών από τη στιγμή που λαμβάνουν χώρα μέχρι τη στιγμή που παρουσιάζονται στις λογιστικές καταστάσεις. Εξοικειώνονται με την έννοια του λογαριασμού, τη χρέωση και την πίστωση των λογαριασμών και τον τρόπο με τον οποίο αυτά τα στοιχεία αντικατοπτρίζουν τις οικονομικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης. Η εν λόγω μαθησιακή υποεπενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ορθή καταγραφή και παρουσίαση των οικονομικών δεδομένων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν δεξιότητες στην ανάλυση και καταγραφή των μεταβολών των λογαριασμών και στην εφαρμογή των κανόνων του ΕΓΛΣ και των ΕΛΠ. Στα σημεία προσοχής περιλαμβάνονται η κατανόηση των διαφόρων τύπων λογαριασμών, των αρχών της διπλογραφικής μεθόδου και των κανόνων που διέπουν τη χρέωση και την πίστωση των λογαριασμών. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ακρίβεια και τη συνέπεια στην καταγραφή των συναλλαγών.

Σκόπιμο, επομένως, θα ήταν να πραγματοποιηθεί εξάσκηση μέσω της δημιουργίας και ανάλυσης λογιστικών εγγραφών και της εφαρμογής των κανόνων σε πρακτικά σενάρια. Οι μέθοδοι που διδάσκονται σε αυτή την υποεπενότητα περιλαμβάνουν διαλέξεις, πρακτικές ασκήσεις και μελέτες περίπτωσης που ενθαρρύνουν την ενεργή συμ-

μετοχή και την ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την πρακτική εφαρμογή των κανόνων του λογιστικού κυκλώματος σε πραγματικές καταστάσεις, μαθαίνοντας πώς να εφαρμόζουν τις θεωρητικές γνώσεις στη λήψη αποφάσεων.

2.1.A.3 | ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Η μαθησιακή υποεπενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση της δομής και της λειτουργίας των λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τη σημασία των λογαριασμών αυτών στην αποτύπωση της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης, καθώς και για τις βασικές κατηγορίες του ενεργητικού και του παθητικού. Εξοικειώνονται με τη διαχείριση των υποχρεώσεων, των απαιτήσεων, των εσόδων και των εξόδων και με τον τρόπο με τον οποίο αυτά επηρεάζουν την καθαρή θέση της επιχείρησης. Η εν λόγω μαθησιακή υποεπενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ανάλυση και διαχείριση των λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού, καθώς και των εσόδων και των εξόδων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν δεξιότητες στην αναγνώριση και καταγραφή των διαφόρων λογαριασμών, καθώς και στην ερμηνεία των επιπτώσεων των οικονομικών γεγονότων στην οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Αυτές οι γνώσεις είναι κρίσιμες για την αποτελεσματική διαχείριση των οικονομικών πόρων και των υποχρεώσεων της επιχείρησης.

Στα σημεία προσοχής περιλαμβάνονται η κατανόηση των διαφορών μεταξύ ενεργητικού και παθητικού, η σημασία της ορθής καταγραφής των οικονομικών γεγονότων και η ερμηνεία των αλλαγών στην καθαρή θέση της επιχείρησης. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην κατανόηση των διαφορετικών τύπων λογαριασμών και στη διαχείριση των υποχρεώσεων και των απαιτήσεων. Προτείνεται, επομένως, να πραγματοποιηθεί εξάσκηση μέσω της δημιουργίας και ανάλυσης λογιστικών εγγραφών που αφορούν τους λογαριασμούς ενεργητικού και παθητικού. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την πρακτική εφαρμογή των κανόνων διαχείρισης των λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού σε πραγματικές καταστάσεις.

2.1.A.4 | ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥΣ

Η μαθησιακή υποεπενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των λογιστικών καταστάσεων και της ερμηνείας τους για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τα βασικά είδη λογιστικών καταστάσεων, όπως το γενικό και αναλυτικό καθολικό, το ισοζύγιο και τα είδη του. Πολύ σημαντικές καταστάσεις είναι η απογραφή και ο ισολογισμός. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις διαδικασίες σύνταξης αυτών των καταστάσεων και με την ανάλυση των πληροφοριών που περιέχουν, προκειμένου να αξιολογούν την οικονομική θέση και την απόδοση της επιχείρησης. Η εν λόγω μαθησιακή υποεπενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ανάλυση και ερμηνεία των λογιστι-

κών καταστάσεων. Αυτές οι γνώσεις είναι κρίσιμες για την άσκηση επαγγελματιών στον τομέα της λογιστικής, της οικονομικής διοίκησης και της στρατηγικής διαχείρισης.

Για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες είναι χρήσιμο να δοθεί έμφαση στην κατανόηση της δομής των λογιστικών καταστάσεων, στη σημασία της ακρίβειας στη σύνταξη τους και στην ικανότητα ερμηνείας των δεδομένων που περιέχουν. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην κατανόηση της σχέσης μεταξύ των διαφόρων καταστάσεων και στον τρόπο με τον οποίο αυτές αντικατοπτρίζουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, προτείνεται να πραγματοποιηθεί εξάσκηση μέσω της ανάλυσης πραγματικών λογιστικών καταστάσεων και της εφαρμογής των μεθόδων ερμηνείας σε πρακτικά παραδείγματα. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την πρακτική εφαρμογή των κανόνων σύνταξης και ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων σε πραγματικές καταστάσεις, ενώ παράλληλα μαθαίνουν πώς να εφαρμόζουν τις θεωρητικές γνώσεις στη λήψη αποφάσεων.

2.1.A.5 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην κατανόηση και διαχείριση των λογιστικών γεγονότων που αφορούν αγορές, πωλήσεις και χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τις διαδικασίες καταγραφής των αγορών εμπορευμάτων, των πωλήσεων, των επιστροφών και των εκπτώσεων. Εξοικειώνονται με τους τρόπους αντιμετώπισης των εισπράξεων και των πληρωμών, καθώς και με τη χρήση διαφόρων μέσων πληρωμής, όπως μετρητά, γραμμάτια, συναλλαγματικές και επιταγές. Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη διαχείριση των καθημερινών λογιστικών συναλλαγών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν δεξιότητες στην καταγραφή και παρακολούθηση των συναλλαγών, καθώς και στη διαχείριση των ταμειακών ροών της επιχείρησης. Αυτές οι γνώσεις είναι κρίσιμες για την αποτελεσματική διαχείριση των οικονομικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Στα σημεία προσοχής περιλαμβάνονται η κατανόηση των διαδικασιών καταγραφής των αγορών και των πωλήσεων, η αναγνώριση των διαφόρων μέσων πληρωμής και η διαχείριση των ταμειακών ροών. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ακρίβεια και τη συνέπεια στην καταγραφή των συναλλαγών. Είναι χρήσιμο να πραγματοποιηθεί εξάσκηση μέσω της δημιουργίας και ανάλυσης λογιστικών εγγραφών που αφορούν τις καθημερινές συναλλαγές της επιχείρησης. Οι μέθοδοι που διδάσκονται σε αυτή την υποενότητα περιλαμβάνουν διαλέξεις, πρακτικές ασκήσεις και μελέτες περίπτωσης που ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή και την ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την πρακτική εφαρμογή των κανόνων διαχείρισης των καθημερινών λογιστικών συναλλαγών σε πραγματικές καταστάσεις, μαθαίνοντας πώς να εφαρμόζουν τις θεωρητικές γνώσεις στην ανάλυση και λήψη αποφάσεων.

2.1.A.6 | ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η μαθησιακή υποενοότητα αποσκοπεί στην κατανόηση των κριτηρίων για την επιλογή και χρήση των λογιστικών βιβλίων για διάφορους τύπους επιχειρήσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τα απλογραφικά και διπλογραφικά βιβλία και τα κριτήρια που καθορίζουν τη χρήση τους, όπως η νομική μορφή της επιχείρησης, το μέγεθος του κύκλου εργασιών και οι κανονιστικές απαιτήσεις. Εξοικειώνονται με τις διαφορετικές νομικές μορφές επιχειρήσεων, όπως οι ατομικές επιχειρήσεις, οι προσωπικές εταιρείες (ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες) και οι κεφαλαιουχικές εταιρείες (εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, ανώνυμη εταιρεία, ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία). Η εν λόγω μαθησιακή υποενοότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την επιλογή και χρήση των κατάλληλων λογιστικών βιβλίων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν δεξιότητες στην αναγνώριση των αναγκών της επιχείρησης και στην επιλογή των βιβλίων που καλύπτουν καλύτερα αυτές τις ανάγκες. Αυτές οι γνώσεις είναι κρίσιμες για την τήρηση της λογιστικής τάξης και τη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρειάζεται να δώσουν έμφαση στην κατανόηση των διαφορών μεταξύ απλογραφικών και διπλογραφικών βιβλίων, στα κριτήρια επιλογής τους και στη σημασία της ορθής τήρησης των βιβλίων αυτών. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην αναγνώριση των αναγκών της επιχείρησης και στην επιλογή των κατάλληλων βιβλίων. Σκόπιμο, επομένως, θα ήταν να πραγματοποιηθεί εξάσκηση μέσω της ανάλυσης των αναγκών διαφόρων τύπων επιχειρήσεων και της επιλογής των κατάλληλων λογιστικών βιβλίων. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την πρακτική εφαρμογή των κανόνων επιλογής και χρήσης λογιστικών βιβλίων σε πραγματικές καταστάσεις, μαθαίνοντας πώς να εφαρμόζουν τις θεωρητικές γνώσεις στην ανάλυση και λήψη αποφάσεων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν. & Μπάλιος, Δ. (2019). *Αρχές χρηματοοικονομικής λογιστικής: Χρηματοοικονομική ανάλυση και λήψη αποφάσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
2. Δημοπούλου-Δημάκη, Ι. (2013). *Γενική λογιστική: Χρηματοοικονομική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.

Συμπληρωματικές

1. Καλαμαράς, Ν. & Καλαμαράς, Α. (2013). *Γενική λογιστική: Θεωρία και εφαρμογή*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
2. Μπατσινίλας, Ε. & Πατατούκας, Κ. (2017). *Σύγχρονη λογιστική, σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και με αναφορά στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (τόμος Β), (5η έκδοση)*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

2.1.Β • ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Γενικές αρχές δικαίου και αστικό δίκαιο» αποτελεί μια εισαγωγή στο δίκαιο και στο αστικό δίκαιο. Αποσκοπεί στο να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες βασικές γνώσεις για τις έννοιες και τις γενικές αρχές του δικαίου και, πιο συγκεκριμένα, του αστικού δικαίου, που συναντάται καθημερινά τόσο στην εργασιακή όσο και στην κοινωνική τους ζωή. Στην ενότητα αυτή αναπτύσσονται η έννοια του δικαίου και του κανόνα δικαίου, οι πηγές και τα υποκείμενα του δικαίου και η διαδικασία νομοθέτησης. Επίσης, θα εξεταστούν στοιχεία ενοχικού και εμπράγματος δικαίου, οι θεμελιώδεις νομικές έννοιες των φυσικών και νομικών προσώπων, του δικαιώματος, της δικαιοπραξίας, της αστικής ευθύνης, της πληρεξουσιότητας και της κυριότητας. Τέλος, θα γίνει αναφορά στον νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR). Με την ολοκλήρωση της ενότητας αυτής, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη σιγουριά και αυτοπεποίθηση τις καθημερινές προκλήσεις στον χώρο εργασίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αντιλαμβάνονται την έννοια του δικαίου και των κανόνων δικαίου, τις βασικές διακρίσεις του δικαίου και τη σημασία των πηγών του δικαίου,

- Διατυπώνουν την έννοια, τις πηγές και τους κανόνες δικαίου που διατρέχουν ιδίως το αστικό δίκαιο,
- Κατανοούν νομικές έννοιες και νομική ορολογία που συναντούν σε κείμενα συμβάσεων και άλλα εταιρικά κείμενα,
- Χρησιμοποιούν νομικές έννοιες στην επαγγελματική και προσωπική τους ζωή και αντιλαμβάνονται τη σημασία του δικαίου στις καθημερινές τους δραστηριότητες,
- Κατανοούν τα υποκείμενα του δικαίου και αντιπαραβάλλουν τα δικαιώματα και τα χαρακτηριστικά των φυσικών και των νομικών προσώπων,
- Αποκωδικοποιούν την έννοια του δικαιώματος και της αξίωσης, καθώς και τις έννοιες της παραγραφής και της αποσβεστικής προθεσμίας,
- Αναλύουν τα είδη των δικαιοπραξιών, παρουσιάζοντας τα βασικά τους στοιχεία,
- Κατανοούν και χρησιμοποιούν έννοιες του ενοχικού και εμπράγματος δικαίου,
- Εντοπίζουν τις διαφορές ανάμεσα στα αξιόγραφα (γραμμάτια, συναλλαγματικές, επιταγές, τραπεζικές επιταγές),
- Κατανοούν τη σημασία του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (GDPR) και τον εφαρμόζουν, με γνώμονα την προστασία των συμφερόντων της επιχείρησης, των εργαζομένων αλλά και των λοιπών συναλλασσομένων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Δίκαιο / Αστικό δίκαιο / Κανόνες δικαίου / Πηγές δικαίου / Υποκείμενα δικαίου / Συμβάσεις / Δικαιοπραξίες / Δικαίωμα / Αξιόγραφα / Συναλλαγματική / Επιταγή Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (GDPR).

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ – ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ
2	ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ – Ο ΝΟΜΟΣ
3	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
4	ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
5	ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ
6	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΧΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
7	ΤΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
8	Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (GDPR)

Κείμενο αναφοράς

2.1.B.1 | ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ – ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Το δίκαιο και οι διακρίσεις του – οι κανόνες δικαίου» αποσκοπεί στην εννοιολογική προσέγγιση του δικαίου, με έμφαση στις διακρίσεις του δικαίου και στους κανόνες δικαίου που το απαρτίζουν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι δίκαιο ονομάζεται το σύνολο των κανόνων οι οποίοι ρυθμίζουν εξαναγκαστικά τις σχέσεις του κράτους με τους πολίτες του ή των πολιτών μεταξύ τους. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τους άγραφους κανόνες που συνιστούν το λεγόμενο εθιμικό δίκαιο και διαπιστώνουν ότι περιλαμβάνει κανόνες οι οποίοι παράγονται μετά από μια διαρκή και μακρόχρονη κοινωνική πρακτική και συνοδεύονται από τη συνείδηση ότι η πρακτική αυτή αποτελεί συμμόρφωση σε νομικά δεσμευτικό κανόνα. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν το δίκαιο σε δημόσιο και ιδιωτικό, ανάλογα με τις σχέσεις που ρυθμίζει κάθε φορά. Μέσα από πρακτικές ασκήσεις μαθαίνουν να κατατάσσουν έννομες σχέσεις στο δημόσιο δίκαιο, στο οποίο ανήκουν το συνταγματικό, το διοικητικό, το ποινικό, το φορολογικό, το δημοσιονομικό, το εκκλησιαστικό και το δημόσιο διεθνές δίκαιο, αλλά και στο ιδιωτικό δίκαιο, στο οποίο ανήκουν το αστικό, το εμπορικό, το εργατικό, το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας και το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο. Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων που απαιτούνται για την ανάδειξη της σημασίας του δικαίου σε όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής. Για τον λόγο αυτόν, κρίνεται σκόπιμο να δοθεί έμφαση στην κατανόηση της διαφοράς των κανόνων δικαίου από τους κανόνες ηθικής και τους κανόνες εθιμοτυπίας. Η υποενότητα αυτή αποτελεί σημαντική βάση για περαιτέρω μελέτη και εξειδίκευση στο πεδίο των γενικών αρχών του δικαίου και του αστικού δικαίου.

2.1.B.2 | ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ – Ο ΝΟΜΟΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να προσεγγίσουν τις πηγές και τα υποκείμενα του δικαίου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι οι πηγές του δικαίου αναφέρονται στους κανόνες και τις αρχές του δικαίου και, κατ'επέκταση, στη γενεσιουργό αιτία του, δηλαδή στην προέλευση ενός κανόνα ή μιας αρχής του δικαίου. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τις πηγές του δικαίου σε πρωτογενείς και δευτερογενείς και είναι ικανοί/-ές να κατατάσσουν στις πρωτογενείς πηγές τον νόμο, το έθιμο, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους γενικώς παραδεδεμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου, και στις δευτερογενείς πηγές του δικαίου τις διεθνείς συμβάσεις, τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, την καλή πίστη, τα συναλλακτικά και χρηστά ήθη. Μέσα από την παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι ο νόμος αποτελεί μία από τις σημαντικότερες πρωτογενείς πηγές του δικαίου, κατανοούν την προβλεπόμενη από το Σύνταγμα διαδικασία νομοθέτησης και συνδέουν τον νόμο με τα καθήκοντα και τις υποχρεώ-

σεις που απορρέουν από την ιδιότητά τους ως στελέχη της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών». Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα καθιστά σαφές στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες ότι η τυπική ισχύς του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η ουσιαστική ισχύς του νόμου αφορά το πότε ξεκινά πρακτικά να εφαρμόζεται ο νόμος, ενώ οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πόσο σημαντική είναι η πιστή τήρηση της νομοθεσίας, καθώς και ποιες είναι οι συνέπειες από τη μη τήρησή της.

Συνοψίζοντας, η συγκεκριμένη ενότητα αναδεικνύει τη σημασία των πηγών του δικαίου σε όλο το δικαϊκό μας σύστημα και αποτελεί σημαντική βάση, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοούν καλύτερα τόσο τη διαδικασία νομοθέτησης όσο και το σύνολο της νομοθεσίας που θα εφαρμόσουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ως στελέχη της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών».

2.1.B.3 | ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα στοχεύει να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τα υποκείμενα του δικαίου, στα οποία εντάσσονται τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις έννοιες του φυσικού και νομικού προσώπου και συνδέουν την ιδιότητα αυτή με δικαιώματα και υποχρεώσεις. Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα αναλύεται η έννοια του φυσικού προσώπου ως ιδιότητας που αποκτάται με τη γέννηση ζωντανού ανθρώπου και λήγει με τον θάνατό του, και οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να την αντιπαραβάλουν με την έννοια του νομικού προσώπου, δηλαδή με την ένωση προσώπων που επιδιώκει ορισμένο σκοπό, καθώς και με το σύνολο περιουσίας που έχει ταχθεί στην εξυπηρέτηση ορισμένου σκοπού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να διακρίνουν και να αντιλαμβάνονται την έναρξη, τη λύση και την εκκαθάριση ενός νομικού προσώπου, ενώ επιπλέον εξοικειώνονται με τα φυσικά και νομικά πρόσωπα με τα οποία θα συναλλάσσονται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Συμπερασματικά, η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί σημαντική βάση, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοούν καλύτερα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και τα επιμέρους χαρακτηριστικά τους ως φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και να προσεγγίζουν αποτελεσματικά τους/τις πελάτες/-ισσες και εν γένει το καταναλωτικό κοινό με το οποίο συναλλάσσονται ως στελέχη της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών», εξυπηρετώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις ανάγκες τους.

2.1.B.4 | ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα εστιάζεται στον κλάδο του αστικού δικαίου και σε ορισμένες γενικές αρχές του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι το αστικό δίκαιο αφορά το σύνολο των κανόνων που ρυθμίζουν τις έννομες σχέσεις μεταξύ ιδιωτών,

καθώς και ότι διαιρείται σε πέντε επιμέρους κλάδους: τις γενικές αρχές του αστικού δικαίου, το ενοχικό δίκαιο που ρυθμίζει τις ενοχές, το εμπράγματο δίκαιο που ρυθμίζει τα εμπράγματα δικαιώματα, το οικογενειακό δίκαιο και το κληρονομικό δίκαιο.

Έμφαση δίνεται ιδίως στο ενοχικό και εμπράγματο δίκαιο, καθώς η φύση των καθηκόντων των εκπαιδευομένων απαιτεί εξοικείωση ιδίως με ενοχικές συμβάσεις και προστασία εμπράγματων δικαιωμάτων και εξασφαλίσεων των πελατών/-ισών τους. Επιπλέον, κατανοούν επιμέρους ζητήματα των γενικών αρχών του δικαίου και προσεγγίζουν την έννοια των δικαιωμάτων των υποκειμένων του δικαίου, καθώς και ζητήματα εκπροσώπησης αυτών στις συναλλαγές. Πέρα από την έννοια του δικαιώματος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τις βασικές διακρίσεις των δικαιωμάτων και τους τρόπους κτήσης τους, καθώς και την περίπτωση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος. Μέσα από την πρακτική μελέτη συμβάσεων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να εντοπίζουν καταχρηστικούς όρους σε συμβάσεις, καθώς και τις έννομες συνέπειές τους. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την έννοια της αξίωσης, καθώς και τις έννοιες της παραγραφής και της αποσβεστικής προθεσμίας. Επιπλέον, υψίστης σημασίας είναι η κατανόηση της έννοιας της πληρεξουσιότητας, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην παρούσα υποενότητα μαθαίνουν ότι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν να εκπροσωπούνται και από οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο, νόμιμα εξουσιοδοτημένο προς τούτο, στις συναλλαγές τους και έτσι τα στελέχη της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» μπορούν να αποδέχονται εξουσιοδοτημένα τρίτα πρόσωπα σε πραγματικές συναλλαγές με τους/τις πελάτες/-ισσές τους.

2.1.B.5 | ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της μαθησιακής ενότητας «Γενικές αρχές δικαίου και αστικό δίκαιο», καθώς επιδιώκει να παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις για την κατάρτιση και την παρακολούθηση οποιασδήποτε σύμβασης στην καθημερινή πρακτική της εργασίας τους ως στελέχη της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών». Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τη θεμελιώδη έννοια της δικαιοπραξίας, η οποία συνιστά κάθε σύμφωνη με τον νόμο δήλωση βούλησης ενός προσώπου με στόχο την παραγωγή συγκεκριμένου έννομου αποτελέσματος. Προσεγγίζουν πολλούς διαφορετικούς τύπους δικαιοπραξιών, όπως οι μονομερείς και πολυμερείς, οι δικαιοπραξίες εν ζωή και αιτία θανάτου, οι ενοχικές και εμπράγματες, οι υποσχετικές και εκποιητικές, οι επαχθείς και χαριστικές, οι αιτιώδεις και αναιτιώδεις, οι ετεροβαρείς και αμφοτεροβαρείς και οι τυπικές και άτυπες. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι απαραίτητο στοιχείο για την κατάρτιση έγκυρης δικαιοπραξίας είναι η ύπαρξη ικανότητας δικαιοπραξίας, σε συνδυασμό πάντοτε με την ελεύθερη βούληση και τη δήλωσή της, ενώ, επιπλέον, μέσα από παραδείγματα προσεγγίζουν και τον προβλεπόμενο κάθε φορά τύπο που ορίζει ο νόμος για κάθε είδος δικαιοπραξίας.

Η παρούσα υποεπένδυση είναι θεμελιώδους σημασίας, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ποια πρόσωπα έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, ποια έχουν ελαττωμένη δικαιοπρακτική ικανότητα, ποια πρόσωπα στερούνται δικαιοπρακτικής ικανότητας και ποιες είναι οι συνέπειες της κήρυξης προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση. Τέλος, κατανοούν τις νομικές συνέπειες κατάρτισης ελαττωματικής δικαιοπραξίας, αλλά και τις συνέπειές της. Η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις συμβάσεις αποτελεί βασικό πρακτικό εργαλείο για την ορθή διεκπεραίωση των καθηκόντων τους ως στελέχη της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών».

2.1.B.6 | ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΧΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Είναι γεγονός ότι ένα στέλεχος της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» πρέπει να έχει κατανοήσει τις βασικές έννοιες του ενοχικού και εμπράγματος δικαίου, καθώς τις συναντά και τις χρησιμοποιεί στην καθημερινή πρακτική της εργασίας του. Η μαθησιακή υποεπένδυση «Στοιχεία ενοχικού και εμπράγματος δικαίου» στοχεύει στην κατανόηση των βασικών ενοχικών σχέσεων, καθώς και των ζητημάτων που αφορούν τη γέννηση των ενοχών, την ομαλή ή ανώμαλη εξέλιξή τους και τις επακόλουθες έννομες συνέπειες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να μελετούν, να ελέγχουν και να συνάπτουν ενοχικές συμβάσεις, όπως λ.χ. συμβάσεις ασφάλισης, και συνδέουν τη θεωρητική τους γνώση με το πρακτικό μέρος ήδη από το στάδιο των διαπραγματεύσεων και έως την κατάρτιση και εξέλιξη των συμβάσεων αυτών. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες στην παρούσα ενότητα κατανοούν και τις βασικές έννοιες του εμπράγματος δικαίου, του δικαίου που ρυθμίζει, δηλαδή, τις έννομες σχέσεις των προσώπων προς τα πράγματα. Τα εμπράγματα δικαιώματα, όπως η κυριότητα ενός κινητού ή ακινήτου, πέρα από το γεγονός ότι μπορεί να αποτελούν αντικείμενο ασφάλισης, επιπλέον μπορεί να χρησιμοποιούνται και ως μέσο εξασφάλισης σε χρηματοοικονομικές ή άλλες συναλλαγές, ιδίως μέσω εγγραφής προσημείωσης υποθήκης ή υποθήκης ή μέσω σύστασης ενεχύρου. Στόχος της παρούσας υποεπένδυσης είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να διαχειριστούν με επιτυχία την εξέλιξη κάθε χρηματοοικονομικής ή ασφαλιστικής σύμβασης και των τυχόν εξασφαλίσεων που τις συνοδεύουν.

2.1.B.7 | ΤΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ

Η μαθησιακή υποεπένδυση «Τα αξιόγραφα» ασχολείται με την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με το δίκαιο των αξιογράφων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι στα αξιόγραφα το εκάστοτε δικαίωμα ενσωματώνεται στο έγγραφο και για την άσκησή του είναι απαραίτητη η κατοχή του εγγράφου, συνεπώς ο εκάστοτε κομιστής του αξιογράφου οφείλει να το διατηρεί σε καλή κατάσταση για την εξασφάλισή του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν την πρακτική σημασία των αξιογράφων στις καθημερινές συναλλαγές και την αξιοποίησή τους ιδίως στον χώρο των χρηματοοικονομικών.

νομικών και ασφαλιστικών εργασιών. Προσεγγίζουν θεωρητικά τις κατηγορίες των αξιογράφων και τις βασικές αρχές που τα διέπουν και μαθαίνουν τις ομοιότητες και τις διαφορές ιδίως των γραμματίων, των συναλλαγματικών και των επιταγών. Μέσα από πρακτικά παραδείγματα κατανοούν ποιο αξιόγραφο μπορεί να αξιοποιηθεί κατά περίπτωση για τη διευκόλυνση των συναλλαγών και δίνεται έμφαση στην ορθή συμπλήρωσή τους και στα τυπικά στοιχεία που αυτά πρέπει να φέρουν. Προκειμένου να εξοικειωθούν πλήρως με τα αξιόγραφα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να συμπληρώνουν αξιόγραφα και να τα οπισθογραφούν. Συνοψίζοντας, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα αναδεικνύει τη σημασία των αξιογράφων ως νομικών εργαλείων που συμβάλλουν στην εξασφάλιση και στην κυκλοφορία απαιτήσεων και δικαιωμάτων, ενώ περαιτέρω διευκολύνει και τη λειτουργία των χρηματιστηριακών συναλλαγών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αξιόγραφα στις συναλλαγές, να καταρτίζουν αλλά και να αποδέχονται αξιόγραφα, να τα εμφανίζουν προς πληρωμή και να τα μεταβιβάζουν, αν αυτό απαιτηθεί.

2.1.B.8 | Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (GDPR)

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Μαθαίνουν ότι στη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων περιλαμβάνονται ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ), ο Ν. 4624/2019 και ο Ν. 3471/2006 στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενώ ο Ν. 2472/1997 αναφέρεται πλέον κυρίως ως προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο και ως ιδρυτικό νομοθέτημα της Αρχής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να κατανοήσουν την έννοια των προσωπικών δεδομένων, καθώς και ποια δεδομένα συνιστούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, ενώ έμφαση δίνεται στα βασικά δικαιώματα που απολαμβάνει κάθε υποκείμενο των δεδομένων. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τα δικαιώματα που απολαμβάνουν τα υποκείμενα των προσωπικών δεδομένων με βάση τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων και, συγκεκριμένα, το δικαίωμα ενημέρωσης και πρόσβασης στα προσωπικά δεδομένα που διαθέτει ένας οργανισμός, το δικαίωμα διόρθωσης και διαγραφής, το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, το δικαίωμα εναντίωσης στην επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων και το δικαίωμα στη μη υπαγωγή σε αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ. Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα καθιστά σαφές πόσο σημαντική είναι η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σημερινή κοινωνία και οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να αντιληφθούν πόσο σημαντική είναι η συμμόρφωση του εκάστοτε υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία με τις επιταγές του νέου νομοθετικού πλαισίου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται, τέλος, με τη λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και τον τρόπο υποβολής καταγγελιών, αλλά και διαχείρισης αυτών

από την Αρχή. Με την απόκτηση αυτών των γνώσεων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να διαχειρίζονται σύννομα τα προσωπικά δεδομένα τα οποία καλούνται να επεξεργαστούν στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους ως στελέχη της ειδικότητας «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών», καθώς και να αποδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους με τις επιταγές του νόμου.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γεωργιάδης, Α. (2019). *Γενικές αρχές αστικού δικαίου* (5η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
2. Παντελίδου, Κ. (2022). *Γενικές αρχές αστικού δικαίου* (2η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
3. Παπαστερίου, Δ. & Κλαβανίδου, Δ. (2021). *Δίκαιο της δικαιοπραξίας* (2η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
4. Ρόκας, Ν. (2019). *Αξιόγραφο* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
5. Χριστοδούλου, Κ. (2020). *Δίκαιο προσωπικών δεδομένων: Γενικός κανονισμός 679/2016 GDPR* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Συμπληρωματικές

1. Κορνηλάκης, Π. (2023). *Ειδικό ενοχικό δίκαιο* (3η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
2. Σπυριδάκης, Ι. (2021). *Εμπράγματο δίκαιο* (2η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

2.1.Γ • ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Εισαγωγή στα οικονομικά μαθηματικά» έχει σκοπό την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να κάνουν απλούς υπολογισμούς σε καθημερινά απλά προβλήματα των επιχειρήσεων. Αποσκοπεί στην υπενθύμιση των γνώσεων της απλής και της σύνθετης μεθόδου των τριών και των ανάλογων και αντιστρόφως ανάλογων μεγεθών. Επιπλέον, αναλύονται τρόποι επίλυσης προβλημάτων μερισμού του κέρδους ή της ζημίας στις επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο της ενότητας αυτής, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μπορούν να υπολογίζουν τον απλό ή τον σύνθετο τόκο (ανατοκισμός) κεφαλαίου ενός επενδυτικού προϊόντος και να χρησιμοποιούν την προεξόφληση, όταν είναι γνωστή η ονομαστική αξία ή η παρούσα αξία του κεφαλαίου.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Προσδιορίζουν τις διαφορές ανάμεσα στα ανάλογα και τα αντιστρόφως ανάλογα μεγέθη,
- Επιλύουν προβλήματα με την απλή μέθοδο ή με τη σύνθετη μέθοδο των τριών, για ποσά που είναι ανάλογα ή αντιστρόφως ανάλογα,
- Εφαρμόζουν τον τρόπο επίλυσης προβλημάτων μερισμού σε μέρη ανάλογα,
- Αναπτύσσουν τις έννοιες του τόκου, του χρήματος, του κεφαλαίου και του ετήσιου επιτοκίου,
- Υπολογίζουν τον απλό τόκο με δεδομένα το κεφάλαιο, το ετήσιο επιτόκιο και τον χρόνο επένδυσης,
- Διατυπώνουν την έννοια του σύνθετου τόκου (ανατοκισμός) και κάνουν πράξεις με δεδομένα το κεφάλαιο, το ετήσιο επιτόκιο και τον χρόνο επένδυσης,
- Αντιπαραβάλλουν τον απλό με τον σύνθετο τόκο,
- Διακρίνουν τις διαφορές της παρούσας και της ονομαστικής αξίας,
- Παρουσιάζουν τα είδη των δανείων και τους τρόπους αποπληρωμής τους,
- Προσδιορίζουν την έννοια της προεξόφλησης, επιλύοντας προβλήματα προεξόφλησης, όταν είναι γνωστή η παρούσα αξία ή η ονομαστική αξία,
- Υπολογίζουν τις απλές ράντες,
- Επιλύουν καθημερινά προβλήματα της επιχείρησης, κάνοντας απλές αριθμητικές πράξεις.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Απλή μέθοδος των τριών / Σύνθετη μέθοδος των τριών / Ποσά ανάλογα / Ποσά αντιστρόφως ανάλογα / Απλός τόκος / Σύνθετος τόκος ή ανατοκισμός / Προεξόφληση / Παρούσα αξία / Ονομαστική αξία / Ράντες.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ
2	ΑΠΛΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ
3	ΣΥΝΘΕΤΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ
4	ΜΕΡΙΣΜΟΣ
5	ΑΠΛΟΣ ΤΟΚΟΣ
6	ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΤΟΚΟΣ Η ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ
7	ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ
8	ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ
9	PANTEΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Γ.1 | ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να ορίσουν και να διακρίνουν τις έννοιες της αναλογικότητας και να επιλύουν οικονομικά προβλήματα που μπορούν να απασχολούν μια επιχείρηση. Επιμορφώνονται στο να αναγνωρίζουν τι είναι τα ποσά ή τα μεγέθη, τα μεταβλητά και τα σταθερά ποσά για μια επιχείρηση, να προσδιορίζουν ποια ποσά είναι ανάλογα και ποια αντιστρόφως ανάλογα και πώς μπορούν να σχηματίσουν αναλογίες. Επιπλέον, καλούνται να κατηγοριοποιούν τα ποσά ή μεγέθη σε ποσά ανάλογα και αντιστρόφως ανάλογα και να προσδιορίζουν τις διαφορές τους.

Τα δεδομένα των επιχειρήσεων αποκτούν μεγαλύτερη σημασία όταν η σύγκριση γίνεται μεταξύ ομοειδών ποσοτήτων. Για παράδειγμα, τα κέρδη, που από μόνα τους αποτελούν σημαντικό δείκτη για την επιχείρηση, μπορούν να συγκριθούν με αυτά προηγούμενων ετών, σχηματίζοντας χρήσιμους δείκτες για την καλύτερη κατανόηση της πορείας της επιχείρησης.

Σημαντική είναι η χρήση συγκεκριμένης μεθοδολογίας για την επίλυση προβλημάτων με συγκρίσεις ποσών. Για παράδειγμα, στα προβλήματα με αναλογίες τονίζονται η αναγκαιότητα του τρόπου κατάταξης των δεδομένων στοιχείων σε δύο ποσά ξεχωριστά και των τιμών τους αντίστοιχα, η ονομασία του αγνώστου με x , ψ κ.λπ., ο σχηματισμός αναλογίας και η επίλυση του προβλήματος σε μορφή εξίσωσης.

Συστήνεται η χρήση παραδειγμάτων με δύο συμμεταβλητά ποσά για την καλύτερη κατανόηση των αναλογιών. Ως παραδείγματα για ποσά ανάλογα μπορούμε να αναφέρουμε το κόστος ενός πλέγματος, το οποίο είναι ανάλογο με το μήκος του, ή την αξία ενός προϊόντος με τον όγκο του. Αντίστοιχα, ως αντιστρόφως ανάλογα ποσά μπορούμε να αναφέρουμε την ταχύτητα ενός κινητού μέσου με την απόσταση που έχει να διανύσει ή την εκπλήρωση ενός έργου σε ημέρες με τον αριθμό εργαζομένων.

2.1.Γ.2 | ΑΠΛΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ

Στη μαθησιακή υποεπάρκεια αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην επίλυση προβλημάτων με την απλή μέθοδο των τριών, όπου οι τιμές από τρία μεγέθη είναι γνωστές και θα πρέπει να υπολογιστεί η τιμή του τέταρτου στοιχείου. Συνεπώς, μαθαίνουν να σχηματίζουν και να κατατάσσουν τα ποσά ανά κατηγορία και να τοποθετούν τον άγνωστο στην κατάλληλη θέση σε μορφή πίνακα, ώστε να μπορούν να συγκρίνουν τα μεγέθη και να τα χαρακτηρίζουν ως ποσά ανάλογα ή αντιστρόφως ανάλογα.

Η εξάσκηση αυτή ενισχύει την ικανότητά τους να επιλύουν προβλήματα που απαιτούν τις επιχειρήσεις, όπως τον προσδιορισμό του μεγέθους των πωλήσεων και των αγορών που πραγματοποιούνται σε αυτές, τη λήψη ορθών αποφάσεων σχετικά με την πρόσληψη ή μη επιπρόσθετου εργατικού δυναμικού, τον υπολογισμό του χρόνου αποπεράτωσης έργου με συγκεκριμένο εργατικό δυναμικό κ.ο.κ.

Βασική είναι η επισήμανση από τον/την εκπαιδευτή/-τρια ότι η διαδικασία επίλυσης αντίστοιχων προβλημάτων έχει συγκεκριμένη διαδρομή, όπως η κατάταξη των στοιχείων κατά είδος και η ονομασία του αγνώστου, και ότι η αποσαφήνιση της αναλογικότητας ή μη γίνεται στην αρχή, ώστε να ακολουθηθεί η αντίστοιχη μεθοδολογία για την επίλυση του προβλήματος. Επίσης, χρειάζεται να δοθεί έμφαση στους κανόνες που εφαρμόζονται στη μέθοδο των τριών, δηλαδή στο ότι στα ανάλογα ποσά το κλάσμα αντιστρέφεται, ενώ στα αντιστρόφως ανάλογα μένει ως έχει, καθώς υπάρχει η τάση να γίνεται λάθος στην αντιστρεψιμότητα ή μη του κλάσματος, ανάλογα με την αναλογικότητα ή μη, και να επηρεάζεται το αποτέλεσμα του προβλήματος.

2.1.Γ.3 | ΣΥΝΘΕΤΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποεπάρκεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να επιλύουν προβλήματα επιχειρήσεων με περισσότερα από δύο ποσά ή μεγέθη. Συνεπώς, εξασκούνται στην επίλυση προβλημάτων με τη σύνθετη μέθοδο των τριών, προεκτείνοντας τις γνώσεις τους καθώς στην προηγούμενη ενότητα διδάχθηκαν την απλή μέθοδο. Επειδή τα προβλήματα των επιχειρήσεων μπορεί να είναι πιο σύνθετα, η μέθοδος επίλυσης με περισσότερα από δύο ποσά βοηθά τον/την εκπαιδευόμενο/-η να αντεπεξέρχεται σε πιο περίπλοκα προβλήματα της επιχείρησης.

Σε προηγούμενες ενότητες ο/η εκπαιδευόμενος/-η έχει εξασκηθεί στην επίλυση προβλημάτων με την απλή μέθοδο των τριών, οπότε θα μπορέσει να μεταβεί ομαλά στο επόμενο επίπεδο, καθώς η νέα γνώση έρχεται να προστεθεί στην προϋπάρχουσα. Στη μεθοδολογία είναι σημαντικό να τονιστεί ο τρόπος κατάταξης ανά είδος με τις αντίστοιχες τιμές, η αναγκαιότητα σχηματισμού διαφορετικών στηλών ανά ποσό και η τοποθέτηση του αγνώστου στην κατάλληλη θέση. Καθορίζεται και τονίζεται η θέση του αγνώστου, ώστε να συγκριθεί το ποσό του αγνώστου με τα άλλα δύο ποσά ξεχωριστά. Με τη σύγκριση αποσαφηνίζεται το ποια ποσά είναι ανάλογα ή αντιστρόφως ανάλογα, πάντα με σημείο αναφοράς το ποσό του αγνώστου, ώστε να γίνουν οι κατάλληλοι σχηματισμοί εύρεσης του αγνώστου. Επισημαίνεται ότι η νέα εξίσωση θα

σχηματιστεί με δύο κλάσματα και όχι με ένα, όπως στην απλή μέθοδο. Έτσι, ο άγνωστος x θα είναι ίσος με το ποσό που είναι από πάνω του επί το κλάσμα του ενός ποσού αντεστραμμένο, αν τα ποσά είναι ανάλογα, ή όπως είναι, αν τα ποσά είναι αντιστρόφως ανάλογα, επί το επόμενο κλάσμα με τους ίδιους όρους που ισχύουν και στο πρώτο κλάσμα.

2.1.Γ.4 | ΜΕΡΙΣΜΟΣ

Μέσα από την εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες δημιουργούν και εφαρμόζουν τις αναλογίες σε προβλήματα μερισμού. Συγκεκριμένα, εκτελούν πράξεις με τη χρήση αναλογιών και επιμερίζουν αξίες σε μέρη ανάλογα ακέραιων αριθμών και σε μέρη ανάλογα κλασματικών αριθμών. Μαθαίνουν να υπολογίζουν το μέρισμα κέρδους ανάλογα προς τα κεφάλαια συμμετοχής εταίρων ή τους χρόνους συμμετοχής ή να επιμερίζουν τα κέρδη ή τις ζημιές ανάλογα προς τα κεφάλαια και τους χρόνους συμμετοχής.

Η μαθησιακή υποενότητα αυτή ενισχύει τις γνώσεις και τις ικανότητες των εκπαιδευομένων, καθώς θα είναι ικανοί/-ές να λύνουν προβλήματα επιμερισμού κερδών ή ζημιών, ανάλογα με το μερίδιο συμμετοχής στο κεφάλαιο της επιχείρησης ή του χρόνου συμμετοχής σε αυτή ή και συνδυαστικά. Ο μερισμός σε μέρη ανάλογα είναι χρήσιμος, ώστε να αποδίδεται με αναλογικότητα το μερίδιο, για παράδειγμα, των ασφαλιστών αναλόγως του αριθμού πελατών τους, ενώ σε μια νομική επιχείρηση να μοιραστούν αναλογικά κληρονομίες κ.λπ.

Επισημαίνεται ότι στην επίλυση προβλημάτων στα οποία τα κεφάλαια και οι χρόνοι είναι διάφοροι, μοιράζονται τα κέρδη και οι ζημιές ανάλογα προς το γινόμενο των κεφαλαίων επί τους αντίστοιχους χρόνους παραμονής των κεφαλαίων στην εταιρεία. Συστήνεται να γίνουν απλά παραδείγματα μερισμού για την καλύτερη κατανόηση σε αρχική φάση, καθώς σε επόμενο επίπεδο θα γίνει μεγαλύτερη ανάλυση.

2.1.Γ.5 | ΑΠΛΟΣ ΤΟΚΟΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να περιγράφουν και να ερμηνεύουν τις έννοιες του τόκου, του χρήματος, του κεφαλαίου και του ετήσιου επιτοκίου. Επιπλέον, ορίζουν την έννοια του απλού τόκου, αναγνωρίζουν και εφαρμόζουν τύπους υπολογισμού του απλού τόκου με δεδομένα το κεφάλαιο, το ετήσιο επιτόκιο και τον χρόνο επένδυσης. Ακόμη, εξοικειώνονται με τον υπολογισμό του τόκου όταν ο χρόνος της επένδυσης εκφράζεται σε έτη, μήνες και ημέρες.

Η ερμηνεία και η κατανόηση του τόκου βοηθούν τον/την εκπαιδευόμενο/-η να περιγράψει ότι ο τόκος αποτελεί, για παράδειγμα, μια πηγή εσόδου για την τυχόν επένδυση ή κατάθεση στην τράπεζα ενός κεφαλαίου από μια επιχείρηση. Συνεπώς, θα μπορεί να επιλύει προβλήματα της επιχείρησης που αφορούν τον υπολογισμό των τόκων σε πραγματικές καταστάσεις, ανάλογα με τον χρόνο επένδυσης, το ύψος του ετήσιου επιτοκίου και το κεφάλαιο που έχει επενδυθεί.

Σημαντική είναι η ερμηνεία από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες ότι ουσιαστικά ο τόκος αποτελεί μια εξαρτημένη μεταβλητή του κεφαλαίου, του ετήσιου επιτοκίου και του χρόνου επένδυσης. Συνεπώς, όσο αυξάνονται αυτές οι μεταβλητές, αυξάνεται και το ύψος του τόκου και αντίστροφα. Θεμιτό είναι ο/η εκπαιδευτής/-τρια να διευκρινίσει τη διαφορά του τόκου από το επιτόκιο, ώστε να μην υπάρχει σύγχυση ως προς τις δύο έννοιες και να εφαρμόσει παραδείγματα με υπολογισμό τόκου, ακολουθώντας τις απλές εφαρμογές αλλά και αντίστροφα, δηλαδή να δίνει δεδομένα με γνωστό τον τόκο και να υπάρχει ανάγκη υπολογισμού μιας άλλης μεταβλητής.

2.1.Γ.6 | ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΤΟΚΟΣ Η ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ

Καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν διδαχθεί τον απλό τόκο στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα, τώρα προχωρούν στην έννοια του σύνθετου τόκου και των τρόπων υπολογισμού του. Είναι πλέον γνωστές οι έννοιες του τόκου, του κεφαλαίου, του ετήσιου επιτοκίου και του χρόνου επένδυσης και ότι ο τόκος αφορά μια επένδυση κεφαλαίου για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Συνεπώς, κατανοούν ότι οι καταθέσεις στην επόμενη χρονική διάρκεια τοκίζονται στο αρχικό κεφάλαιο συν το επιπλέον ποσό που δημιουργήθηκε, δηλαδή την ανακεφαλαιοποίηση, οπότε είναι εύκολο να κατανοήσουν την ανάγκη ύπαρξης ενός τύπου που να υπολογίζει τον τόκο σε πραγματικά δεδομένα, δηλαδή με συνυπολογισμό των τόκων που έχουν σχηματιστεί σε προηγούμενο χρονικό διάστημα. Τελικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι ικανοί/-ές να διατυπώνουν την έννοια του σύνθετου τόκου, να κάνουν υπολογισμούς και να επιλύουν προβλήματα ανατοκισμού. Επιπλέον, θα μπορούν να συγκρίνουν και να αντιπαραβάλλουν τον απλό με τον σύνθετο τόκο. Η κατανόηση και ο υπολογισμός του σύνθετου τόκου ενισχύουν τις ικανότητες του/της εκπαιδευομένου/-ης στην επιχείρηση, καθώς θα μπορεί να επιλύει και να δίνει απαντήσεις σε αντίστοιχα προβλήματα. Θα μπορεί να κάνει συγκρίσεις σχετικά με το πού συμφέρει την επιχείρηση να επενδύσει τα κεφάλαιά της ή όχι και να παρακολουθεί την εξέλιξη των επιτοκίων στην οικονομική ζωή της χώρας.

Συνετό θα ήταν να γίνει η διάκριση του απλού τόκου, όπου κάθε φορά τοκίζεται το αρχικό κεφάλαιο επένδυσης, και του σύνθετου, όπου κάθε φορά στην αρχή του επόμενου έτους προστίθενται στο αρχικό κεφάλαιο οι τόκοι επένδυσης, οπότε οι τόκοι ανατοκίζονται. Επιπλέον, θα ήταν καλό να γίνουν εφαρμογές απλού και σύνθετου τόκου και σε αρχείο Excel με τη χρήση συναρτήσεων.

2.1.Γ.7 | ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια του δανείου, να διακρίνουν τα είδη δανείου ανάλογα με τη διάρκειά του και να αναγνωρίζουν τα βασικά τους χαρακτηριστικά. Συνεπώς, με βάση τα χαρακτηριστικά αυτά, είναι σε θέση να κατηγοριοποιούν τα δάνεια και να τα διακρίνουν με σαφήνεια. Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα ενισχύει το γνωστικό πεδίο των εκ-

παιδευομένων, ώστε να αναγνωρίζουν τα είδη δανείων και τους τρόπους αποπληρωμής τους, να συσχετίζουν τα προβλήματα της επιχείρησης την οποία μελετούν με το γνωστικό μοντέλο και να γίνεται σαφής ο τρόπος διαχείρισης των τυχόν δανείων της.

Η μεθοδολογία που συστήνεται για τη συγκεκριμένη μαθησιακή υποεπένδυση είναι αυτή της παρουσίασης των ειδών δανείων, π.χ. μέσω ενός προγράμματος παρουσίασης από τον/την εκπαιδευτή/-τρια. Η παρουσίαση μελετών περίπτωσης ενισχύει τη γνώση και την κατανόηση όρων και εννοιών και, επιπλέον, συντελεί στην ανάπτυξη κριτικής ικανότητας. Ο δε σχηματισμός εννοιολογικού χάρτη από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τα είδη δανείων βοηθά στην καλύτερη αφομοίωση των εννοιών. Η έμφαση στη διάκριση των δανείων με μελέτες περίπτωσης ενισχύει την κριτική ικανότητα των εκπαιδευομένων, εμπλουτίζει τις γνώσεις τους, ενώ η επίλυση προβλημάτων βοηθά στην εξάσκηση της ικανότητάς τους να επιλύουν ζητήματα σε πραγματικές καταστάσεις. Ασκήσεις τύπου αντιστοίχισης εννοιών θα βοηθήσουν στην καλύτερη αφομοίωση και διάκρισή τους.

2.1.Γ.8 | ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ

Στη δεδομένη μαθησιακή υποεπένδυση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καθίστανται ικανοί/-ές να αναγνωρίζουν τα είδη νομικών εγγράφων, όπως του γραμματίου εις διαταγή και της συναλλαγματικής, ως έγγραφα διαπραγμάτευσης συναλλαγών που δεν πραγματοποιούνται τοις μετρητοίς. Θα μπορούν να διατυπώνουν τις έννοιες ονομαστική αξία και παρούσα αξία και να τις διακρίνουν. Θα μπορούν να διακρίνουν τα είδη προεξόφληματος και τη λήξη τους. Θα μπορούν να αναγνωρίζουν τους τύπους εφαρμογής για την επίλυση απλών αντίστοιχων προβλημάτων, δηλαδή να υπολογίζουν το προεξόφλημα όταν η ονομαστική αξία είναι γνωστή και να υπολογίζουν το προεξόφλημα όταν η παρούσα αξία είναι γνωστή.

Οι επιχειρήσεις πολλές φορές συναλλάσσονται με πελάτες χρησιμοποιώντας γραμμάτια ή συναλλαγματικές· συνεπώς, ανάλογα με τη μελέτη περίπτωσης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η θα γνωρίζει τη διαδικασία επίλυσης αντίστοιχων ζητημάτων που απασχολούν μια επιχείρηση και θα μπορεί να ενημερώνει για τις διαδικασίες επίλυσης αντίστοιχων ζητημάτων τα ηγετικά στελέχη της. Ενδείκνυται, για την καλύτερη κατανόηση από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες της συγκεκριμένης ύλης, να γίνουν εφαρμογές σε ερωτήσεις σωστού/λάθους ή πολλαπλής επιλογής για την καλύτερη κατανόηση των όρων και εννοιών που χρησιμοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη ενότητα, ενώ η εφαρμογή παραδειγμάτων με τις αντίστοιχες περιπτώσεις που διδάχθηκαν και η επίλυση ασκήσεων από τους/τις ίδιους/-ες εκπαιδευόμενους/-ες θα ενισχύσουν την ικανότητά τους στη διεκπεραίωση αντίστοιχων θεμάτων.

2.1.Γ.9 | PΑΝΤΕΣ

Σε προηγούμενες μαθησιακές υποεπένδυσεις οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν αποκτήσει τις γνώσεις σχετικά με τον σύνθετο τόκο και τον δανεισμό, συνεπώς μπορούν να επι-

λύουν απλά προβλήματα αντίστοιχων θεμάτων. Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποε-
νότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό κεφαλαίου μέσω
δόσεων, συνεπώς κατανοούν την έννοια της ράντας, η οποία αφορά μια ακολουθία
κεφαλαίων, τα οποία καταβάλλονται ή κατατίθενται σε ίσα χρονικά διαστήματα. Επι-
πλέον, μαθαίνουν να υπολογίζουν απλά προβλήματα που αφορούν τις ράντες, απο-
σαφηνίζοντας όρους όπως η δόση ή η λήξη της δόσης. Ακόμη, μαθαίνουν να σχηματί-
ζουν χρονογραμμή ράντας με αρχή και τέλος.

Η εξόφληση ενός δανείου με δόσεις, που γίνεται σε ίσα χρονικά διαστήματα, ή ο
σχηματισμός ενός κεφαλαίου με καταθέσεις που γίνονται σε ίσα χρονικά διαστήμα-
τα μπορούν να αποτελέσουν προβλήματα που συναντιούνται σε επιχειρήσεις ή σε
εμπορικές τραπεζικές συναλλαγές και απασχολούν τα οικονομικά στελέχη επιχειρή-
σεων. Αξίζει, λοιπόν, η ανάπτυξη ικανότητας σε θέματα επίλυσης ζητημάτων με ρά-
ντες, καθώς θα ενισχύσει τις ικανότητες του υποψήφιου οικονομικού στελέχους.

Συστήνεται η εξάσκηση με απλά παραδείγματα των παραπάνω όρων και απλές
εφαρμογές με προβλήματα επίλυσης ράντας. Καθώς όμως η τεχνολογία ενισχύει την
ικανότητα επίλυσης αντίστοιχων προβλημάτων, ενδείκνυται η χρήση του προγράμ-
ματος υπολογιστικών φύλλων με τη χρήση συναρτήσεων, που μπορούν να σχηματί-
σουν οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι/-ες με τη σωστή καθοδήγηση, για τον σχηματισμό
πίνακα άμεσης επίλυσης αντίστοιχων προβλημάτων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κιόχος, Α., Μπενέκη, Χ. & Κιόχος, Π. (2015). *Οικονομικά μαθηματικά*.
Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
2. Σορμάς, Α. & Σαριαννίδης, Ν. (2018). *Οικονομικά μαθηματικά*. Κοζάνη: Εκδόσεις
Αλέξανδρος.

Συμπληρωματικές

1. Κιόχος, Π. (1992). *Οικονομικά μαθηματικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.
2. Αποστολόπουλος, Θ. Η. (2003). *Οικονομικά μαθηματικά και στοιχεία τραπεζικών
εργασιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.

2.1.Δ • ΑΡΧΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Αρχές στατιστικής» αποσκοπεί στην εισαγωγή των εκπαιδευομένων στις
βασικές έννοιες της στατιστικής επιστήμης, ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόζουν
την περιγραφική στατιστική στην ανάλυση και στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσε-

ων. Σε αυτή την κατεύθυνση, θα αναπτυχθούν οι έννοιες των στατιστικών δεδομένων, του στατιστικού πληθυσμού, οι τρόποι συλλογής και παρουσίασης των στατιστικών δεδομένων και η εφαρμογή δειγματοληπτικών μεθόδων. Η ενότητα αυτή θα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες, ώστε να μπορούν να κατανοήσουν τη θεωρία των πιθανοτήτων, να χρησιμοποιήσουν απλές στατιστικές μεθόδους περιγραφής και ανάλυσης δεδομένων και να εξαγάγουν απλά συμπεράσματα που χρησιμοποιούνται ευρέως στον χώρο των επιχειρήσεων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Προσδιορίζουν τις βασικές έννοιες της στατιστικής ανάλυσης καθώς και τις βασικές ιδιότητές της,
- Ορίζουν τις στατιστικές μεταβλητές,
- Εφαρμόζουν την καθιερωμένη μεθοδολογία και τα εργαλεία της στατιστικής επιστήμης,
- Ερμηνεύουν και εξαγουν συμπεράσματα από ένα σύνολο ποσοτικών δεδομένων,
- Ονομάζουν τις πηγές και τις μεθόδους συλλογής στατιστικών δεδομένων,
- Παρουσιάζουν τις διαφορετικές μεθόδους συλλογής στατιστικών στοιχείων,
- Χρησιμοποιούν δειγματοληπτικές μεθόδους,
- Προσδιορίζουν την έννοια του αριθμητικού μέσου και περιγράφουν τις ιδιότητές του,
- Υπολογίζουν τις εμπειρικές κατανομές συχνοτήτων μιας μεταβλητής,
- Αναλύουν τις τεχνικές των μέτρων θέσης και διασποράς,
- Συνοψίζουν στατιστικά δεδομένα σε πίνακες, διαγράμματα και γραφικές παραστάσεις, όταν τους ζητείται σε μια εταιρική συνάντηση,
- Περιγράφουν τις βασικές αρχές και εφαρμογές της θεωρίας των πιθανοτήτων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Στατιστική επιχείρηση / Δειγματοληψία / Μεταβλητή / Μέση τιμή / Διακύμανση / Πιθανότητες.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
2	ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
3	ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΜΙΑΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ
4	ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΘΕΣΗΣ ΜΙΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ
5	ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΜΙΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ
6	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Δ.1 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Η μαθησιακή υποενότητα αυτή είναι εισαγωγική στη μαθησιακή ενότητα «Αρχές στατιστικής» και σκοπός της είναι η εκμάθηση βασικών στατιστικών εννοιών. Η στατιστική απασχολεί και εφαρμόζεται σε κάθε επιχείρηση, βιομηχανία, οργανισμό και, με αυτή την έννοια, το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας δημιουργεί ένα υπόβαθρο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που απαιτούνται για την απασχόληση σε εργασιακά περιβάλλοντα συναφή με την ειδικότητα φοίτησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να εφαρμόζουν την περιγραφική στατιστική στην ανάλυση και στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Με την παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν και αναγνωρίζουν τη στατιστική μονάδα, το δείγμα, το οποίο θα διερευνηθεί πώς προσδιορίζεται στη στατιστική, τον στατιστικό πληθυσμό, από τον οποίο θα επιλέξουν το δείγμα για τη διεξαγωγή μιας προσδοκώμενης μελέτης, καθώς και τα στατιστικά δεδομένα. Μέσω εφαρμογών προτείνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να εμπλακούν στην επίλυση προβλημάτων με τη συνεργατική μέθοδο, που αφορούν τη μελέτη των μεταβλητών και τη διάκρισή τους σε ποσοτικές και ποιοτικές. Επιπλέον, να μάθουν να διακρίνουν την ποσοτική μεταβλητή σε διακριτή και συνεχή. Μαθησιακός στόχος μπορεί να είναι η περιγραφή της έννοιας της περιγραφικής στατιστικής, τι ακριβώς περιλαμβάνει, καθώς και το αντικείμενο μελέτης της. Ως εφαρμογή, ο/η εκπαιδευτής/-τρια μπορεί να ζητήσει τη σύνταξη ερωτηματολογίου από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, αφού χωριστούν σε ομάδες, και να μοιραστεί προς συμπλήρωση, ώστε να συλλέξουν και να επεξεργαστούν τα δεδομένα.

2.1.Δ.2 | ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα επισημαίνεται η σπουδαιότητα της συλλογής στατιστικών δεδομένων. Η αξιοπιστία αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την υλοποίηση μιας έρευνας, ώστε να ληφθούν ορθές επιχειρηματικές αποφάσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι σημαντικό να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα της συλλογής

αξιόπιστων στοιχείων, καθώς η επιχείρηση αποτελεί ζωτικό παράγοντα της οικονομίας και διάφοροι φορείς επηρεάζονται από τις αποφάσεις που θα πάρει. Τονίζεται η αξία της απογραφής ως μέσου άντλησης πληροφοριών της κάθε χώρας, καθώς αποτελεί κύρια πηγή δημογραφικών, οικονομικών και κοινωνικών δεδομένων. Ωστόσο, χρειάζεται να γίνει σαφές ότι η έρευνα υλοποιείται σε ένα μέρος του πληθυσμού, το οποίο είναι το δείγμα της έρευνας. Οι γνώσεις αυτές έχουν αξία και σημασία, εφόσον οργανωθούν και παρουσιαστούν με τη μορφή εκθέσεων ή αναφορών, στατιστικών πινάκων και διαγραμμάτων. Με την παρουσίαση πινάκων από διάφορες δημοσιεύσεις, θα μπορέσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες να διακρίνουν το κύριο σώμα, τον τίτλο, τις επικεφαλίδες των στηλών και των γραμμών, τις υποσημειώσεις και την πηγή, ώστε να κατανοήσουν τον τρόπο παρουσίασης στατιστικών στοιχείων και να αναγνωρίζουν τις πηγές και το περιεχόμενό τους. Την ανάγνωση των φαινομένων και των ευρημάτων θα ενισχύσει η ανάπτυξη δεξιότητας σχηματισμού διαγραμμάτων με διάφορες μορφές. Προτείνεται η επίσκεψη στην Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), καθώς και σε ινστιτούτα ερευνών, δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών, για να προσδιορίσουν τα δεδομένα προς στατιστική ανάλυση.

2.1.Δ.3 | ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΜΙΑΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ

Στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ασχολήθηκαν με την παρουσίαση στατιστικών δεδομένων σε μορφή πίνακα ή έκθεσης, με στόχο την ανάδειξη μιας θετικής εικόνας για την επιχείρηση. Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα μαθαίνουν να περιγράφουν τους πίνακες κατανομής συχνοτήτων. Θα μπορούν να σχηματίζουν πίνακες με την κατάλληλη κατάταξη και συστηματική ομαδοποίηση των τιμών της εξεταζόμενης μεταβλητής. Σημαντικό είναι να διακρίνουν τη διακριτή μεταβλητή και τη συνεχή μεταβλητή. Καταρχήν, όσον αφορά τη διακριτή μεταβλητή, θα μπορούν να τοποθετούν τις παρατηρήσεις δεδομένων κατά αύξουσα σειρά. Η διάταξη των στοιχείων μπορεί να γίνει είτε χειρόγραφα είτε σε Η/Υ, όταν το μέγεθος είναι μεγάλο. Μαθαίνουν να προσδιορίζουν τη μεταβλητή και την έννοια της συχνότητας, ενώ η ανάπτυξη της έννοιας θα ενισχύει την ικανότητα για τον αριθμητικό προσδιορισμό τους σε μορφή πίνακα. Στη συνέχεια, προτείνεται η μελέτη της έννοιας της συνεχούς μεταβλητής, όπου με εφαρμογή θα μάθουν να κατατάσσουν τα δεδομένα, με τη βοήθεια του εύρους τιμής, της διαφοράς, δηλαδή, της μεγαλύτερης από τη μικρότερη τιμή των δεδομένων. Ο σχηματισμός σε κλάσεις θα βοηθήσει την απεικόνιση των δεδομένων σε πίνακα, ώστε να προσδιοριστεί η κεντρική τιμή και να αναπτυχθούν οι συχνότητες. Η περιγραφή και η ανάλυση των διαγραμμάτων θα βοηθήσουν τον/την εκπαιδευόμενο/-η να συνδέει τα πλέον κατάλληλα διαγράμματα με την παρουσίαση συγκεκριμένων μεταβλητών και συχνοτήτων, ώστε να παρουσιαστεί, για παράδειγμα, με θετικό τρόπο η οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης. Ενδείκνυται να σχηματιστούν ομάδες εργασίας, όπου θα επεξεργαστούν στατιστικά δεδομένα και θα παρουσιάσουν σε παιχνίδι ρόλων τα δεδομένα τους ως οικονομικοί εκπρόσωποι μιας εταιρείας.

2.1.Δ.4 | ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΘΕΣΗΣ ΜΙΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ

Σε προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα αναπτύχθηκαν δεξιότητες συλλογής και ταξινόμησης στατιστικών δεδομένων, που στόχο είχαν την άντληση πληροφοριών για τα εξεταζόμενα χαρακτηριστικά του πληθυσμού και την παρουσίασή τους σε εποπτικές εικόνες και πίνακες. Όμως, η χρήση των πινάκων δεν διευκολύνει πάντα την παρουσίαση, τη σύγκριση και τη διεξαγωγή συμπερασμάτων. Το έργο αυτό διευκολύνει η χρήση παραμέτρων και, συγκεκριμένα, το μέσο εύρος, η μέση τιμή, η διάμεσος, η επικρατούσα τιμή και τα τεταρτημόρια. Από αυτά, τα περισσότερο χρησιμοποιούμενα είναι η μέση τιμή και η διάμεσος, τα οποία αποτελούν πολύτιμο πληροφοριακό υλικό για την άσκηση μιας επιχειρησιακής πολιτικής, αλλά και της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής που ασκείται από το κράτος. Προτείνεται να γίνουν εφαρμογές με διεργασίες που αφορούν τη συγκέντρωση στατιστικών δεδομένων και την ομαδοποίηση του πληροφοριακού υλικού. Επιπλέον, να συσταθούν πίνακες που θα βοηθήσουν την εύρεση όλων των παραμέτρων, δηλαδή της επικρατούσας τιμής, της μέσης τιμής, της διαμέσου και των τεταρτημορίων. Η εξάσκηση θα ενισχύσει τη μαθησιακή ικανότητα των εκπαιδευόμενων, καθώς και την καλύτερη κατανόηση των ιδιοτήτων της μέσης τιμής. Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια είναι συνετό να επισημάνει ότι η χρήση παραμέτρων από μόνη της δεν επαρκεί για τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, αλλά θα χρειαστεί να ληφθούν υπόψη πρόσθετες πληροφορίες που παρέχουν τα μέτρα διασποράς.

2.1.Δ.5 | ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΜΙΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την έννοια των παραμέτρων που φανερώνουν τον βαθμό διασποράς των δεδομένων γύρω από κάποιο μέτρο θέσης. Οι παράμετροι αυτοί ονομάζονται μέτρα διασποράς, τα οποία θα μάθουν να προσδιορίζουν και να χρησιμοποιούν στην επίλυση προβλημάτων που απασχολούν μια επιχείρηση. Συνεπώς, μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια του εύρους μεταβολής, της μέσης απόλυτης απόκλισης, της διακύμανσης και της τυπικής απόκλισης και να περιγράφουν τους αντίστοιχους τύπους υπολογισμού τους, καθώς και την εφαρμογή τους σε προβλήματα που απαιτούν τη χρήση τους.

Η ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων της χρήσης και υπολογισμού των στατιστικών μέτρων θέσης και των μέτρων διασποράς συμβάλλει στο να παρουσιαστεί μια πληρέστερη και ασφαλέστερη εικόνα σχετικά με ένα πρόβλημα ή θέμα που εξετάζεται σε μια επιχείρηση. Επιτυγχάνεται πληρέστερη εικόνα της κατάστασης που εξετάζεται και οδηγούμαστε σε ασφαλέστερη λήψη ορθών επιχειρηματικών αποφάσεων. Συνεπώς, αν κάποιος/-α οικονομικός/-ή μελετητής/-τρια έχει αναλάβει τη μελέτη μιας επιχείρησης και παρατηρήσει ότι η διασπορά των δεδομένων είναι μεγάλη, τότε θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις πληροφορίες που λαμβάνονται και να διενεργήσει μια περαιτέρω έρευνα και μελέτη των δεδομένων. Η χρήση των μέτρων διασποράς και της διακύμανσης αποτελεί σύνηθες φαινόμενο, καθώς χρησιμοποιείται για την περιγραφή, για παράδειγμα, στον χώρο του χρηματιστηρίου, όπου γίνεται

λόγος για το ύψος των διακυμάνσεων που παρουσιάζεται στις τιμές των μετοχών των εταιρειών που είναι ενταγμένες σε αυτό και για τη διακύμανση στις συναλλαγματικές ισοτιμίες του ευρώ συγκριτικά με άλλα νομίσματα.

2.1.Δ.6 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ

Το επιχειρησιακό περιβάλλον δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασφαλές περιβάλλον όσον αφορά τις αποφάσεις του, με βέβαιο αποτέλεσμα και χωρίς να ενσωματώνει ρίσκο. Οι αποφάσεις λαμβάνονται τις περισσότερες φορές υπό καθεστώς αβεβαιότητας. Η αβεβαιότητα αυτή μπορεί να ποσοτικοποιηθεί με τη θεωρία των πιθανοτήτων. Στην αδυναμία προκαθορισμού του αποτελέσματος έγκειται το στοιχείο της τυχαιότητας. Η ρίψη ενός νομίσματος ή η πρόβλεψη του φύλου σε μια σειρά γεννήσεων αποτελούν τυχαία πειράματα, τα οποία δεν είναι από την αρχή γνωστά, ενώ οι συνθήκες που επικρατούν δεν προκαθορίζουν το αποτέλεσμα, παρά μόνο το σύνολο των δυνατών αποτελεσμάτων. Συνεπώς, η ρίψη του νομίσματος δίνει την πιθανότητα κατά 50% να είναι γράμματα ή κορόνα. Οι συνεχείς ρίψεις, στατιστικά, θα δώσουν το προαναφερόμενο ποσοστό, χωρίς να είναι γνωστό το αποτέλεσμα εκ των προτέρων. Το σύνολο των πιθανών εκβάσεων προσδιορίζεται ως ολική πιθανότητα. Εύκολα διαπιστώνεται ότι ο λόγος της πιθανότητας γεγονότος που αναμένεται να συμβεί προς την ολική πιθανότητα εκφράζεται με το αντίστοιχο ποσοστό. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τη θεωρία των πιθανοτήτων και τις βασικές έννοιες που τη διέπουν. Επιπρόσθετα, ορίζουν την έννοια του δειγματικού χώρου, ότι δηλαδή η πιθανότητα εμφάνισης αποτελέσματος κυμαίνεται μεταξύ του μηδέν (0) και του ένα (1) και ότι το άθροισμα των πιθανοτήτων είναι ένα (1). Προτείνεται η διδασκαλία των ιδιοτήτων να γίνει με εφαρμογές και προβλήματα της καθημερινότητας και μετά να γίνει προέκταση σε προβλήματα που απασχολούν τις επιχειρήσεις.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Καραγεώργιος, Δ. (2010). *Στατιστική: Περιγραφική και επαγωγική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλα.
2. Κιόχος, Π. & Κιόχος, Α. (2015). *Στατιστική για τις επιχειρήσεις και την οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.

Συμπληρωματικές

1. Σαριανίδης, Ν. & Κοντέος, Γ. (2016). *Εισαγωγή στη στατιστική*. Κοζάνη: Εκδόσεις Αλέξανδρος.
2. Κικίλιας, Π., Παλαμούρδας, Δ., Τσουκαλάς, Δ. & Πετράκης, Α. (2001). *Στατιστική – Πιθανότητες*. Αθήνα: Εκδόσεις Δηρού.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της ενότητας «Διοίκηση επιχειρήσεων» είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις της διοικητικής επιστήμης ή, όπως αλλιώς λέγεται συχνά, του «μάνατζμεντ». Θα εξοικειωθούν με τις έννοιες και τις λειτουργίες της οργάνωσης, της ηγεσίας, της διοίκησης, του ελέγχου και του προγραμματισμού, ώστε να προσαρμόζονται εύκολα στο επιχειρησιακό περιβάλλον. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με την έννοια της ιεραρχίας και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, ώστε να αναγνωρίζουν τον ρόλο των ανώτερων και ανώτατων στελεχών της επιχείρησης και να τους/τις υποστηρίζουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Παρουσιάζουν την ιστορική εξέλιξη της έννοιας της επιχείρησης και της επιστήμης της διοίκησης και οργάνωσης των επιχειρήσεων,
- Ορίζουν την επιχείρηση ως βασική οικονομική μονάδα,
- Αναλύουν το όραμα, την αποστολή, τους σκοπούς, τους στόχους και τις αξίες μιας επιχείρησης,
- Κατανοούν τη δομή μιας επιχείρησης μέσα από την ανάλυση του «οργανογράμματος» της,
- Υποστηρίζουν τη σημασία των λειτουργιών του προγραμματισμού, της οργάνωσης και του ελέγχου σε μια επιχείρηση,
- Περιγράφουν τις λειτουργίες της επιχείρησης με αναφορά στις θεωρίες λήψης διοικητικών αποφάσεων,
- Υπερασπίζονται τον ρόλο της «ομάδας» στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης,
- Αναγνωρίζουν τη συμβολή της ηγεσίας στη διοίκηση επιχειρήσεων,
- Εκτιμούν τον σημαντικό ρόλο των ανώτερων και ανώτατων στελεχών, ώστε να τους/τις υποστηρίζουν κατάλληλα,
- Διατυπώνουν τις δεξιότητες που πρέπει να έχει ένας/μία διευθυντής/-τρια, ώστε να λειτουργεί ως ηγέτης/-ίδα,
- Συνεργάζονται με τα διάφορα τμήματα μιας επιχείρησης στη διατύπωση των σκοπών και των στόχων της,
- Αναγνωρίζουν τα στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, συμβάλλοντας στην ομαλή υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Επιχείρηση / Διοίκηση / Προγραμματισμός / Οργάνωση / Διεύθυνση / Έλεγχος / Οργανόγραμμα / Ηγετικές δεξιότητες / Λήψη αποφάσεων / Οργανωσιακή κουλτούρα.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
2	ΣΚΟΠΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
3	ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
4	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
5	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
6	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ
7	ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
8	ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
9	ΗΓΕΣΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Ε.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η πρώτη μαθησιακή υποενότητα στοχεύει στην εισαγωγή των εκπαιδευομένων στις βασικές αρχές της διοίκησης επιχειρήσεων, παρέχοντας μια συνολική εικόνα της εξέλιξης και της σημασίας της στον σύγχρονο επιχειρηματικό κόσμο. Αρχικά, η ιστορική αναδρομή θα βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναγνωρίσουν τις ρίζες της διοίκησης επιχειρήσεων, ξεκινώντας από την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης έως σήμερα. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στις σημαντικές σχολές και θεωρίες διοίκησης που έχουν αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια των δεκαετιών. Από την επισημονική διοίκηση του Frederick Taylor, που έθεσε τις βάσεις για τη συστηματική διαχείριση των εργασιών, μέχρι τη θεωρία των ανθρώπινων σχέσεων του Elton Mayo, η οποία τόνισε τη σημασία των ανθρώπινων παραγόντων στο εργασιακό περιβάλλον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν μια πλήρη κατανόηση της εξέλιξης των θεωριών διοίκησης.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσδιορίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τη διοίκηση των επιχειρήσεων στο σύγχρονο περιβάλλον. Μελετώντας τις διαφορετικές σχολές σκέψης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν πώς αυτές επηρεάζουν

τη λήψη αποφάσεων και την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί και στις σύγχρονες προσεγγίσεις διοίκησης, όπως η ευέλικτη διοίκηση και η διοίκηση της καινοτομίας, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ταχέως εξελισσόμενης αγοράς. Η μαθησιακή υποεπενδύση, μέσω αυτής της σφαιρικής προσέγγισης, επιδιώκει να εξοπλίσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις απαραίτητες γνώσεις για την κατανόηση και την εφαρμογή των αρχών διοίκησης επιχειρήσεων στην πράξη. Για να επιτευχθεί αυτό με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αξιοποιήσουν μελέτες περίπτωσης και θα παρακολουθήσουν αποσπάσματα από βίντεο για σχολιασμό και συζήτηση στην τάξη.

2.1.E.2 | ΣΚΟΠΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η μαθησιακή υποεπενδύση «Σκοπός επιχείρησης και επιχειρηματικότητα» προσφέρει μια βαθιά κατανόηση των διαφορετικών τύπων επιχειρήσεων και του ρόλου της επιχειρηματικότητας στην οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο. Οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε δύο κύριες κατηγορίες: τις κερδοσκοπικές και τις μη κερδοσκοπικές. Οι κερδοσκοπικές επιχειρήσεις λειτουργούν με κύριο σκοπό τη δημιουργία κέρδους για τους ιδιοκτήτες ή τους μετόχους τους. Αυτές περιλαμβάνουν διάφορους τύπους, όπως οι ατομικές επιχειρήσεις, οι προσωπικές επιχειρήσεις και οι κεφαλαιουχικές επιχειρήσεις. Κάθε τύπος και νομική μορφή έχει τα δικά του χαρακτηριστικά και νομικές απαιτήσεις, που καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας και διαχείρισής τους. Από την άλλη πλευρά, οι μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις έχουν ως κύριο σκοπό την εξυπηρέτηση κοινωνικών, πολιτιστικών, εκπαιδευτικών ή φιλανθρωπικών σκοπών. Δεν επιδιώκουν τη δημιουργία κέρδους, αλλά επανεπενδύουν τυχόν πλεονάσματα για την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Η μαθησιακή υποεπενδύση αυτή εξετάζει επίσης τον ρόλο της επιχειρηματικότητας, η οποία είναι η διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Οι επιχειρηματίες εντοπίζουν ευκαιρίες, αναλαμβάνουν ρίσκα και καινοτομούν για να δημιουργήσουν αξία, είτε σε κερδοσκοπικό είτε σε μη κερδοσκοπικό πλαίσιο. Η επιχειρηματικότητα μέσω νεοφυών επιχειρήσεων (start-ups) είναι κρίσιμη για την οικονομική ανάπτυξη, καθώς προωθεί την καινοτομία, δημιουργεί θέσεις εργασίας και συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Με τη μελέτη πραγματικών παραδειγμάτων και τη χρήση διαδραστικών μεθόδων διδασκαλίας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν πρακτικές γνώσεις για την ποικιλία των επιχειρήσεων και τη σημασία της επιχειρηματικότητας. Αυτή η γνώση είναι θεμελιώδης για την κατανόηση του πώς οι διαφορετικοί τύποι επιχειρήσεων συμβάλλουν στην ευρύτερη κοινωνική και οικονομική δυναμική.

2.1.E.3 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπενδύση αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των βασικών εννοιών που αφορούν την εξέταση των παραγόντων που επηρεάζουν τη λει-

τουργία και τη στρατηγική μιας επιχείρησης. Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσδιορίζουν και αξιολογούν τους εξωτερικούς και εσωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν την απόδοση της επιχείρησης. Οι εξωτερικοί παράγοντες περιλαμβάνουν τους πολιτικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς, τεχνολογικούς, περιβαλλοντικούς και νομικούς παράγοντες, ενώ τα τελευταία χρόνια έχει προστεθεί και ο ηθικός παράγοντας (PESTLE analysis). Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την ανάλυση του ανταγωνισμού μέσω του μοντέλου των 5 δυνάμεων του Porter. Αντίστοιχα, οι εσωτερικοί παράγοντες αφορούν το μικροπεριβάλλον της επιχείρησης, όπως οι πόροι, οι ικανότητες, οι διαδικασίες, οι κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας και η εταιρική κουλτούρα, που καθορίζουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία της. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διακρίνουν τις συνιστώσες που διαμορφώνουν αυτά τα περιβάλλοντα, εσωτερικό και εξωτερικό, κατανοώντας την αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών των παραγόντων και της στρατηγικής της επιχείρησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση εργαλείων όπως η SWOT analysis, που βοηθά στην ανάλυση των δυνατοτήτων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών που αντιμετωπίζει η επιχείρηση, απαραίτητη για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

Για να ενισχύσουν τη μάθησή τους, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μελετούν περιπτώσεις πραγματικών επιχειρήσεων, αναλύοντας πώς αυτές προσαρμόζονται στο εξελισσόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον. Μέσω αυτής της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν την ικανότητα να παρακολουθούν συνεχώς τις αλλαγές στο επιχειρησιακό περιβάλλον και να ερμηνεύουν την αλληλεπίδραση των διαφόρων παραγόντων. Αυτό τους εξοπλίζει με τις γνώσεις και τις δεξιότητες, ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αποτελεσματικής διαχείρισης και της επίτευξης των στρατηγικών στόχων της επιχείρησης.

2.1.E.4 | ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Η μαθησιακή υποενότητα «Λειτουργία προγραμματισμού» αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των βασικών αρχών και τεχνικών του προγραμματισμού στο πλαίσιο της διοίκησης επιχειρήσεων. Η λειτουργία προγραμματισμού αποτελεί ζωτικό στοιχείο για την επιτυχή διαχείριση των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων, καθώς εξασφαλίζει την ομαλή και αποδοτική λειτουργία της επιχείρησης. Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις διαδικασίες του προγραμματισμού, μαθαίνοντας να προσδιορίζουν στόχους, να αναπτύσσουν στρατηγικά σχέδια και να κατανέμουν πόρους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επιπλέον αναγνωρίζουν τη σημασία της θέσπισης σαφών και εφικτών στόχων, καθώς και της ανάπτυξης λεπτομερών και ρεαλιστικών σχεδίων δράσης. Μέσω αυτής της μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσδιορίζουν τους κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του προγραμματισμού, όπως η αξιολόγηση κινδύνων, η ανάλυση κόστους-οφέλους και η συνεχής παρακολούθηση της προόδου.

Η υποεπαιδευσή τους δίνει επίσης έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για την προσαρμογή των σχεδίων σε περίπτωση αλλαγών στο επιχειρησιακό περιβάλλον. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενθαρρύνονται να μελετήσουν πραγματικά παραδείγματα επιχειρήσεων που πέτυχαν ή απέτυχαν λόγω του προγραμματισμού, αναλύοντας τους λόγους πίσω από την επιτυχία ή την αποτυχία τους. Αυτή η σφαιρική προσέγγιση βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναπτύξουν μια έντονη αίσθηση ευελιξίας και προσαρμοστικότητας, απαραίτητη για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στον σύγχρονο επιχειρηματικό κόσμο. Μέσω της κατανόησης και της εφαρμογής των αρχών του προγραμματισμού, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφοδιάζονται με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να σχεδιάζουν και να εκτελούν αποτελεσματικά επιχειρησιακά σχέδια, ενισχύοντας έτσι τη συνολική απόδοση και επιτυχία της επιχείρησης.

2.1.E.5 | ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η μαθησιακή υποεπαιδευσή τους «Λειτουργία οργάνωσης» είναι κεντρικής σημασίας για την κατανόηση του πώς δομούνται και λειτουργούν οι επιχειρήσεις. Σκοπός της υποεπαιδεύσεώς τους είναι να εξοπλίσουν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία και τη διαχείριση μιας αποτελεσματικής οργανωτικής δομής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις βασικές αρχές της οργάνωσης, όπως η κατανομή εργασιών, η ανάθεση αρμοδιοτήτων και η καθιέρωση ιεραρχικών δομών. Μέσα από τη μελέτη των διαφόρων τύπων οργανωτικών δομών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν μια βαθύτερη κατανόηση του πώς οι διαφορετικές προσεγγίσεις μπορούν να επηρεάσουν την αποδοτικότητα και την ευελιξία της επιχείρησης. Η υποεπαιδευσή τους δίνει επίσης έμφαση στη σημασία του σαφούς καθορισμού των ρόλων και των ευθυνών εντός του οργανισμού, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συντονισμένη και αποδοτική λειτουργία της επιχείρησης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες χρησιμοποιούν εργαλεία και τεχνικές οργάνωσης, όπως τα οργανογράμματα, για να σχεδιάζουν και να απεικονίζουν τη δομή της επιχείρησης. Επιπλέον, εξετάζουν τη σημασία της τυπικής και άτυπης επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων τμημάτων και επιπέδων της επιχείρησης, καθώς και τις προκλήσεις που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των οργανωτικών αλλαγών. Μέσω της ανάλυσης πραγματικών περιπτώσεων επιχειρήσεων που υιοθέτησαν επιτυχημένες οργανωτικές δομές, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τις πρακτικές εφαρμογές των θεωρητικών εννοιών. Αυτή η προσέγγιση βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να αξιολογούν τις οργανωτικές δομές με γνώμονα την αποτελεσματικότητα και την ευελιξία τους. Η υποεπαιδευσή τους εξοπλίζει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τα απαραίτητα γνωσιακά εφόδια, προκειμένου να καταστούν ικανοί/-ές στη διαχείριση και τη βελτίωση των οργανωτικών δομών, προάγοντας έτσι τη συνολική αποτελεσματικότητα και επιτυχία της επιχείρησης.

2.1.E.6 | ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η μαθησιακή υποεπενότητα «Λειτουργία διεύθυνσης και ελέγχου» είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση του πώς καθοδηγούνται και ελέγχονται οι επιχειρηματικές δραστηριότητες με σκοπό την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων. Η υποεπενότητα αυτή επικεντρώνεται στις βασικές αρχές και τεχνικές που απαιτούνται για την αποτελεσματική διεύθυνση και τον συνεχή έλεγχο των διαδικασιών και των επιδόσεων της επιχείρησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις κύριες λειτουργίες της διεύθυνσης, όπως ο σχεδιασμός, η καθοδήγηση, η ηγεσία και η λήψη αποφάσεων. Ειδικά η λήψη αποφάσεων και η ηγεσία, λόγω της σπουδαιότητάς τους, θα αναλυθούν σε χωριστές υποεπενότητες που ακολουθούν, 8 και 9 αυτής της μαθησιακής ενότητας. Παράλληλα, η μαθησιακή υποεπενότητα αυτή εστιάζεται στις μεθόδους και τα εργαλεία ελέγχου, όπως οι δείκτες απόδοσης (Key Performance Indicators, KPIs), οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και τα συστήματα ανατροφοδότησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικά συστήματα ελέγχου που επιτρέπουν την παρακολούθηση της προόδου και τον εντοπισμό αποκλίσεων από τα προγραμματισμένα αποτελέσματα. Επίσης, εξετάζουν τη σημασία της προσαρμοστικότητας και της συνεχούς βελτίωσης μέσα από τη διαδικασία του ελέγχου.

Μέσω της ανάλυσης πραγματικών επιχειρηματικών περιπτώσεων και πρακτικών εφαρμογών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν μια βαθύτερη κατανόηση των προκλήσεων και των ευκαιριών που συνδέονται με τη διεύθυνση και τον έλεγχο. Αυτή η προσέγγιση βοηθά στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης και στην ικανότητα λήψης στρατηγικών αποφάσεων με βάση αξιόπιστα δεδομένα. Η υποεπενότητα «Λειτουργία διεύθυνσης και ελέγχου» εφοδιάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις απαραίτητες δεξιότητες για να καθοδηγούν και να ελέγχουν αποτελεσματικά τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, προωθώντας την αποδοτικότητα και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

2.1.E.7 | ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποεπενότητα είναι απαραίτητη για την κατανόηση των θεμελιωδών στοιχείων, όπως το όραμα, η αποστολή, ο σκοπός και η κουλτούρα, που συμβάλλουν στην επιτυχία και τη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης. Το όραμα μιας επιχείρησης αποτελεί τη μακροπρόθεσμη πρόβλεψη για το μέλλον της, περιγράφοντας πού θέλει να φτάσει και πώς φαντάζεται την ιδανική της κατάσταση. Είναι ένας οδηγός που κατευθύνει όλες τις στρατηγικές αποφάσεις και κινητοποιεί τους/τις εργαζόμενους/-ες, εμπνέοντάς τους και ενώνοντας όλα τα μέλη της επιχείρησης. Η αποστολή της επιχείρησης, από την άλλη, είναι μια σύντομη δήλωση που περιγράφει τον βασικό λόγο ύπαρξής της, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που προσφέρει και τον τρόπο με τον οποίο εξυπηρετεί τους/τις πελάτες/-ιστές της. Η αποστολή καθορίζει την καθημερινή λειτουργία και τις βραχυπρόθεσμες δραστηριότητες της επιχείρησης. Ο σκοπός της επιχείρησης συνδυάζει το όραμα και την αποστολή και εστιάζεται στο τι επιδιώκει να επιτύχει σε μακροπρόθεσμο επίπεδο. Ο σκοπός είναι αυτό που δίνει

νόημα στις δράσεις της επιχείρησης και την καθοδηγεί πέρα από τα οικονομικά αποτελέσματα. Η κουλτούρα της επιχείρησης, τέλος, αποτελεί το σύνολο των αξιών, των πιστεύω και των συμπεριφορών που διαμορφώνουν το εργασιακό περιβάλλον και την ταυτότητα της επιχείρησης. Μια ισχυρή κουλτούρα προάγει τη δέσμευση και τη συμμετοχικότητα των εργαζομένων, το αίσθημα ασφάλειας και εμπιστοσύνης, ενώ παράλληλα ενισχύει τη φήμη της επιχείρησης προς τους εξωτερικούς φορείς. Με την κατανόηση αυτών των στοιχείων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τα εργαλεία για να αναπτύξουν και να διαχειριστούν στρατηγικά την ταυτότητα και τη λειτουργία μιας επιχείρησης, συμβάλλοντας στην επίτευξη μακροπρόθεσμης επιτυχίας και ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

2.1.E.8 | ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα είναι καθοριστική για την κατανόηση του πώς οι ηγέτες/-ιδες και τα στελέχη λαμβάνουν στρατηγικές και καθημερινές αποφάσεις που επηρεάζουν την πορεία της επιχείρησης. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων περιλαμβάνει μια σειρά βημάτων που διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις είναι ορθολογικές, ενημερωμένες και ευθυγραμμισμένες με τους στόχους και τις αξίες της επιχείρησης. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων ξεκινά με τον εντοπισμό του προβλήματος ή της ευκαιρίας, που περιλαμβάνει τη συγκέντρωση πληροφοριών, την ανάλυση δεδομένων και την κατανόηση των παραμέτρων που επηρεάζουν την κατάσταση. Αφού το πρόβλημα καθοριστεί με σαφήνεια, αναπτύσσονται διάφορες εναλλακτικές λύσεις, καθεμία από τις οποίες εξετάζεται προσεκτικά με βάση τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της. Η επόμενη φάση περιλαμβάνει την αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων. Αυτή η διαδικασία συχνά περιλαμβάνει τη χρήση αναλυτικών εργαλείων και μοντέλων, όπως, μεταξύ άλλων, το δέντρο αποφάσεων, τα 6 καπέλα σκέψης και η ανάλυση κόστους – οφέλους. Με την αξιολόγηση των πιθανών συνεπειών και την εξέταση των κινδύνων, οι εμπλεκόμενοι στη λήψη αποφάσεων μπορούν να επιλέξουν την πιο αποτελεσματική και βιώσιμη λύση. Η εφαρμογή της απόφασης απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό και διαχείριση, ώστε να διασφαλιστεί ότι η εκτέλεση θα είναι επιτυχής και σύμφωνη με τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Τέλος, η διαδικασία λήψης αποφάσεων ολοκληρώνεται με την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της απόφασης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ωφελούνται από την πρακτική εφαρμογή λήψης μιας απόφασης, λαμβάνοντας ένα σενάριο και εφαρμόζοντας όσα έμαθαν. Μέσα από αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να λαμβάνουν ενημερωμένες και στρατηγικά ευθυγραμμισμένες αποφάσεις, συμβάλλοντας στην επιτυχία και την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης.

2.1.E.9 | ΗΓΕΣΙΑ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα είναι θεμελιώδης για την κατανόηση του ρόλου της ηγεσίας στην επίτευξη των στόχων μιας επιχείρησης και στη διαμόρφωση της

οργανωσιακής κουλτούρας. Ένας/Μια μάνατζερ χρειάζεται να διαθέτει ικανότητες διαχείρισης, όπως να οργανώνει, να προγραμματίζει, να ελέγχει και να κάνει διαμοιρασμό αρμοδιοτήτων. Όμως, συχνά αυτές οι δεξιότητες διαχείρισης (managerial skills) δεν αρκούν, ώστε ένας/μια διευθυντής/-τρια (μάνατζερ) να επιτύχει στον ρόλο του/της, καθώς είναι εξαιρετικής σημασίας ο/η διευθυντής/-τρια να μπορεί να εμπνέει, να παρακινεί, να υποστηρίζει, να ενδυναμώνει και να καθοδηγεί τα μέλη της ομάδας του/της για την επίτευξη υψηλών επιδόσεων. Συνεπώς, ένας/μια διευθυντής/-τρια καλείται να παίξει επιπλέον και τον ρόλο του/της ηγέτη/-ιδας. Ένας/Μια επιτυχημένος/-η ηγέτης/-ίδα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει και να εκτιμά τις ατομικές δεξιότητες και ταλέντα των μελών της ομάδας του/της, να δημιουργεί ένα περιβάλλον που προάγει τη συνεργασία και την καινοτομία και να προσαρμόζεται σε αλλαγές και προκλήσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με σημαντικά εργαλεία ηγεσίας, όπως η επιβράβευση, η ανατροφοδότηση, η ενδυνάμωση (coaching) και η καθοδήγηση (mentoring). Επίσης, μέσα από τη μελέτη περιπτώσεων και τα παιχνίδια ρόλων ανακαλύπτουν τα διάφορα στυλ ηγεσίας που μπορούν να εφαρμοστούν ανάλογα με την κατάσταση και τις ανάγκες της επιχείρησης. Είναι εξαιρετικής σημασίας να γίνει συζήτηση με αφορμή την προβολή βίντεο ή μελέτες περιπτώσεων για τον σύγχρονο ρόλο του/της μάνατζερ-ηγέτη/-ιδας και προτείνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να δημιουργήσουν το δικό τους πλάνο δράσης για να αναπτύξουν την ικανότητα της ηγεσίας. Συνοψίζοντας, η ηγεσία είναι μια πολύπλευρη και δυναμική διαδικασία που παίζει καθοριστικό ρόλο στη βιώσιμη ανάπτυξη και την επιτυχία της επιχείρησης.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Μπουραντάς, Δ. (2015). *Εισαγωγή στη διοίκηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
2. Bennett, R. (2001). *Εισαγωγή στη διοίκηση επιχειρήσεων (management)* (μτφρ. Α. Σοκοδήμος). Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Συμπληρωματικές

1. Χολέβας, Γ. (2001). *Οργάνωση και διοίκηση (management)*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
2. Κοττώρης, Σ. (2013). *Δημιουργώ τη δική μου επιχείρηση*. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της ενότητας «Τεχνολογία συναλλαγών» είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να γνωρίσουν τον τρόπο λειτουργίας του «οικονομικού κύκλωματος» μέσα από τα διάφορα είδη συναλλαγών, στο πλαίσιο της παραδοσιακής αλλά και της νέας ψηφιακής οικονομίας. Στην ενότητα αυτή αναλύονται βασικές οικονομικές αρχές, όπως η έννοια και η αξία του χρήματος, ο πληθωρισμός, η ανεργία, ο ρόλος των κεντρικών τραπεζών και η λειτουργία του χρηματιστηρίου, τα είδη του εμπορίου, η εμπορική αγοραπωλησία, αλλά και θέματα που σχετίζονται με τον ανταγωνισμό των επιχειρήσεων. Παράλληλα, γίνεται μια εισαγωγή στις έννοιες και στους μηχανισμούς διεξαγωγής των ηλεκτρονικών και απομακρυσμένων συναλλαγών, των κρυπτονομισμάτων, των νέων ψηφιακών μέσων πληρωμών (ψηφιακό πορτοφόλι κ.λπ.), καθώς και σε βασικά θέματα ασφάλειας χρήσης αυτών των μεθόδων συναλλαγής. Με τον τρόπο αυτόν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μπορούν να κινηθούν με ευχέρεια στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον, αναγνωρίζοντας τους κινδύνους αλλά και τις ευκαιρίες που δημιουργούνται.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ερμηνεύουν τους παραγωγικούς συντελεστές της οικονομίας και το «οικονομικό πρόβλημα»,
- Εξηγούν το «οικονομικό κύκλωμα», περιγράφοντάς το με σαφήνεια,
- Ορίζουν τις βασικές οικονομικές αρχές, την έννοια και την αξία του χρήματος, τον πληθωρισμό, την ανεργία κ.λπ.,
- Προσδιορίζουν τη διαφορετική αξία του χρήματος σε σχέση με τον χρόνο, τον τόκο, τον μερισμό, την προεξόφληση κ.λπ.,
- Περιγράφουν με απλά λόγια τον τρόπο λειτουργίας και τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των κεντρικών τραπεζών των χωρών της ευρωζώνης,
- Παρουσιάζουν τις μορφές χρηματοδότησης που έχει στη διάθεσή της μια επιχείρηση,
- Αναπτύσσουν τον τρόπο λειτουργίας του χρηματιστηρίου,
- Αντιπαραβάλλουν τις έννοιες του θεμιτού και του αθέμιτου ανταγωνισμού,
- Περιγράφουν την έννοια και τους μηχανισμούς διεξαγωγής των ηλεκτρονικών και απομακρυσμένων συναλλαγών,
- Ορίζουν την έννοια, τη λειτουργία και το δίκτυο των κρυπτονομισμάτων, αντιμετωπίζοντας κριτικά τις δυνατότητες αλλά και τους περιορισμούς που δημιουργούν,
- Αναδεικνύουν τις διαστάσεις χρήσης των νέων ψηφιακών μέσων πληρωμών (ψηφιακό πορτοφόλι κ.λπ.),
- Υιοθετούν συμπεριφορές ασφαλούς χρήσης ηλεκτρονικών και απομακρυσμένων μεθόδων συναλλαγής.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Οικονομικό κύκλωμα / Αθέμιτος ανταγωνισμός / Χρηματιστήριο / Χρηματοδότηση / Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα / Εμπόριο.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
2	ΕΜΠΟΡΙΟ – ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ – ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ
3	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
4	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ
5	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
6	ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Κείμενο αναφοράς

2.1.ΣΤ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα αυτή είναι εισαγωγική στη μαθησιακή ενότητα «Τεχνολογία συναλλαγών» και σκοπός της είναι η εκμάθηση βασικών εννοιών της πολιτικής οικονομίας, της οικονομικής των επιχειρήσεων και της νομικής επιστήμης. Ουσιαστικά, η μαθησιακή υποενότητα πραγματεύεται το σύνολο των επιστημονικών και πρακτικών γνώσεων και εμπορικών κανόνων που αναφέρονται στον τρόπο διεξαγωγής των εμπορικών συναλλαγών. Η χρησιμότητα των συναλλαγών είναι τόσο μεγάλη όσο και η χρησιμότητα και η σημασία του εμπορίου για τον άνθρωπο σήμερα. Με το εμπόριο ικανοποιούνται οι περισσότερες ανάγκες τις οποίες ικανοποιούν τα οικονομικά αγαθά. Τη σχέση των νοικοκυριών με την επιχείρηση και το κράτος έρχεται να περιγράψει το οικονομικό κύκλωμα. Το οικονομικό κύκλωμα εξηγεί τη μεταβίβαση της ροής του χρήματος από τον έναν φορέα στον άλλον. Το ότι οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μπορούν να ερμηνεύουν το οικονομικό κύκλωμα θα τους προσδώσει το πλεονέκτημα να κατανοήσουν την κυκλοφορία του χρήματος και πώς συμβάλλει στην ανάπτυξη του εμπορίου. Επιπλέον, η κατανόηση του ορισμού του χρήματος θα διευρύνει την κατανόηση της δημιουργίας του ηλεκτρονικού χρήματος, των κρυπτονομισμάτων και άλλων οικονομικών μεγεθών. Επιπλέον, θα καθοριστεί ο ρόλος του κράτους ως ρυθμιστή της μείωσης του πληθωρισμού, της ανεργίας και άλλων προβλημάτων της οικονομίας. Με την ολοκλήρωση της διδακτικής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν γνώσεις που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν πιο σύνθετες και πληρέστερες έννοιες στις επόμενες ενότητες.

2.1.ΣΤ.2 | ΕΜΠΟΡΙΟ – ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ – ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια του εμπορίου, ότι δηλαδή είναι κάθε μεταπώληση υλικών και άυλων αγαθών ή υπηρεσιών με ή χωρίς επεξεργασία, με σταθερή και μόνιμη επιδίωξη το κέρδος. Επιπλέον, μαθαίνουν να διακρίνουν το εμπόριο με βάση την ποσότητα, με βάση την εγκατάστασή του, με βάση τη γεωγραφική έκταση, τη φύση του αντικειμένου, τον φορέα, τα μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούνται και την προσέλκυση του κοινού. Έχει ιδιαίτερη σημασία να γίνει διαφοροποίηση του παραδοσιακού εμπορίου και του ηλεκτρονικού, καθώς το ηλεκτρονικό εμπόριο χρησιμοποιείται σε ευρεία κλίμακα. Απαραίτητο είναι ο/η εκπαιδευόμενος/-η να γνωρίζει τι είναι εμπορική αγοραπωλησία και να διακρίνει μέσα από αυτή τη διμερή συμφωνία που υπάρχει μεταξύ αγοραστή και πωλητή ότι πρέπει να υπάρχει αντικείμενο αγοραπωλησίας, ώστε να έχει ισχύ, καθώς και ότι υπάρχουν όροι που συμφωνήθηκαν και πρέπει να τηρηθούν, ώστε να ισχύει. Επιπρόσθετα, ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι χρήσιμο να γνωρίζει τις νομικές προϋποθέσεις της δικαιοπρακτικής ικανότητας των συμβαλλομένων και τη σύμπτωση βούλησης των συμβαλλομένων ως προς το αντικείμενο και το τίμημα, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα, ώστε να γνωρίζει πότε είναι έγκυρη μια αγοραπωλησία και υπό ποιες προϋποθέσεις ισχύει. Οι γνώσεις που θα αποκτήσουν θα δημιουργήσουν ένα υπόβαθρο που θα στηρίξει την επαγγελματική τους ιδιότητα στο μελλοντικό εργασιακό περιβάλλον.

2.1.ΣΤ.3 | ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια του ανταγωνισμού, ο οποίος στην ουσία είναι η άμιλλα που αναπτύσσεται μεταξύ των εμπόρων της ίδιας δραστηριότητας. Ο ανταγωνισμός υφίσταται σε όλους τους κλάδους της παραγωγής και σε όλες τις πράξεις του εμπορίου. Έχει σημασία οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν ότι ο ανταγωνισμός υφίσταται σε όλους τους κλάδους και τα επαγγέλματα, ότι στηρίζεται στην ελευθερία των συναλλαγών και επιδρά θετικά στην οικονομία μιας χώρας. Η διατύπωση των θετικών και των αρνητικών στοιχείων του ανταγωνισμού θα τους βοηθήσει να κατανοήσουν τις επιδράσεις που έχουν στην οικονομία και ότι ο βαθμός του ανταγωνισμού έχει να κάνει με τη μορφή αγοράς που επικρατεί. Επιπλέον, θα εμπεδώσουν ότι ο θεμιτός ανταγωνισμός προστατεύεται από τη νομοθεσία, τα χρηστά ήθη και τις εμπορικές συνήθειες. Αντίθετα, ο αθέμιτος ανταγωνισμός δεν είναι αποδεκτός ούτε από τον νόμο ούτε από την επιχειρηματική ηθική. Θα κατανοήσουν τους τρόπους με τους οποίους πραγματοποιείται ο αθέμιτος ανταγωνισμός, ώστε όταν απασχοληθούν στο μέλλον να είναι ενημερωμένοι και γνώστες της νομοθεσίας, ώστε να μην προβούν σε παράνομες πράξεις οι ίδιοι, αλλά και η επιχείρηση στην οποία θα εργαστούν. Προτείνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να σχηματίσουν ομάδες και να διαδραματίσουν ρόλους, όπου μία επιχείρηση χρησιμοποιεί αθέμιτα μέσα και άλλη θεμιτά, να συζητήσουν τις επιδράσεις στην αγορά και να τις σχολιάσουν.

2.1.ΣΤ.4 | ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Σε προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έμαθαν ότι ένας από τους παραγωγικούς συντελεστές είναι το κεφάλαιο. Εύκολα, λοιπόν, μπορούν να συνδέσουν ότι σε ένα καπιταλιστικό σύστημα δεν θα μπορούσε να μην αναπτυχθεί ένας θεσμός που στηρίζεται στην προσφορά και τη ζήτηση του κεφαλαίου, το χρηματιστήριο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια του χρηματιστηρίου και τα είδη του. Είναι βασικό να γνωρίζουν ότι οι συναλλαγές στην Ελλάδα γίνονται τοις μετρητοίς και με προθεσμία, μετά από απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών. Η λειτουργία του Χρηματιστηρίου Αξιών στηρίζεται στην ελεύθερη διαμόρφωση των τιμών σύμφωνα με τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Η παράθεση των παραγόντων που συμβάλλουν στην προσφορά και στη ζήτηση αντίστοιχα θα ενισχύσει τη μαθησιακή ικανότητα των εκπαιδευομένων και θα βοηθήσει στην εξοικείωση με το μαθησιακό προϊόν. Η διοίκηση της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς ασκείται από δύο όργανα, το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο εποπτεύει το Χρηματιστήριο Αξιών της Αθήνας, και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, που εποπτεύει και ρυθμίζει τη λειτουργία της. Έχει σημασία να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες ότι στο Χρηματιστήριο Αξιών της Αθήνας λειτουργούν δύο αγορές, η κύρια και η παράλληλη, ότι οι συνεδριάσεις γίνονται στο ίδιο μέρος, την ίδια ώρα και με κοινό αντικείμενο, που αφορά τη διαπραγμάτευση μετοχών ανωνύμων εταιρειών. Στην παράλληλη αγορά διαπραγματεύονται μετοχές ανωνύμων εταιρειών μικρότερου μεγέθους από ό,τι στην κύρια.

Η εμπέδωση της λειτουργίας του χρηματιστηρίου ενισχύει την επαγγελματική τους ιδιότητα και ικανότητα και ίσως αποτελέσει ερέθισμα, ώστε να εξειδικευτούν και να απασχοληθούν σε συγκεκριμένο αντικείμενο, σε επιχειρήσεις, οργανισμούς, τράπεζες κ.λπ. Υπάρχουν φυσικά αρκετές λεπτομέρειες στον τρόπο λειτουργίας του Χρηματιστηρίου Αθηνών και αυτές αναφέρονται στον ιστότοπό του: <https://www.athexgroup.gr/el/>.

2.1.ΣΤ.5 | Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Καθώς η Ελλάδα είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το επίσημο νόμισμά της είναι το ευρώ, είναι χρήσιμο ο/η εκπαιδευόμενος/-η να γνωρίζει ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι το κέντρο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και του Ευρωσυστήματος και διαθέτει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο. Μέρημά της είναι τα καθήκοντα που ανατίθενται στο Ευρωσύστημα και στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών να εκτελούνται μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.el.html>.

Διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, την Εκτελεστική Επιτροπή και το Γενικό Συμβούλιο. Ιδρύθηκε το 1998 και εδρεύει στη Φρανκφούρτη της Γερμανίας. Σκοπός της είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στην ευρωζώνη και να μη διαβρώνεται το ευρώ από τις πληθωριστικές τάσεις. Θεμιτό είναι να γνωρίζουν τις λειτουργί-

ες της τράπεζας και ότι οι διατάξεις της Συνθήκης της διασφαλίζουν ότι έχει όλες τις αρμοδιότητες και εξουσίες. Τα κράτη-μέλη μπορούν να κόβουν νομίσματα σε μικρές αξίες, ενώ ο όγκος νομισμάτων που εκδίδεται παίρνει την έγκρισή της. Σαφώς, ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος έχει περιοριστεί στο ευρωπαϊκό οριζόμενο νομοθετικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος στην Ελλάδα, παρέχει ρευστότητα στα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα και δέχεται καταθέσεις στο πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής που ισχύει στην ευρωζώνη. Προτείνεται να γίνει επίσκεψη στον ιστότοπο της Τράπεζας της Ελλάδος, ώστε να γνωρίσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες το ιστορικό πλαίσιο της Κεντρικής Τράπεζας, συγκεκριμένα στο <https://www.bankofgreece.gr/trapeza/h-ihstoria-ths-tte/istorikh-anadromh>.

2.1.ΣΤ.6 | ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Σκοπός της διδασκόμενης ενότητας είναι η παρουσίαση τρόπων χρηματοδότησης μιας επιχείρησης, που μπορεί να είναι με τραπεζικό δανεισμό, με τη μέθοδο της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), της πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) κ.λπ.

Με την ολοκλήρωση της υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μπορούν να προσδιορίζουν και να διακρίνουν τις έννοιες του τραπεζικού δανεισμού, της χρηματοδοτικής μίσθωσης κ.ο.κ. Οι τράπεζες μπορούν να διοχετεύουν χρηματικά διαθέσιμα από τις καταθέσεις, ενώ έρευνες έχουν δείξει ότι μία στις τρεις επιχειρήσεις καταφεύγει στην τραπεζική χρηματοδότηση. Τα είδη δανείων μπορούν να διακριθούν με βάση τη διάρκεια, τη διασφάλιση της τράπεζας κ.λπ. Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι μια σύγχρονη μέθοδος χρηματοδότησης επιχειρήσεων για την απόκτηση πάγιων περιουσιακών στοιχείων για επαγγελματική χρήση, όπου ο μισθωτής μισθώνει πράγμα ή ακίνητο για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Στο τέλος της περιόδου, με μονομερή δήλωση, μπορεί να αγοράσει το πάγιο στοιχείο με προσυμφωνημένο τίμημα. Το factoring αφορά τη σύναψη σύμβασης ανάμεσα στον πράκτορα, π.χ. τραπεζική μονάδα, και τον προμηθευτή, όπου ο προμηθευτής εκχωρεί στον πράκτορα τις απαιτήσεις του έναντι των πελατών του. Έχει σημασία οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μπορούν να διακρίνουν τα είδη και να αναλύουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους, ώστε, σύμφωνα με τις προκαθοριζόμενες ανάγκες μιας επιχείρησης, να μπορούν να κάνουν μελέτη περίπτωσης, να διακρίνουν και να προτείνουν μια μορφή χρηματοδότησης που θα είναι συμφέρουσα για αυτή. Επιπλέον, θα μπορούν να περιγράφουν τους τρόπους εφαρμογής των μεθόδων χρηματοδότησης και να επιλύουν προβλήματα που μπορεί να απασχολούν μια επιχείρηση. Προτείνεται να αναλυθούν μελέτες περίπτωσης σχετικά με τη μορφή χρηματοδότησης.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σφακιανός, Γ. & Σφακιανός, Κ. (1995). *Τεχνική των συναλλαγών*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
2. Προβόπουλος, Γ. & Γκόρτσος, Χ. (2004). *Το νέο ευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό περιβάλλον*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Συμπληρωματικές

1. Χολέβας, Ι. (1995). *Σύγχρονη τεχνική των συναλλαγών*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
2. Begg, D., Fischer, S. & Dornbusch, R. (1998). *Εισαγωγή στην οικονομική* (τόμος Α), (μτφρ. Σ. Πανταζίδης, επιμ. Θ. Μινόγλου). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

2.1.Ζ • ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της ενότητας «Μάρκετινγκ προϊόντων και υπηρεσιών» είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τις έννοιες και τις δραστηριότητες που διέπουν τη διοικητική λειτουργία του μάρκετινγκ της επιχείρησης. Το μάρκετινγκ βρίσκεται παντού στην καθημερινότητά μας και αφορά όχι μόνο την πώληση, τη διαφήμιση και την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ενότητας, παρουσιάζεται η συνεισφορά της λειτουργίας του μάρκετινγκ στην επιτυχία μιας επιχείρησης, αναπτύσσονται τα τέσσερα βασικά συστατικά του μείγματος μάρκετινγκ, αναλύονται τα κριτήρια τμηματοποίησης της αγοράς και διανομής και τοποθέτησης των προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και οι τρόποι με τους οποίους η συμπεριφορά του καταναλωτή και τα στοιχεία του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος επηρεάζουν τη στρατηγική μάρκετινγκ. Μέσα από την ενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία δημιουργούν και διατηρούν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας στην αγορά, σε σχέση με τον ανταγωνισμό.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ερμηνεύουν τις βασικές λειτουργίες του μάρκετινγκ και τη συνεισφορά του τμήματος μάρκετινγκ στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης,

- Αναλύουν και εφαρμόζουν το μείγμα μάρκετινγκ προϊόντων και υπηρεσιών (marketing mix) για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παρέχει η επιχείρηση,
- Χρησιμοποιούν μεθοδολογίες ανάλυσης του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης, προσδιορίζοντας τις διαφορές τους,
- Αναδεικνύουν τον ρόλο της τμηματοποίησης της αγοράς, των συστημάτων πληροφοριών μάρκετινγκ, των στρατηγικών και των διαδικασιών δημιουργίας νέων προϊόντων,
- Αναγνωρίζουν τα κανάλια διανομής του προϊόντος ή της παρεχόμενης υπηρεσίας της επιχείρησης στην αγορά,
- Αναπτύσσουν το περιεχόμενο και τα χαρακτηριστικά των προωθητικών ενεργειών τόσο της επιχείρησης όσο και του ανταγωνισμού,
- Υποστηρίζουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ερευνών αγοράς της επιχείρησης,
- Αναλύουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία του ανταγωνισμού της επιχείρησης, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία μάρκετινγκ (5 δυνάμεις του Porter κ.λπ.),
- Αναγνωρίζουν τον ρόλο της οργάνωσης των διαδικασιών εξυπηρέτησης στη διαμόρφωση της εμπειρίας του/της πελάτη/-ισσας,
- Διατυπώνουν τις τέσσερις φάσεις του κύκλου ζωής ενός προϊόντος,
- Εφαρμόζουν το μείγμα προώθησης και επικοινωνίας με βάση τις αγοραστικές συνήθειες και την ψυχολογία των καταναλωτών/-τριών,
- Υποστηρίζουν διοικητικά τις συναντήσεις του τμήματος μάρκετινγκ, συμμετέχοντας και συντάσσοντας πρακτικά και εκθέσεις αποτελεσμάτων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Εμπορικό σήμα / Καταναλωτικές ανάγκες / Δίκτυα διανομής / Προώθηση / Ανταγωνισμός / Στρατηγική μάρκετινγκ.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ
2	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ/-ΤΡΙΑΣ
3	ΤΜΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ
4	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ
5	ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
6	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Z.1 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα είναι εισαγωγική στη μαθησιακή ενότητα «Μάρκετινγκ προϊόντων και υπηρεσιών» και σκοπός της είναι η εκμάθηση βασικών εννοιών του μάρκετινγκ. Το μάρκετινγκ συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, καθώς στοχεύει στη διατήρηση του υψηλού βιοτικού επιπέδου και στην προσφορά πολλών εναλλακτικών προϊόντων και υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών του ατόμου. Δίνει έμφαση στην παραγωγή κυρίως προϊόντων που ικανοποιούν τις βασικές ανάγκες και μέσα από την παραγωγή νέων αγαθών στοχεύει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των ατόμων σε μια αναπτυσσόμενη οικονομία. Το μάρκετινγκ είναι αυτό που παρακινεί τις επιχειρήσεις να βρουν και να προσφέρουν νέα αγαθά για την ικανοποίηση των πελατών τους. Τις ωθεί να εντοπίζουν νέες ανάγκες, να σχεδιάζουν καινούρια προϊόντα, αυξάνοντας την παραγωγή και την προσφορά αγαθών, και να αναπτύσσουν στρατηγικές μάρκετινγκ. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες παρακινούνται να σκέφτονται και να εκφράζονται με όρους που χρησιμοποιούνται στο μάρκετινγκ, μπαίνοντας και οι ίδιοι σε ένα κλίμα δημιουργικότητας και προτάσεων νέων ιδεών. Είναι σημαντικό να κατανοούν και να χρησιμοποιούν όρους όπως είναι οι ανάγκες, τα προϊόντα, η ανταλλαγή, οι αγορές κ.λπ., στο πνεύμα και τη φιλοσοφία του μάρκετινγκ, ώστε να αποκτήσουν ένα υπόβαθρο χρήσιμο για την αξιοποίησή τους σε αντίστοιχα τμήματα και εργασιακά περιβάλλοντα. Μέσα από παραδείγματα της καθημερινότητας είναι θεμιτό να εξασκηθούν να αναγνωρίζουν την έκταση και τον χώρο που καταλαμβάνει το μάρκετινγκ στη ζωή μας. Επιπλέον, θα μάθουν να ερμηνεύουν τις βασικές λειτουργίες του μάρκετινγκ και να επεξηγούν τον τρόπο με τον οποίο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων μιας επιχείρησης.

2.1.Z.2 | ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ/-ΤΡΙΑΣ

Σύμφωνα με την προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα, η κάθε επιχείρηση ενδιαφέρεται για τις ανάγκες του καταναλωτή, ώστε να αναπτύξει μια στρατηγική προώθησης των προϊόντων της σύμφωνα με αυτές. Η μελέτη, λοιπόν, της συμπεριφοράς του καταναλωτή αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της έρευνας του μάρκετινγκ, καθώς οφείλει να γνωρίζει τους παράγοντες που επηρεάζουν την καταναλωτική συμπεριφορά. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια της καταναλωτικής συμπεριφοράς και να διακρίνουν τους παράγοντες που μπορούν να επιδρούν σε αυτή, όπως είναι η κοινωνική τάξη, η οικογένεια και οι φίλοι. Καθώς, σύμφωνα με τον Φ. Κότλερ, ο καταναλωτής δέχεται ερεθίσματα από το μάρκετινγκ και από το περιβάλλον του, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να διατυπώνουν την αγοραστική συμπεριφορά του καταναλωτή και να γνωρίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά, που είναι εσωτερικοί και εξωτερικοί. Θα μπορούν να περιγράφουν την καταναλωτική συμπεριφορά με βάση τον βιολογικό κύκλο, να ερμηνεύουν την αγοραστική συμπε-

ριφορά με τη βοήθεια υποδείγματος της ιεράρχησης των αναγκών και του κοινωνιολογικού προτύπου, να εξηγούν τη συμπεριφορά του καταναλωτή σύμφωνα με το υπόδειγμα της μάθησης και το ψυχαναλυτικό υπόδειγμα. Επιπλέον, θα μπορούν να διακρίνουν την επίδραση του περιβάλλοντος σε σχέση με την καταναλωτική συμπεριφορά του ατόμου και να περιγράφουν τη διαδικασία λήψης της αγοραστικής απόφασης από τον καταναλωτή. Η χρήση εφαρμογών μέσα από τις καθημερινές συμπεριφορές στην αγορά θα εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τους όρους του μάρκετινγκ και θα εμπλουτίσει τις γνώσεις τους με την πρακτική πλευρά των θεωριών που διδάχθηκαν.

2.1.Z.3 | ΤΜΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν αρχικά την έννοια της αγοράς και τις διακρίσεις της ανάλογα με το είδος του προϊόντος, τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά και τον τρόπο χρησιμοποίησης, ώστε να μπορούν να εντάξουν επιχειρηματικές δραστηριότητες στο είδος αγοράς και στο είδος αναγκών που καλύπτει. Επίσης, εκτιμούν ότι τα προϊόντα που παράγει μια επιχείρηση δεν μπορούν να καλύπτουν όλους τους αγοραστές και ότι έχει σημασία να επιλέξει η επιχείρηση ποια ομάδα καταναλωτών θα ικανοποιήσει. Σύμφωνα με κάποια κοινά χαρακτηριστικά, ανάγκες και επιθυμίες, η επιχείρηση διαιρεί την αγορά σε επιμέρους ομάδες καταναλωτών και την κατατέμνει, ώστε να σχεδιάσει το προϊόν ανάλογα με την αγορά στην οποία απευθύνεται. Έχει σημασία να παρουσιαστούν τα κριτήρια κατάτμησης της καταναλωτικής αγοράς και να επισημανθεί ότι η αποτελεσματικότητα του μάρκετινγκ είναι ιδιαίτερα δαπανηρή. Η ακολουθούμενη στρατηγική έχει να κάνει με τη φύση της αγοράς, του προϊόντος, τις δυνατότητες της επιχείρησης κ.λπ. Αξίζει να προσεχθεί ότι η φύση της αγοράς αναφέρεται τόσο στην ομοιογένεια των καταναλωτών όσο και στην πολιτική που ακολουθείται από τους ανταγωνιστές. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι όλες αυτές οι προσπάθειες γίνονται, διότι η επιχείρηση αποσκοπεί στην αύξηση των εσόδων που επιτυγχάνονται με τις αυξημένες πωλήσεις. Έτσι, λοιπόν, οι ειδικοί/-ές στο μάρκετινγκ προβαίνουν σε ενέργειες καθορισμού της αγοράς στην οποία θα απευθυνθεί η επιχείρηση. Ως πρακτική εφαρμογή των γνώσεων που αποκομίζουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες, μπορούν να παρουσιαστούν συγκεκριμένα προϊόντα και να συζητηθεί σε ποιο τμήμα αγοράς απευθύνονται, ώστε να αναπτυχθεί η κριτική τους ικανότητα.

2.1.Z.4 | ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Σε προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα εξηγήθηκε η έννοια της στρατηγικής μάρκετινγκ και, ως εκ τούτου, μπορούν ως συνέχεια να αναπτυχθούν οι έννοιες που τη διέπουν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια των προϊόντων και να τα διακρίνουν ανάλογα με τη φύση τους, τον βαθμό επεξεργασίας τους, τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησής τους και τον προορισμό τους. Η χρήση παραδειγμάτων

και εικόνων σε παρουσίαση θα ενισχύσει την ικανότητα διάκρισης και αποτύπωσης από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες. Στη συνέχεια, ο προσδιορισμός του κύκλου ζωής του προϊόντος, που περιλαμβάνει τα στάδια της εισαγωγής, της ανάπτυξης, της ωρίμανσης, του κορεσμού και της παρακμής του προϊόντος, βοηθά στην κατανόηση ότι, όπως κάθε έμβιο ον, έτσι και το προϊόν περνά από το στάδιο της δημιουργίας του έως το στάδιο της απόσυρσής του. Προτείνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να χωριστούν σε ομάδες, καθώς η συμμετοχική και η διερευνητική διαδικασία θα αφυπνίσει το ενδιαφέρον τους, και να τους δοθούν διαφορετικοί σύνδεσμοι από το διαδίκτυο που αναφέρονται σε προϊόντα με διαφορετικό στάδιο κύκλου ζωής και κατόπιν να τα παρουσιάσουν στην τάξη. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τις διαδικασίες ονομασίας του προϊόντος, τις διαδικασίες συσκευασίας και τον καθορισμό της ετικέτας. Σημαντικό είναι να εξηγούν τη διαδικασία αποδοχής του προϊόντος. Εν κατακλείδι, η επιχείρηση, για να ικανοποιεί τους καταναλωτές και να αποκομίζει μεγάλα κέρδη, θα πρέπει να προσέξει να προσφέρει το προϊόν της σε καταναλωτές που το έχουν ανάγκη, να το παρουσιάσει στον κατάλληλο χρόνο και να δώσει στο προϊόν την κατάλληλη ονομασία, πέρα από την ποιότητα, και την κατάλληλη συσκευασία που θα διεγείρει το ενδιαφέρον τους.

2.1.Z.5 | ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τον σημαντικό ρόλο της τιμολόγησης του προϊόντος, καθώς έχει ιδιαίτερο αντίκτυπο στις πωλήσεις. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες, προερχόμενοι από το εξωτερικό περιβάλλον, που επηρεάζουν την επιχείρηση στον προσδιορισμό της τιμής. Υπάρχει όμως και ο παράγοντας κόστος προϊόντος, ο οποίος επίσης μπορεί να καθορίσει την τιμή του προϊόντος. Εάν, δηλαδή, η πολιτική αυτή βασίζεται στο κόστος, τότε προστίθεται ένα ποσοστό κέρδους, ώστε να καθοριστεί η τιμή του αγαθού· αν βασίζεται στη ζήτηση, τότε καθορίζεται η τιμή με βάση τις ανάγκες των καταναλωτών, ενώ, αν στηρίζεται στον ανταγωνισμό, τότε εξετάζει τις αντίστοιχες τιμές των ανταγωνιστών της. Ακόμη, η τιμή αλλάζει σε κάθε στάδιο της ζωής του προϊόντος. Επιπλέον, η τιμή προσαρμόζεται στα δεδομένα της αγοράς, για παράδειγμα σε περίοδο εκπτώσεων κ.λπ.

Η διανομή ασχολείται με τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά μέσω ποικιλόμορφων τρόπων. Εκτός από τον καταναλωτή και τον παραγωγό, στη διανομή των προϊόντων εμπλέκονται οι χονδρέμποροι, οι λιανέμποροι κ.λπ. Επιπλέον, εξίσου σημαντική είναι η μεταφορά του προϊόντος και το μέσο που θα χρησιμοποιηθεί, καθώς η έγκαιρη και απρόσκοπτη μεταφορά του θα διασφαλίσει και τη διάθεσή του στον καταναλωτή. Έμφαση δίνεται στην έννοια της διανομής και των στρατηγικών που ακολουθούν οι επιχειρήσεις ανάλογα με τον σκοπό που θέλουν να εκπληρώσουν κάθε φορά.

2.1.Z.6 | ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα αναπτύσσεται η έννοια της προώθησης, σε συνέχεια των προηγούμενων, ώστε να ολοκληρωθεί η έννοια του μείγματος μάρκετινγκ. Η προώθηση είναι ένα από τα θεμελιώδη στοιχεία του μείγματος μάρκετινγκ, καθώς έχει αναλάβει το δύσκολο κομμάτι της επικοινωνίας της επιχείρησης με το καταναλωτικό κοινό. Περιλαμβάνει σημαντικά εργαλεία επικοινωνίας μάρκετινγκ, όπως είναι η προσωπική πώληση, η διαφήμιση κ.λπ. Η διαδικασία της προώθησης είναι σύνθετη, καθώς διαμορφώνεται από διάφορες πηγές, μέσα κ.λπ. Στόχος της είναι να μεταδώσει αποδοτικά ένα συγκεκριμένο μήνυμα, με όσο χαμηλότερο κόστος και με γρήγορο τρόπο, σε ένα δεδομένο κοινό, χωρίς αποκλίσεις και παρανοήσεις.

Ο κάθε κλάδος επιχειρήσεων περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα προώθησης, το οποίο αναφέρεται στην πλήρη μελέτη, τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, την υλοποίηση και τον έλεγχο των επικοινωνιακών δραστηριοτήτων. Ένας βασικός τρόπος προώθησης αδιαμφισβήτητα είναι η διαφήμιση, η οποία έχει ευρεία απήχηση στο κοινό, καθώς έχει δαπανηθεί μεγάλο ποσό χρημάτων, ώστε να γίνεται με τέτοιον τρόπο που να προκαλέσει το ενδιαφέρον, την επιθυμία και την πληροφόρηση του κοινού. Επιδίωξη της κάθε επιχείρησης είναι να αυξήσει τη θετική εικόνα της μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης και της δημοσιότητας. Είναι σημαντικό, λοιπόν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τον ρόλο της προώθησης, καθώς μέσω αυτής γίνεται η οργανωμένη προσπάθεια της επιχείρησης να επηρεάσει την καταναλωτική συμπεριφορά. Συστήνεται να παρουσιαστούν διάφορα βίντεο με διαφημίσεις, ώστε να διακρίνουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τις προωθητικές προσπάθειες που γίνονται και να τις σχολιάσουν στο πλαίσιο των γνώσεων που έχουν αποκτήσει, με σκοπό την ανάπτυξη της κριτικής τους ικανότητας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Τομάρας, Π. (2018). *Εισαγωγή στο μάρκετινγκ και την έρευνα αγοράς*. Αθήνα: Εκδόσεις Τομάρα.
2. Τσακλαγκάνος, Α. (2005). *Βασικές αρχές του marketing*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη.

Συμπληρωματικές

1. Βάθης, Α. (2000). *Εισαγωγή στο μάρκετινγκ*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
2. Μαλλiάρης, Π. (2012). *Εισαγωγή στο μάρκετινγκ*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

2.1.Η • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα» έχει διπλό σκοπό. Πρώτον, την ανάπτυξη και αξιοποίηση των διαπροσωπικών-οριζόντιων δεξιοτήτων (soft skills) και, δεύτερον, την πρακτική ενίσχυση των θεωρητικών ενοτήτων που διδάσκονται αυτό το εξάμηνο. Κατά τη διάρκεια της πρακτικής αυτής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με δεξιότητες όπως η ομαδικότητα, η συνεργατικότητα, η λήψη αποφάσεων και η διαχείριση χρόνου και πόρων. Παράλληλα, σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτές/-τριες των αντίστοιχων θεωρητικών μαθησιακών ενοτήτων, θα γίνει πρακτική εξάσκηση και εφαρμογή σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, με τη χρήση εφαρμογών υπολογιστικών φύλλων και επεξεργασίας κειμένου, απλών θεμάτων λογιστικής, οικονομικών μαθηματικών, στατιστικής και διοικητικής υποστήριξης. Η ανάπτυξη και ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων σε θέματα διαπροσωπικών-οριζόντιων δεξιοτήτων αλλά και η πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών ενοτήτων που θα διδάσκονται την ίδια περίοδο θα τους/τις προετοιμάσει κατάλληλα, ώστε να μπορούν εύκολα και γρήγορα να ενσωματώνονται σε κάθε επαγγελματικό περιβάλλον και ομάδα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τον σημαντικό ρόλο και τη δυναμική της ομάδας, αναζητώντας και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ομαδικότητα και τη συνεργασία,
- Προτεραιοποιούν τις εργασίες που καλούνται να ολοκληρώσουν,
- Διακρίνουν τις εργασίες που είναι σημαντικές και επείγουσες από αυτές που είναι μη σημαντικές και μη επείγουσες,
- Αποκωδικοποιούν «προβληματικές» καταστάσεις, εντοπίζοντας τα αίτιά τους και ανασχεδιάζοντας τη διαδικασία, λύνοντας το «πρόβλημα»,
- Υιοθετούν τεχνικές λήψης αποφάσεων ανάλογα με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται,
- Υπολογίζουν λογιστικά μεγέθη με τη χρήση εφαρμογών υπολογιστικών φύλλων,
- Επιλύουν προβλήματα της παρούσας και της ονομαστικής αξίας, μέσα από διάφορα παραδείγματα από ευρεία γκάμα δραστηριοτήτων της επιχείρησης,
- Υπολογίζουν τον απλό τόκο με δεδομένα το κεφάλαιο, το ετήσιο επιτόκιο και τον χρόνο επένδυσης,
- Εφαρμόζουν τα εργαλεία της στατιστικής επιστήμης, υπολογίζοντας τους βασικούς στατιστικούς δείκτες και μεταβλητές,

- Συνοψίζουν στατιστικά δεδομένα σε πίνακες, διαγράμματα και γραφικές παραστάσεις, όταν τους ζητείται σε μια εταιρική συνάντηση,
- Αναπαριστούν σχεδιαστικά το οργανόγραμμα μιας επιχείρησης, αποτυπώνοντας τα επίπεδα ηγεσίας, τα διάφορα τμήματα και τις μεταξύ τους σχέσεις,
- Αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη ασφάλεια και αποτελεσματικότητα την εργασία τους και τη λήψη αποφάσεων στην καθημερινότητά τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ομαδικότητα / Συνεργασία / Αποφασιστικότητα / Διαχείριση χρόνου / Πρακτική εξάσκηση / Εφαρμογή θεωρίας / Πρακτική εφαρμογή.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
2	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
3	ΓΕΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
4	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΕ ΜΗΝΙΑΙΑ ΒΑΣΗ
5	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
6	ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.1.Η.1 | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η ενότητα «Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα Ι» έχει σκοπό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναπτύξουν και να αξιοποιήσουν τις διαπροσωπικές-οριζόντιες δεξιότητές τους και να ενισχύσουν τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει στο θεωρητικό πλαίσιο των μαθημάτων του εξαμήνου. Ως αρχή προτείνεται να δημιουργηθεί μια επιχείρηση και να βρεθεί το αντικείμενο των εργασιών της, η μορφή της, το νομοθετικό πλαίσιο κ.λπ. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες χωρίζονται σε ομάδες με ένα αντικείμενο ασχολίας και τίθενται οι κανόνες λειτουργίας της ομάδας. Προτείνεται να δημιουργηθούν διάφορα τμήματα, για παράδειγμα ένα τμήμα λογιστηρίου, ένα τμήμα μάρκετινγκ και ένα τμήμα διοίκησης. Το τμήμα λογιστηρίου αναλαμβάνει τις εργασίες σύστασης μιας επιχείρησης, δηλαδή τη δημιουργία καταστατικού, τη συγκέντρωση εγγράφων για να κατατεθούν στις αρμόδιες υπηρεσίες, για τη λήψη άδειας και έγκρισης λειτουργίας. Επιπλέον, επιμελείται τη θεώρηση βιβλίων και του χώρου της λογιστικής λειτουργίας της επιχείρησης. Η ομάδα του μάρκετινγκ μπορεί να ασχοληθεί με τον σχεδιασμό

μάρκετινγκ, δηλαδή πώς θα παραχθεί, σε τι ποσότητες, σε ποιους καταναλωτές θα στραφεί το αγαθό, το εμπορικό σήμα κ.λπ., σε συνεργασία με τη διοίκηση της επιχείρησης, και να παρουσιαστεί το προϊόν σε μορφή παρουσίασης. Το τμήμα διοίκησης μπορεί να ασχοληθεί με θέματα προγραμματισμού, προσλήψεων και ανακοίνωσης των διαθέσιμων θέσεων εργασίας. Η εναλλαγή ρόλων θα βοηθήσει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων σε κάθε κατεύθυνση. Στο τέλος, θα έχουν μια συνολική εικόνα της διαδικασίας της σύστασης μιας επιχείρησης. Να επισημανθεί ότι η πρόταση αφορά ένα οριζόντιο πλάνο εργασίας μιας επιχείρησης, το οποίο όμως μπορεί να εφαρμοστεί και κάθετα, ανάλογα με την κρίση του/της κάθε εκπαιδευτή/-τριας.

2.1.H.2 | ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα η επιχείρηση έχει συσταθεί: συνεπώς, τα τμήματα μπορούν να προβούν σε εργασίες έναρξης. Το λογιστήριο μπορεί να ξεκινήσει τις λογιστικές εργασίες και διαδικασίες που σχετίζονται με την αρχική απογραφή, τον ισολογισμό έναρξης, τις εγγραφές εισφοράς κεφαλαίου των εταίρων σε χρήμα και σε είδος, να δημιουργήσει τους λογαριασμούς εκμετάλλευσης της επιχείρησης, να διαχωρίσει τους πελάτες και τους προμηθευτές, για παράδειγμα με γεωγραφικά κριτήρια, και να δημιουργήσει το αναλυτικό καθολικό σύμφωνα με τη λειτουργία της επιχείρησης. Προτείνεται να δημιουργηθούν οικονομικές καταστάσεις με τη χρήση λογισμικού υπολογιστικών φύλλων, το γενικό καθολικό, το αναλυτικό καθολικό, τα ημερολόγια και να ολοκληρωθούν οι εγγραφές ανοίγματος χρήσης. Στο εμπορικό τμήμα οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να συζητήσουν σχετικά με τη διενέργεια έρευνας αγοράς, την εύρεση νέων πελατών και προμηθευτών, την προώθηση του προϊόντος, τις στρατηγικές μάρκετινγκ και θέματα προγραμματισμού στόχων. Μπορούν, επιπλέον, να σχεδιάσουν σε διάγραμμα τον κύκλο ζωής του προϊόντος σε επίπεδο πρόβλεψης κ.ο.κ. Η ομάδα της διοίκησης μπορεί να αναπτύξει και να παρουσιάσει ένα πλήρες επιχειρησιακό σχέδιο, να θέσει στόχους στην παραγωγή, να προσλάβει προσωπικό σε κάθε τμήμα, να ερευνήσει τη νομοθεσία, π.χ. εργατικού δικαίου, και να προσδιορίσει τον αριθμό προσλήψεων. Προτείνεται να γίνουν συνεντεύξεις με προσομοίωση, διά ζώσης και ηλεκτρονικά, ώστε να βρίσκονται σε ετοιμότητα και να διαχειρίζονται έκτακτες καταστάσεις. Θεμιτό είναι να ασκηθούν στη σύνταξη βιογραφικού σημειώματος σε έγγραφο ή σε εφαρμογή, όπως το Europass, στη σελίδα <https://europass.eoppep.gr/cv/>.

2.1.H.3 | ΓΕΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Καθώς έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες ίδρυσης και έναρξης εργασιών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, συνεχίζοντας την εικονική τους επιχείρηση και την εργασία τους σε τμήματα αυτής, μπορούν να περάσουν στο επίπεδο της οργάνωσης των ομαλών και κανονιστικών διεργασιών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στο να αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη ασφάλεια και αποτελεσματικότητα την εργασία τους και τη λήψη

αποφάσεων στην καθημερινότητα. Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια μπορεί να τους ενθαρρύνει να χρησιμοποιήσουν λογισμικό υπολογιστικών φύλλων για τη σύνταξη διαφόρων εγγράφων που είναι απαραίτητα για την καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης, για παράδειγμα να δημιουργούν φορολογικά στοιχεία, τιμολόγια, αποδείξεις κ.λπ. Επιπλέον, εξασκούνται στη διάκριση των εγγράφων σε εισερχόμενα και εξερχόμενα και διακρίνουν ποια πρέπει να καταγραφούν ως λογιστικό γεγονός, ώστε να ενημερωθούν τα αντίστοιχα ημερολόγια και να αρχειοθετηθούν. Στον τομέα του μάρκετινγκ μπορούν να οργανώσουν τις ημερήσιες επικοινωνιακές δραστηριότητες, να αναπτύξουν πρόγραμμα δημόσιων σχέσεων, να δημιουργήσουν επιστολές με το λογότυπο και τα στοιχεία της επιχείρησης, να οργανώνουν το πλαίσιο του περιεχομένου των επιστολών που απευθύνονται σε πελάτες, να οργανώσουν σχέδιο προώθησης εγγράφων με email κ.ο.κ. Το τμήμα διοίκησης μπορεί να προτείνει σχέδιο καλών πρακτικών στην επικοινωνία και στη συνεργασία μεταξύ των μελών της εικονικής επιχείρησης, να προχωρήσει σε προσλήψεις και να συντονίσει τις διαδικασίες εντός της επιχείρησης, να συντονίσει την παραγωγή όσον αφορά την παραγωγικότητα, να συντάξει οργανόγραμμα διοίκησης του προσωπικού κ.ο.κ. Προτείνεται να επισκεφτούν την ιστοσελίδα <https://myergani.gov.gr/>, να ενημερωθούν σε θέματα προσλήψεων εργαζομένων, καθώς και να γίνει αναζήτηση σε εργασιακά θέματα, ώστε να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες με διαδικασίες αναζήτησης και άντλησης πληροφοριών από πηγές στο Διαδίκτυο.

2.1.Η.4 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΕ ΜΗΝΙΑΙΑ ΒΑΣΗ

Στην υποεπένδυση αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να εκτελούν τις απαραίτητες μηνιαίες εργασίες, δίνοντας προτεραιότητα σε εργασίες σημαντικές και επείγουσες, διακρίνοντάς τις από αυτές που είναι μη σημαντικές και μη επείγουσες. Στο λογιστήριο υπάρχουν εργασίες που είναι σημαντικό να μην αγνοηθούν, καθώς μπορεί να υπάρχουν συνέπειες από τον νόμο. Βασικό είναι να ελέγχεται και να συμφωνείται το λογιστικό κύκλωμα της επιχείρησης, γενική και αναλυτική λογιστική, για τις πραγματοποιηθείσες εγγραφές. Ακόμη, να λογιστικοποιούνται τα παραστατικά που αφορούν τα τιμολόγια παροχής δαπανών, ΔΕΗ, ΟΤΕ, ασφάλιστρα, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ. Να παρακολουθούνται οι ταμειακές εγγραφές και να ενημερώνεται ο εργοδότης σχετικά με το υπόλοιπο σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να μην παρουσιάσει αρνητικό πρόσημο. Επιπλέον, να πραγματοποιούνται οι μηνιαίες εγγραφές μισθοδοσίας του έμμισθου και του ημερομίσθιου προσωπικού και να ενημερώνεται το μητρώο παγίων, όσον αφορά μια νέα αγορά ή τη διαγραφή κάποιου περιουσιακού στοιχείου. Να πραγματοποιείται έλεγχος καταχωρήσεων του μήνα, της απόδοσης φόρων, να εκτυπώνονται τα βιβλία, γενικό ημερολόγιο, γενικό καθολικό, αναλυτικό καθολικό, ισοζύγιο, βιβλία αποθήκης. Το τμήμα μάρκετινγκ μπορεί να προβεί σε μελέτη των πωλήσεων, με στοιχεία που μπορεί να εκδώσει το τμήμα λογιστηρίου, να συσχετίσει τους προβλεπόμενους στόχους με τους επιτευχθέντες, να συσχεφτεί για την προσθήκη νέων

προϊόντων, να καταρτίσει πλάνα προϋπολογισμού μάρκετινγκ πωλήσεων στο Excel κ.ο.κ. Το τμήμα διοίκησης μπορεί να εξάγει τις μισθοδοσίες του μήνα σε συνεργασία με το λογιστήριο, τις υπερωρίες, τις μέρες απασχόλησης των εργαζομένων, να ασχοληθεί με πλάνα παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας κ.ο.κ.

2.1.H.5 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Στη μαθησιακή υποενότητα «Ανάλυση και εφαρμογή χρηματοοικονομικών πολιτικών», οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις βασικές αρχές των χρηματοοικονομικών και την εφαρμογή τους στην πρακτική διαχείριση μιας επιχείρησης. Μαθαίνουν να αναλύουν τις χρηματοοικονομικές πολιτικές, να εφαρμόζουν στρατηγικές που συμβαδίζουν με τους στόχους της επιχείρησης και να αναγνωρίζουν την επίδραση αυτών στην οικονομική απόδοση. Η κατανόηση και η εφαρμογή των χρηματοοικονομικών πολιτικών είναι θεμελιώδης για την αποτελεσματική διαχείριση και τη λήψη αποφάσεων στον χρηματοοικονομικό και ασφαλιστικό τομέα. Οι δεξιότητες αυτές είναι κρίσιμες για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων μιας επιχείρησης, καθώς η ενότητα αυτή στοχεύει στην ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων με τις απαραίτητες γνώσεις για να ανταποκριθούν σε αυτές τις απαιτήσεις. Καλό είναι να δοθεί έμφαση στην κριτική ανάλυση και στην κατανόηση των επιπτώσεων των χρηματοοικονομικών αποφάσεων, αναλύοντας τις οικονομικές καταστάσεις που μπορούν, π.χ., να ληφθούν από δεδομένα του ισολογισμού της επιχείρησης. Για την ενίσχυση της μάθησης, συστήνεται η χρήση μελετών περίπτωσης, καθώς θα ενισχύσουν τη μαθησιακή διαδικασία και την καλύτερη κατανόηση περιπτώσεων όπου εφαρμόζονται και αναλύονται χρηματοοικονομικές πολιτικές σε διαφορετικές περιπτώσεις και καταστάσεις. Επιπλέον, τα παιχνίδια ρόλων, καθώς και οι θεωρητικές παρουσιάσεις με τη μορφή εμπλουτισμένων εισηγήσεων από τους/τις εκπαιδευτές/-τριες και ειδικούς του κλάδου, θα βοηθήσουν τη βαθύτερη κατανόηση και πρακτική εφαρμογή των γνώσεων.

2.1.H.6 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Στη μαθησιακή υποενότητα «Ανάλυση χρηματοοικονομικών δεδομένων και λήψη αποφάσεων», οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν δεξιότητες στην ερμηνεία και ανάλυση χρηματοοικονομικών εκθέσεων και δεδομένων. Μαθαίνουν πώς να εξάγουν σημαντικά συμπεράσματα από οικονομικούς πίνακες και διαγράμματα και πώς να χρησιμοποιούν αυτές τις πληροφορίες για να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν αποτελεσματικές χρηματοοικονομικές στρατηγικές. Η κατανόηση των χρηματοοικονομικών δεδομένων είναι θεμελιώδης για την επιτυχή άσκηση της ειδικότητάς τους, καθώς η δυνατότητα να αναλύουν και να ερμηνεύουν ακριβώς τα οικονομικά στοιχεία επιτρέπει την κατάλληλη λήψη αποφάσεων και την αποφυγή σημαντικών οικονομικών κινδύνων. Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στην ακριβή ανάλυση των δεδομένων και στην εφαρμογή της θεωρίας σε πρακτικές καταστάσεις. Είναι σημαντικό να αναπτύξουν την ικανότητα να διακρίνουν τα κρίσιμα δεδομένα από τα λιγότερο σημαντικά

και να εφαρμόζουν αναλυτικές μεθόδους για την εξαγωγή χρήσιμων πληροφοριών. Για την ενίσχυση της μάθησης, συστήνονται πρακτικές μελέτης, όπως η ανάλυση πραγματικών οικονομικών εκθέσεων, η συμμετοχή σε σεμινάρια λήψης αποφάσεων με βάση οικονομικά δεδομένα και η εκπόνηση εργασιών που απαιτούν την εφαρμογή της θεωρίας σε μελέτες περίπτωσης. Επιπλέον, η δημιουργία διαγραμμάτων και πινάκων από δεδομένα που οι ίδιοι θα συλλέξουν θα τους βοηθήσει να κατανοήσουν καλύτερα την πρακτική εφαρμογή των αναλύσεων. Με βάση τα στοιχεία που διαθέτουν, μπορούν να αποτιμήσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της επιχείρησης που δημιούργησαν και να θέσουν αναπτυξιακούς στόχους, τόσο σε οικονομικό όσο και σε δημιουργικό επίπεδο του προϊόντος που παράγουν.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Δημητράς, Α. & Βρέντζου, Ε. (2015). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2024 από: <https://hdl.handle.net/11419/4964>
2. Βάθης, Α. (2000). *Εισαγωγή στο μάρκετινγκ*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Συμπληρωματικές

1. Σφακιανός, Γ. & Σφακιανός, Κ. (1995). *Τεχνική των συναλλαγών*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
2. Καραγιώργιος, Δ. (2010). *Στατιστική: Περιγραφική και επαγωγική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλα.

2.2 • ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.A • ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Εφαρμογές χρηματοοικονομικής λογιστικής» έχει σκοπό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν τις γνώσεις και κυρίως τις δεξιότητες οι οποίες χρειάζονται, προκειμένου να εξοικειωθούν με το σύνολο των εργασιών που πραγματοποιούνται στο λογιστήριο μιας επιχείρησης μέσα σε ένα διαχειριστικό έτος. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ενότητας, αναπτύσσεται ο τρόπος αποτίμησης των αποθεμάτων και των περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) και τις αρχές των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ), καθώς επίσης η λειτουργία και ο υπολογισμός των αποσβέσεων των πάγιων περιουσιακών στοιχείων. Παράλληλα, η ενότητα εστιάζεται στα στοιχεία του ισολογισμού και στη σημασία των παραρτημάτων, εκθέσεων και σημειώσεων που τον ακολουθούν, στον εντοπισμό των διαφόρων λογαριασμών του, των λειτουργικών εσόδων και εξόδων, καθώς και του αποτελέσματος της επιχείρησης (κέρδους ή ζημίας) και στην ανάλυση της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης. Μέσα από πρακτικά παραδείγματα δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων επιχειρήσεων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να εντοπίζουν τα παραπάνω λογιστικά στοιχεία και να υπολογίζουν βασικούς αριθμοδείκτες, προκειμένου να αξιολογούν την πορεία μιας επιχείρησης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Διατυπώνουν τα στάδια και την οργάνωση των λογιστικών αναφορών,
- Εντοπίζουν τις λογιστικές καταστάσεις, όπως το προσωρινό και το οριστικό ισοζύγιο,
- Ερμηνεύουν τις πληροφορίες που παρέχουν για την επιχείρηση το γενικό και το αναλυτικό καθολικό,
- Περιγράφουν τη διαδικασία της φυσικής απογραφής στην αποθήκη και στα γραφεία μιας επιχείρησης,
- Εφαρμόζουν την κατάλληλη μέθοδο αποτίμησης των αποθεμάτων και των περιουσιακών στοιχείων,
- Προσδιορίζουν την έννοια της απόσβεσης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης,
- Συνθέτουν πίνακες αποσβέσεων πάγιων περιουσιακών στοιχείων ανάλογα με τη μέθοδο απόσβεσης που χρησιμοποιείται,
- Αποκωδικοποιούν τις πληροφορίες των οικονομικών καταστάσεων, εντοπίζοντας τις υποχρεώσεις, τις απαιτήσεις, τα πάγια, το κυκλοφορούν ενεργητικό και την καθαρή θέση μιας επιχείρησης,

- Αξιοποιούν τις πληροφορίες των παραρτημάτων, των εκθέσεων και των σημειώσεων των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων,
- Αξιολογούν την απόδοση της επιχείρησης διαχρονικά,
- Υπολογίζουν και αναλύουν τους αριθμοδείκτες σε συνδυασμό με τον ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, προκειμένου να βγάζουν συμπεράσματα για τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης,
- Υποστηρίζουν το τμήμα λογιστηρίου μιας επιχείρησης στις καθημερινές του λειτουργίες.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Απογραφή τέλους χρήσης / Αποσβέσεις / Ισολογισμός / Αποτελέσματα χρήσης / Αποδοτικότητα / Βιωσιμότητα επιχείρησης.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (4), Εργαστήριο (0), Σύνολο (4).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΔΗ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ
2	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ
3	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
4	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ
5	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
6	ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Κείμενο αναφοράς

2.2.A.1 | ΕΙΔΗ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις στις καθημερινές λειτουργίες ενός λογιστηρίου επιχείρησης, τις οποίες απέκτησαν στο πρώτο εξάμηνο. Επιπλέον, καλούνται να συντάξουν την απογραφή των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμού, η οποία γίνεται σε τακτά προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα, κατά είδος και ποσότητα, με την αξία κτήσης του περιουσιακού στοιχείου. Μαθαίνουν να αποτιμούν κάθε περιουσιακό στοιχείο στο ίδιο νόμισμα, σε δύο στάδια, αυτό της λεπτομερούς αναγνώρισης, καταμέτρησης και καταγραφής των λογαριασμών του ενεργητικού και του παθητικού και εκείνο της αποτίμησης. Επιπλέον, μαθαίνουν να ορίζουν την αποτίμηση ως μέσο προσδιορισμού της περιουσίας και να αναγνωρίζουν τα είδη αποτίμησης, ώστε να επιλέγουν τον καταλληλότερο τρόπο για την εκάστοτε επιχεί-

ρηση· για παράδειγμα, η μέθοδος FIFO ενδείκνυται στην απογραφή των αποθεμάτων για τις επιχειρήσεις εστίασης. Να τονιστεί ότι στη μέθοδο μέσης τιμής υπολογίζεται ο μέσος όρος της συνολικής αξίας προς την ποσότητα και όχι των τιμών με τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι αγορές. Η χρήση παραδειγμάτων θα ενισχύσει τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες, με βασική επισήμανση ότι ο τρόπος καταχώρησης των απογραφέντων στοιχείων προϋποθέτει την ισότητα Ενεργητικό = Παθητικό. Επισημαίνεται ότι η απογραφή γίνεται λίγο πριν συνταχθεί ο ισολογισμός και χρησιμοποιείται για να γίνουν οι εγγραφές λήξης και έναρξης της διαχειριστικής χρήσης.

2.2.A.2 | ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ

Στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα καθορίστηκε η απογραφή και ο τρόπος σύνταξής της· συνεπώς, η ανάπτυξη της έννοιας της απόσβεσης θα ολοκληρώσει την καταγραφή των πάγιων περιουσιακών στοιχείων. Η διευκρίνιση ότι η απόσβεση γίνεται στα πάγια περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και ότι ο υπολογισμός πραγματοποιείται στην τιμή κτήσης είναι αναγκαία για την κατανόηση της διαδικασίας της απόσβεσης. Η έννοια «πάγια» αναφέρεται στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπο διαρκή στις δραστηριότητες της επιχείρησης, πέραν του ενός έτους. Τα οικόπεδα και οι γαίες δεν υφίστανται απόσβεση, καθώς η διάρκεια ωφέλιμης ζωής τους είναι απεριόριστη. Τα κτίρια υπόκεινται σε φθορά, άρα οι αποσβέσεις υπολογίζονται από τη στιγμή κτήσης. Τα μηχανήματα, τα μεταφορικά μέσα και τα έπιπλα με τον λοιπό εξοπλισμό αποσβένονται από τη στιγμή χρήσης τους. Ο υπολογισμός της απόσβεσης γίνεται στην αξία κτήσης, η οποία αφαιρείται και μένει η αναπόσβεστη αξία. Θεμιτό είναι να αποσαφηνιστούν οι έννοιες της αποσβεστέας αξίας, της απόσβεσης, των άυλων περιουσιακών στοιχείων κ.ο.κ. Η αποτύπωση αποσβέσεων καταγράφεται στο μητρώο παγίων, το οποίο είναι υποχρεωτικό. Η κατανόηση των μεθόδων απόσβεσης, σταθερή μέθοδος, φθίνουσα απόδοση και μέθοδος παραγόμενων μονάδων, με συνηθέστερη την πρώτη, με χρήση παραδειγμάτων θα βοηθήσει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων εφαρμογής τους. Προτείνεται να δοθεί έμφαση στη μέθοδο της σταθερής ετήσιας απόσβεσης, καθώς είναι η συνηθέστερη στην αγορά. Η σχέση που την ορίζει είναι: Ετήσια απόσβεση = $(\text{Αξία κτήσης} - \text{Υπολειμματική αξία}) / \text{Ωφέλιμη ζωή}$ ή διαφορετικά δίνεται από τη σχέση: $(100\% / \text{Ωφέλιμη ζωή}) = \text{Ποσοστό απόσβεσης}$. Με τη σχέση αυτή συστήνεται να σχηματιστούν πίνακες αποσβέσεων ανά μέθοδο.

2.2.A.3 | ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να παρουσιάζουν την έννοια του ισολογισμού ως λογιστική χρηματοοικονομική καταγραφή, όπου στα αριστερά, στο ενεργητικό, αναγράφονται οι λογαριασμοί με χρεωστικό υπόλοιπο και στα δεξιά, στο παθητικό, οι λογαριασμοί με πιστωτικό υπόλοιπο, βέβαια $\text{Ενεργητικό} = \text{Παθητικό}$, με εξαίρεση τους αντίθετους, οι οποίοι εμφανίζονται αφαι-

ρετικά από τους σχετικούς λογαριασμούς. Μαθαίνουν, επίσης, να διακρίνουν από τα χαρακτηριστικά της περιγραφής του ισολογισμού τον τακτικό και τον έκτακτο, να ορίζουν το χρονικό διάστημα στο οποίο δημοσιεύεται, καθώς και τις οικονομικές καταστάσεις που τον συνοδεύουν ανάλογα με το μέγεθος της οντότητας. Μετά τη μελέτη της υποεπόμενης θα μπορούν να περιγράφουν τα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης και τον τρόπο απόκτησής τους. Έτσι, θα μπορούν να αναγνωρίζουν ότι τα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι αυτά τα οποία δεν επιθυμεί η επιχείρηση να ρευστοποιήσει στην επόμενη διαχειριστική χρήση, ενώ τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού η επιχείρηση έχει την πρόθεση να τα ρευστοποιήσει, π.χ. τα αποθέματα. Τα διαθέσιμα είναι τα στοιχεία που είναι άμεσα ρευστοποιήσιμα, η καθαρή θέση απεικονίζει το κεφάλαιο εισφοράς των εταίρων, ενώ τα αποτελέσματα εις νέον δείχνουν τα αποτελέσματα, π.χ. κερδών προηγούμενων ετών που δεν έχουν διανεμηθεί, με την πιθανότητα μελλοντικής επένδυσης, και οι υποχρεώσεις προκύπτουν από τις οφειλές της επιχείρησης σε τρίτους. Άρα, ο ισολογισμός απεικονίζει τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και τις πηγές άντλησης των κεφαλαίων που χρησιμοποιήθηκαν για την απόκτησή τους. Επισημαίνεται ότι ο λογιστής φέρει μεγάλη ευθύνη όσον αφορά την ειλικρίνεια, τη σαφήνεια και τη συνέπεια της σύνταξης του ισολογισμού και γι' αυτό τον υπογράφει.

2.2.A.4 | ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποεπόμενη, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ιεραρχούν σε σειρά τις λογιστικές εργασίες που πρέπει να διεξαχθούν στο τέλος μιας διαχειριστικής χρήσης, ώστε να συνταχθεί η γενική απογραφή μετά την ολοκλήρωσή της. Με τη βοήθεια του γενικού καθολικού θα συνταχθεί το α' προσωρινό ισοζύγιο, για να γίνει η προσαρμογή λογαριασμών, ώστε να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα εκμετάλλευσης, τα αποτελέσματα χρήσης και η σύνταξη οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμός τέλους χρήσης, αποτελέσματα χρήσης κ.ά.). Η εφαρμογή παραδειγμάτων με εγγραφές προσαρμογής ή τακτοποίησης θα ενισχύσει τις δεξιότητες και την κριτική σκέψη των εκπαιδευόμενων σχετικά με το πώς επιλύονται προβλήματα, όπως είναι η διαγραφή απαίτησης ανεπίδεκτης είσπραξης κ.ο.κ.

Με την εκπλήρωση των εγγραφών προσαρμογής, συντάσσεται το β' προσωρινό ισοζύγιο, ώστε να διαπιστωθεί η προσαρμογή των λογαριασμών με την απογραφή. Μετά τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων και τη διανομή τους, πραγματοποιείται η σύνταξη οριστικού ισοζυγίου, ώστε να συνταχθούν οι οικονομικές καταστάσεις. Προτείνεται να επισημανθεί ότι το κλείσιμο των λογαριασμών στο τέλος γίνεται με μια εγγραφή, όπου οι λογαριασμοί του παθητικού χρεώνονται, ενώ οι λογαριασμοί του ενεργητικού πιστώνονται. Αντιθέτως, στο άνοιγμα της νέας χρήσης οι λογαριασμοί του ενεργητικού χρεώνονται, ενώ του παθητικού πιστώνονται, και η σύνταξη του ισολογισμού είναι πλέον εφικτή.

Μια γενική εφαρμογή θα βοηθήσει στη σύνοψη των διαδικασιών που επιτελούνται στο κλείσιμο και στο άνοιγμα των βιβλίων, ενώ με την αξιοποίηση των γενικών

γνώσεων που αναπτύχθηκαν θα είναι δυνατή η οργάνωση διεκπεραίωσης αντίστοιχων καταστάσεων. Προτείνεται στο τέλος να γίνει παράθεση παραδειγμάτων ισολογισμών και αποτελεσμάτων χρήσης.

2.2.A.5 | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις αποτελούν ενιαίο σύνολο παρουσίασης των περιουσιακών στοιχείων, της καθαρής θέσης και των χρηματοροών της επιχείρησης. Η παρουσίαση γίνεται με την ύπαρξη δύο διαδοχικών ισολογισμών, τις αντίστοιχες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης, την κατάσταση ταμειακών ροών, για να παρουσιαστεί η ικανότητα δημιουργίας ταμειακών διαθεσίμων, την κατάσταση μεταβολών της καθαρής θέσης και το προσάρτημα, προκειμένου να καταγραφούν η φερεγγυότητα, η πολιτική που εφαρμόστηκε και να παραχθούν μη μετρήσιμες πληροφορίες. Τα είδη των οικονομικών καταστάσεων εξαρτώνται από το μέγεθος της οντότητας, βάσει του Ν. 4308/2014, ενώ η ακρίβειά τους εξαρτάται από τον τρόπο οργάνωσης της επιχείρησης. Ο σκοπός τήρησής τους είναι η εξασφάλιση της ορθής ενημέρωσης των μετόχων, των πιστωτών, των εργαζομένων και των επενδυτών, ώστε να κατέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες που θα τους βοηθήσουν να πάρουν τις σωστές οικονομικές αποφάσεις, και, επιπλέον, η ύπαρξη ασφαλέστερης αγοράς ή πώλησης μετοχών, δανειοδότησης και ακριβέστερων εκτιμήσεων των οικονομικών μεγεθών. Στη δεδομένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν τη χρησιμότητα ύπαρξης των οικονομικών καταστάσεων στην επιχείρηση, ενώ θα εξασκηθούν να συγκρίνουν και να ερμηνεύουν τη θέση και την εξέλιξη της επιχείρησης. Συστήνεται να παρουσιαστούν οικονομικές καταστάσεις πραγματικών επιχειρήσεων που υπάρχουν στο δίκτυο και να εξασκηθούν οι εκπαιδευόμενοι/-ες στη σύνταξη, τη συμπλήρωση οικονομικών καταστάσεων και στην ερμηνεία τους, ώστε να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη, για την καλύτερη κατανόηση και πληρέστερη επίγνωση. Επιπλέον, συστήνεται η ανάπτυξη του επαγγέλματος του ορκωτού λογιστή και του ρόλου του στη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων, καθώς αφορά επάγγελμα της ειδικότητας που σπουδάζουν. Ενδείκνυται η επίσκεψη στην ιστοσελίδα του ΓΕΜΗ: <https://services.businessportal.gr/>.

2.2.A.6 | ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκήθηκαν στη συμπλήρωση οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, στη σύγκριση δύο διαδοχικών ισολογισμών και στην ερμηνεία της εξέλιξης των δεδομένων ετών της επιχείρησης. Η χρήση αριθμοδεικτών θα ενισχύσει την ερμηνεία και την εκτίμηση των οικονομικών μεγεθών. Πολλές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν επιπλέον προσωπικό στις οικονομικές υπηρεσίες· συνεπώς, είναι σημαντική η ορθή κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων, με τη δυνατότητα πλήρους πληροφόρησης. Οι αυξημένες ικανότητες των εκπαιδευομένων θα ενισχύσουν την επαγγελματική τους κατάρτιση,

ώστε να απασχοληθούν σε αντίστοιχες θέσεις σε εταιρείες που ζητούν επαυξημένα προσόντα. Συστήνεται να παρουσιαστούν οικονομικές καταστάσεις και να επεξεργαστούν τα δεδομένα με αριθμοδείκτες, οι οποίοι εκφράζουν τη σχέση μεταξύ δύο μεγεθών είτε ως λόγος είτε ως ποσοστιαία αναλογία, ενώ μας δείχνουν την πορεία της καθαρής θέσης, της αποδοτικότητας, της πραγματικής κατάστασης της εταιρείας. Κάποιοι βασικοί δείκτες είναι αυτός της ρευστότητας, της αποδοτικότητας, της περιουσιακής διάρθρωσης, της αποτίμησης κ.λπ. Αν, για παράδειγμα, διερευνάται ο δείκτης περιουσιακής διάρθρωσης ή βιωσιμότητας ως προς την αυτοχρηματοδότηση των παγίων, με την αναλογία (Ίδια κεφάλαια/Πάγια περιουσιακά στοιχεία) = ΔΑΠ, θα δειχθεί το ποσοστό παγίων που έχει χρηματοδοτηθεί από τα ίδια κεφάλαια.

Ο λόγος Κυκλοφορούν/(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις + Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις) = Δείκτης περιουσιακής διάρθρωσης ή βιωσιμότητας εκφράζει κατά πόσο η επιχείρηση είναι σε θέση να εξοφλήσει τις συνολικές της υποχρεώσεις. Για την καλύτερη κατανόηση προτείνεται η αξιοποίηση περισσότερων παραδειγμάτων και η αναζήτηση δεικτών, ώστε μέσω της επανάληψης να ενισχυθεί η επίγνωση και κατανόηση των δεικτών και της χρησιμότητάς τους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Δημητράς, Α. & Βρέντζου, Ε. (2015). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2024 από: <https://hdl.handle.net/11419/4964>
2. Τσακλαγκάνος, Α. & Σπάθης, Χ. (2015). *Χρηματοοικονομική λογιστική* (3η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη.

Συμπληρωματικές

1. Διακομιχάλης, Μ. Ν. (2020). *Λογιστική του τουρισμού με το ΕΓΛΣ και τα ΕΛΠ*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
2. Λεκαράκου, Κ. (2016). *Ξενοδοχειακή λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Εξέλιξη.

2.2.B • ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Εμπορικό δίκαιο» έχει σκοπό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να γνωρίσουν έννοιες και στοιχεία του δικαίου που συναντούν καθημερινά σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής τους και να εξοικειωθούν με αυτά. Θα αναπτυχθεί η έννοια του εμπορικού δικαίου, οι βασικές εμπορικές πράξεις και θέματα σχετικά με τα αξιόγραφα και τον ανταγωνισμό. Παράλληλα, θα αναλυθούν τα πλεονεκτήματα της άσκησης εμπορικής δραστη-

ριότητας, τα χαρακτηριστικά των εμπορικών εταιρειών και των ενώσεων προσώπων γενικότερα, αλλά και θέματα σχετικά με την ίδρυση, τη διαχείριση, τη λύση και την εκκαθάριση των εταιρειών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με τα σημαντικότερα νομικά έγγραφα, όπως είναι τα καταστατικά των εταιρειών, τα συμβόλαια, τα ιδιωτικά συμφωνητικά, οι εξουσιοδοτήσεις και οι υπεύθυνες δηλώσεις. Τέλος, θα είναι σε θέση να αναζητήσουν κάποια από τα στοιχεία αυτά μέσα από την ιστοσελίδα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ), όπου δημοσιεύονται.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Διατυπώνουν την έννοια του εμπορικού δικαίου και τη σχέση με άλλους κλάδους του δικαίου,
- Ονομάζουν τις εμπορικές πράξεις, διαχωρίζοντας τις έννοιες της εμπορικής πώλησης, της αντιπροσωπείας, της παραγγελίας και της εμπορικής εντολής,
- Περιγράφουν την έννοια ενός αλληλόχρεου λογαριασμού και μιας σύμβασης χορήγησης δανείου,
- Διατυπώνουν το νομικό πλαίσιο λειτουργίας των βασικών χρηματοπιστωτικών θεσμών, όπως το leasing, το factoring, το franchising κ.λπ.,
- Συγκρίνουν τις διάφορες μορφές εμπορικών εταιρειών, προτείνοντας την κατάλληλη μορφή σύστασης και λειτουργίας και λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος,
- Ορίζουν τα χαρακτηριστικά των προσωπικών και των κεφαλαιουχικών εταιρειών,
- Οργανώνουν τις διαδικασίες σύστασης, λύσης και εκκαθάρισης των εταιρειών ανάλογα με τη νομική μορφή τους,
- Ελέγχουν την πληρότητα των απαιτούμενων εντύπων για τη σύσταση μιας εταιρείας ανάλογα με τη νομική της μορφή,
- Αναζητούν στοιχεία και αποδεικτικά έγγραφα εκπροσώπησης, σύστασης, λύσης και εκκαθάρισης των επιχειρήσεων στον διαδικτυακό τόπο του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ), όπου δημοσιεύονται,
- Κατανοούν το περιεχόμενο των συνηθέστερων νομικών εγγράφων που συναντώνται στις επιχειρήσεις, όπως καταστατικά, ιδιωτικά συμφωνητικά, συμβόλαια σύστασης και μεταβίβασης κινητής και ακίνητης περιουσίας,
- Συντάσσουν απλά νομικά έγγραφα, όπως εξουσιοδοτήσεις και υπεύθυνες δηλώσεις, με την καθοδήγηση των στελεχών του τμήματος και συγκεκριμένων προτύπων,
- Χειρίζονται τις καθημερινές υποθέσεις της επιχείρησης με τρόπο που να μη θίγονται τα νομικά της συμφέροντα.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Δίκαιο / Εμπορικό δίκαιο / Εμπορική πράξη / Αλληλόχρεος λογαριασμός / Μορφές εμπορικών εταιρειών / Προσωπικές εταιρείες / Κεφαλαιουχικές εταιρείες / Καταστατικό / Διαχείριση και εκπροσώπηση εταιρείας / Λύση και εκκαθάριση εταιρείας / Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ).

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ
2	ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
3	ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
4	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
5	ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ (ΓΕΜΗ)

Κείμενο αναφοράς

2.2.B.1 | ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Η μαθησιακή υποενότητα «Εμπορικό δίκαιο – εμπορικές πράξεις» αποσκοπεί στην εννοιολογική προσέγγιση του εμπορικού δικαίου, με έμφαση σε σημαντικούς ορισμούς αλλά και στους κανόνες δικαίου που το απαρτίζουν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την έννοια των εμπορικών πράξεων και μέσα από πρακτικά παραδείγματα τις αντιπαραβάλλουν με μη εμπορικές πράξεις. Ταυτόχρονα, προσεγγίζουν την έννοια της εμπορικής ιδιότητας και κατανοούν τον ορισμό του εμπόρου, αλλά και τις προϋποθέσεις κτήσης της εμπορικής ιδιότητας τόσο κατά το τυπικό όσο και κατά το ουσιαστικό σύστημα. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τις συνέπειες κτήσης της εμπορικής ιδιότητας, αλλά και πότε επέρχεται απώλεια αυτής. Επίσης, αντιλαμβάνονται τη σημασία τήρησης των εμπορικών βιβλίων, τους κανόνες τήρησής τους, αλλά και την αποδεικτική τους δύναμη. Αφού κατανοήσουν τους βασικούς ορισμούς του εμπορικού δικαίου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τις πρωτότυπα εμπορικές πράξεις του χερσαίου αλλά και του θαλάσσιου εμπορίου, δίνοντας κυρίως έμφαση στην επιχείρηση παραγγελίας, στην επιχείρηση προμήθειας, στην επιχείρηση πρακτορείας, στη σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας, στην εμπορική εντολή και στις τραπεζικές και μεσιτικές εργασίες, αλλά και στην αποστολή χρημάτων από τόπο σε τόπο. Για την κατανόηση της λειτουργίας των συγκεκριμένων εμπορικών πράξεων στην πράξη θα χρησιμοποιηθούν πρακτικά παραδείγματα από τον χώρο των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών. Ταυτόχρονα, οι εκπαιδευό-

μενοι/-ες εξοικειώνονται με την έννοια του αλληλόχρεου λογαριασμού και κατανοούν τη σημασία του στις καθημερινές εμπορικές συναλλαγές.

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων που απαιτούνται για την ανάδειξη της σημασίας του εμπορικού δικαίου σε όλες τις πτυχές των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών και αποτελεί σημαντική βάση για περαιτέρω μελέτη και εξειδίκευση στο πεδίο αυτό.

2.2.B.2 | ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να προσεγγίσουν τον ορισμό της εταιρείας και τις διακρίσεις των εμπορικών εταιρειών σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιπαραβάλλουν την έννοια με άλλες ενώσεις προσώπων γενικά και κατανοούν ότι η εταιρεία είναι μια συμβατική ένωση προσώπων που επιδιώκει την ικανοποίηση ενός ορισμένου κοινού σκοπού με τη συμβολή των εταίρων και η οποία προβλέπεται στον νόμο ως εταιρεία. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τη βασική διάκριση των εταιρειών σε προσωπικές και κεφαλαιουχικές και κατανοούν τις βασικές διαφορές τους. Η παρούσα υποεπάρκεια στοχεύει να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με την έννοια της ομόρρυθμης και της ετερόρρυθμης εταιρείας, που είναι οι σημαντικότεροι τύποι προσωπικών εταιρειών, καθώς και με τους κανόνες σύστασης, λειτουργίας και λύσης αυτών. Στην προσέγγιση αυτή δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη σύνταξη του καταστατικού, στις σχέσεις μεταξύ των εταίρων και στην ευθύνη έναντι τρίτων.

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αφομοιώνουν την έννοια της ανώνυμης εταιρείας, της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης και της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, δίνοντας έμφαση στον τρόπο λειτουργίας τους και αντιπαραβάλλοντας τις ανωτέρω μορφές κεφαλαιουχικών εταιρειών με τις προσωπικές εταιρείες.

Μέσα από την παρούσα μαθησιακή υποεπάρκεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη σημασία της επιλογής της μορφής που θα λάβει μια επιχείρηση και μέσα από πρακτικές ασκήσεις διακρίνουν τα πλεονεκτήματα και τυχόν μειονεκτήματα κάθε επιλογής.

Συνοψίζοντας, η συγκεκριμένη υποεπάρκεια αναδεικνύει τη σημασία των κανόνων του εμπορικού δικαίου στη λειτουργία μιας εμπορικής επιχείρησης και βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοούν καλύτερα τόσο τις μορφές που μπορεί να λάβει μια επιχείρηση όσο και τις βασικές πτυχές της λειτουργίας της.

2.2.B.3 | ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποεπάρκεια στοχεύει να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με πτυχές του δικαίου του ανταγωνισμού και ιδίως του αθέμιτου ανταγωνισμού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν το δίκαιο του ελεύθερου και του αθέμιτου ανταγωνισμού και κατανοούν τις διαφορές τους.

Από το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την έννοια της οικονομικής ελευθερίας και μαθαίνουν την έννοια των κάθετων συμφωνιών, των απαγορευμένων συμπράξεων και της δεσπόζουσας θέσης και τους περιορισμούς στον ανταγωνισμό που τίθενται από το ελληνικό και ενωσιακό δίκαιο.

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν επιλεγμένες θεματικές του δικαίου του αθέμιτου ανταγωνισμού, το οποίο έχει τεράστια πρακτική σημασία στις καθημερινές εμπορικές συναλλαγές. Κατανοούν τη γενική ρήτρα του άρθρου 1 του Ν. 146/1914 και εμπεδώνουν ότι αθέμιτο ανταγωνισμό αποτελεί μια πράξη που τελείται στο πλαίσιο των εμπορικών, βιομηχανικών ή γεωργικών συναλλαγών προς τον σκοπό του ανταγωνισμού, η οποία ωστόσο αντίκειται στα χρηστά ήθη. Μέσα από πρακτικά παραδείγματα εμβαθύνουν στις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά, προκειμένου να τεθεί θέμα αθέμιτου ανταγωνισμού.

Στόχος της παρούσας υποενότητας είναι επίσης να καταστήσει σαφές στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες ποιοι είναι οι κανόνες που πρέπει να τηρούνται από όλες τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο του υγιούς ανταγωνισμού, καθώς και πώς προστατεύεται το εκάστοτε θιγόμενο ή αδικηθέν πρόσωπο από αθέμιτες πράξεις άλλων ανταγωνιστών. Για την κατανόηση του δικαίου του αθέμιτου ανταγωνισμού παρουσιάζονται πραγματικές υποθέσεις από την ελληνική πραγματικότητα.

Συμπερασματικά, η συγκεκριμένη υποενότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοούν καλύτερα ειδικά ζητήματα από τον χώρο του επιχειρείν και συγκεκριμένα τους βασικούς κανόνες προστασίας των επιχειρήσεων από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των ανταγωνιστών τους.

2.2.B.4 | ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ

Η μαθησιακή υποενότητα «Αξιόγραφα» ασχολείται με την εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με το δίκαιο των αξιογράφων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι στα αξιογραφα το εκάστοτε δικαίωμα ενσωματώνεται στο έγγραφο και για την άσκησή του είναι απαραίτητη η κατοχή του εγγράφου, συνεπώς ο εκάστοτε κομιστής του αξιογράφου οφείλει να το διατηρεί σε καλή κατάσταση για την εξασφάλισή του. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν την πρακτική σημασία των αξιογράφων στις καθημερινές συναλλαγές και την αξιοποίησή τους ιδίως στον χώρο των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών. Προσεγγίζουν θεωρητικά τις κατηγορίες των αξιογράφων και τις βασικές αρχές που τα διέπουν και μαθαίνουν τις ομοιότητες και τις διαφορές ιδίως των γραμματίων, των συναλλαγματικών και των επιταγών. Μέσα από πρακτικά παραδείγματα κατανοούν ποιο αξιογράφο μπορεί να αξιοποιηθεί κατά περίπτωση για τη διευκόλυνση των συναλλαγών και δίνεται έμφαση στην ορθή συμπλήρωσή τους και στα τυπικά στοιχεία που αυτά πρέπει να φέρουν. Προκειμένου να εξοικειωθούν πλήρως με τα αξιογραφα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να συμπληρώνουν αξιογραφα και να τα οπισθογραφούν.

Συνοψίζοντας, η παρούσα μαθησιακή υποενότητα αναδεικνύει τη σημασία των αξιογράφων ως νομικών εργαλείων που συμβάλλουν γενικά στην εξασφάλιση και στην κυκλοφορία απαιτήσεων και δικαιωμάτων και επικεντρώνεται στη σημασία των αξιογράφων στις συναλλαγές στο πεδίο των εμπορικών συναλλαγών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, κατόπιν διενέργειας και πρακτικών εφαρμογών, θα είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αξιόγραφα στις συναλλαγές, να καταρτίζουν αλλά και να αποδέχονται αξιόγραφα, να τα εμφανίζουν προς πληρωμή και να τα μεταβιβάζουν, αν αυτό απαιτείται.

2.2.B.5 | ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ (ΓΕΜΗ)

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της μαθησιακής ενότητας «Εμπορικό δίκαιο», καθώς περιγράφει όλους τους βασικούς κανόνες δημοσιότητας που απαραίτητως πρέπει να τηρούνται με βάση το ελληνικό εμπορικό δίκαιο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν την κατάσταση που επικρατούσε πριν να τεθεί σε εφαρμογή το ΓΕΜΗ, ακριβώς για να κατανοήσουν τη σημασία του και το κενό που ήρθε να καλύψει στην ελληνική πραγματικότητα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν όλες τις διατυπώσεις που απαιτούνται σήμερα για τη σύσταση και τις τροποποιήσεις που αφορούν τις επιχειρήσεις, αλλά και τα λοιπά έγγραφα και αποφάσεις που πρέπει υποχρεωτικά να δημοσιεύονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο. Έμφαση δίνεται στη σημασία της κωδικοποίησης αυτής και της λειτουργίας του ΓΕΜΗ, καθώς αποτελεί, πέρα από σημαντικό εργαλείο πληροφόρησης, και μέσο προστασίας των καλόπιστων τρίτων που συναλλάσσονται με μια εμπορική επιχείρηση.

Η υποενότητα αυτή επιδιώκει να παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις απαραίτητες γνώσεις για τη σύνταξη και υποβολή κάθε εγγράφου στο ΓΕΜΗ και ειδικότερα για την αναζήτηση στοιχείων εκπροσώπησης, λύσης και εκκαθάρισης των επιχειρήσεων, ενώ εξοικειώνονται με την πλατφόρμα του ΓΕΜΗ, όπου μαθαίνουν να υποβάλλουν αιτήσεις για χορήγηση πιστοποιητικών αλλά και αιτήσεις μεταβολών της επιχείρησης, καθώς και να παρακολουθούν την εξέλιξή τους. Για τον σκοπό αυτόν, δίνεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες πρόσβαση στον διαδικτυακό τόπο του ΓΕΜΗ και συμμετέχουν σε πρακτικές εφαρμογές.

Συνοψίζοντας, η παρούσα υποενότητα είναι θεμελιώδους σημασίας, καθώς οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν το βασικό εργαλείο στον χώρο του εμπορικού δικαίου, το οποίο βοηθά στη γρήγορη παρακολούθηση των εμπορικών επιχειρήσεων, στην απλούστευση αναζήτησης στοιχείων δημοσιότητας των εταιρειών, στην ταχύτατη έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, στη διαφάνεια των εταιρικών πράξεων έναντι τρίτων αλλά και των εταίρων και μετόχων, καθώς και στην έκδοση στατιστικών στοιχείων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Περάκης, Ε. (2023). *Γενικό μέρος εμπορικού δικαίου* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Πολυχρονόπουλος, Α. (2018). *Επιτομή εμπορικού δικαίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Σπηλιόπουλος, Ο. (2021). *Βασικά στοιχεία εμπορικού δικαίου*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
4. Ψυχομάνης, Σ. (2018). *Εμπορικό δίκαιο*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Συμπληρωματικές

1. Ρόκας, Ν. (2019). *Αξιόγραφα* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Σινανιώτη-Μαρούδη, Α. (2021). *Εμπορικό δίκαιο – Εταιρίες* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Σωτηρόπουλος, Γ. (2023). *Προσωπικές εταιρίες: ΟΕ, ΕΕ, Αστική εταιρία, Αφανής εταιρία, Κοινοπραξία, Συμπλοιοκτησία, Δικηγορική εταιρία, Προσωπικές εταιρίες κεφαλαιουχικού χαρακτήρα, ΕΟΟΣ, ΕΕ κατά μετοχές*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

2.2.Γ • ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Εφαρμογές οικονομικών μαθηματικών» προσφέρει μια πιο πρακτική προσέγγιση της ενότητας «Εισαγωγή στα οικονομικά μαθηματικά» του προηγούμενου εξαμήνου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν να επιλύουν σύνθετα προβλήματα χρηματοδοτήσεων και ανατοκισμού, να αναλύουν και να υπολογίζουν την καθαρή παρούσα αξία σε σχέση με τη μελλοντική αξία του χρήματος, ώστε να ερμηνευτεί η μεταβολή της αξίας του με την πάροδο του χρόνου. Η κατανόηση των εννοιών αυτών, καθώς και η πρακτική εφαρμογή με παραδείγματα και ασκήσεις που θα επιλύονται ατομικά αλλά και σε ομάδες, είναι πολύ σημαντικές για την επαγγελματική και προσωπική ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων και θα βελτιώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Επιλύουν μαθηματικά ζητούμενα οικονομικών διεργασιών,

- Αναγνωρίζουν τις βασικές μεταβλητές που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των οικονομικών μονάδων,
- Διακρίνουν και αξιολογούν τους παραγωγικούς συντελεστές της οικονομίας και του κλάδου,
- Συνδυάζουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης και της προσφοράς με την τιμολογιακή πολιτική που εφαρμόζει η επιχείρηση,
- Προσδιορίζουν την έννοια και τα χαρακτηριστικά του ανατοκισμού κεφαλαίου σε μια τράπεζα,
- Επιλύουν προβλήματα ανατοκισμού βρίσκοντας την τελική αξία κεφαλαίου που επενδύεται,
- Υπολογίζουν το αρχικό κεφάλαιο που χρειάζεται να επενδυθεί σε μια χρονική στιγμή, ώστε με συγκεκριμένο επιτόκιο και χρόνο να επιτευχθεί μια δεδομένη αξία τελικού κεφαλαίου,
- Περιγράφουν τη διαχρονική αξία του χρήματος,
- Υπολογίζουν την καθαρή παρούσα αξία ή τη μελλοντική αξία μιας επένδυσης ή χρηματοδότησης,
- Επεξηγούν τους λόγους που η αξία του χρήματος μειώνεται με την πάροδο του χρόνου,
- Αντιμετωπίζουν την πολυπλοκότητα των επιχειρηματικών αποφάσεων με μεγαλύτερη σιγουριά και αποφασιστικότητα.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ανατοκισμός / Αποτελεσματικότητα / Αποδοτικότητα / Παρούσα αξία επένδυσης / Χρηματοδότηση / Τιμολογιακή πολιτική.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ
2	ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
3	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
4	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
5	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
6	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Γ.1 | ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ

Στο προηγούμενο εξάμηνο οι εκπαιδευόμενοι/-ες έμαθαν να επιλύουν απλά προβλήματα ανατοκισμού, ενώ στην παρούσα μαθησιακή υποενοότητα καλούνται να ορίζουν εκ νέου την έννοια του ανατοκισμού και να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά του, αναδεικνύοντας τον επενδυτικό του χαρακτήρα τόσο στον δανεισμό όσο και στις καταθέσεις. Στηριζόμενοι/-ες στη σχέση $K_n = K_0(1+i)^n$, η οποία δίνει την τελική αξία του K_0 κεφαλαίου στο τέλος της n χρονικής περιόδου, θα γίνει αναζήτηση της τελικής αξίας κεφαλαίου. Ο αριθμός $(1+i)^n$ είναι ο συντελεστής τελικής αξίας του ανατοκισμού, ο οποίος δίνεται από ειδικούς πίνακες για τις διάφορες τιμές των i και n , όπου το n παριστάνει τον αριθμό χρονικών περιόδων και προσδιορίζεται σε έτη ή εξάμηνα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να χρησιμοποιούν το κομπιουτεράκι για τη διεξαγωγή υπολογιστικών πράξεων, όπου οι τιμές $(1+i)^n$ αντιστοιχούν στο πλήκτρο y^x . Με τη χρήση παραδειγμάτων και εφαρμογών, θα μπορούν να επιλύουν συνθετότερα προβλήματα αναζήτησης όχι μόνο του τελικού κεφαλαίου αλλά και του αρχικού κεφαλαίου, με δεδομένο επιτόκιο και χρόνο, οπότε ο τύπος του ανατοκισμού επιλύεται ως προς $K_0 = K_n/(1+i)^n$ ή $K_0 = K_n(1+i)^{-n}$ και με τη χρήση ειδικών πινάκων μπορεί να βρεθεί η αξία $(1+i)^{-n}$, η οποία συμβολίζεται συνήθως με το $U_n = (1+i)^{-n}$, με $K_0 = K_n U_n$. Η αξιοποίηση της τεχνολογίας μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη μείωση του χρόνου εργασίας και του υπολογιστικού φόρτου· γ' αυτό συστήνεται η παράλληλη χρήση λογισμικού υπολογιστικών φύλλων, όπου με την αξιοποίηση κατάλληλων συναρτήσεων μπορούν να επιλύουν αντίστοιχα προβλήματα.

2.2.Γ.2 | ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Η αποδοτικότητα είναι μια σχέση που εκφράζει τη θυσία που απαιτείται, προκειμένου να επιτευχθεί ένα αποτέλεσμα. Ουσιαστικά, είναι ένας δείκτης, όπου στον αριθμητή μπαίνει το αποτέλεσμα, δηλαδή η εκροή, ενώ στον παρονομαστή το κόστος ή οι θυσίες, δηλαδή οι εισροές, που χρειάστηκαν για το συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Ένας από τους βασικότερους δείκτες αποδοτικότητας μιας επιχείρησης είναι αυτός των ιδίων κεφαλαίων. Η σχέση που περιγράφει την αποδοτικότητα είναι: Αποδοτικότητα = (Καθαρά κέρδη)/(Χρησιμοποιηθέντα κεφάλαια) $\times 100$, ενώ η σχέση της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων είναι: Αποδοτικότητα = (Καθαρά κέρδη ή ζημία)/(Ίδια κεφάλαια) $\times 100$. Συνεπώς, αν μια επιχείρηση πραγματοποιήσει κέρδη 4,2 εκατομμύρια ευρώ και τα ίδια κεφάλαιά της είναι 60, τότε ο δείκτης αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων θα είναι 7%, άρα η απόδοση των κερδών των μετόχων είναι 7 ευρώ για κάθε εκατό ευρώ που έχουν επενδύσει. Είναι προφανές ότι όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο προτιμότερη είναι η επένδυση στην εταιρεία αυτή. Βέβαια, η αναφορά αφορά συγκεκριμένη χρονική στιγμή, οπότε, αν μια εταιρεία προβεί σε επενδύσεις και φαίνεται στην παρούσα φάση χαμηλή η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων

της, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί και όχι να απορριφθεί. Άλλος σημαντικός δείκτης αποδοτικότητας είναι αυτός των συνολικών κεφαλαίων, ο οποίος εκφράζεται με τον λόγο των καθαρών κερδών προς τα συνολικά κεφάλαια: $\text{Αποδοτικότητα} = (\text{Καθαρά κέρδη}) / (\text{Συνολικά κεφάλαια}) \times 100$. Η αποδοτικότητα των επενδύσεων υπολογίζεται με τη σχέση: $\text{Αποδοτικότητα} = (\text{Λειτουργικά κέρδη} + \text{Φόροι}) / (\text{Απασχολούμενα κεφάλαια}) \times 100$, όπου αξιολογούνται τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της επιχείρησης, η ανταγωνιστικότητά της στις αγορές κ.λπ. Επιδίωξη της μελέτης της συγκεκριμένης ενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναγνωρίζουν τις βασικές μεταβλητές που επηρεάζουν την αποδοτικότητα των οικονομικών μονάδων και να επιλύουν αντίστοιχα προβλήματα.

2.2.Γ.3 | ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Ένας άλλος σημαντικός δείκτης, συναφής με αυτόν της αποδοτικότητας, είναι ο δείκτης της αποτελεσματικότητας. Ο όρος αποτελεσματικότητα περιγράφει κατά πόσο επιτεύχθηκε ο προσδοκώμενος στόχος και δίνεται από τη σχέση: $\text{Αποτελεσματικότητα} = (\text{Επιτευχθείσες μονάδες}) / (\text{Επιδιωκόμενες μονάδες})$. Για παράδειγμα, αν μια επιχείρηση προσδοκά να πωλήσει 1000 μονάδες προϊόντος και τελικά καταφέρνει να πωλήσει 700 μονάδες, τότε η αποτελεσματικότητα που επιτεύχθηκε είναι 70%. Η αποτελεσματικότητα όμως προσμετράται και με ποσοστά. Έτσι, αν θέσει στόχο την αύξηση των πωλήσεων κατά 20% και πετυχαίνει 6%, θα είναι αποτελεσματική κατά 30%. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες στο τέλος θα μπορούν να υπολογίζουν και να ερμηνεύουν προβλήματα όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων. Ακόμη, θα μπορούν να αναγνωρίζουν τις βασικές μεταβλητές που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των οικονομικών μονάδων. Συνεπώς, θα μπορούν να επιλύουν προβλήματα αποτελεσματικότητας και να συμβουλεύουν την επιχείρηση στην οποία θα απασχοληθούν μελλοντικά, ώστε να μπορεί να εξάγει διάφορα συμπεράσματα ως προς τις μεθόδους και τακτικές που χρησιμοποιεί και να προβεί σε αλλαγές, εφόσον χρειαστεί. Αυτό που θα πρέπει να προσεχθεί είναι ότι όταν ζητείται να υπολογιστεί το αποτέλεσμα, ο λόγος θα πρέπει να πολλαπλασιαστεί με το 100, ώστε να προσδιοριστεί το αποτέλεσμα ως ποσοστό. Η χρήση παραδειγμάτων και εφαρμογών θα αναπτύξει τις δεξιότητες υπολογισμών αλλά και την έκφραση απόδοσης του αποτελέσματος.

2.2.Γ.4 | ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να περιγράφουν την τιμολογιακή πολιτική μιας επιχείρησης, η οποία επηρεάζεται από την ελαστικότητα της ζήτησης. Μάλιστα, αν τα προϊόντα της έχουν μεγάλη ζήτηση, θεωρείται επιτυχημένη, καθώς τα έξοδα παραγωγής αποζημιώνονται από τα έσοδα των πωλήσεων. Επιπλέον, θα μπορούν να ορίζουν τη συνάρτηση ζήτησης ως μια αλγεβρική αναπαράσταση διαφόρων παραγόντων που επιδρούν στην πωλούμενη ποσότητα.

τα του αγαθού. Η μορφή μπορεί να αναπαρασταθεί ως $\Pi = f(x_1, x_2, \dots)$, όπου Π είναι οι πωλήσεις των προϊόντων. Οι παράγοντες $x_1, x_2, \dots$ παριστάνουν την τιμή του αγαθού, τις τιμές των άλλων αγαθών, το εισόδημα. Η ελαστικότητα της ζήτησης είναι χρήσιμη, ώστε να γνωρίζει η επιχείρηση τη συμπεριφορά των καταναλωτών, όταν μεταβάλλονται οι προσδιοριστικοί παράγοντες. Η σχέση $Ed = \Delta Q\% / \Delta P\%$ εκφράζει την αντίστροφη σχέση μεταξύ τιμής και ζητούμενης ποσότητας. Η εφαρμογή της είναι χρήσιμη για τον προσδιορισμό βασικών παραγόντων, όπως των μεταβολών στα έσοδα της επιχείρησης που θα προκύψουν από μια μεταβολή στην τιμή του αγαθού ή των τιμών των άλλων αγαθών και του εισοδήματος. Συνεπώς, επηρεάζει το παραγόμενο προϊόν της επιχείρησης, τις πωλήσεις και σαφώς την τιμολογιακή πολιτική της. Ενδείκνυται να γίνουν εφαρμογές και παραδείγματα με επιδράσεις στη ζήτηση και στη ζητούμενη ποσότητα, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να μπορούν να προσδιορίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση, καθώς και να διακρίνουν τα αγαθά που έχουν ελαστική και ανελαστική ζήτηση.

2.2.Γ.5 | ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να περιγράφουν την τιμολογιακή πολιτική μιας επιχείρησης, η οποία επηρεάζεται, εκτός από την ελαστικότητα της ζήτησης που αναλύθηκε σε προηγούμενη υποενότητα, από τους στόχους που έχει θέσει και το κόστος παραγωγής. Επιπλέον, συνετό είναι να μπορούν να προσδιορίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την προσφορά και την προσφερόμενη ποσότητα, με προτεινόμενες εφαρμογές στην ιστοσελίδα <http://photodentro.edu.gr/v/item/ugc/8525/772>. Επίσης, να μπορούν να αναπαριστούν τη συνάρτηση παραγωγής, να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζεται η παραγωγή του προϊόντος όταν μεταβάλλεται ένας παραγωγικός συντελεστής, ενώ οι άλλοι είναι σταθεροί, καθώς και το πώς υπολογίζεται το συνολικό, το μέσο και το οριακό προϊόν. Εξίσου σημαντική είναι η ανάλυση της έννοιας του κόστους, καθώς η σχέση Έσοδα > Έξοδα προσδιορίζει το κέρδος της επιχείρησης. Η ανταγωνιστική επιχείρηση επιθυμεί τη μεγιστοποίηση των κερδών της και της διαφοράς των εσόδων και εξόδων των παραγόμενων προϊόντων της, στο πλαίσιο της δομής της αγοράς στην οποία λειτουργεί. Η επιχείρηση μεγιστοποιεί τα κέρδη της όταν το οριακό κόστος είναι ίσο με την τιμή. Κατ' επέκταση, θα μπορούν να αναγνωρίζουν ότι το ανερχόμενο τμήμα του οριακού κόστους, που βρίσκεται πάνω από την καμπύλη του μέσου μεταβλητού κόστους, αποτελεί τη βραχυχρόνια καμπύλη προσφοράς. Η συστηματική πληροφόρηση για τη ζήτηση και το κόστος, την ελαστικότητα της ζήτησης, τις αντιδράσεις των ανταγωνιστών, τα μερίδια αγοράς, θα ενισχύσει την ικανότητα της επιχείρησης να πάρει αποφάσεις για την τιμολογιακή πολιτική που θα ασκήσει, ενώ η όλη διαδικασία αποτελεί ένα δύσκολο και σύνθετο έργο.

2.2.Γ.6 | ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να περιγράφουν την έννοια της διαχρονικής αξίας του χρήματος, η οποία μπορεί να αποτελέσει βάση για τα κριτήρια ανάληψης επενδυτικών αποφάσεων. Θα κατανοήσουν τη σχέση του χρήματος με τον χρόνο, καθώς αναπαράγεται σε νομισματική αξία ή είδος ή μειώνεται ως αξία. Είναι σαφές ότι μια παρούσα αξία είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη στο μέλλον, καθώς υπάρχουν επιδράσεις από τον πληθωρισμό, από το κόστος ευκαιρίας και το ρίσκο που αναλαμβάνει κάποιος όσον αφορά την επένδυση. Το επιτόκιο αναγωγής, ανατοκισμός, είναι αυτό που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό μελλοντικής αξίας και της παρούσας αξίας, προεξόφλησης. Η σχέση που συνδέει την παρούσα αξία και την απόδοση στο μέλλον είναι $K_{t+1} = K_t + I_t - D$, όπου K είναι το κεφάλαιο, I είναι η επένδυση και D είναι οι αποσβέσεις, ενώ ο συντελεστής προεξόφλησης εξαρτάται από τη χρονική διάρκεια της χρονικής πραγμάτωσης $1/(1+r)^t$, όπου r είναι το επιτόκιο προεξόφλησης και t είναι ο χρόνος. Η μελλοντική αξία του κεφαλαίου είναι $K(1+r)^t = \text{ΜΑΚ}$ και $K(1+r)^{-t} = \text{ΠΑΧ}$. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κληθούν να κρίνουν, με βάση τις σχέσεις της μελλοντικής αξίας και της παρούσας αξίας του κεφαλαίου, αν μια επένδυση ή χρηματοδότηση κρίνεται αποδεκτή ή όχι, έχοντας υπόψη τον κανόνα απόφασης που στηρίζεται στη σχέση $\text{ΚΠΑ} > 0$, οπότε γίνεται αποδεκτή η επένδυση, ενώ, αν $\text{ΚΠΑ} < 0$, απορρίπτεται. Η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των εκπαιδευόμενων σε θέματα επενδύσεων ή χρηματοδοτήσεων θα λειτουργήσει ως συμβουλευτική υπόδειξη σχετικά με αποφάσεις που θα κληθεί να πάρει μια επιχείρηση.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κιντής, Α. & Πουρναράκης, Ε. (1998). *Αρχές οικονομικής ανάλυσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Σμπίλια.
2. Κιόχος, Α., Μπενέκη, Χ. & Κιόχος, Π. (2015). *Οικονομικά μαθηματικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.

Συμπληρωματικές

1. Μπουραντάς, Δ., Βάθης, Α., Παπακωνσταντίνου, Χ. & Ρεκλείτης, Π. (1999). *Αρχές οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και υπηρεσιών*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.
2. Σορμάς, Α. & Σαριαννίδης, Ν. (2018). *Οικονομικά μαθηματικά*. Κοζάνη: Εκδόσεις Αλέξανδρος.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Ανάλυση στατιστικών δεδομένων» έχει ως σκοπό την απόκτηση ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων αξιοποίησης της στατιστικής, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να τις εφαρμόζουν σε σύνθετα προβλήματα που απαιτούν τη χρήση της περιγραφικής στατιστικής. Στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν οι έννοιες της ασυμμετρίας και της κύρτωσης, που είναι απαραίτητες για τον υπολογισμό των ροπών κατανομής συχνοτήτων. Επιπλέον, η ενότητα θα εστιαστεί στη διαχείριση προβλημάτων μέσω της παλινδρόμησης και συσχέτισης δύο μεταβλητών. Στο πλαίσιο της ενότητας αυτής, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα ενισχύσουν τις θεωρητικές γνώσεις που απέκτησαν στην ενότητα «Αρχές στατιστικής» με την πρακτική εφαρμογή τους. Επιπρόσθετα, θα είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τις χρονολογικές σειρές και τους αριθμοδείκτες για να αναλύουν στατιστικά δεδομένα και θα γνωρίσουν τις τεχνικές αριθμητικής και γραφικής απεικόνισης των στατιστικών αποτελεσμάτων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Παρουσιάζουν στατιστικά αποτελέσματα από σύνολα ποσοτικών δεδομένων (αριθμητική και γραφική απεικόνιση),
- Αναφέρουν τις βασικές έννοιες της θεωρίας πιθανοτήτων,
- Διατυπώνουν τις έννοιες της κατανομής τυχαίων μεταβλητών, την κανονική κατανομή και τις δειγματικές κατανομές,
- Ορίζουν τις έννοιες της ασυμμετρίας και της κύρτωσης στην ανάλυση στατιστικών δεδομένων,
- Μετρούν τη ροπή κατανομής συχνοτήτων σε στατιστικά δεδομένα,
- Επιλύουν ασκήσεις με τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων,
- Εξηγούν τη γραμμική μεταβολή και τη συνδιακύμανση δύο μεταβλητών,
- Ονομάζουν τις κυριότερες συνιστώσες μιας χρονολογικής σειράς,
- Αναλύουν τον βαθμό συσχέτισης δύο μεταβλητών,
- Εφαρμόζουν απλούς και σύνθετους αριθμοδείκτες, προκειμένου να καταλήγουν σε συμπεράσματα,
- Υπολογίζουν τον δείκτη τιμών καταναλωτή,
- Διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα στον δείκτη τιμών καταναλωτή και τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ασυμμετρία / Κύρτωση / Παλινδρόμηση / Συσχέτιση / Χρονολογικές σειρές / Κανονική κατανομή / Δειγματικές κατανομές / Ελάχιστα τετράγωνα.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
2	ΘΕΩΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ
3	ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ
4	ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΤΩΣΗ
5	ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΔΥΟ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
6	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΕΙΡΕΣ
7	ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ
8	ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Δ.1 | ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς μπορούν να αναπαραστήσουν τόσο με αριθμητικά στοιχεία όσο και με διαγράμματα τα στατιστικά δεδομένα που τους έχουν δοθεί σε μορφή πίνακα και να τα ομαδοποιούν. Ο πιο εύκολος τρόπος είναι ένα ραβδόγραμμα αθροιστικής συχνότητας. Η ίδια πληροφορία μπορεί να δοθεί με τη μορφή ενός κυκλικού διαγράμματος ή διαγράμματος πίτας. Η ανάλυση αυτή απαντά σε ερωτήματα όπως: ποια παρατήρηση εμφανίζεται συχνότερα; Είναι περισσότερες οι παρατηρήσεις κάποιου χαρακτηριστικού έναντι άλλου; Αποτελεί τη βάση για τη δημιουργία ενός πίνακα συχνοτήτων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να προσέξουν τον αριθμό των παρατηρήσεων που αφορούν κάθε τιμή, να μην παραλείψουν παρατηρήσεις, να αποτυπώσουν σωστά την κλίμακα στα διαγράμματα δύο διαστάσεων τα οποία καλούνται να εκπονήσουν. Για να μπορέσουν να το κάνουν αποτελεσματικά, θα πρέπει να πάρουν παραδείγματα που αφορούν πρακτικά ζητήματα της καθημερινότητας, όπως π.χ. να ρωτήσουν 100 συμφοιτητές/-τριές τους ποιος είναι ο αριθμός των δωματίων που έχουν στο διαμέρισμά τους και να εξαγάγουν συμπεράσματα: πόσοι/-ες συμφοιτητές/-τριες έχουν ένα δωμάτιο; Πόσοι/-ες έχουν από δύο δωμάτια και πάνω; Είναι περισσότεροι/-ες αυτοί/-ές που έχουν δύο ή τρία δωμάτια κ.ά.; Με τον τρόπο αυτόν ομαδοποιούν τα δεδομένα και παράλληλα τα αναπαριστούν γραφικά, απαντώντας έγκυρα στα ερωτήματα, και έτσι μπορούν να εξηγήσουν τον τρόπο που καλύπτουν τα διαστήματα των τιμών τους.

2.2.Δ.2 | ΘΕΩΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται βασικά στοιχεία αναφορικά με την πιθανότητα να συμβεί κάποιο τυχαίο γεγονός, το οποίο δεν είναι εκ των προτέρων γνωστό και προβλέψιμο μέσα από ένα πείραμα τύχης και τον μαθηματικό υπολογισμό του, αρκεί να τηρείται η αρχή της αμεροληψίας και της εκτέλεσης του πειράματος πάντα υπό τις ίδιες συνθήκες. Αν ισχύουν τα παραπάνω, τότε το γεγονός αποτελεί αντικείμενο παρατήρησης της συμπεριφοράς χωρίς προκαθορισμένο αποτέλεσμα, αλλά με σαφώς καθορισμένο το σύνολο των δυνατών αποτελεσμάτων. Αν ρίξουμε ένα νόμισμα μία φορά, έχουμε την ίδια πιθανότητα, $\frac{1}{2}$ ή 50%, να φέρουμε κορόνα ή γράμματα. Αν επαναλάβουμε το πείραμα πολλές φορές, θα δούμε ότι στατιστικά προσεγγίζουμε το ποσοστό αυτό, έστω και αν δεν γνωρίζουμε το αποτέλεσμα εκ των προτέρων. Το σύνολο των πιθανών εκβάσεων προσδιορίζεται ως ολική πιθανότητα. Ο λόγος της πιθανότητας του γεγονότος που επιθυμούμε να συμβεί προς την ολική πιθανότητα εκφράζεται με το αντίστοιχο ποσοστό.

Οι αποφάσεις των επιχειρήσεων βασίζονται σε τυχαία γεγονότα τα οποία εξηγούνται μέσα από πρότυπα συμπεριφοράς (μοντέλα), όπου η επιχείρηση επιλέγει τι θα κάνει με βάση την πιθανότητα που θεωρεί ότι αντιστοιχεί σε κάθε πιθανό γεγονός. Πολλά γεγονότα δεν συνδέονται μεταξύ τους, αλλά συνυπάρχουν και συμβαίνουν ταυτόχρονα. Αυτή η ανεξαρτησία δίνει και την πολυμορφία των γεγονότων αλλά και τη δυσκολία που υπάρχει στην πρόβλεψη.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να υπολογίσουν την πιθανότητα να συμβούν γεγονότα μέσα από χρηστικά αντικείμενα ως μεμονωμένα γεγονότα ή και σε συνδυασμό. Π.χ. ποια είναι η πιθανότητα το πρώτο φύλλο που θα τραβήξει κάποιος από μία τράπουλα να είναι το 2, μία ζητούμενη ιδιότητα, ή το 4 σπαθί, δύο ιδιότητες;

2.2.Δ.3 | ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού έχουν ομαδοποιήσει τις παρατηρήσεις με βάση την πρώτη υποενότητα, γνωρίζουν τις ιδιότητες των κατανομών. Επειδή είναι δύσκολο έως αδύνατο κάποιος να έχει ερευνήσει το σύνολο του πληθυσμού που έχει μια ιδιότητα και να εξαγάγει δεδομένα, περιορίζεται σε ένα μέρος του, το δείγμα, που πιστεύεται ότι πληροί τις προϋποθέσεις για γενίκευση του συμπεράσματος στον πληθυσμό, όπου η συχνότητα ή η πιθανότητα ενός γεγονότος παρουσιάζεται διαγραμματικά. Πολλά γεγονότα έχουν συνεχείς τιμές παρατηρήσεων, π.χ. θερμοκρασία ή βάρος, άλλα είναι διακριτά, π.χ. φύλο ή περιοχή καταγωγής. Η κανονική κατανομή θεωρείται η σημαντικότερη, γιατί προσεγγίζει σχεδόν πάντα ικανοποιητικά τα συνεχή γεγονότα και αποτελεί μέτρο σύγκρισης σε σχέση με δειγματικές κατανομές. Για να συγκρίνουμε και να περιγράψουμε οποιαδήποτε κατανομή σε σχέση με την κανονική απαιτείται η γνώση της μέσης τιμής (μ), του πληθικού διαίρεσης του αθροίσματος των τιμών μιας μεταβλητής διά του συνολικού πλήθους τους, και της τυπικής απόκλισης, της διασποράς των τιμών σε σχέση με τη μέση τιμή.

Η σημασία τους στη λήψη αποφάσεων υπό αβεβαιότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική για την επιχείρηση, διότι δείχνει αν η επιχείρηση είναι αντίθετη ή όχι με τον κίνδυνο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να αξιοποιήσουν παραδείγματα που έχουν σχέση με την πραγματική ζωή ή αντίστοιχα έχουν μελετήσει σε προηγούμενες υποενότητες. Ποιος είναι ο μέσος όρος και ποια η τυπική απόκλιση των δωματίων ανά διαμέρισμα; Πώς μπορούμε να εξαγάγουμε συμπέρασμα για τον γενικό πληθυσμό μέσα από το υπάρχον δείγμα;

2.2.Δ.4 | ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΤΩΣΗ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις έννοιες της ασυμμετρίας και της κύρτωσης. Έχοντας δει στο πλαίσιο της προηγούμενης υποενότητας τις κατανομές και έχοντας κατανοήσει ότι τις συγκρίνουμε με την κανονική κατανομή, είναι απαραίτητη η ανάλυση των αντίστοιχων μέτρων σύγκρισης. Η ασυμμετρία (λοξότητα) μετρά τον βαθμό της συμμετρίας των δεδομένων ως προς τη συχνότητα και την κατανομή τους γύρω από τη μέση τιμή. Διακρίνεται σε αρνητική, όταν δειγματικός μέσος < διάμεσος < επικρατούσα τιμή, και θετική, όταν επικρατούσα τιμή < διάμεσος < δειγματικός μέσος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να μπορούν να την αναπαραστήσουν γραφικά και να την υπολογίσουν αλγεβρικά με τη χρήση του συντελεστή Pearson και του συντελεστή ασυμμετρίας του Bowley. Η κύρτωση αντίστοιχα μετρά τον βαθμό συγκέντρωσης των δεδομένων γύρω από τη μέση τιμή και δείχνει την αιχμηρότητα ή την πλάτυνση της κατανομής. Η διάκριση γίνεται σε λεπτόκυρτη, μεσόκυρτη και πλατύκυρτη με βάση τον συντελεστή του Pearson.

Η σημασία τους στη λήψη αποφάσεων υπό αβεβαιότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική για την επιχείρηση, διότι δείχνει αν η επιχείρηση είναι αντίθετη ή όχι με τον κίνδυνο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να αξιοποιήσουν παραδείγματα που έχουν αναλύσει και σε προηγούμενες υποενότητες σχετικά και μπορούν να εξετάσουν τις κατανομές ως προς το είδος της ασυμμετρίας και της κύρτωσης που παρουσιάζουν διαγραμματικά και αλγεβρικά με βάση το περιεχόμενο της ενότητας.

2.2.Δ.5 | ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΔΥΟ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα αυτή αποτελεί συνέχεια της εξήγησης των αποκλίσεων, όπως έχει ήδη παρουσιαστεί στις υποενότητες των κατανομών. Προσπαθεί να εξηγήσει, όσο το δυνατόν καλύτερα γίνεται, με μια σχέση που περιέχει δύο μεταβλητές σε μια ευθεία με τις λιγότερες δυνατές αποκλίσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ποια ανεξάρτητη μεταβλητή καθορίζει κάποια άλλη, εξαρτημένη, και σε τι σχέση, γραμμική, πολυωνυμική, δύναμης, εκθετική, λογαριθμική, κατανομής μπορεί να παρουσιαστεί είτε γραφικά είτε με τη μορφή αλγεβρικής συνάρτησης, την οποία και οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να σχηματίζουν, να αναγνωρίζουν και να εξηγούν ως προς την κλίση της. Η προσέγγιση της ευθείας γίνεται με τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων ή τη γραμμική παλινδρόμηση από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες. Το

άθροισμα των τετραγώνων των αποστάσεων, δηλαδή των σφαλμάτων, απαιτείται να είναι το ελάχιστο δυνατό, προκειμένου η ευθεία να αντιπροσωπεύει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη ζητούμενη σχέση. Η κατανόηση της σημαντικότητας της σχέσης, η οποία πλέον, λόγω γενίκευσης, λαμβάνει άπειρες τιμές με βάση τη μεταβολή της ανεξάρτητης μεταβλητής, μοντελοποιείται σε μια εξίσωση ή ένα μοντέλο παλινδρόμησης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες με τη χρήση των παραπάνω μοντέλων μπορούν να ερμηνεύσουν και να προβλέψουν την εξέλιξη μεγεθών τα οποία αφορούν την επιχείρηση ως οργανισμό και την οικονομία ως σύνολο.

Μέσα από προβλήματα της καθημερινότητάς τους, αλλά και θέματα που έχουν τεθεί σε προηγούμενες υποενότητες και αποτέλεσαν βάση δεδομένων, θα μπορούσε κάποιος να κατανοήσει πρακτικά την έννοια της συσχέτισης δύο μεταβλητών. Για παράδειγμα, μια προφανής σχέση είναι αυτή ανάμεσα στην τιμή της βενζίνης και στα χιλιόμετρα που διανύει κάποιος ανά μήνα ή το οικογενειακό εισόδημα σε σχέση με τον αριθμό των δωματίων που έχει το διαμέρισμα των φοιτητών που αναφέραμε σε προηγούμενες υποενότητες.

2.2.Δ.6 | ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΕΙΡΕΣ

Στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα εξετάσαμε τη σχέση μιας εξαρτημένης μεταβλητής με κάποια άλλη. Η υποενότητα αυτή εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στην έννοια του χρόνου και στην ανάλυση και εξέλιξη της μεταβλητής. Η τιμή της μεταβλητής αλλάζει με βάση τον χρόνο μέσα από διαδοχικά σταθερά βήματα. Το σύνολο των παρατηρήσεων αποκαλείται χρονοσειρά ή χρονική σειρά. Αφού απορριφθεί η αρχική υπόθεση ότι η εξέλιξη του μεγέθους της χρονοσειράς είναι τυχαία, το αποτέλεσμα της ανάλυσης έχει να κάνει με τέσσερις παράγοντες που ερμηνεύουν αποτελεσματικά τις παρατηρήσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να διερευνήσουν τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν οι χρονοσειρές, αναγνωρίζοντας και παρατηρώντας την τάση (trend), την εμφάνιση όμοιων φαινομένων σε σταθερό χρόνο (περιοδικότητα, periodicity), την εμφάνιση φαινομένων ή τάσεων σε συγκεκριμένες περιόδους του χρόνου (εποχικότητα, seasonality).

Μέσα από την παρατήρηση των χρονοσειρών μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για την εξέλιξη ορισμένων μεγεθών, όπως είναι, για παράδειγμα, οι πωλήσεις και η αναμενόμενη εξέλιξή τους σε μια μελλοντική περίοδο, με βάση τις παρατηρήσεις που αφορούν τα παραπάνω μεγέθη.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να κατανοήσουν την έννοια των χρονοσειρών μέσα από την ανάλυση πραγματικών δεικτών που θα κληθούν να αναλύσουν και στην πρακτική άσκηση ή τη μελλοντική εργασιακή τους ζωή, όπως, για παράδειγμα, ο δείκτης τιμών του χρηματιστηρίου αξιών, και κατά πόσον μπορεί να αναλυθεί μέσα στον χρόνο με αύξοντα αριθμό παρατηρήσεων και αν μπορούν να εξαγάγουν συμπεράσματα.

2.2.Δ.7 | ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Σε προηγούμενες μαθησιακές υποενότητες οι εκπαιδευόμενοι/-ες έμαθαν να αναλύουν τη σχέση δύο μεταβλητών γραμμικά ή την εξέλιξή τους σε σχέση με τον χρόνο. Οι στατιστικοί αριθμοδείκτες είναι τα μέτρα με τα οποία συγκρίνουμε την τιμή μιας μεταβλητής ή και μιας ομάδας περισσότερων μεταβλητών. Οι καταστάσεις που εξετάζονται ενδέχεται να είναι χρονικές περίοδοι ή και ποσοστιαίες καταστάσεις στις οποίες η μία είναι η βάση. Οι χρονολογικοί αριθμοδείκτες συγκρίνουν δύο περιόδους και διακρίνονται σε ιδιαίτερους, οι οποίοι περιγράφουν ένα μέγεθος και την τιμή του με βάση τον χρόνο, σε σύνθετους αριθμοδείκτες, οι οποίοι είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού πολλών επιμέρους δεικτών, ιδιαίτερων αριθμοδεικτών σταθμικών και αστάθμητων, και σε σύμμεικτους, που προκύπτουν από τη σύνθεση πολλών ανομοιογενών δεικτών. Σημαντικά στοιχεία της υποενότητας αποτελούν και η σχετική τιμή, η σχετική ποσότητα και η σχετική αξία, που εκφράζουν τον κάθε δείκτη σε ποσοστό, βγάζοντας συμπεράσματα με οικονομικές ερμηνείες στον πραγματικό κόσμο, π.χ. η σχετική ζητούμενη ποσότητα προς τη σχετική τιμή υπολογίζει την ελαστικότητα ζήτησης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να υπολογίσουν δεδομένα με βάση πραγματικά ή και εικονικά παραδείγματα, για να κατανοήσουν πώς το μοντέλο ερμηνεύει τη δυναμική σχέση που προκύπτει από τα οικονομικά μεγέθη. Μπορούν να εξηγήσουν, για παράδειγμα, πώς μια αύξηση της τιμής της βενζίνης οδηγεί, και σε τι ποσοστό, στη μείωση της ζητούμενης ποσότητας, εξηγώντας τη συμπεριφορά των καταναλωτών.

2.2.Δ.8 | ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζεται ένας σημαντικός αριθμοδείκτης, που είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την οικονομική ζωή των ατόμων και των επιχειρήσεων και θα γίνει ευρεία χρήση του στις επερχόμενες οικονομικές μαθησιακές ενότητες. Ο δείκτης τιμών καταναλωτή είναι η ποσοστιαία διαφορά ανάμεσα στην τιμή την οποία είχε ένα καλάθι προϊόντων κάποιο προηγούμενο έτος που έχει οριστεί ως έτος βάσης και τα επόμενα ή το τρέχον έτος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τον τρόπο υπολογισμού του και τη σημασία της μεταβολής του στο κόστος και την ποιότητα ζωής. Για τον καθορισμό του καλαθιού λαμβάνονται υπόψη οι πραγματικές ανάγκες των ατόμων και η αναλογία των αγαθών που περιλαμβάνονται σε αυτό και οι τιμές τους. Οι βαρύτητες αυτές ενδέχεται να αλλάξουν με βάση τις προτιμήσεις των καταναλωτών διαχρονικά. Σε δεύτερο στάδιο υπολογίζονται οι τιμές των αγαθών στο έτος βάσης και στα επόμενα και υπολογίζεται το πόσο μεταβλήθηκε το κόστος του καλαθιού. Η διαδικασία αυτή γίνεται σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ομογενοποιημένο τρόπο, προκειμένου να υπάρχει σύγκριση ανάμεσα στις χώρες, και αποτελεί τον βασικό δείκτη όλων των καταναλωτικών και επιχειρηματικών αποφάσεων.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να αναζητήσουν στοιχεία για τον ελληνικό δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ): www.statistics.gr

ή για όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην EUROSTAT: <https://ec.europa.eu/eurostat> και να δουν τον τρόπο υπολογισμού, την εξέλιξη των μεγεθών, καθώς και τις προβλέψεις που έχουν να κάνουν με το μέλλον.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κιόχος, Π. & Κιόχος, Α. (2015). *Στατιστική για τις επιχειρήσεις και την οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
2. Berenson, M. L., Levine, D. M. & Szabat, K. A. (2018). *Βασικές αρχές στατιστικής για επιχειρήσεις: Έννοιες και εφαρμογές*. Λευκωσία: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδη & Broken Hill Publishers.

Συμπληρωματικές

1. Keller, G. (2010). *Στατιστική για οικονομικά και διοίκηση επιχειρήσεων*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο.
2. Aczel, A. D. & Sounderpandian, J. (2016). *Στατιστική σκέψη στον κόσμο των επιχειρήσεων* (μτφρ. Π. Ε. Μαραβελάκης). Λευκωσία: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδη & Broken Hill Publishers.

2.2.Ε • ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Στρατηγικός και επιχειρησιακός σχεδιασμός» αποσαφηνίζει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τις έννοιες και τη σημασία της ύπαρξης ενός στρατηγικού και επιχειρηματικού σχεδίου. Στο πλαίσιο της ενότητας αυτής, αναπτύσσονται όλα τα στοιχεία που συνθέτουν τη στρατηγική μιας επιχείρησης. Αναλύονται το εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης με σύγχρονα εργαλεία και τεχνικές. Παράλληλα, παρουσιάζεται η σύνδεση της στρατηγικής και του επιχειρησιακού σχεδιασμού με την πρόβλεψη των εσόδων και των εξόδων, ώστε να συντάσσεται ο λειτουργικός προϋπολογισμός. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να αντιληφθούν πώς το επιχειρηματικό σχέδιο συνδέεται με το σχέδιο δράσεων μιας επιχείρησης ή οργανισμού.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναλύουν το όραμα, την αποστολή, τους σκοπούς, τους στόχους και τις αξίες μιας επιχείρησης,

- Αναγνωρίζουν τις διαφορές μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης,
- Χρησιμοποιούν μεθοδολογίες εντοπισμού και ανάλυσης του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης,
- Αναγνωρίζουν τα στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, συμβάλλοντας στην ομαλή υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου,
- Αναδεικνύουν τη σημασία των αξιών στη διαμόρφωση της εταιρικής κουλτούρας της επιχείρησης,
- Εντοπίζουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας επιχείρησης,
- Προσδιορίζουν τα στοιχεία του ανταγωνισμού μέσα από το μοντέλο των πέντε δυνάμεων του Porter,
- Αποτυπώνουν το οργανόγραμμα της επιχείρησης, περιγράφοντας τους ρόλους ανά θέση εργασίας με την καθοδήγηση των στελεχών της επιχείρησης,
- Συμμετέχουν στην κατάρτιση του λειτουργικού προϋπολογισμού με την καθοδήγηση και συνεργασία των στελεχών της επιχείρησης,
- Υποστηρίζουν τα στελέχη της επιχείρησης στην κατάρτιση των επιχειρηματικών σχεδίων (business plans),
- Συνεργάζονται με τα διάφορα τμήματα μιας επιχείρησης στη διατύπωση των σκοπών και των στόχων της επιχείρησης,
- Υιοθετούν τον στρατηγικό σχεδιασμό ως τη βάση για τη βιωσιμότητα και τον έλεγχο της αποδοτικότητας μιας επιχείρησης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Στρατηγική / Όραμα / Αποστολή / Αξίες / Εσωτερικό περιβάλλον / Εξωτερικό περιβάλλον / Επιχειρησιακό σχέδιο / Εταιρική κουλτούρα / Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα / Μοντέλο πέντε δυνάμεων (Porter).

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ
2	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
3	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (BUSINESS PLAN)
4	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
5	ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ
6	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ

Κείμενο αναφοράς

2.1.E.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν την έννοια και τους βασικούς ορισμούς της στρατηγικής και ειδικότερα του στρατηγικού σχεδιασμού ως πλάνου για την υλοποίηση των στόχων του οργανισμού, με βάση το όραμα το οποίο έχει διατυπωθεί και καθορίζει ξεκάθαρα το σύνολο των αποφάσεών του, τους θεμελιώδεις σκοπούς του, δηλαδή την αποστολή του, και τις αξίες που πρεσβεύει. Όλα τα παραπάνω, επειδή αφορούν μακροχρόνιες και σημαντικές αποφάσεις σε ένα περιβάλλον το οποίο μεταβάλλεται συνεχώς, καταγράφονται στο «στρατηγικό σχέδιο» της επιχείρησης, το οποίο, αν και αποτελεί τον βασικό οδηγό των ενεργειών της επιχείρησης στο μέλλον, δεν μένει στατικό αλλά τροποποιείται και προσαρμόζεται, προκειμένου να καλύπτει τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες του οργανισμού. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η επιχείρηση δεν είναι απομονωμένη, αλλά, αντίθετα, επηρεάζεται σημαντικά και τελικά προσαρμόζει τη στρατηγική της, βλέποντας και αναγνωρίζοντας τα χαρακτηριστικά της «μεγάλης εικόνας» και συνδέοντάς τα με την παρούσα κατάσταση της επιχείρησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό του χρόνου των ανώτερων στελεχών αλλά και των κεφαλαίων της επιχείρησης καταλαμβάνεται από την ανάλυση του στρατηγικού σχεδιασμού και, επομένως, η σημασία του είναι εξαιρετικά κρίσιμη. Πιθανή λανθασμένη κίνηση μπορεί να σημαίνει σημαντικές απώλειες ή και το τέλος του οργανισμού.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να μελετήσουν με καθοδήγηση περιπτώσεις οι οποίες αφορούν σωστές και λανθασμένες στρατηγικές αποφάσεις που επηρέασαν καθοριστικά το μέλλον εταιρειών.

2.1.E.2 | ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Μαθαίνοντας στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα πώς ο στρατηγικός σχεδιασμός καθορίζεται επί της ουσίας από το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν σε αυτή την υποενότητα τα χαρακτηριστικά του ευρύτερου περιβάλλοντος της επιχείρησης και τα εργαλεία μέσα από τα οποία μπορούν να τα ερμηνεύσουν. Αρχικά, ιδιαίτερη σημασία έχει η διάκριση των παραγόντων σε εσωτερικούς, εντός της επιχείρησης, και εξωτερικούς, εκτός της επιχείρησης, αλλά και το γεγονός ότι η επιχείρηση μπορεί να επηρεάσει τους εσωτερικούς και λίγους από τους εξωτερικούς, οι οποίοι βρίσκονται στο αντίστοιχο μικροπεριβάλλον της. Αντίθετα, υπάρχουν παράγοντες που βρίσκονται μακριά από αυτήν, στο μακροπεριβάλλον, οι οποίοι όμως την επηρεάζουν σημαντικά, χωρίς εκείνη να μπορεί να τους προσδιορίσει ή να τους προσαρμόσει. Η ανάλυση SWOT (Strengths: δυνάμεις, Weaknesses: αδυναμίες, Opportunities: ευκαιρίες, Threats: απειλές) αποτελεί το βασικό εργαλείο από το οποίο μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα για την υπάρχουσα κατάσταση του εσωτερικού περιβάλλοντος, τι κάνει καλά, δηλαδή δυνάμεις, τι πρέπει

να διορθώσει, δηλαδή αδυναμίες, και του εξωτερικού περιβάλλοντος, τι μπορεί να εκμεταλλευτεί, δηλαδή ευκαιρίες, και τι μπορεί να την απειλήσει, δηλαδή απειλές.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να μελετήσουν υπό καθοδήγηση περιπτώσεις επιχειρήσεων αλλά και των ευρύτερων αγορών στις οποίες ανήκουν και να μελετήσουν το ευρύτερο περιβάλλον τους, κατατάσσοντας τα χαρακτηριστικά του ως δύναμη, αδυναμία, ευκαιρία ή απειλή στον πίνακα της SWOT ανάλυσης.

2.1.E.3 | ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (BUSINESS PLAN)

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγινώσκουν και να συντάσσουν το επιχειρηματικό σχέδιο (business plan). Ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι μακροχρόνιος και δεν μπορεί να εκπονηθεί και να εφαρμοστεί χωρίς τη χρήση ενός χάρτη ο οποίος καθοδηγεί την προσπάθεια αυτή. Το επιχειρηματικό σχέδιο παρουσιάζει το όραμα, τη στρατηγική και τις αξίες της επιχείρησης, αλλά και τους ανθρώπους, τα προϊόντα και τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται. Το μέγεθός του πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε να προστρέχει σε αυτό οποιαδήποτε στιγμή ο κάθε ενδιαφερόμενος. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να προσέξουν ιδιαίτερα τη διάρθρωσή του και σε ποιον απευθύνεται, εντός ή εκτός της επιχείρησης ή και στα δύο. Η δομή του αφορά την αναλυτική περιγραφή της επιχείρησης, εμπεριέχει τα σχέδια μάρκετινγκ, λειτουργίας και το οργανωτικό σχέδιο της εταιρείας. Έχει στοιχεία ανάλυσης κινδύνων, ενώ έχουν τεθεί και τα αντίστοιχα χρονοδιαγράμματα.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκπαιδεύονται στο πώς μπορούν να αναγνώσουν ένα επιχειρηματικό σχέδιο το οποίο έχει συνταχθεί από τον/την επικεφαλής της εταιρείας και να εξαγάγουν συμπεράσματα σε αναφορές σχετικά με το περιεχόμενό του και τις παραπομπές του σχετικά με τα στοιχεία τα οποία καθορίζουν το μέλλον της. Παράλληλα, πρέπει να είναι σε θέση να συντάξουν ένα απλό επιχειρησιακό σχέδιο.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μπορούν να μελετήσουν επιλεγμένα επιχειρησιακά σχέδια ως προς την ορθότητα ή τα σφάλματά τους και να τα αξιολογήσουν και, αντίστοιχα, να συντάξουν με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτή/-τριας το σχέδιο μιας δικής τους επιχειρηματικής ιδέας.

2.1.E.4 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η μαθησιακή υποενότητα αυτή αναλύει τον τρόπο με τον οποίο μια επιχείρηση, όπως και κάθε δραστηριότητα της κοινωνικής ζωής, αξιοποιεί τους ανθρώπινους κυρίως πόρους της αποτελεσματικά και αποδοτικά, με βάση την αρχή ότι οι άνθρωποι τείνουν να κάνουν το μέρος της εργασίας στο οποίο πιστεύουν ότι είναι καλύτεροι/-ες, δηλαδή την εξειδίκευση. Η οργάνωση των παραπάνω θέσεων εργασίας δείχνει πώς η επιχείρηση επιτυγχάνει τους στόχους της. Η επιχείρηση μπορεί να τμηματοποιηθεί ως προς το χαρακτηριστικό στο οποίο δίνει έμφαση στην παραχώρηση αρμοδιοτήτων και με ποια κριτήρια, λειτουργία, προϊόν/υπηρεσία, γεωγραφικά, ανά πελάτη ή και συνδυασμό των παραπάνω. Ο κάθε τρόπος οργάνωσης έχει ξεκάθαρα πλεονε-

κτήματα και μειονεκτήματα, τα οποία οι εκπαιδευόμενοι/-ες απαιτείται να γνωρίζουν. Ακόμη, θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τον τύπο και τη δομή της οργάνωσης μιας επιχείρησης και αντίστοιχα τη θέση που θα πάρουν όταν συμμετέχουν σε αυτή μέσα από την πρακτική άσκηση ή με σχέση εργασίας. Η οργάνωση είναι παράλληλα και μια έκφραση εξουσίας από πάνω προς τα κάτω και καθορίζει τα όρια της εποπτείας και του ελέγχου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες διδάσκονται παραδείγματα όλων των μορφών οργάνωσης και τον λόγο για τον οποίο οι επιχειρήσεις οργανώνονται και εξειδικεύουν την εργασία τους έτσι, μέσα από τις επιχειρησιακές ανάγκες ή την επιθυμία των ηγετών τους να ακολουθήσουν τη δομή αυτή, σε σχέση πάντα με άλλες επιχειρήσεις του κλάδου.

2.1.E.5 | ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή παρουσιάζεται η επιχείρηση μέσα από την αποστολή και το όραμά της και ειδικότερα λαμβάνεται υπόψη ο τρόπος με τον οποίο κάνει τις απαιτούμενες ενέργειες. Ο όρος κουλτούρα σημαίνει καλλιέργεια και είναι αυτό που καθορίζει την ευρύτερη συμπεριφορά της επιχείρησης αλλά και του ατόμου απέναντι σε όλους όσοι ανήκουν στο ευρύτερο περιβάλλον της επιχείρησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, ως μελλοντικοί/-ές εργαζόμενοι/-ες, πρέπει να αναγνωρίζουν την κουλτούρα της εταιρείας τους και των άλλων εταιρειών, προκειμένου να διαπιστώσουν εάν ταιριάζουν. Θεωρητικά, το να συνεχίσουν να εργάζονται σε μια εταιρεία χωρίς να τους προκαλεί πρόβλημα στον εργασιακό τους βίο σημαίνει ότι ενστερνίζονται και απομοιώνουν στοιχεία της κουλτούρας της εταιρείας στην αντίστοιχη δική τους, συνδιαμορφώνοντας κοινά στοιχεία συμπεριφοράς. Η παρατήρηση αυτή αφορά πιθανά ευρήματα, όπως είναι ο τρόπος συμπεριφοράς, το ντύσιμο κ.ά., τις κοινές αξίες που μοιράζεται η εταιρεία με τα πρόσωπα που την αποτελούν, αλλά και τα ευρύτερα στοιχεία που έχουν γνωρίσει σε προηγούμενες υποενότητες, αποστολή, όραμα, ευθύνη, και χαρακτηρίζουν την εταιρεία. Στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης ή της εργασίας σε μια εταιρεία, θα χρειαστεί να αναλύσουν τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένη η εταιρεία, μοιράζονται οι αρμοδιότητες και χωρίζονται τα τμήματα, δηλαδή την τμηματοποίηση. Αντίστοιχα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μπορούν να διακρίνουν το τι ξεχωριστό έχει η κάθε εταιρεία από τις άλλες, δηλαδή τη διαφοροποίηση.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν εταιρείες που έχουν διακριτά στοιχεία κουλτούρας και, αντίστοιχα, κάνουν αναζήτηση των δικών τους χαρακτηριστικών και πώς αυτά μπορούν να ταιριάζουν με τα αντίστοιχα της εταιρείας που αναλύουν.

2.1.E.6 | ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ

Στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα αναλύσαμε τη σημασία του χαρακτηριστικού της διαφοροποίησης για την επιχείρηση, δηλαδή το πιθανό μυστικό της επιτυχίας της. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να αναγνωρίσουν το πλεονέκτημα αυτό που έχει έναντι του ανταγωνισμού η εταιρεία. Ο όρος ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την

επιχείρηση μπορεί να συνίσταται στο ότι προσφέρει τα ίδια προϊόντα με άλλες επιχειρήσεις αλλά σε χαμηλότερο κόστος, δηλαδή πλεονέκτημα κόστους, ή κάτι το οποίο δεν προσφέρουν οι άλλες επιχειρήσεις, δηλαδή πλεονέκτημα διαφοροποίησης. Κάθε επιχείρηση θέλει να το κάνει σημαντικό (substantial) και διατηρήσιμο (sustainable). Αυτή η παραδοχή αποτελεί τη βάση του τρόπου με τον οποίο ανταγωνίζονται οι επιχειρήσεις. Η κάθε επιχείρηση θέλει να ξέρει τι δεν μπορούν να προσφέρουν οι ανταγωνιστές της και τι δεν μπορεί να προσφέρει αυτή. Η εύρεση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος είναι μια διαδικασία από την οποία περνούν όλες οι επιχειρήσεις, βασιζόμενη στις ικανότητές της, τη διαφορετικότητα που παρουσιάζει στη στρατηγική μάρκετινγκ, τις αγορές ή τα προϊόντα στα οποία εστιάζεται και το πώς πιθανόν μπορεί να αποκτήσει ηγεσία κόστους και πού. Η δυνατότητα εύρεσης αυτής της θεωρίας αξίας είναι χαρακτηριστικό το οποίο αφορά την εξέλιξη της επιχείρησης διαχρονικά.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να είναι σε θέση να αναλύσουν τα στοιχεία αξίας του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος εταιρειών που μπορούν να τους/τις ανατεθούν για ανάλυση από τους/τις εκπαιδευτές/-τριες και να τα αναδείξουν, εξηγώντας τη θέση της εταιρείας στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παπαδάκης, Β. (2016). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και διεθνής εμπειρία* (7η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
2. Angwin, D., Johnson, G., Regné, P., Scholes, K. & Whittington, R. (2016). *Βασικές αρχές στρατηγικής των επιχειρήσεων* (2η έκδοση), (μτφρ. Δ. Χατζούδης, επιμ. Β. Μυλώνη). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Συμπληρωματικές

1. Βασιλειάδης, Λ. (2020). *Στρατηγική διοίκηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.
2. Thompson, A. A., Peteraf, M. A., Gamble, J. E. & Strickland, A. J. (2016). *Σχεδιασμός και υλοποίηση στρατηγικής των επιχειρήσεων: Η αναζήτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, θεωρία και μελέτες περιπτώσεων* (2η ελληνική – 20ή αμερικανική έκδοση). Αγία Παρασκευή: Εκδόσεις Utopia.

2.2.ΣΤ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Οικονομική των επιχειρήσεων» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις μεταβλητές που επηρεάζουν τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων, προκειμένου

να αντιληφθούν τον βαθμό πολυπλοκότητας των επιχειρησιακών εξελίξεων και συμπεριφορών, διευκολύνοντας στη συνέχεια την εξέταση του τρόπου με τον οποίο μπορούν να αντιμετωπίσουν την πολυπλοκότητα αυτή και να λαμβάνουν αξιόπιστες αποφάσεις. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται μια εισαγωγή στην επιχειρησιακή οικονομική, η έννοια του κέρδους, η διαδικασία λήψης αποφάσεων, οι βασικές έννοιες της μικροοικονομικής των επιχειρήσεων, η θεωρία της ζήτησης και της προσφοράς (συναρτήσεις, καμπύλες, ελαστικότητα κ.λπ.), η θεωρία της παραγωγής (συναρτήσεις, καμπύλες, ελαστικότητα κ.λπ.), η ανάλυση κόστους και οι τεχνικές τιμολόγησης. Ο τρόπος προσέγγισης των θεμάτων αυτών βασίζεται σε έναν συνδυασμό θεωρητικής παρουσίασης και απλών πρακτικών παραδειγμάτων και ασκήσεων, με προσανατολισμό στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης και τη λήψη αποφάσεων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα της οικονομικής των επιχειρήσεων στη λήψη αποφάσεων της επιχείρησης,
- Προσδιορίζουν τους παραγωγικούς συντελεστές και το πώς αυτοί επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της επιχείρησης,
- Αντιπαραβάλλουν το «οικονομικό πρόβλημα» με τις σημερινές συνθήκες της αγοράς,
- Κατασκευάζουν σχεδιαστικά την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων,
- Διατυπώνουν τον νόμο της ζήτησης και τον νόμο της προσφοράς,
- Εντοπίζουν τις βασικές μεταβλητές που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των οικονομικών μονάδων,
- Υπολογίζουν την ελαστικότητα και ανελαστικότητα της ζήτησης και της προσφοράς,
- Συνδυάζουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης και της προσφοράς με την τιμολογιακή πολιτική που εφαρμόζει η επιχείρηση,
- Δίνουν παραδείγματα της ελαστικότητας και ανελαστικότητας της ζήτησης και προσφοράς,
- Διατυπώνουν τη θεωρία της παραγωγής,
- Αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών μορφών αγοράς,
- Πραγματοποιούν υπολογισμούς του συνολικού, του μέσου και του οριακού προϊόντος.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Παραγωγικοί συντελεστές / Οικονομικό πρόβλημα / Καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων / Ζήτηση / Προσφορά / Ελαστικότητα ζήτησης / Ελαστικότητα προσφοράς / Τιμολογιακή πολιτική / Αποτελεσματικότητα / Αποδοτικότητα / Θεωρία παραγωγής / Πλήρης ανταγωνισμός / Μονοπώλιο / Μονοπωλιακός ανταγωνισμός / Ολιγοπώλιο / Συνολικό κόστος / Μέσο κόστος / Οριακό κόστος.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
2	ΚΑΜΠΥΛΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ
3	ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
4	ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
5	ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
6	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ
7	ΜΟΡΦΕΣ ΑΓΟΡΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.2.ΣΤ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Στην πρώτη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στις βασικές αρχές και έννοιες των οικονομικών. Σημαντικό σημείο είναι η κατανόηση της ανάγκης για την ύπαρξη της οικονομικής επιστήμης. Ενώ οι ανάγκες είναι πολλαπλές και ποικιλόμορφες, κάθε κοινωνία δεν έχει βρει τη λύση για να καλύψει το ακόρεστο των αναγκών με αποτελεσματικό τρόπο. Οι πόροι είναι περιορισμένοι και δεν μπορούν να καλύψουν τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες. Τα οικονομικά αγαθά, επομένως, είναι περιορισμένα και καμία κοινωνία δεν είναι δυνατόν να μην προσπαθήσει για την παραγωγή τους. Το πόση προσπάθεια καταβάλλει απεικονίζεται στην τιμή που έχει θέσει η αγορά ως αμοιβή για την αποζημίωση των παραγωγικών συντελεστών, δηλαδή των πόρων, που έχουν θυσιαστεί για την παραγωγή του κάθε προϊόντος ή υπηρεσίας, διότι βρίσκονται σε σπανιότητα. Η κοινωνία επιλέγει τα προϊόντα αυτά που καλύπτουν πιο αποτελεσματικά το σύνολο των αναγκών της.

Κάθε προσωπική ή επιχειρηματική απόφαση εμπεριέχει συνειδητά ή υποσυνείδητα την έννοια αυτής της θυσίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την έννοια της θυσίας και της επιλογής του ατόμου και κατ' επέκταση της κοινωνίας μέσα από την παράθεση απλών εναλλακτικών διλημμάτων με αντικειμενικά ή υποκειμενικά

κά κριτήρια. Τα άτομα επιλέγουν αν θα σπουδάσουν ή θα δουλέψουν, αν θα διαβάσουν ή θα βγουν ραντεβού. Αλλά και οι κοινωνίες επιλέγουν: θα παράγουμε κανόνια ή βούτυρο; Η πραγματοποίηση του ενός έχει κόστος τη θυσία του άλλου. Η όποια απόφαση έχει σημασία για την κατεύθυνση της οικονομίας και της κοινωνίας.

2.2.ΣΤ.2 | ΚΑΜΠΥΛΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

Η έννοια της θυσίας, όπως έχει παρουσιαστεί στην προηγούμενη μαθησιακή υποενότητα, αναπαρίσταται γραφικά μέσα από ένα διάγραμμα δύο αξόνων, την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων (ΚΠΔ). Σε αυτό τοποθετούνται τα δύο αγαθά και υπάρχει ένας συνδυασμός των δύο αγαθών στον οποίο η οικονομία αξιοποιεί το σύνολο των παραγωγικών δυνατοτήτων της, σήμερα και με δεδομένη την τεχνολογία παραγωγής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να μπορούν να ορίσουν αρχικά τα δύο ακραία σημεία της, στα οποία η οικονομία παράγει μόνο ένα από τα δύο αγαθά, και στη συνέχεια πώς, θυσιάζοντας μονάδες από το ένα αγαθό, η οικονομία μπορεί να αυξήσει την παραγωγή του άλλου και πόσο, υπολογίζοντας πόσες μονάδες απαιτείται να θυσιαστούν από το ένα αγαθό για την παραγωγή μίας μονάδας του άλλου. Κατανοούν πως όσο αυξάνεται η ποσότητα του αγαθού, είναι όλο και πιο δύσκολο, δηλαδή απαιτούνται όλο και περισσότερες μονάδες του άλλου αγαθού για την παραγωγή του άλλου, γιατί οι συντελεστές παραγωγής γίνονται όλο και πιο σπάνιοι. Πέρα από τους πιο πάνω άριστους συνδυασμούς που σχηματίζουν την ΚΠΔ, η οικονομία μπορεί να παράγει χωρίς να αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητές της. Οι συνδυασμοί αυτοί είναι μέσα από την καμπύλη και είναι εφικτοί. Αντίθετα, τους συνδυασμούς έξω από την ΚΠΔ η οικονομία δεν μπορεί να τους επιτύχει, άρα είναι ανέφικτοι. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ποσοτικοποιούν και οπτικοποιούν την οικονομία, αντιλαμβάνόμενοι/-ες την οικονομική πραγματικότητα.

Με τον σχεδιασμό περιπτώσεων ΚΠΔ, αφού έχουν υπολογιστεί οι συντεταγμένες τους σε διάγραμμα δύο διαστάσεων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τα παραγωγικά όρια της οικονομίας και το πώς μπορεί να αλλάξουν οι αποφάσεις με βάση τις ανάγκες της παραγωγής.

2.2.ΣΤ.3 | ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Η προσφορά και η ζήτηση είναι οι λέξεις που οι οικονομολόγοι χρησιμοποιούν πιο συχνά. Καθορίζουν, ως δυνάμεις της αγοράς, το ποιες ανάγκες των καταναλωτών επιθυμούν και μπορούν να καλύψουν οι επιχειρήσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν ότι η ζήτηση εκφράζει την επιθυμία αλλά και τη δυνατότητα των καταναλωτών να αγοράσουν την αναφερόμενη ποσότητα προϊόντος και έχει αρνητική σχέση με την τιμή και, αντίστοιχα, η προσφορά την επιθυμία και την ικανότητα των επιχειρήσεων να παρέχουν την αναφερόμενη ποσότητα και έχει θετική σχέση με την τιμή. Ακόμη, πρέπει να είναι σε θέση να καταγράψουν σε πίνακα τις τιμές της προσφοράς και της ζήτησης και διαγραμματικά να αναπαραστήσουν τις

καμπύλες ζήτησης και προσφοράς. Επίσης, απαιτείται να είναι σε θέση να προσδιορίσουν γραφικά, σε ένα διάγραμμα ποσότητας/τιμής, και αλγεβρικά την τιμή και την ποσότητα στην οποία οι δύο πλευρές συμφωνούν και η συναλλαγή πραγματοποιείται, δηλαδή την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να απαριθμούν και να γνωρίζουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της προσφοράς και της ζήτησης πέραν της τιμής και να αναλύουν τις επιδράσεις τους στη μετατόπιση της καμπύλης όταν μεταβάλλονται. Η γνώση των παραπάνω κρίνεται απαραίτητη για την ερμηνεία των οικονομικών φαινομένων που αντιμετωπίζει κάθε επιχείρηση και θα συναντήσουν στην προσωπική αλλά και εργασιακή ζωή τους.

Οι εκπαιδευτές/-τριες δίνουν έναν πίνακα ή ένα διάγραμμα δεδομένων που αφορούν ζητούμενη ή προσφερόμενη ποσότητα σε κάθε τιμή και οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να σχεδιάσουν τα διαγράμματα ή και να υπολογίσουν την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας. Στη συνέχεια, μπορεί να τους ζητηθεί να εξηγήσουν μεταβολές στις δύο καμπύλες και πώς επηρεάζουν την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας.

2.2.ΣΤ.4 | ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Μετά τις έννοιες της προσφοράς και της ζήτησης και τις εφαρμογές τους, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν το πώς οι καταναλωτές και οι πωλητές αντιδρούν στις μεταβολές της τιμής ή και άλλων παραγόντων που επηρεάζουν τις δυνάμεις της ζήτησης και της προσφοράς. Ελαστικότητα ως προς την τιμή ορίζεται ο λόγος ποσοστιαίας μεταβολής της ποσότητας προς την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής. Γραφικά, η κλίση των καμπυλών ή διαφορετικά η ελαστικότητα της ζήτησης ή της προσφοράς δείχνει το πώς ανταποκρίνονται οι πωλητές και οι καταναλωτές στις οριακές μεταβολές της τιμής, αλλάζοντας την απόφασή τους για τη ζητούμενη ή προσφερόμενη ποσότητα αλλά και τη συνολική δαπάνη (τιμή $\times$ ποσότητα). Μαθαίνουν ακόμη να χαρακτηρίζουν το πρόσημο της ελαστικότητας ανάλογα με την αρχική σχέση που εκφράζει, αρνητική για τη ζήτηση ως προς την τιμή, θετική για την προσφορά ως προς την τιμή κ.ά., και ότι ειδικά αν μιλάμε για ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή, συνήθως αναφερόμαστε στην απόλυτη τιμή του μεγέθους. Χαρακτηρίζουν τη ζήτηση ή την προσφορά ως ελαστική (>1), μοναδιαία ($=1$) ή ανελαστική (<1). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν και τις αντίστοιχες ελαστικότητες που δεν περιλαμβάνουν την τιμή, όπως την ελαστικότητα ως προς το εισόδημα, τα σχετικά αγαθά κ.ά., αλλά και τη σημασία του χρόνου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ερμηνεύουν και εξηγούν τις μεταβολές των παραπάνω παραγόντων σε σχέση με τη ζητούμενη ή προσφερόμενη ποσότητα, αναλύοντας τις επιδράσεις τους στην πραγματική οικονομία.

Οι εκπαιδευτές/-τριες χρησιμοποιούν πίνακες προσφοράς ή ζήτησης, καλώντας τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να υπολογίσουν την ελαστικότητα όταν μεταβάλλονται τιμή και ποσότητα ή να την υπολογίσουν σε ένα σημείο και να τη χαρακτηρίσουν, ελαστική, ανελαστική ή μοναδιαία, κατανοώντας τις επιδράσεις της στη συνολική δαπάνη.

2.2.ΣΤ.5 | ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Κάθε μορφή παραγωγής χρησιμοποιεί τεχνολογία για να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους παραγωγικούς συντελεστές. Η επιχείρηση μπορεί να μεταβάλλει τη σύνθεση των συντελεστών της, κεφάλαιο και εργασία, προκειμένου να επιλέξει τον συνδυασμό που επιθυμεί. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να αντιλαμβάνονται ότι ο συντελεστής κεφάλαιο (Κ) δεν μπορεί να μεταβληθεί στο εγγύς χρονικό διάστημα, δηλαδή στη βραχυχρόνια περίοδο. Ωστόσο, μεταβάλλεται αργότερα, στη μακροχρόνια περίοδο, ενώ η εργασία μεταβάλλεται διαρκώς και υπολογίζεται σε αριθμό εργατών ή εργατωρές (L). Παράλληλα, γνωρίζουν τις έννοιες του συνολικού προϊόντος (Q), του μέσου προϊόντος (Q/L) και του οριακού προϊόντος (ΔQ/ΔL). Πρέπει να δοθεί προσοχή στο ότι το αποτελεσματικό στάδιο παραγωγής εκτείνεται από το σημείο τομής του μέσου με το οριακό προϊόν μέχρι το σημείο όπου το οριακό προϊόν μηδενίζεται, πέρα από το οποίο δεν συμφέρει την επιχείρηση να παράγει. Η μεταβολή αυτή οφείλεται στον νόμο της φθίνουσας απόδοσης, ο οποίος διέπει την παραγωγή και αναφέρεται στο γεγονός ότι πάνω από κάποιο επίπεδο παραγωγής η απόδοση της εργασίας ως συντελεστή παραγωγής μειώνεται. Όλα τα παραπάνω αλλάζουν σε κάθε βελτίωση ή χειροτέρευση της τεχνολογίας παραγωγής. Αν η τεχνολογία παραγωγής βελτιωθεί, η ίδια ποσότητα συντελεστών παράγει περισσότερο και, αντίστροφα, όταν χειροτερεύσει, παράγει λιγότερο. Η απόφαση για το ύψος της παραγωγής είναι σημαντική για κάθε επιχείρηση, γιατί θα καθορίσει τη θέση της στην αγορά, το κόστος παραγωγής και τους παράγοντες που η επιχείρηση μπορεί να επηρεάσει στην αγορά.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν περιπτώσεις που τους δίνονται από τους/τις εκπαιδευτές/-τριές τους, για να βρουν το σημείο όπου πρέπει να σταματήσουν την παραγωγή διαγραμματικά και αλγεβρικά.

2.2.ΣΤ.6 | ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ

Μαθαίνοντας τις αρχές της αποτελεσματικής παραγωγής στην προηγούμενη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι η επιχείρηση μπορεί να καθορίσει το ύψος της παραγωγής. Το κριτήριο όμως με το οποίο θα επιλέξει πραγματικά το μέγεθος έχει να κάνει με το ύψος του κόστους που αντιμετωπίζει. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να γνωρίζουν ότι το κόστος παραγωγής περιλαμβάνει το σύνολο του κόστους ευκαιρίας που αφορά την παραγωγή. Το άμεσο κόστος είναι αυτό που αφορά ό,τι εμπλέκεται άμεσα με την παραγωγή. Αντίθετα, το έμμεσο κόστος είναι ό,τι δεν έχει να κάνει άμεσα με την παραγωγή. Οι οικονομολόγοι συνυπολογίζουν και τα δύο, ενώ οι λογιστές μόνο το άμεσο κόστος, το οποίο φαίνεται στα βιβλία της εταιρείας. Με βάση τη φύση του συντελεστή, το συνολικό κόστος της εταιρείας (TC) διακρίνεται σε σταθερό (FC) και μεταβλητό (VC). Αντίστοιχα, η οικογένεια του μέσου κόστους, δηλαδή το ανά μονάδα κόστος (AC), περιλαμβάνει το μέσο συνολικό κόστος ($AC = TC/Q$), το μέσο σταθερό κόστος ($AFC = FC/Q$), το μέσο μεταβλητό κόστος ($AVC = VC/Q$) και το οριακό κόστος (MC). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, πέρα από τον υπολογι-

σμό του κάθε τύπου κόστους, πρέπει να γνωρίζουν πώς συνδέονται μεταξύ τους και να ορίζουν το σημείο στο οποίο το κόστος ελαχιστοποιείται, δηλαδή την ελάχιστη αποτελεσματική κλίμακα (ΕΑΚ), η οποία είναι η τομή των καμπυλών του συνολικού μέσου και του οριακού κόστους. Αντίστοιχα, πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν την έννοια των οικονομιών/αντιοικονομιών κλίμακας και πώς σχετίζονται με το ύψος της παραγωγής, αλλά και το άριστο σημείο παραγωγής ($MR = MC$), στο οποίο η επιχείρηση μεγιστοποιεί το κέρδος της.

Οι εκπαιδευτές/-τριες μπορούν να χρησιμοποιήσουν πίνακες συνολικού κόστους και παραγωγής, καλώντας τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να υπολογίσουν τις υπόλοιπες κατηγορίες κόστους ή και να συμπληρώσουν κενά με βάση τα στοιχεία κόστους που υπάρχουν ήδη στον πίνακα. Μπορούν επίσης να υπολογίσουν την ΕΑΚ ή το άριστο σημείο παραγωγής.

2.2.ΣΤ.7 | ΜΟΡΦΕΣ ΑΓΟΡΑΣ

Στην τελευταία υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τα διάφορα χαρακτηριστικά των μορφών αγοράς. Η οργάνωση της αγοράς ακολουθεί συνήθως μία από τις τέσσερις μορφές: πλήρης ανταγωνισμός, μονοπώλιο, μονοπωλιακός ανταγωνισμός και олиγοπώλιο. Τα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν σε κάποιον/-α να καταλάβει σε ποια μορφή αγοράς ανήκουν είναι τρία: ο αριθμός των επιχειρήσεων, το αν το προϊόν είναι ομοιογενές ή διαφοροποιημένο και η ευκολία εισόδου ή εξόδου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να αντιλαμβάνονται τη στρατηγική που ακολουθεί μια επιχείρηση ανάλογα με τη μορφή αγοράς, τη διαφοροποίηση του κέρδους και την εξέλιξή του από τη βραχυχρόνια στη μακροχρόνια περίοδο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται ακόμη στους παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της τιμής και του μεριδίου αγοράς, ιδιαίτερα στις ατελείς μορφές αγοράς, πλην πλήρους ανταγωνισμού, και το αν και πώς μπορεί μια επιχείρηση να μπει ή να βγει από αυτές. Η κοινωνική διάσταση της οικονομικής δραστηριότητας αναδεικνύεται μέσα από την παρουσίαση της έννοιας της «μη αντισταθμιζόμενης δαπάνης» που υφίστανται οι καταναλωτές εξαιτίας της ατελούς αγοράς και τους τρόπους με τους οποίους το κράτος αντιμετωπίζει τις περιπτώσεις αυτές υπέρ των καταναλωτών.

Η ανάλυση της αγοράς είναι ένα σημαντικό εφόδιο το οποίο αφορά τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων έναντι της κοινωνίας, των πελατών, του υπάρχοντος αλλά και δυνητικού ανταγωνισμού, αλλά και του κράτους.

Οι εκπαιδευτές/-τριες μπορούν να δώσουν παραδείγματα αγορών και αντίστοιχα να ζητήσουν από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να τις κατατάξουν σε μία από τις τέσσερις μορφές αγοράς και να δικαιολογήσουν με βάση τα τρία αναφερόμενα κριτήρια την απάντησή τους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Mankiw, N. G. & Taylor, M. P. (2021). *Οικονομική (μικροοικονομική)* (5η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.
2. Parkin, M., Powell, M. & Matthews, K. (2013). *Αρχές οικονομικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Συμπληρωματικές

1. Krugman, P. R. & Wells, R. (2018). *Μικροοικονομική σε διδακτικές ενότητες*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
2. Begg, D., Vernasca, G., Fischer, S. & Dornbusch, R. (2015). *Εισαγωγή στην οικονομική* (3η έκδοση), (μτφρ. Ε. Θάνου & Π. Παπαδοπούλου, επιμ. Γ. Σιουρούνης). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

2.2.Z • ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της ενότητας «Εισαγωγή στην ασφάλιση» είναι να φέρει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σε μια πρώτη επαφή με την έννοια και τον κοινωνικό ρόλο της ασφάλισης ως λειτουργίας, είτε αυτή προσφέρεται από τον ιδιωτικό είτε από τον δημόσιο τομέα. Στο πλαίσιο των θεματικών που θα παρουσιαστούν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα παρακολουθήσουν μια ιστορική αναδρομή στην έννοια και τον ρόλο της ασφάλισης, θα γνωρίσουν τις βασικές έννοιες και τις διαφορές της ιδιωτικής και της κοινωνικής ασφάλισης, θα προσδιορίσουν την έννοια της διαχείρισης κινδύνου, τον μηχανισμό της ασφάλισης, την έννοια της ζημίας και την αστική ευθύνη. Παράλληλα, θα προσεγγίσουν τις βασικές έννοιες της ατομικής ασφάλισης (θάνατος, ατύχημα, ασφαλιζόμενος, συμβαλλόμενος, δικαιούχος, ανικανότητα κ.λπ.) και των βασικών ασφαλιστικών πλάνων (μεικτό, ισόβιο, απλό, συνταξιοδοτικό κ.λπ.), που θα εξεταστούν σε μεγαλύτερη έκταση στα επόμενα εξάμηνα.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εξηγούν την έννοια του «κινδύνου»,
- Παρουσιάζουν την έννοια της «ασφάλισης» και της «αντασφάλισης»,
- Διαχωρίζουν τους χρηματοοικονομικούς από τους ασφαλιστικούς κινδύνους,
- Εντοπίζουν το σύνολο των κινδύνων που αντιμετωπίζει ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο,

- Αναγνωρίζουν τα εργαλεία της στατιστικής για την ανάλυση και τη μέτρηση των κινδύνων,
- Παραθέτουν τα βασικά εργαλεία για τη διαχείριση κινδύνων,
- Διασυνδέουν τις καλύψεις της ιδιωτικής και της δημόσιας ασφάλισης,
- Αναφέρουν τους όρους ασφαλιστικών προϊόντων, όπως των ασφαλίσεων αυτοκινήτων και κατοικιών,
- Διατυπώνουν τους προσωπικούς κινδύνους του «κύκλου ζωής» των φυσικών προσώπων (ασθένειας, γήρατος και θανάτου),
- Περιγράφουν πιθανούς κινδύνους των περιουσιακών στοιχείων των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων,
- Παρουσιάζουν τα ασφαλιστικά προγράμματα για κάθε πρόσωπο και κίνδυνο.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ιδιωτική ασφάλιση / Κοινωνική ασφάλιση / Αντασφάλιση / Ζημία / Αστική ευθύνη / Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι / Ασφαλιστικοί κίνδυνοι / Καλύψεις / Κίνδυνοι περιουσιακών στοιχείων / Ασφαλιστικά προγράμματα.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
3	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
4	ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΖΗΜΙΑΣ
5	ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
6	ΒΑΣΙΚΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΠΛΑΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Ζ.1 | ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για την εξέλιξη της έννοιας και του ρόλου της ασφάλισης από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Η μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των βασικών αρχών και εννοιών που σχετίζονται με την ιστορική ανάπτυξη της ασφάλισης, καθώς και την επίδρασή της στην κοινωνία και την οικονομία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις πρώτες μορφές ασφάλισης, όπως τις εμπορικές συμβάσεις στη

Βαβυλωνία και την αρχαία Ελλάδα, και εξετάζουν πώς εξελίχθηκαν σε οργανωμένα συστήματα στον Μεσαίωνα και την Αναγέννηση.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την κατανόηση της τρέχουσας δομής και λειτουργίας της ασφάλισης. Η κατανόηση της ιστορικής εξέλιξης βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να διακρίνουν τις σύγχρονες προκλήσεις και τις ευκαιρίες στον τομέα της ασφάλισης, συνδέοντας τις γνώσεις αυτές με την πρακτική τους εξάσκηση στην ειδικότητα της ασφάλισης.

Σημεία προσοχής στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνουν την προσεκτική μελέτη των ιστορικών σταθμών και την ανάλυση των κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων που οδήγησαν στην ανάπτυξη της ασφάλισης. Συστήνεται η μελέτη πρωτογενών πηγών και η συμμετοχή σε συζητήσεις για την κατανόηση της εξέλιξης των ασφαλιστικών συστημάτων.

Πρακτικές μελέτης που θα βοηθούσαν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες περιλαμβάνουν τη διερεύνηση συγκεκριμένων ιστορικών περιόδων και την ανάλυση πραγματικών περιπτώσεων ασφάλισης από το παρελθόν. Επιπλέον, η παρακολούθηση ντοκιμαντέρ και η συμμετοχή σε διαλέξεις από ιστορικούς της οικονομίας μπορεί να ενισχύσει την κατανόηση των εννοιών.

2.2.2.2 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες και διαφορές μεταξύ ιδιωτικής και κοινωνικής ασφάλισης. Ιδιωτική είναι η ασφάλιση που παρέχεται κατά κανόνα από ιδιωτικούς φορείς-εμπορικές επιχειρήσεις και ισχύουν οι διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου στην ασφαλιστική σύμβαση με τον ασφαλιζόμενο. Η κοινωνική ασφάλιση ασκείται από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, είναι αναγκαστική και αφορά την κάλυψη κινδύνων που απειλούν άμεσα, κυρίως τα πρόσωπα. Η ασφαλιστική σχέση που συνδέει φορείς και ασφαλισμένους στην κοινωνική ασφάλιση ρυθμίζεται από διατάξεις του δημοσίου δικαίου.

Η μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην κατανόηση του τρόπου λειτουργίας και των χαρακτηριστικών κάθε τύπου ασφάλισης, καθώς και στην αναγνώριση των ρόλων που διαδραματίζουν στην κοινωνία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να περιγράφουν τη δομή, τους στόχους και τις χρηματοδοτικές πηγές της ιδιωτικής και κοινωνικής ασφάλισης, ενώ κατανοούν τη σημασία της κοινωνικής ασφάλισης για την παροχή ενός βασικού επιπέδου προστασίας σε όλους τους πολίτες.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την κατανόηση της σημασίας της ασφάλισης στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Η διάκριση μεταξύ ιδιωτικής και κοινωνικής ασφάλισης είναι κρίσιμη για την επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευομένων, καθώς θα τους επιτρέψει να παρέχουν σωστές συμβουλές στους πελάτες και να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα ασφαλιστικά προγράμματα.

Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στη μελέτη των νομοθετικών πλαισίων και των πρακτικών εφαρμογών που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση και τα ιδιωτικά ασφαλιστικά προγράμματα. Πρακτικές μελέτης που θα βοηθούσαν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες περιλαμβάνουν τη σύγκριση πραγματικών περιπτώσεων ιδιωτικής και κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και την ανάλυση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων κάθε τύπου.

2.2.Z.3 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να προσδιορίζουν και να κατανοούν την έννοια της διαχείρισης κινδύνου. Η υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των βασικών αρχών και τεχνικών που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση, ανάλυση και διαχείριση των κινδύνων. Η διαχείριση κινδύνων αποτελεί μια διαδικασία που χρειάζεται να γίνεται με συνέπεια και σε διακριτά βήματα, κατά τα οποία οι κίνδυνοι προσδιορίζονται και αξιολογούνται. Στη συνέχεια, εφαρμόζονται οι δικλίδες ασφαλείας, ώστε οι κίνδυνοι αυτοί και οι αρνητικές επιπτώσεις τους να μειωθούν ή να εξαλειφθούν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις διαδικασίες και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των κινδύνων και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την αντιμετώπισή τους.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων σε διάφορους τομείς της ζωής και της εργασίας. Η κατανόηση της διαχείρισης κινδύνου είναι κρίσιμη για την επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευομένων, καθώς θα τους επιτρέψει να εφαρμόζουν τις κατάλληλες στρατηγικές για την προστασία των περιουσιακών στοιχείων και των προσωπικών δεδομένων των πελατών τους.

Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στη μελέτη των διαφόρων τύπων κινδύνων και των στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπισή τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες προτείνεται να διερευνήσουν πραγματικές περιπτώσεις διαχείρισης κινδύνου μέσω μελετών περίπτωσης και να αναλύσουν τις μεθόδους που επέλεξαν για την αξιολόγηση και την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών. Η συμμετοχή σε εργαστήρια και σεμινάρια με θέμα τη διαχείριση κινδύνου μπορεί επίσης να ενισχύσει την κατανόηση των εννοιών και την εφαρμογή τους στην πράξη.

2.2.Z.4 | ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΖΗΜΙΑΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τον μηχανισμό της ασφάλισης και την έννοια της ζημίας. Η υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της ασφάλισης, καθώς και των διαδικασιών που ακολουθούνται για την εκτίμηση και την αποζημίωση των ζημιών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις βασικές αρχές της ασφάλισης, τον ρόλο των ασφαλιστικών εταιρειών και τις διαδικασίες υποβολής και διαχείρισης των αιτήσεων αποζημίωσης.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την κατανόηση και τη διαχείριση των διαδικασιών αποζημίωσης. Η κατανόηση του μηχανισμού της ασφάλισης και της έννοιας της ζημίας είναι κρίσιμη για την επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευομένων, καθώς θα τους επιτρέψει να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις απαιτήσεις αποζημίωσης και να παρέχουν σωστές συμβουλές στους πελάτες τους. Σημεία προσοχής στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνουν την κατανόηση των διαδικασιών υποβολής και διαχείρισης των αιτήσεων αποζημίωσης, καθώς και την αναγνώριση των διαφόρων τύπων ζημιών και των μεθόδων εκτίμησής τους. Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στη μελέτη των νομοθετικών πλαισίων και των κανονισμών που αφορούν τις διαδικασίες αποζημίωσης.

Πρακτικές μελέτης που θα βοηθούσαν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες περιλαμβάνουν τη διερεύνηση πραγματικών περιπτώσεων αποζημίωσης και την ανάλυση των διαδικασιών που ακολουθούνται για την εκτίμηση και την αποζημίωση των ζημιών. Η συμμετοχή σε εργαστήρια και σεμινάρια με θέμα τον μηχανισμό της ασφάλισης μπορεί επίσης να ενισχύσει την κατανόηση των εννοιών και την εφαρμογή τους στην πράξη.

2.2.Z.5 | ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για την έννοια της αστικής ευθύνης και τις βασικές έννοιες της ατομικής ασφάλισης. Η υποενότητα αποσκοπεί στην κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της αστικής ευθύνης και των σχετικών ασφαλιστικών προγραμμάτων, καθώς και στην αναγνώριση των βασικών εννοιών της ατομικής ασφάλισης, όπως ο θάνατος, το ατύχημα, ο ασφαλιζόμενος, ο συμβαλλόμενος, ο δικαιούχος και η ανικανότητα.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την κατανόηση της αστικής ευθύνης και των σχετικών ασφαλιστικών προγραμμάτων. Η κατανόηση της αστικής ευθύνης είναι κρίσιμη για την επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευομένων, καθώς θα τους επιτρέψει να παρέχουν σωστές συμβουλές στους πελάτες τους και να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα ασφαλιστικά προγράμματα. Σημεία προσοχής στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνουν την κατανόηση των βασικών αρχών της αστικής ευθύνης και των σχετικών ασφαλιστικών προγραμμάτων. Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στη μελέτη των νομοθετικών πλαισίων και των κανονισμών που αφορούν την αστική ευθύνη και την ατομική ασφάλιση.

Πρακτικές μελέτης που θα βοηθούσαν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες περιλαμβάνουν τη διερεύνηση πραγματικών περιπτώσεων αστικής ευθύνης και την ανάλυση των διαδικασιών που ακολουθούνται για την εκτίμηση και την αποζημίωση των ζημιών. Η συμμετοχή σε εργαστήρια και σεμινάρια με θέμα την αστική ευθύνη και την ατομική ασφάλιση μπορεί επίσης να ενισχύσει την κατανόηση των εννοιών και την εφαρμογή τους στην πράξη.

2.2.Z.6 | ΒΑΣΙΚΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΠΛΑΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τα βασικά ασφαλιστικά πλάνα και προγράμματα. Η υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των διαφόρων τύπων ασφαλιστικών πλάνων, όπως η μικτή ασφάλιση, η ισόβια ασφάλιση, η απλή ασφάλιση και τα συνταξιοδοτικά προγράμματα. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα χαρακτηριστικά, τους στόχους και τα οφέλη κάθε τύπου ασφαλιστικού προγράμματος. Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την κατανόηση και την επιλογή των κατάλληλων ασφαλιστικών προγραμμάτων για τους/τις πελάτες/-ισσές τους. Η κατανόηση των βασικών ασφαλιστικών πλάνων είναι κρίσιμη για την επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευομένων, καθώς θα τους επιτρέψει να παρέχουν σωστές συμβουλές στους/στις πελάτες/-ισσές τους και να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα ασφαλιστικά προγράμματα.

Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στις βασικές αρχές των διαφόρων τύπων ασφαλιστικών πλάνων και των προτερημάτων τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι χρήσιμο να δώσουν προσοχή στη μελέτη των χαρακτηριστικών και των στόχων κάθε τύπου ασφαλιστικού προγράμματος. Πρακτικές μελέτης που θα βοηθούσαν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες περιλαμβάνουν τη διερεύνηση πραγματικών ασφαλιστικών πλάνων από την αγορά και την ανάλυση των διαδικασιών που ακολουθούνται για την επιλογή και την εφαρμογή τους. Η εύρεση διαφορών μεταξύ των προγραμμάτων που θα εντοπίσουν είναι σημαντικό σημείο για να έχουν μια καλύτερη εικόνα της ασφαλιστικής αγοράς και του ανταγωνισμού.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κιόχος, Π., Σαριαννίδης, Ν. & Σωτηρόπουλος, Ι. (2020). *Εισαγωγή στην ασφάλιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
2. Νεκτάριος, Μ. (2003). *Εισαγωγή στην ιδιωτική ασφάλιση* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Financial Forum.

Συμπληρωματικές

1. Στεργίου, Α. (2022). *Δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
2. Νούνης, Π. Χ. (2024). *Το οικοσύστημα της επαγγελματικής ασφάλισης στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης του 2ου Πυλώνα ασφάλισης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην ενότητα «Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα» οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αναπτύξουν και θα αξιοποιήσουν διαπροσωπικές και οριζόντιες δεξιότητες (soft skills), ενώ παράλληλα, με την πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών εννοιών που διδάσκονται αυτό το εξάμηνο, θα γίνει πιο εύκολη η κατανόησή τους. Σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτές/-τριες των αντίστοιχων θεωρητικών μαθησιακών εννοιών, θα γίνεται πρακτική εξάσκηση και εφαρμογή σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές – με χρήση εφαρμογών υπολογιστικών φύλλων και επεξεργασίας κειμένου – πιο σύνθετων θεμάτων λογιστικής, οικονομικών μαθηματικών, στατιστικής και διοικητικής υποστήριξης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες με τις ομαδικές εργασίες θα μάθουν να συνεργάζονται, να αποδίδουν ρόλους και αρμοδιότητες στα μέλη της ομάδας και να ακολουθούν ένα χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου. Συγκεκριμένα, η έρευνα και ο σχεδιασμός ενός επιχειρηματικού σχεδίου μπορεί να πραγματοποιηθούν σε ένα τέτοιο πλαίσιο, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνεργάζονται σε μικρές ομάδες, ώστε να δημιουργούν όλες τις ενότητες που περιλαμβάνει ένα επιχειρηματικό σχέδιο. Επίσης, θα εξασκηθούν σε τεχνικές παρουσιάσεων, καθώς, με την ολοκλήρωση κάθε διακριτού μέρους του επιχειρηματικού σχεδίου, κάθε ομάδα θα παρουσιάζει τα στοιχεία που συγκέντρωσε και στη συνέχεια θα δέχεται ερωτήσεις από το σύνολο της τάξης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Αναγνωρίζουν τον σημαντικό ρόλο και τη δυναμική της ομάδας, αναζητώντας και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ομαδικότητα και τη συνεργασία,
- Δημιουργούν ομάδες εργασίας και θέτουν τους κανόνες λειτουργίας της ομάδας,
- Κατανέμουν τις εργασίες ανάλογα με τις δυνατότητες, τις ικανότητες και την πολυπλοκότητά τους,
- Συγκεντρώνουν τα δεδομένα που πρέπει να περιλαμβάνονται σε ένα επιχειρησιακό σχέδιο,
- Αναζητούν πληροφορίες από κατάλληλες βιβλιογραφικές πηγές ή έγκυρες ιστοσελίδες του διαδικτύου,
- Προσδιορίζουν το όραμα, την αποστολή, τους σκοπούς, τους στόχους και τις αξίες μιας επιχείρησης,
- Καταγράφουν τα στοιχεία του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος μιας επιχείρησης με τις κατάλληλες τεχνικές,
- Καταρτίζουν τον λειτουργικό προϋπολογισμό μιας επιχείρησης αξιοποιώντας στοιχεία από το λογιστήριο της επιχείρησης,

- Αναπτύσσουν και παρουσιάζουν ένα πλήρες επιχειρησιακό σχέδιο,
- Παρουσιάζουν με σαφήνεια και αμεσότητα τα αποτελέσματα της εργασίας τους σε κοινό,
- Υιοθετούν τις καλές πρακτικές στην επικοινωνία και στη συνεργασία με τα μέλη των ομάδων και στο εργασιακό τους περιβάλλον,
- Αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη ασφάλεια και αποτελεσματικότητα την εργασία τους και τη λήψη αποφάσεων στην καθημερινότητά τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ομαδική δυναμική / Κανόνες ομάδας / Διαχείριση εργασιών / Επιχειρησιακός σχεδιασμός / Στρατηγική ανάλυση / Αποφάσεις και επικοινωνία / Πρακτική εφαρμογή.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ
2	ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΝΟΝΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
3	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
4	ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ
5	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
6	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.2.Η.1 | ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ

Στην αρχική μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τη σημασία της ομαδικής εργασίας και της συνεργασίας. Εμβαθύνουν στο πώς να αναγνωρίζουν και να ενισχύουν την ομαδικότητα, καθώς και να δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για αποδοτική συνεργασία. Η ικανότητα να λειτουργεί κανείς αποτελεσματικά εντός ομάδας είναι κρίσιμη για την επιτυχία στον χρηματοοικονομικό και ασφαλιστικό τομέα. Οι δεξιότητες που θα αναπτυχθούν μέσω αυτής της υποενότητας θα ενισχύσουν την ικανότητα των εκπαιδευομένων να συνεργάζονται με συναδέλφους, να διαχειρίζονται συγκρούσεις και να προωθούν την ομαδική συνοχή. Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη ενσυναίσθησης, στην κατανόηση των δυναμικών της ομάδας και στην εφαρμογή τεχνικών για την ενίσχυση της συνεργασίας. Επιπλέον, θα πρέπει να μάθουν πώς να δημιουργούν και να διατηρούν ένα περιβάλλον που

ευνοεί την ανοικτή επικοινωνία και την κοινή λήψη αποφάσεων. Προτείνεται η χρήση μελετών περίπτωσης που αφορούν την ομαδική εργασία σε πραγματικά σενάρια του χρηματοοικονομικού τομέα, καθώς και η διεξαγωγή δραστηριοτήτων ρόλων (role-playing) για την εξάσκηση της συνεργασίας και της διαχείρισης συγκρούσεων. Επιπρόσθετα, η ενθάρρυνση της αυτοαξιολόγησης και η ανατροφοδότηση από τους/τις συναδέλφους μπορεί να βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναγνωρίσουν και να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στην ομαδική εργασία. Ως πρόταση, προτείνεται να συσταθούν ομάδες εργασίας ανάλογα με το αντικείμενο διερεύνησης, π.χ. Λογιστήριο, τμήμα Μάρκετινγκ κ.λπ., με τέτοιον τρόπο, ώστε να αναπτυχθούν τεχνικές συνεργασίας και ενδυνάμωσης των ομάδων σε επικοινωνιακό και συνεργατικό επίπεδο, να αναπτύσσουν στρατηγικές από κοινού, αναλόγως των στόχων που θέτουν κ.ο.κ.

2.2.H.2 | ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΝΟΝΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προχωρούν στην ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών, αξιοποιώντας το γνωστικό αντικείμενο που απέκτησαν στη διάρκεια του εξαμήνου. Η θέσπιση στρατηγικού σχεδιασμού αποτελεί σημαντικό παράγοντα για το μέλλον της ύπαρξης της επιχείρησης. Συνεπώς, θα πρέπει να επιδείξουν ικανότητες κατάλληλες για τον καθορισμό των στόχων, του οράματος και των αξιών που θα πλαισιώσουν τη στρατηγική της επιχείρησης. Θα μάθουν πώς να καθορίζουν σαφείς κανόνες λειτουργίας και να αναθέτουν κατάλληλα τις εργασίες με βάση τις δυνατότητες και τις ικανότητες των μελών της ομάδας. Αυτές οι δεξιότητες είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή άσκηση της ειδικότητας στον χρηματοοικονομικό και ασφαλιστικό τομέα, καθώς η ικανότητα να δημιουργεί και να διαχειρίζεται κανείς ομάδες αποτελεί κεντρικό στοιχείο της ηγεσίας και της διοίκησης. Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στην κατανόηση της σημασίας της διαφάνειας και της συνέπειας στην εφαρμογή των κανόνων, καθώς και στην ανάγκη για ευελιξία και προσαρμογή σε μεταβαλλόμενες συνθήκες. Προτείνεται η χρήση διαδραστικών εργαλείων, όπως παιχνιδιών ρόλων και σεναρίων προσομοίωσης, για την εξάσκηση στην ομαδική εργασία, καθώς και η ανάλυση περιπτώσεων που αφορούν την ομαδική δυναμική και την επίλυση συγκρούσεων. Επιπλέον, η αυτοαξιολόγηση και η ανατροφοδότηση από τους/τις συναδέλφους μπορούν να παρέχουν πολύτιμη ανατροφοδότηση για τη συνεχή βελτίωση των ομαδικών δεξιοτήτων.

2.2.H.3 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν γνώσεις σχετικά με την αποτελεσματική κατανομή και διαχείριση των εργασιών σε έναν οργανισμό. Μαθαίνουν πώς να αξιολογούν τις δυνατότητες και τις ικανότητες των μελών της ομάδας, καθώς και την πολυπλοκότητα των εργασιών, για να επιτύχουν την ιδανική ανάθεση καθηκόντων. Αυτή η διαδικασία είναι κρίσιμη για την ομαλή λειτουργία και την επίτευξη των στόχων της επιχείρησης, και έτσι η κατανόηση της διαχείρισης

των εργασιών είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ειδικότητα των στελεχών χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών. Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στην κατανόηση της σημασίας της σωστής ανάθεσης εργασιών, η οποία απαιτεί σαφήνεια στις οδηγίες και την αναγνώριση των ατομικών δυνατοτήτων. Επιπλέον, πρέπει να κατανοούν την ανάγκη για ευελιξία και την ικανότητα προσαρμογής σε αλλαγές, καθώς και την αξία της συνεχούς αξιολόγησης και της ανατροφοδότησης. Για την ενίσχυση της μάθησης σε αυτή την υποενότητα, συνιστάται η χρήση μεθόδων όπως η μελέτη περιπτώσεων που αφορούν τη διαχείριση εργασιών, η συμμετοχή σε προσομοιώσεις διαχείρισης προγραμμάτων και η διεξαγωγή εργαστηριακών ασκήσεων που ενθαρρύνουν την εφαρμογή της θεωρίας στην πράξη. Η ενεργή συμμετοχή σε ομαδικές συζητήσεις και η ανάλυση ανατροφοδοτήσεων μπορούν να βοηθήσουν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να κατανοήσουν την πρακτική εφαρμογή των διδαγμένων δεξιοτήτων και να ενισχύσουν την ικανότητά τους στην αποτελεσματική διαχείριση και ανάθεση εργασιών.

2.2.Η.4 | ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Στη μαθησιακή υποενότητα «Συλλογή δεδομένων για επιχειρησιακό σχεδιασμό», οι εκπαιδευόμενοι/-ες προχωρούν στην ανάλυση και συλλογή κρίσιμων δεδομένων που είναι απαραίτητα για τη διαμόρφωση επιχειρησιακών στρατηγικών. Μαθαίνουν τεχνικές για την αναγνώριση σημαντικών πληροφοριών, την αξιολόγηση της ποιότητας και της σχετικότητας των δεδομένων, καθώς και την εφαρμογή μεθόδων για την αποτελεσματική συλλογή και ανάλυσή τους. Αυτές οι γνώσεις και δεξιότητες είναι θεμελιώδεις για την κατανόηση του πώς οι επιχειρησιακές αποφάσεις επηρεάζονται από την ποιότητα των δεδομένων και την ακρίβεια της ερμηνείας τους. Η συλλογή και ανάλυση δεδομένων συνδέεται άμεσα με την ειδικότητα των στελεχών χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών, καθώς η ικανότητα να κατανοεί κανείς και να ερμηνεύει σωστά τα δεδομένα είναι κρίσιμη για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων και την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων. Στα σημεία προσοχής για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες περιλαμβάνονται η κριτική σκέψη κατά την αξιολόγηση των δεδομένων, η ανάπτυξη μιας στρατηγικής ματιάς για την ερμηνεία τους και η εφαρμογή των δεδομένων σε πραγματικά σενάρια. Επιπλέον, η ικανότητα να διατηρούν την ακεραιότητα των δεδομένων και να εφαρμόζουν τεχνικές για την προστασία τους από σφάλματα ή παραποίηση είναι ζωτικής σημασίας. Για την ενίσχυση της μάθησης, συνιστώνται πρακτικές μελέτες όπως η συμμετοχή σε εργαστήρια δεδομένων, η διεξαγωγή προσομοιώσεων επιχειρησιακού σχεδιασμού και η ανάλυση μελετών περίπτωσης που αναδεικνύουν την εφαρμογή της συλλογής δεδομένων σε στρατηγικές αποφάσεις. Η ενεργή συμμετοχή σε συζητήσεις και η κριτική ανάλυση υποθέσεων εργασίας μπορούν επίσης να βοηθήσουν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εμβαθύνουν στην κατανόηση και να εξελίξουν τις δεξιότητές τους.

2.2.Η.5 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την ανάλυση και την εφαρμογή οικονομικών πολιτικών στο πλαίσιο της χρηματοοικονομικής διαχείρισης. Μαθαίνουν πώς να αναλύουν τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες, να ερμηνεύουν τις οικονομικές πολιτικές και να προσδιορίζουν τις επιπτώσεις τους στις επιχειρήσεις και τις αγορές. Επιπλέον, θα αναπτύξουν δεξιότητες στην εφαρμογή αυτών των αναλύσεων για τη διαμόρφωση στρατηγικών που στοχεύουν στη βελτιστοποίηση της απόδοσης και την ανταπόκριση σε οικονομικές αλλαγές. Η κατανόηση και η εφαρμογή οικονομικών πολιτικών είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ειδικότητα των στελεχών χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών, καθώς απαιτείται η ικανότητα να προσαρμόζονται στρατηγικά σε μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες και να λαμβάνουν αποφάσεις που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα των οργανισμών τους. Η εφαρμογή αυτών των γνώσεων είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη και την εκτέλεση επιχειρησιακών σχεδίων που ανταποκρίνονται στις οικονομικές προκλήσεις και εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες που προκύπτουν. Χρειάζεται να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης και αναλυτικών δεξιοτήτων, καθώς και στην ικανότητα να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν οικονομικές θεωρίες σε πρακτικές καταστάσεις. Επιπλέον, η κατανόηση του πώς οι οικονομικές πολιτικές επηρεάζουν τις αγορές και τις επιχειρήσεις είναι ένα σημαντικό σημείο προσοχής. Για τη βελτίωση της μάθησης, συστήνονται μεθοδολογίες όπως η κατάρτιση του λειτουργικού προϋπολογισμού μιας επιχείρησης, με αξιοποίηση στοιχείων από το λογιστήριο και λαμβάνοντας υπόψη διάφορους δείκτες, ώστε να αξιοποιηθούν οι κατάλληλες οικονομικές πολιτικές που θα εφαρμόσει η επιχείρηση.

2.2.Η.6 | ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις μεθοδολογίες και τα εργαλεία ανάλυσης δεδομένων που είναι απαραίτητα για την ενημερωμένη λήψη στρατηγικών αποφάσεων. Μαθαίνουν πώς να συλλέγουν, να επεξεργάζονται και να αναλύουν δεδομένα, καθώς και να ερμηνεύουν τα αποτελέσματα για να κατανοήσουν τις τάσεις και τις προκλήσεις που επηρεάζουν την αγορά και την επιχείρηση. Επιπλέον, αναπτύσσουν την ικανότητα να μετατρέπουν τις αναλύσεις σε στρατηγικές αποφάσεις που θα οδηγήσουν σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και επιχειρησιακή αριστεία. Η κατανόηση των διαδικασιών ανάλυσης δεδομένων είναι θεμελιώδης για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στον τομέα των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών, καθώς η ικανότητα να λαμβάνουν στρατηγικές αποφάσεις με βάση ακριβή και ενημερωμένα δεδομένα είναι κρίσιμη για την επιτυχία και τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Οι δεξιότητες αυτές είναι απαραίτητες για την ανάλυση των οικονομικών κινδύνων, την αξιολόγηση των επενδυτικών ευκαιριών και την εφαρμογή των αποτελεσμάτων στην επιχειρησιακή στρατηγική. Στα σημεία προσοχής για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες περιλαμβάνονται η ανάπτυξη της κριτικής

σκέψης και η ικανότητα να διακρίνουν τα σημαντικά από τα ασήμαντα δεδομένα, η εφαρμογή αναλυτικών μοντέλων σε πραγματικά σενάρια και η εξοικείωση με τεχνολογικά εργαλεία και λογισμικά ανάλυσης δεδομένων. Επίσης, η ικανότητα να παρουσιάζουν τα ευρήματα με σαφήνεια και να υποστηρίζουν τις αποφάσεις τους με εμπειριστατωμένα επιχειρήματα είναι ουσιώδης. Η πρακτική εφαρμογή μέσω σεμιναρίων, εργαστηρίων και πραγματικών περιπτώσεων θα ενισχύσει την εμπειρία τους και θα τους προετοιμάσει για τις προκλήσεις της αγοράς.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παπαδάκης, Β. (2016). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και διεθνής εμπειρία* (7η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
2. Βασιλειάδης, Λ. (2020). *Στρατηγική διοίκηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.

Συμπληρωματικές

1. Μπουραντάς, Δ., Βάθης, Α., Παπακωνσταντίνου, Χ. & Ρεκλείτης, Π. (1999). *Αρχές οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και υπηρεσιών*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.
2. Σορμάς, Α. & Σαριαννίδης, Ν. (2018). *Οικονομικά μαθηματικά*. Κοζάνη: Εκδόσεις Αλέξανδρος.

2.3 • ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3.A • ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Επιχειρησιακές Επικοινωνίες» έχει ως σκοπό την απόκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας τόσο στον προφορικό όσο και στον γραπτό λόγο, ανάμεσα στα μέλη μιας επιχείρησης στα διάφορα επίπεδα διοίκησης και λειτουργίας και στους εξωτερικούς συνεργάτες, χρησιμοποιώντας τόσο τα παραδοσιακά μέσα όσο και τα νέα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας. Ως προς τον προφορικό λόγο, αναφέρονται οι έννοιες και τα εμπόδια της λεκτικής και της μη λεκτικής επικοινωνίας, της ενεργητικής ακρόασης, της ενσυναίσθησης και της ανατροφοδότησης, καθώς και τα προβλήματα που εμφανίζονται στον ψηφιακό κόσμο. Ως προς τον γραπτό λόγο, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τα είδη των εγγράφων, των επιστολών και των φορμών που χρησιμοποιούνται μέσα σε μια επιχείρηση, ώστε να μπορούν να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα και τον ρόλο τους στις διαδικασίες. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στη σύνταξη εγγράφων, επιστολών και φορμών, χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία και μορφοποίηση, ώστε αυτά να έχουν επαγγελματική εμφάνιση.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τα είδη επικοινωνίας στο εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης,
- Αξιοποιούν τα κύρια στοιχεία της επικοινωνίας και να ερμηνεύουν τα λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα,
- Αναγνωρίζουν τα στάδια της αποτελεσματικής επικοινωνίας ανάμεσα στον πομπό του μηνύματος και τον δέκτη,
- Επιλέγουν την πλέον αποτελεσματική μέθοδο επικοινωνίας, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές περιστάσεις εντός της επιχειρησιακής διαδικασίας,
- Διαχειρίζονται τα φυσικά, τεχνολογικά και προσωπικά εμπόδια στην επικοινωνία,
- Μεταφέρουν με σαφήνεια πληροφορίες τόσο μέσω του γραπτού όσο και μέσω του προφορικού λόγου, διά ζώσης και με ψηφιακά μέσα,
- Περιγράφουν τις αρχές της αποτελεσματικής επικοινωνίας μέσα από τις πλατφόρμες τηλεδιάσκεψης,
- Εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά της τυπικής και της άτυπης επικοινωνίας σε μια επιχείρηση,
- Δημιουργούν και συντηρούν θετικές σχέσεις με τα στελέχη της επιχείρησης και τους συναδέλφους όλων των επιπέδων,

- Αναπτύσσουν την ενεργητική ακρόαση, τον συμμετοχικό διάλογο και την ενσυναίσθηση,
- Συντάσσουν επιστολές και έγγραφα, ώστε να διευκολύνουν τη ροή της πληροφορίας εντός και εκτός της επιχείρησης,
- Αναγνωρίζουν τα διαφορετικά είδη εγγράφων ανάλογα με τη διαβάθμισή τους ως επείγοντα ή μη, ακολουθώντας τη διαδικασία που ακολουθεί σε κάθε περίπτωση η επιχείρηση.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Εταιρική επικοινωνία / Εσωτερικό περιβάλλον / Εξωτερικό περιβάλλον / Μη λεκτική επικοινωνία / Αποτελεσματική επικοινωνία / Ανατροφοδότηση / Εμπόδια στην επικοινωνία / Τυπική και άτυπη επικοινωνία / Πλατφόρμα επικοινωνίας / Ενεργητική ακρόαση / Διάλογος / Ενσυναίσθηση / Εταιρική αλληλογραφία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΡΧΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
2	ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
3	ΛΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
4	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΑΚΡΟΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ
5	ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΙ ΑΤΥΠΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
6	ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΚΑΝΑΛΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
7	ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.3.A.1 | ΑΡΧΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στην πρώτη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στον χώρο της επικοινωνίας, η οποία πρέπει να γίνει αντιληπτή ως ένα σύνθετο κοινωνικό, ψυχολογικό και βιολογικό φαινόμενο, το οποίο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την ανθρώπινη φύση. Ορίζεται ως το σύνολο των διαδικασιών που εμπλέκονται στη μεταφορά της πληροφορίας από τον αποστολέα στον παραλήπτη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με βασικές έννοιες (πομπός, δέκτης, κανάλι, κωδικοποίηση, θόρυβος, ανατροφοδότηση) και το ευρύτερο επικοινωνιακό πλαίσιο. Ακόμη, μπορούν να παρουσιάσουν τους στόχους, τη συνέχεια, τη συνέπεια και την αρχή ότι η επικοινωνία

λαμβάνει χώρα με πολλούς συνειδητούς και υποσυνείδητους τρόπους. Πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνουν τις έννοιες της μονόδρομης, ημιαμφίδρομης και αμφίδρομης επικοινωνίας. Η μαθησιακή υποεπένδυση περιλαμβάνει και την αντίληψη, η οποία διακρίνεται στις διαδικασίες της επιλογής των πληροφοριών, της οργάνωσής τους και της ερμηνείας τους από τον δέκτη. Η επικοινωνία είναι μια ιδιαίτερα σημαντική κοινωνική λειτουργία, η οποία υπάρχει σε όλες τις εποχές και σε όλους τους πολιτισμούς. Οι σχέσεις στον επιχειρηματικό κόσμο στηρίζονται στην αρχή της αποτελεσματικής επικοινωνίας μεταξύ των ατόμων και των οργανισμών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις βασικές αρχές της επικοινωνίας μέσα από το παιχνίδι ρόλων, όπου ο/η εκπαιδευτής/-τρια μοιράζει ρόλους τους οποίους οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να υποδυθούν, προσομοιώνοντας πιθανές πραγματικές καταστάσεις. Στο τέλος καλούνται να περιγράψουν τα βιώματά τους και να συνδέσουν τις σχέσεις στο πλαίσιο της ιστορίας.

2.3.A.2 | ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Όπως είναι αναμενόμενο, η διαδικασία της επικοινωνίας, επειδή εμπλέκει άτομα με διαφορετικά χαρακτηριστικά και πολλές φορές παρεμβαίνουν και εξωτερικοί παράγοντες, δεν μπορεί να είναι απροβλημάτιστη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι τα άτομα διακρίνονται με βάση την κοινωνική αντίληψη, η οποία καθορίζει και την επικοινωνία τους. Τα άτομα ξεκινούν από διαφορετική συναισθηματική και νοητική αφετηρία, έχουν διαφορετικές επιθυμίες και αναζητούν κοινά χαρακτηριστικά. Σημαντικό ρόλο παίζουν οι πολυδιάστατες αντιλήψεις που έχουν σχηματίσει για διάφορες ομάδες ατόμων αλλά και για άγνωστα περιβάλλοντα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τα οποία αλλοιώνουν την αντίληψη και εμποδίζουν την επικοινωνία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να διακρίνουν και να αποφεύγουν τα στερεότυπα (γνωστική διάσταση), τις προκαταλήψεις (συναισθηματική διάσταση) και τις διακρίσεις (συμπεριφορική διάσταση). Πέρα από τα εσωτερικά εμπόδια, πρόβλημα αποτελούν και τα στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος, τα οποία έχουν να κάνουν με διαταραχές στον φυσικό χώρο και φυσικές δυσκολίες (πρόβλημα όρασης, ακοής κ.ά.). Τα προβλήματα επικοινωνίας ενδέχεται να προκαλέσουν σύγχυση, έλλειψη συνεννόησης και ουσιαστικά προβλήματα στην επικοινωνία στον επιχειρηματικό κόσμο. Γι' αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αντιλαμβάνονται και να διορθώνουν προβλήματα που έχουν να κάνουν τόσο με εσωτερικά όσο και με εξωτερικά εμπόδια.

Οι εκπαιδευτές/-τριες μπορούν να παρουσιάσουν στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες πραγματικές περιπτώσεις, οι οποίες οδήγησαν σε αποτυχία ή αντίστοιχα διορθώθηκαν, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/-ες να είναι σε θέση να αναδείξουν και να εξηγήσουν συγκεκριμένες πρακτικές.

2.3.A.3 | ΛΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η υποενότητα αυτή αφορά τη διάκριση της επικοινωνίας σε λεκτική και μη λεκτική. Τα δύο είδη της επικοινωνίας διαφέρουν ως προς τα μέσα και τη σημαντικότητα. Η λεκτική επικοινωνία εμπεριέχει τον λόγο, προφορικό ή γραπτό, ενώ η μη λεκτική εστιάζεται στη γλώσσα του σώματος, στα παραγλωσσικά φαινόμενα, στην εμφάνιση ή και στον περιβάλλοντα χώρο. Η πλειοψηφία των μηνυμάτων αφορά τη μη λεκτική επικοινωνία, η οποία δίνει περισσότερες πληροφορίες, είναι πιο αξιόπιστη, έχει στοιχεία που είναι ευρύτερα αναγνωρίσιμα, όμως είναι εν γένει πιο ασαφής. Παράλληλα, μπορεί να συμπληρώνει ή και να αντικρούει το μήνυμα που φέρει η λεκτική επικοινωνία. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που μπορούν να γίνουν κατανοητά στη μη λεκτική επικοινωνία είναι τα στοιχεία της γλώσσας του σώματος. Η βλεμματική επαφή, οι εκφράσεις του σώματος, οι χειρονομίες, οι στάσεις του σώματος και το άγγιγμα δίνουν σημαντικά κοινωνικά σήματα, τα οποία, αν συνδεθούν σωστά με τα στοιχεία του περιβάλλοντος, όπως είναι ο χώρος, ο φωτισμός, τα χρώματα, μπορούν να οδηγήσουν σε πιο ασφαλή και αποτελεσματικά συμπεράσματα σε σχέση με το περιεχόμενο της λεκτικής επικοινωνίας. Η εργασιακή επιτυχία και πείρα βασίζονται στην αποκωδικοποίηση των σημάτων της μη λεκτικής επικοινωνίας και της σύνδεσής της με τη λεκτική για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Οι εκπαιδευτές/-τριες μπορούν να παρουσιάσουν σκίτσα ή φωτογραφίες ατόμων τα οποία εκφράζουν κάποια συμπεριφορά και να αναλύσουν ή και να ζητήσουν από τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να καθορίσουν τη συμπεριφορά ή τα χαρακτηριστικά που αντιλαμβάνονται ότι έχουν, κυρίως από στοιχεία της γλώσσας του σώματος.

2.3.A.4 | ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΑΚΡΟΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ

Στην υποενότητα αυτή παρουσιάζονται οι βασικές ικανότητες που χρειάζονται για την αποτελεσματική επικοινωνία. Αρχικά, το άτομο πρέπει να γνωρίζει πάρα πολύ καλά τον εαυτό του, εδραιώνοντας την αυτοεκτίμησή του. Για να μπορέσει, όμως, να αντιληφθεί τον άλλον απαιτείται η κατανόηση του άλλου μέσα από τη δική του οπτική πλευρά. Με την ενσυναίσθηση αντιλαμβανόμαστε πώς ο/η συνομιλητής/-ριά μας σκέφτεται, αισθάνεται ή και βιώνει, σχηματίζοντας μια ξεκάθαρη εικόνα για αυτόν/-ή και δείχνοντάς του τι κατανοήσαμε. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει επίσης να γνωρίζουν τα τρία βήματα της ενσυναίσθησης (αυτοί, εγώ, εσύ), ώστε να περνούν από τη δική τους στάση και θέση στην αντίστοιχη του/της άλλου/-ης. Η βασική ικανότητα του ατόμου που συνδέεται με την ενσυναίσθηση είναι η ενεργητική ακρόαση, κατά την οποία οι συνομιλητές/-τριες κατανοούν τόσο τα λόγια όσο και τα συναισθήματα του/της άλλου/-ης και προσεγγίζουν το βίωμά του/της. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναρωτιούνται για το κατά πόσο ακούμε ενεργά στην πραγματική μας ζωή και κατά πόσο εστιάζουμε την προσοχή μας στα στοιχεία της μη λεκτικής επικοινωνίας του/της συνομιλητή/-ριάς μας και περιγράφονται οι συνθήκες και οι τεχνικές της ενεργητικής ακρόασης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν την ενσυναίσθη-

ση και την ενεργητική ακρόαση, προκειμένου να επικοινωνούν αποτελεσματικά σε προσωπικό και εταιρικό επίπεδο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ακούν τον/την άλλον/-η σε ζευγάρια αλλά και σε ομάδες των 4 ατόμων (ομάδες ενσυναίσθησης), σενάρια που στοχεύουν στην ενσυναίσθητική ανταπόκριση (δύσκολων καταστάσεων άλλων ατόμων), ανάλυση κάποιου έργου τέχνης ή και αντιστροφή ρόλων.

2.3.A.5 | ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΙ ΑΤΥΠΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζει τα στοιχεία αναφορικά με την αποτελεσματική επικοινωνία που έχουν παρουσιαστεί στην πράξη στον επιχειρηματικό κόσμο, ξεκινώντας από τη διάκριση ανάμεσα σε τυπική και άτυπη επικοινωνία. Τα εμφανή κανάλια της επικοινωνίας (συναντήσεις, συνεδριάσεις κ.ά.) είναι επίσημα αναγνωρισμένα και συνιστούν την τυπική επικοινωνία. Αντίθετα, τα κανάλια της άτυπης επικοινωνίας είναι αναγνωρισμένα μόνο ιδιωτικά. Η άτυπη επικοινωνία θεωρείται ότι υποκαθιστά την τυπική επικοινωνία, αν και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με την επίσημη τυπική επικοινωνία, προκειμένου να διαπιστωθούν αντιδράσεις σε πρωτοβουλίες ή αλλαγές. Ενώ η τυπική επικοινωνία είναι συνήθως γραμμική (από πάνω προς τα κάτω και αντίστροφα ή οριζόντια), η άτυπη διαχέεται στον οργανισμό με άγνωστη προέλευση ή κατεύθυνση. Πέρα από τη διάκριση και τη σημασία, οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να εξετάσουν πώς αξιοποιείται η επικοινωνία ως σύνολο (τυπική και άτυπη) στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της επιχείρησης, η οποία βελτιώνεται μέσα από επίσημα ή ανεπίσημα κανάλια.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν μέσα από την εργασία με τη χρήση βίντεο, όπου ένα άτομο μιλά επίσημα και ένα άλλο ανεπίσημα, περιγράφοντας μια έννοια, ιδέα ή γεγονός. Μπορούν επίσης να εξετάσουν διάφορες περιστάσεις στις οποίες απαιτείται η χρήση της τυπικής ή άτυπης επικοινωνίας και να τις αξιολογήσουν.

2.3.A.6 | ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΚΑΝΑΛΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στη μέχρι τώρα ανάλυση των υποενότητων έχουμε παρουσιάσει τη θεωρητική και πρακτική προσέγγιση της επικοινωνίας μέσα από την αναφορά στις ορθές πρακτικές ή την ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες. Η παρούσα υποενότητα παρουσιάζει τα μέσα και τα κανάλια επικοινωνίας για προσωπική ή επαγγελματική χρήση στην καθημερινή πρακτική. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, πέρα από τα κανάλια τα οποία χρησιμοποιούνται στον γραπτό και προφορικό λόγο και δεν απαιτούν τεχνολογική εξοικείωση (προφορικός λόγος εκ του σύνεγγυς, γραπτή επικοινωνία με σημειώματα ή γράμματα), απαιτείται να εξοικειωθούν με μια σειρά από κανάλια τυπικής ή άτυπης επικοινωνίας, τα οποία αναπτύσσονται με τη βοήθεια των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας (ΤΠΕ). Η πλειοψηφία των εκπαιδευόμενων είναι ήδη εξοικειωμένη με τη χρήση επίσημων και ανεπίσημων καναλιών από την προσωπική τους ζωή ή και αντίστοιχα από μαθήματα πληροφορικής. Η σημασία

τους στις επιχειρήσεις είναι κάτι το οποίο απαιτείται να διασυνδεθεί με το επίπεδο της σχετικής γνώσης, το οποίο ήδη κατέχουν και να το αναπτύξουν, προκειμένου να αξιοποιηθεί σε εταιρικό επίπεδο. Οι εφαρμογές ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και οι εφαρμογές άμεσων μηνυμάτων ή και σύγχρονων τηλεδιασκέψεων αποτελούν επίσημα αλλά και ταυτόχρονα ανεπίσημα κανάλια σε εταιρική χρήση, ανάλογα με το ύφος γραφής ή τον αποστολέα και τους παραλήπτες, και αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης εταιρικής επικοινωνίας και κουλτούρας.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες καλούνται να συντάξουν και να αποστείλουν μηνύματα για να εξηγήσουν ένα πρόβλημα ή μια κατάσταση τόσο με τυπικό όσο και με άτυπο τρόπο γραφής ή καλούνται να συμμετέχουν σε πραγματικές ή εικονικές τηλεδιασκέψεις με προκαθορισμένο θέμα, διακρίνοντας τις διαφορές και εξετάζοντας ποιες εναλλακτικές εκφράσεις θα μπορούσαν ή όχι να χρησιμοποιηθούν σε κάθε περίπτωση.

2.3.A.7 | ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Στην τελευταία μαθησιακή υποενότητα παρουσιάζονται τα τυπικά κανάλια τα οποία αφορούν την επικοινωνία εντός (εσωτερική) και εκτός (εξωτερική) της εταιρείας. Η καθημερινή εταιρική πραγματικότητα επιβάλλει την επικοινωνία με πρόσωπα ή και οργανισμούς, στην οποία η επικοινωνία είναι δομημένη ως προς το ύφος και το στυλ γραφής ή λόγου με βάση τις αρχές και τις πρακτικές της επίσημης εταιρικής επικοινωνίας. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στη σημασία της λεπτομέρειας, στο στυλ και στη σωστή εκφορά του λόγου, διότι είναι πολύ δύσκολο να αρθούν παρεξηγήσεις σε περίπτωση λάθους. Το σύνολο του γραπτού ή και οπτικοακουστικού υλικού συνήθως καταγράφεται και αρχειοθετείται εύκολα και μπορεί δυνητικά να αποτελέσει πιθανή απόδειξη συμφωνίας ή και να γίνει αντικείμενο νομικής διαφωνίας. Οι επιχειρήσεις στηρίζουν την εικόνα τους απέναντι σε συνεργάτες και τρίτους στην ορθή διαχείριση της επικοινωνίας και της εικόνας τους. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν ότι κάθε επικοινωνία με πομπό που προέρχεται από το εταιρικό περιβάλλον αντιπροσωπεύει το σύνολο του ευρύτερου οργανισμού.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού τους δοθούν παραδείγματα στοιχείων εταιρικής επικοινωνίας (γράμμα, email, τηλεφώνημα, βίντεο τηλεδιάσκεψης), τα οποία θα πληρούν τα χαρακτηριστικά της εταιρικής/επίσημης επικοινωνίας, απαιτείται να επισημάνουν τον στόχο της επικοινωνίας, την πιθανή ανταπόκριση και την πιθανή εξέλιξη του ζητήματος/προβλήματος κατά την κρίση τους. Στη συνέχεια, συντάσσουν οι ίδιοι/-ες επιστολές ή ανταλλάσσουν email ή κάνουν εικονική βιντεοκλήση με συγκεκριμένο ζητούμενο και αποτιμούν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σταμάτης, Γ. (2007). *Ολοκληρωμένη στρατηγική επικοινωνία* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
2. Πασχαλούδης, Δ. & Κοτζαϊβάζογλου, Ι. (2002). *Οργανωσιακή επικοινωνία: Η επικοινωνία για επιχειρήσεις και οργανισμούς*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Συμπληρωματικές

1. Ασπρίδης, Γ., Ρωσσίδης, Ι. & Τσέλιος, Δ. (2018). *Επιχειρησιακές επικοινωνίες: Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
2. Παπαλεξανδρή, Ν. & Λυμπερόπουλος, Δ. (2014). *Δημόσιες σχέσεις: Η λειτουργία της επικοινωνίας στους σύγχρονους οργανισμούς*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.

2.3.B • ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην ενότητα «Λογιστική επιχειρήσεων», οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με έννοιες της εταιρικής λογιστικής, που αποτελεί μια θεωρητική περιοχή ανάμεσα στη γενική λογιστική και στο εμπορικό δίκαιο. Θα παρουσιαστούν ενδεικτικά θέματα σχετικά με τη λογιστική προσέγγιση της σύστασης, της φορολόγησης των κερδών, της λύσης και της εκκαθάρισης των εταιρειών, της αύξησης/μείωσης κεφαλαίου, της διανομής των κερδών και των εταιρικών μετασχηματισμών, ενοποιήσεων και εξαγορών. Οι γνώσεις που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες από αυτή την ενότητα θα ενισχύσουν την ασφάλεια και τη βεβαιότητα που θα νιώθουν διαβάζοντας οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης, ώστε να αντιμετωπίζουν με κριτική σκέψη τις πληροφορίες που λαμβάνουν.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν τη ροή των λογιστικών εργασιών στο λογιστικό κύκλωμα της επιχείρησης,
- Συνοψίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τις διαφορές των εμπορικών εταιρειών,
- Παρακολουθούν τη λογιστική αντιμετώπιση της σύστασης, της λύσης και της εκκαθάρισης των εμπορικών εταιρειών και νομικών οντοτήτων εν γένει,
- Περιγράφουν τον σκοπό της εισφοράς κεφαλαίων από τα μέλη μιας επιχείρησης κατά τη σύστασή της, της διανομής των κερδών και της αύξησης/μείωσης του κεφαλαίου της,

- Υποστηρίζουν τον ρόλο και τη λογιστική απεικόνιση της φορολόγησης των κερδών της επιχείρησης και των διανεμόμενων κερδών στα μέλη της,
- Οργανώνουν μεθοδικά τη συλλογή των στοιχείων που χρειάζονται από τις οικονομικές καταστάσεις του πελάτη, προκειμένου να εξάγουν τα απαραίτητα συμπεράσματα,
- Συντάσσουν αναφορές βιωσιμότητας και φερεγγυότητας από τις παρεχόμενες πληροφορίες στις οικονομικές καταστάσεις,
- Διαχειρίζονται τις αναφορές της διοικητικής λογιστικής,
- Διατυπώνουν τη σημασία και τη διαδικασία των εταιρικών μετασχηματισμών, των ενοποιήσεων και των εξαγορών επιχειρήσεων,
- Περιγράφουν την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης από τις οικονομικές της καταστάσεις,
- Ερμηνεύουν τις πληροφορίες που δίνουν για την επιχείρηση οι λογιστικές καταστάσεις,
- Εξετάζουν τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης/οργανισμού, των ανταγωνιστών, των προμηθευτών και των πελατών, προκειμένου να ελέγχουν τη βιωσιμότητά τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Εμπορικές εταιρείες / Σύσταση εταιρείας / Αύξηση και μείωση κεφαλαίου / Οικονομικές καταστάσεις / Αριθμοδείκτες / Καταστατικό εταιρείας.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
2	ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
3	ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
4	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
5	ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
6	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.3.B.1 | ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν την έννοια της εταιρείας που περιλαμβάνει τις κοινές εισφορές από τους συμμετέχοντες. Η συμμε-

τοχή μπορεί να είναι σε χρήμα ή σε άλλο είδος και γενικά σε οτιδήποτε μπορεί να αποτιμηθεί. Επιπλέον, μαθαίνουν να διακρίνουν τις εμπορικές εταιρείες σύμφωνα με τον σκοπό τους και σύμφωνα με τον προσδιορισμό που τους δίνεται από τον νόμο. Το κεφάλαιο των εταιρειών είναι εκ των προτέρων γνωστό, ενώ με βάση την αρχή της υποχρέωσης των εταιρειών δημοσιεύεται στο καταστατικό. Συνεπώς, το κέρδος ή ζημία που τυχόν προκύψει στο τέλος της χρήσης θα μοιραστεί στους εταίρους ή μετόχους ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους. Η προσοχή των εκπαιδευόμενων εστιάζεται στα χαρακτηριστικά της εταιρείας και στον τρόπο λειτουργίας που απορρέει από την απόκτηση της νομικής προσωπικότητας. Η λογιστική λειτουργία των εμπορικών εταιρειών αποτελεί θέμα μελέτης, ώστε να γνωρίζουν τα θέματα που πραγματεύεται, όπως την ίδρυση, τη διάρκεια, τις δοσοληπτικές σχέσεις των εταίρων, τη διανομή του αποτελέσματος, την αύξηση ή μείωση του κεφαλαίου κ.ο.κ. Κατά τη λειτουργία της εταιρείας μπορούν να προκύψουν θέματα κατά το στάδιο της συγχώνευσης, της εκκαθάρισης και της διάλυσης. Τα θέματα αυτά απορρέουν από την εφαρμογή νομικών διατάξεων του Εμπορικού Νόμου και των φορολογικών υποχρεώσεων, με την επίλυση των οποίων ασχολείται η Λογιστική Εταιρειών. Η Λογιστική Εταιρειών ασχολείται με τις νομικές μορφές των εταιρειών και τον κύκλο εργασιών τους σε μια διαχειριστική χρήση, που αποτελούν το αντικείμενο μελέτης στις επόμενες υποενότητες.

2.3.B.2 | ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια της Ομόρρυθμης Εταιρείας (ΟΕ) και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επιπλέον, γνωρίζουν ότι για την ίδρυσή της χρειάζονται τουλάχιστον δύο άτομα, τα οποία φέρουν απεριόριστη και αλληλέγγυα ευθύνη. Στο καταστατικό αναγράφονται τα μερίδια των εταίρων, οι απολήψεις έναντι μελλοντικών κερδών, τυχόν τροποποίηση του καταστατικού της εταιρείας και πώς θα γίνει η λύση και η εκκαθάριση της εταιρείας κ.ο.κ. Συντάσσεται σε ιδιωτικό έγγραφο, όπου αναγράφεται απαραίτητα η έδρα της, ο σκοπός και ο τρόπος λειτουργίας της. Η εγγραφή της γίνεται στο ΓΕΜΗ, ενώ τα κέρδη της φορολογούνται με προκαθορισμένο φορολογικό συντελεστή από το κράτος, όπως και η προκαταβολή φόρων για το επόμενο έτος.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν ικανότητες να περιγράφουν τη ροή λογιστικών εργασιών στη διαχειριστική χρήση, να διεξάγουν τη λογιστική αντιμετώπιση της σύστασης, της λύσης και της εκκαθάρισής της. Ακόμη, μαθαίνουν να περιγράφουν τον σκοπό εισφοράς κεφαλαίων των εταίρων κατά τη σύσταση, τη διανομή των κερδών και κατά την αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης απεικονίζουν λογιστικά τη φορολόγηση των κερδών, όπως και των διανεμόμενων κερδών των μελών. Επίσης, μαθαίνουν να διεκπεραιώνουν την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων, προκειμένου να εξάγουν τα απαραίτητα συμπεράσματα. Επιπρόσθετα, η προσοχή τους εστιάζεται στη σύνταξη αναφορών βιωσιμότητας και φερεγγυότητας και περιγράφουν την οικονομική κατάσταση της ΟΕ. Οι εκπαιδευό-

μενοι/-ες ερμηνεύουν τις πληροφορίες και εξετάζουν δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, των ανταγωνιστών, των προμηθευτών και των πελατών, προκειμένου να ελέγχουν τη βιωσιμότητά τους. Η χρήση αριθμοδεικτών θα ενισχύσει την ερμηνεία και την εκτίμηση των οικονομικών μεγεθών.

2.3.B.3 | ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια της Ετερόρρυθμης Εταιρείας (ΕΕ) και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επιπλέον, γνωρίζουν ότι για την ίδρυσή της χρειάζονται τουλάχιστον δύο άτομα, το ένα είναι ομόρρυθμο μέλος της και το άλλο ή τα άλλα είναι ετερόρρυθμα μέλη της. Το καταστατικό συντάσσεται σε ιδιωτικό έγγραφο, όπου αναγράφονται απαραίτητα η έδρα της, ο σκοπός λειτουργίας της και η άσκηση διοίκησης. Η διαχείριση διενεργείται από όλα τα μέλη της, ενώ η Γενική Συνέλευση ορίζει τους διαχειριστές της. Υποχρεούται στη σύνταξη ισολογισμού, απογραφής, οικονομικών καταστάσεων κ.λπ. Η εγγραφή της γίνεται στο ΓΕΜΗ, ενώ τα κέρδη της φορολογούνται με προκαθορισμένο φορολογικό συντελεστή από το κράτος, όπως και η προκαταβολή φόρων για το επόμενο έτος.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν ικανότητες να περιγράφουν τη ροή λογιστικών εργασιών στη διαχειριστική χρήση, να διεξάγουν τη λογιστική αντιμετώπιση της σύστασης, της λύσης και της εκκαθάρισής της. Ακόμη, θα μπορούν να περιγράφουν τον σκοπό εισφοράς κεφαλαίων των εταίρων κατά τη σύσταση, τη διανομή των κερδών και κατά την αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης θα απεικονίζουν λογιστικά τη φορολόγηση των κερδών, όπως και των διανεμόμενων κερδών των μελών. Θα οργανώνουν μεθοδικά τη συλλογή στοιχείων για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων, προκειμένου να εξάγουν τα απαραίτητα συμπεράσματα. Επιπρόσθετα, θα συντάσσουν αναφορές βιωσιμότητας και φερεγγυότητας και θα περιγράφουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Θα ερμηνεύουν τις πληροφορίες και θα εξετάζουν δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, των ανταγωνιστών, των προμηθευτών και των πελατών, προκειμένου να ελέγχουν τη βιωσιμότητά τους.

2.3.B.4 | ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να ορίζουν την έννοια της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επιπλέον, εντοπίζουν ότι μπορεί να ιδρυθεί και από ένα άτομο. Απαραίτητη είναι η σύνταξη του καταστατικού της με συμβολαιογραφικό έγγραφο, ο καθορισμός έδρας, η εγγραφή στο ΓΕΜΗ και η ασφάλιση στον ΕΦΚΑ. Θα μπορούν να διακρίνουν ότι οι εταίροι φέρουν περιορισμένη ευθύνη, ενώ στο καταστατικό πρέπει να προβλέπεται ο σκοπός, ο τρόπος λειτουργίας και η άσκηση της διοίκησης. Προσδιορίζεται το φορολογικό καθεστώς, ενώ τα κέρδη και η διανομή των κερδών φορολογούνται με συγκεκριμένο φορολογικό συντελεστή που προκαθορίζεται από το Υπουργείο Οικονομικών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν ικανότητες να περιγράφουν τη ροή λογιστικών εργασιών στη διαχειριστική χρήση, να διεξάγουν τη λογιστική αντιμετώπιση της σύστασης, της λύσης και της εκκαθάρισής της. Ακόμη, θα μπορούν να περιγράφουν τον σκοπό εισφοράς κεφαλαίων των εταίρων κατά τη σύσταση, τη διανομή των κερδών και κατά την αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης θα απεικονίζουν λογιστικά τη φορολόγηση των κερδών, όπως και των διανεμόμενων κερδών των μελών. Θα οργανώνουν μεθοδικά τη συλλογή στοιχείων για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων, προκειμένου να εξάγουν τα απαραίτητα συμπεράσματα. Επιπρόσθετα, θα συντάσσουν αναφορές βιωσιμότητας και φερεγγυότητας και θα περιγράφουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Θα ερμηνεύουν τις πληροφορίες και θα εξετάζουν δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, των ανταγωνιστών, των προμηθευτών και των πελατών, προκειμένου να ελέγχουν τη βιωσιμότητά τους. Οι αυξημένες ικανότητες των εκπαιδευόμενων θα ενισχύσουν την επαγγελματική τους κατάρτιση, ώστε να απασχοληθούν σε αντίστοιχες θέσεις σε εταιρείες που ζητούν επαυξημένα προσόντα.

2.3.B.5 | ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Σε αυτή την υποενότητα προσδιορίζεται η έννοια της ΑΕ και τα χαρακτηριστικά της, ο τρόπος σύστασης του καταστατικού της, όπου διαφαίνεται ο σκοπός, το μετοχικό κεφάλαιο, η συγκρότηση της Γενικής Συνέλευσης, η διάθεση κερδών, η λύση και εκκαθάριση κ.ο.κ. Για την κατανόηση της λογιστικής τήρησης των βιβλίων της, αρχικά θα μάθουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες ποια βιβλία και στοιχεία θεωρούνται και τηρούνται και τις προϋποθέσεις εγγραφής της στη ΔΟΥ και στο ΓΕΜΗ: <https://services.businessportal.gr/>. Ο προσδιορισμός του κατώτατου κεφαλαίου για τη σύστασή της, η διάκριση του κεφαλαίου και οι λογιστικοί μετασχηματισμοί που προκύπτουν κατά τη διάρκεια ροής λογιστικών γεγονότων αποτελούν βασικά στοιχεία μελέτης για την κατανόηση της λειτουργίας της.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εκπαιδευτούν να περιγράφουν τη ροή λογιστικών εργασιών στο λογιστικό κύκλωμα της επιχείρησης, να διεξάγουν τη λογιστική αντιμετώπιση της σύστασης, της λύσης και της εκκαθάρισής της. Επιπλέον, θα μπορούν να περιγράφουν τον σκοπό εισφοράς κεφαλαίων των μετόχων κατά τη σύσταση, τη διανομή των κερδών και κατά την αύξηση ή μείωση του κεφαλαίου και τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιείται. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης θα απεικονίζουν λογιστικά τη φορολόγηση των κερδών, όπως και των διανεμόμενων κερδών των μελών. Θα οργανώνουν μεθοδικά τη συλλογή στοιχείων για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων, προκειμένου να εξάγουν τα απαραίτητα συμπεράσματα. Επιπρόσθετα, θα συντάσσουν αναφορές βιωσιμότητας και φερεγγυότητας και θα περιγράφουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Θα ερμηνεύουν τις πληροφορίες και θα εξετάζουν δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, των ανταγωνιστών, των προμηθευτών και των πελατών, προκειμένου να ελέγχουν τη

βιωσιμότητά τους. Η ορθή κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων θα ενισχύσει τα επαγγελματικά προσόντα των εκπαιδευομένων.

2.3.B.6 | ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μπορούν να ορίζουν την έννοια της ΙΚΕ και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Οι ΙΚΕ εξυπηρετούν κυρίως μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με εύκολη σύσταση και λύση, διαθέτοντας την ίδια φιλοσοφία με τις ΕΠΕ. Επιπλέον, θα γνωρίζουν τις προϋποθέσεις ίδρυσής της και ότι μπορεί να ιδρυθεί και από ένα άτομο. Το καταστατικό μπορεί να είναι ένα απλό ιδιωτικό συμφωνητικό, με συγκεκριμένη διάρκεια, όπου διευκρινίζεται ο σκοπός ίδρυσής της και η έδρα της. Οι διαχειριστές οφείλουν να εγγραφούν υποχρεωτικά στον ΕΦΚΑ και η έναρξή της γίνεται στο ΓΕΜΗ: <https://services.businessportal.gr/> με αρχικό κεφάλαιο 1 ευρώ και άνω. Προσδιορίζεται το φορολογικό καθεστώς, ενώ τα κέρδη και η διανομή των κερδών φορολογούνται με συγκεκριμένο φορολογικό συντελεστή που προκαθορίζεται από το Υπουργείο Οικονομικών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν ικανότητες να περιγράφουν τη ροή λογιστικών εργασιών στη διαχειριστική χρήση, να διεξάγουν τη λογιστική αντιμετώπιση της σύστασης, της λύσης και της εκκαθάρισής της. Ακόμη, θα μπορούν να περιγράφουν τον σκοπό εισφοράς κεφαλαίων των εταίρων κατά τη σύσταση, τη διανομή των κερδών και κατά την αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης θα απεικονίζουν λογιστικά τη φορολόγηση των κερδών, όπως και των διανεμόμενων κερδών των μελών. Θα οργανώνουν μεθοδικά τη συλλογή στοιχείων για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων, προκειμένου να εξάγουν τα απαραίτητα συμπεράσματα. Επιπρόσθετα, θα συντάσσουν αναφορές βιωσιμότητας και φερεγγυότητας και θα περιγράφουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Θα ερμηνεύουν τις πληροφορίες και θα εξετάζουν δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, των ανταγωνιστών, των προμηθευτών και των πελατών, προκειμένου να ελέγχουν τη βιωσιμότητά της.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σαρσέντης, Β. Ν. & Παπαναστασάτος, Α. Σ. (2008). *Λογιστική εταιριών*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
2. Καραγιώργος, Θ. (2019). *Εφαρμοσμένη λογιστική εταιριών σύμφωνα με ελληνικά λογιστικά πρότυπα*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Καραγιώργου.

Συμπληρωματικές

1. Δημητράς, Α. & Βρέντζου, Ε. (2015). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2024 από: <https://hdl.handle.net/11419/4964>
2. Εφραιμίδης, Ι. & Φίλης, Α. (1999). *Λογιστική εταιριών*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

2.3.Γ • ΑΡΧΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της ενότητας «Αρχές ασφάλισης κατά ζημιών» είναι να φέρει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες σε επαφή με τις έννοιες του κινδύνου και της ζημίας και να προβάλει την ανάγκη του ρόλου της ασφάλισης. Η ενότητα διαιρείται σε 3 μέρη. Στο πρώτο μέρος οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα θυμηθούν τις γενικές ασφαλιστικές γνώσεις που διδάχτηκαν στο προηγούμενο εξάμηνο και θα γνωρίσουν τους βασικούς κλάδους ασφαλιστικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές ειδικότητες του ασφαλιστικού κλάδου. Στο δεύτερο μέρος θα εξετάσουν σε μεγαλύτερο βάθος την έννοια του κινδύνου και πώς αυτός συνδέεται με την ασφάλιση. Θα αποκτήσουν μια πρώτη επαφή με τους κανόνες και τη μεθοδολογία εκτίμησης, αποδοχής και εκχώρησης κινδύνου. Στο τρίτο και τελευταίο μέρος θα αναλυθεί η έννοια της ζημίας, το περιεχόμενο του κλάδου ασφάλισης κατά ζημιών και θα παρουσιαστούν κανόνες και μεθοδολογία διαχείρισης και διακανονισμού ζημιών. Με την ολοκλήρωση της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να προσδιορίσουν το περιεχόμενο του κλάδου ασφάλισης κατά ζημιών αλλά και τη σημασία της ασφάλισης για το κοινωνικό σύνολο και την ασφάλεια των συναλλαγών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εξηγούν τις γενικές αρχές των ασφαλειών (ασφάλιση, πρωτασφάλιση, αντασφάλιση κ.λπ.),

- Διατυπώνουν την έννοια του κινδύνου και τους κανόνες και τη μεθοδολογία εκτίμησης, αποδοχής και εκχώρησης,
- Αναφέρουν βασικά στοιχεία της ασφαλιστικής νομοθεσίας και της αστικής ευθύνης,
- Αντιπαραβάλλουν τις έννοιες της εξωδικαστικής και της δικαστικής αντιμετώπισης και διευθέτησης διαφορών,
- Διατυπώνουν τη μεθοδολογία αρχειοθέτησης εγγράφων σχετικών με την κίνηση των πελατών,
- Χρησιμοποιούν τα εργαλεία της περιγραφικής στατιστικής για την ανάλυση και τη μέτρηση των κινδύνων,
- Διαχειρίζονται πληροφορίες σχετικές με ζημιές,
- Περιγράφουν τη διαδικασία συλλογής, ταξινόμησης και διεκπεραίωσης ασφαλιστικών εγγράφων σχετικών με ζημιές,
- Αναφέρουν τους κανόνες και τη μεθοδολογία διαχείρισης και διακανονισμού ζημιών,
- Συντάσσουν και συμπληρώνουν έγγραφα πληρωμής αποζημίωσης,
- Επιδεικνύουν μεγαλύτερα επίπεδα ενσυναίσθησης και ενεργητικής ακρόασης όταν επικοινωνούν με τον πελάτη της επιχείρησης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Βασικές αρχές ασφάλισης ζημιών / Ασφαλιστική αγορά / Ασφαλιστική νομοθεσία / Ασφαλιστική διαμεσολάβηση / Ασφαλιστικός κίνδυνος και εκτίμηση κινδύνου / Ασφαλιστική σύμβαση / Ασφαλίσεις ζημιών / Αποζημίωση / Ασφαλιστική αξία / Αντασφάλιση / Κλάδοι ασφαλίσεων κατά ζημιών / Διακανονισμός ζημιών.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
2	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ, ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ
3	ΚΛΑΔΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ (ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ)
4	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
5	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ
6	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΑΚΕΛΩΝ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΖΗΜΙΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Γ.1 | ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Ήδη από το προηγούμενο εξάμηνο ο/η εκπαιδευόμενος/-η έχει κατανοήσει ορισμένες από τις βασικότερες έννοιες σχετικά με την ασφάλιση. Στη μαθησιακή υποενότητα «Βασικές έννοιες και αρχές της ασφάλισης» οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν επαρκώς τις βασικές αρχές και έννοιες που διέπουν τον τομέα της ασφάλισης και αντιλαμβάνονται τη σημαντικότητα της ασφάλισης σε σχέση με την κάλυψη κινδύνων. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται το περιεχόμενο του θεσμού της ασφάλισης, την έννοια και τον σκοπό αυτής, μέσω της κατανόησης των βασικών χαρακτηριστικών της. Μια πρώτη αναφορά στις βασικές διακρίσεις ασφαλίσεων οδηγεί στην καλύτερη οργάνωση των όσων θα αναφερθούν για τον τομέα της ασφάλισης. Στην εν λόγω υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει επαρκώς το περιεχόμενο εννοιών όπως ασφάλιση, πρωτασφάλιση, αντασφάλιση και είναι σε θέση να υποστηρίξει τη σημαντική συνεισφορά της ασφάλισης.

Με αυτή τη μαθησιακή υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να γνωρίζει τις βασικές αρχές ασφάλισης, όπως του ασφαλισμού συμφέροντος, του συμφέροντος του ασφαλισμένου, της καλής πίστης, της συγγενούς αιτίας της αποκάλυψης των γεγονότων αλλά και της απαγόρευσης πλουτισμού. Έτσι, είναι σε θέση να ανταποκριθεί στα μελλοντικά του καθήκοντα σχετικά με τον τομέα της ασφάλισης. Έτσι, τίθενται οι βάσεις στη μελλοντική παροχή υπηρεσιών από καταρτισμένα στελέχη που γνωρίζουν την ύπαρξη κανόνων και θεσμοθετημένων διαδικασιών. Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και χρησιμοποιεί συγκεκριμένες έννοιες για τον τομέα ασφάλισης αλλά και εξειδικευμένα για την ασφάλιση ζημιών.

2.3.Γ.2 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ, ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Με τη μαθησιακή υποενότητα «Οργάνωση της ασφαλιστικής αγοράς» σκοπός είναι η εξοικείωση και κατανόηση των εκπαιδευόμενων με τη δομή της ασφαλιστικής αγοράς. Στα βασικά νομοθετήματα σχετικά με το ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο συμπεριλαμβάνονται οι διατάξεις του Ν. 4364/2016 (Α' 13), βάσει της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν. Το εν λόγω νομοθέτημα θέτει τις βάσεις για την κατανόηση του αντικειμένου του τομέα ασφάλισης, καθώς και την οργανωσιακή του δομή. Έτσι, ο/η εκπαιδευόμενος/-η στην παρούσα υποενότητα μελετά και αντιλαμβάνεται έννοιες όπως ασφαλιστική και αντασφαλιστική επιχείρηση, εξαρτημένη ασφαλιστική και αντασφαλιστική επιχείρηση, ασφαλιστική και αντασφαλιστική επιχείρηση τρίτης χώρας, ασφάλιση και αντασφάλιση, Εποπτική Αρχή, υποκατάστημα, εγκατάσταση, μητρική και θυγατρική επιχείρηση, οργανωμένη αγορά, Εθνικό Γραφείο Ασφαλίσεως, χρηματοπιστωτική επιχείρηση.

Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να γνωρίζει την Εθνική Εποπτική Αρχή και τις αρμοδιότητες αυτής, αλλά και τον ρόλο σχετικών ευρω-

παϊκών αρχών, στο πλαίσιο λειτουργίας της ενιαίας εσωτερικής αγοράς σε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, γνωρίζει τις βασικές αρμοδιότητες φορέων όπως του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ιδιωτικής Ασφάλισης Ζωής και του Επικουρικού Κεφαλαίου Ασφάλισης Ευθύνης από ατυχήματα αυτοκινήτων και τον ρόλο τους στην ασφαλιστική αγορά. Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ασφαλιστικής αγοράς είναι ένα από τα βασικότερα εργαλεία για τον/την εκπαιδευόμενο/-η. Έτσι, ο/η εκπαιδευόμενος/-η έρχεται σε επαφή με διατάξεις της ασφαλιστικής νομοθεσίας που αφορούν νομοθετικά κείμενα όπως τον Ν. 4364/2016 και τον Ν. 4583/2018, όπως ισχύουν. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αναγνωρίζει και διαχωρίζει τον ρόλο των αρμόδιων αρχών εποπτείας, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, των Επιμελητηρίων της Ελλάδας και γνωρίζει τη δυνατότητα διενέργειας ελέγχων και επιβολής κυρώσεων από τους αρμόδιους φορείς.

2.3.Γ.3 | ΚΛΑΔΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ (ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ)

Σκοπός της εν λόγω μαθησιακής υποενότητας είναι ο/η εκπαιδευόμενος/-η να έρθει σε επαφή με τους κλάδους ασφαλιστικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές ειδικότητες του τομέα της ασφάλισης, με απώτερο στόχο την κατανόηση του ρόλου του στη λειτουργία της ασφαλιστικής αγοράς. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η κατανοεί και γνωρίζει το πλαίσιο λειτουργίας και εποπτείας της διανομής των ασφαλιστικών προϊόντων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη το αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας. Έτσι, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει έννοιες όπως η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η ελευθερία εγκατάστασης, παραγωγή ασφαλιστικού πράκτορα ή συντονιστή.

Βασικό νομοθετικό κείμενο, το οποίο μελετά ο/η εκπαιδευόμενος/-η σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων διανομής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, είναι ο Ν. 4583/2018 (Α΄ 212), βάσει της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ, όπως ισχύει. Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η κατανοεί και γνωρίζει έννοιες όπως η διανομή ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, ασφαλιστικός διαμεσολαβητής. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τις κατηγορίες των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών που έχουν έδρα στην Ελλάδα και έτσι κατανοεί τη συνεισφορά των ασφαλιστικών πρακτόρων, των συντονιστών ασφαλιστικών πρακτόρων και των μεσιτών ασφαλίσεων στον τομέα της ασφάλισης. Επίσης, κατανοεί και γνωρίζει την ύπαρξη και του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή που ασκεί την ασφαλιστική διαμεσολάβηση ως δευτερεύουσα δραστηριότητα, καθώς και την έννοια της αμοιβής. Σημαντική έννοια για την οργανωσιακή δομή του τομέα ασφάλισης είναι και η γνώση για την έννοια του οργάνου διοίκησης του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει την έννοια της συμβουλής και την ύπαρξη ιδιαιτέρων κανόνων σχετικά με τα επενδυτικά προϊόντα βασισμένα σε ασφάλιση, καθώς και το ποια ασφαλιστικά προϊόντα δεν περιλαμβάνονται σε αυτά. Επιπλέον, γνωρίζει την ύπαρξη ειδικού μητρώου για τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή και τη σημαντικότητα ύπαρξης αυτού τόσο για τον ίδιο όσο και για τον δυνητικό ασφαλιστικό δικαι-

ούχο. Επίσης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και κατανοεί τη σημαντικότητα των υποχρεώσεων και των κανόνων επαγγελματικής δεοντολογίας, οι οποίοι αναλύονται επαρκώς σε επόμενη μαθησιακή ενότητα.

Τέλος, βάσει και των ανωτέρω, ο/η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται, κατανοεί και γνωρίζει τη συναλλακτική σχέση μεταξύ των διανομέων ασφαλιστικών προϊόντων αλλά και αυτών με τον πελάτη.

2.3.Γ.4 | ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Σκοπός της παρούσας μαθησιακής υποενότητας με τίτλο «Ασφαλιστικοί κίνδυνοι και εκτίμηση κινδύνου» είναι ο/η εκπαιδευόμενος/-η να γνωρίζει την έννοια του κινδύνου και να είναι σε θέση να προβαίνει σε σχετικές εκτιμήσεις. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η με την παρούσα υποενότητα κατανοεί την έννοια του κινδύνου μέσω της κατανόησης επιμέρους βασικών κατηγοριών κινδύνου, όπως του κινδύνου ανάληψης ασφαλίσεων ή του ασφαλιστικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς, του πιστωτικού κινδύνου, του λειτουργικού κινδύνου, του κινδύνου ρευστότητας, του κινδύνου συγκέντρωσης.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται ότι η διαχείριση κινδύνων περιλαμβάνει επιμέρους στάδια, όπως την αναγνώριση του είδους του κινδύνου, την ποσοτικοποίησή του και τη δημιουργία σχετικών στόχων. Έτσι, είναι σε θέση να αναλύει τις επιπτώσεις και, με κατάλληλες τεχνικές και μεθόδους, να αξιολογεί το επίπεδο του κινδύνου. Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η θα εφαρμόσει συνδυαστικά, με πρακτικά παραδείγματα, τις γνώσεις που έχει αποκτήσει και από τη μαθησιακή ενότητα «Αρχές στατιστικής» με εξειδίκευση σε ζητήματα κινδύνων του ασφαλιστικού τομέα.

Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τα περί τεχνικών μετριάσμού του κινδύνου, το μέτρο κινδύνου και χρησιμοποιεί τα εργαλεία της περιγραφικής στατιστικής για την ανάλυση και τη μέτρηση των κινδύνων. Μέσω αυτών των παραδειγμάτων ο/η εκπαιδευόμενος/-η χρησιμοποιεί διαδικασίες που διασφαλίζουν τη δυνατότητα ελέγχου και μετριάσμού των επιπτώσεων των κινδύνων. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται ότι το ζήτημα της διαχείρισης του κινδύνου είναι σημαντικό εργαλείο για την εξασφάλιση της βελτιστοποίησης και επίτευξης των στόχων.

2.3.Γ.5 | ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ

Σκοπός της παρούσας μαθησιακής υποενότητας με τίτλο «Ασφαλιστική σύμβαση και κλάδοι ασφαλίσεων κατά ζημιών» είναι ο/η εκπαιδευόμενος/-η να κατανοήσει και να γνωρίζει τη δομή της ασφαλιστικής σύμβασης και στη συνέχεια να διευρύνει το γνωστικό του αντικείμενο στους κλάδους ασφαλίσεων με εξειδίκευση στον κλάδο κατά ζημιών. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έχει ήδη κατανοήσει και γνωρίζει αρκετές έννοιες του τομέα ασφάλισης και πλέον είναι σε θέση να χαρτογραφεί το περιεχόμενο μιας ασφαλιστικής σύμβασης, με γνώσεις που βασίζονται και στις διατάξεις του Ν. 2496/1997 (Α΄ 87), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει την έννοια αλλά και το περιεχόμενο που ορίζεται σε μια ασφαλιστική σύμβαση.

Επιπλέον, είναι σε θέση να γνωρίζει και να εξηγεί τα βασικά μέρη της ασφαλιστικής σύμβασης, όπως τις καλύψεις που προσφέρει, την έναρξη, τη διάρκεια, τη δυνατότητα λύσης, την ασφαλιστική αξία, το ασφαλιστικό συμφέρον, τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των αντισυμβαλλόμενων, τα όρια ευθύνης, αλλά και τα όρια κάλυψης, όπως τα γεωγραφικά. Παράλληλα, γνωρίζει και την έννοια της αστικής ευθύνης. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει την έννοια και το περιεχόμενο των Γενικών Όρων Συναλλαγών (ΓΟΣ), αλλά και έννοιες όπως υπασφάλιση, αποζημίωση, συμμετοχή και απαλλαγή ασφαλισμένου, εξαιρέσεις. Η χρήση παραδειγμάτων από την ασφαλιστική αγορά είναι ιδιαίτερα χρήσιμη και οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν γνώσεις πρακτικής εφαρμογής, χρήσιμες για την εξοικείωση με τις βασικές έννοιες του τομέα ασφάλισης.

Τέλος, με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τον διαχωρισμό των κλάδων ιδιωτικής ασφάλισης με εξειδίκευση του περιεχομένου των κλάδων ασφαλίσεων κατά ζημιών, βάσει του κινδύνου κάλυψης, όπως αυτοί περιγράφονται στην ισχύουσα νομοθεσία. Δεδομένων των ανωτέρω, ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να ανταποκριθεί σε σχετική προσομοίωση και να απαντά σε ερωτήματα σχετικά με μια ασφαλιστική σύμβαση που αφορά συγκεκριμένο κλάδο ασφαλίσεων κατά ζημιών.

2.3.Γ.6 | ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΑΚΕΛΩΝ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΖΗΜΙΩΝ

Με την παρούσα μαθησιακή υποενότητα με τίτλο «Διοικητικές διαδικασίες και διαχείριση φακέλων ζημιών», ο/η εκπαιδευόμενος/-η κατανοεί, γνωρίζει και εφαρμόζει τις διοικητικές διαδικασίες που απαιτούνται για τη διατήρηση αρχείου ενός φακέλου ασφαλιστικής σύμβασης από το προσυμβατικό στάδιο μέχρι και τη λήξη της διάρκειας μιας ασφαλιστικής σύμβασης.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τις διαδικασίες και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ασφαλιστική νομοθεσία, όπως οι διατάξεις του Ν. 4583/2018 (Α΄ 212), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, σχετικά με τις διαδικασίες ενημέρωσης κατά το προσυμβατικό στάδιο, το στάδιο υπογραφής της σύμβασης αλλά και μετά από αυτό. Έτσι, είναι σε θέση να αποτυπώνει σχετική μεθοδολογία αρχειοθέτησης εγγράφων σχετικών με τον ασφαλιστικό φάκελο ενός πελάτη. Στο ως άνω πλαίσιο, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και τους κανόνες που αφορούν τη μεθοδολογία διαχείρισης και διακανονισμού ζημιών. Είναι σε θέση να ανταποκρίνεται σε διαδικασίες διαχείρισης πληροφοριών σχετικών με τις ζημιές. Παράλληλα, γνωρίζει και είναι σε θέση να συντάσσει τα απαραίτητα έγγραφα για την πληρωμή αποζημίωσης και στη συνέχεια να προβαίνει σε ενέργειες σχετικής αρχειοθέτησης.

Επίσης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει την έννοια αλλά και τις διαδικασίες της εξωδικαστικής αλλά και της δικαστικής αντιμετώπισης και διευθέτησης των διαφορών. Σε συνέχεια όλων των ανωτέρω, ο/η εκπαιδευόμενος/-η ανταποκρίνεται σε σχετικές προσομοιώσεις με παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής από την ασφαλιστική αγορά.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Ρόκας, Ι. (2020). *Ασφαλιστικό δίκαιο: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Μαντενιώτου-Λυρατζοπούλου, Κ. (2021). *Σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης: Ασφαλιστικές υποχρεώσεις – Ασφαλιστικά βάρη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Συμπληρωματικές

1. Νεκτάριος, Μ. (2014). *Ιδιωτική ασφάλιση και διαχείριση κινδύνων*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Ρόκας, Ι. (2019). *Ασφαλιστική διαμεσολάβηση: Η διανομή ασφαλιστικών προϊόντων μετά την εφαρμογή της Οδηγίας IDD*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
3. Σινανιώτη-Μαρούδη, Α. (2017). *Ασφαλιστικό δίκαιο* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
4. Νομοθετήματα:
 - ΦΕΚ 212/Α/18-12-2018. Νόμος 4583/2018. Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 13/Α/5-2-2016. Νόμος 4364/2016. Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), στα άρθρα 2 και 8 της Οδηγίας 2014/51/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με την τροποποίηση των Οδηγιών 2003/71/ΕΚ και 2009/138/ΕΚ, και των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010, όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών, καθώς και στο άρθρο 4 της Οδηγίας 2011/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων και συναφείς διατάξεις της νομοθεσίας περί της ιδιωτικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 87/Α/16-5-1997. Νόμος 2496/1997. Ασφαλιστική σύμβαση, τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την ιδιωτική ασφάλιση και άλλες διατάξεις.

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Τραπεζικό και ασφαλιστικό δίκαιο» έχει σκοπό να κάνει κατανοητές στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες νομικές έννοιες που θα συναντούν καθημερινά στην εργασία τους στον τραπεζικό και ασφαλιστικό κλάδο. Στο πρώτο μέρος της ενότητας, που αφορά το τραπεζικό δίκαιο, θα εξεταστούν τα νομικά θέματα των τραπεζικών συναλλαγών, της τραπεζικής εποπτείας, της τραπεζικής οργάνωσης, των ειδικών τραπεζών και οι διαφορές ιδιωτικού (τραπεζικές συμβάσεις και κανόνες που διέπουν τη σχέση τράπεζας με τον πελάτη) και δημόσιου τραπεζικού δικαίου (άδεια, εποπτεία, εγγύηση καταθέσεων κ.λπ.). Στο δεύτερο μέρος, όπου θα εξεταστεί το ασφαλιστικό δίκαιο, θα αναφερθεί η νομική έννοια της «ασφάλισης», οι διακρίσεις των ασφαλίσεων (ιδιωτικές, κοινωνικές, ζημίας, ποσού, ζωής, προσώπου, ομαδικές κ.λπ.), η ασφαλιστική σύμβαση, το ασφαλιστήριο, η αποζημίωση, οι νομικοί κανόνες για την ιδιωτική επιχείρηση ασφάλισης (άδεια, εποπτεία, δραστηριότητες), ο ρόλος του διαμεσολαβητή και του ασφαλιστικού πράκτορα, καθώς και κάποια βασικά στοιχεία του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ιδιωτική ασφάλιση και την ασφαλιστική διαμεσολάβηση. Με την ολοκλήρωση της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να κατανοήσουν τους όρους των συνηθέστερων τραπεζικών συμβάσεων και των κυριότερων ασφαλιστικών συμβολαίων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ερμηνεύουν τους όρους των συμβάσεων που υπογράφονται με τους πελάτες,
- Αναγνωρίζουν τη νομική διάσταση του ασφαλιστικού κινδύνου, της ασφάλισης των μεταφορών, των προσώπων και των οντοτήτων,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες δικαίου στις συναλλαγές και στην επικοινωνία με τον πελάτη,
- Αναφέρονται στο νομικό πλαίσιο των βασικών ασφαλιστικών, χρηματιστηριακών, επενδυτικών και τραπεζικών προϊόντων,
- Συλλέγουν τις απαιτούμενες πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τη σύνταξη των τραπεζικών και ασφαλιστικών συμβάσεων,
- Προετοιμάζουν τις χρηματιστηριακές και ασφαλιστικές συναλλαγές, εξετάζοντας αν ικανοποιούνται όλες οι προϋποθέσεις του νόμου (απαιτήσεις πληροφόρησης, κοινοποιήσεις, προθεσμίες κ.λπ.),
- Παρουσιάζουν στους πελάτες τους όρους των τραπεζικών και ασφαλιστικών συμβάσεων,
- Χειρίζονται εύκολα ερωτήματα των πελατών σχετικά με όρους των τραπεζικών και ασφαλιστικών συμβάσεων,

- Αξιοποιούν τις γνώσεις τους σχετικά με το νομικό πλαίσιο της διαπραγμάτευσης, της αντιπροσώπευσης και των συμβάσεων, προβλέποντας πιθανές ευκαιρίες και αποφεύγοντας κινδύνους,
- Εφαρμόζουν τους βασικούς κανόνες που ρυθμίζουν τη λειτουργία και εποπτεία των ασφαλιστικών, χρηματιστηριακών, επενδυτικών και τραπεζικών επιχειρήσεων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Τραπεζικό δίκαιο / Τραπεζικές συναλλαγές / Τράπεζες / Τραπεζικές συμβάσεις / Ασφαλιστικό δίκαιο / Ασφαλιστική σύμβαση / Διακρίσεις ασφαλίσεων / Ασφαλιστήριο / Αποζημίωση / Ασφαλιστικός διαμεσολαβητής / Ασφαλιστικός πράκτορας / Ιδιωτική επιχείρηση ασφάλισης.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ
2	ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
3	ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
4	Η ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ
5	ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Δ.1 | ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Η μαθησιακή υποενότητα «Τραπεζικό δίκαιο – τραπεζικές συναλλαγές» αποσκοπεί στην εννοιολογική προσέγγιση του τραπεζικού δικαίου με έμφαση στις σημαντικότερες τραπεζικές και χρηματιστηριακές συναλλαγές. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την έννοια του τραπεζικού δικαίου, το οποίο αποτελεί ειδικό κλάδο του εμπορικού δικαίου, και το αντιπαραβάλλουν με τους λοιπούς κλάδους του δικαίου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τις διαφορές του ιδιωτικού τραπεζικού δικαίου, το οποίο εστιάζεται κυρίως στις τραπεζικές συμβάσεις και τους κανόνες που διέπουν τη σχέση τράπεζας με τον πελάτη, από το δημόσιο τραπεζικό δίκαιο, το οποίο επικεντρώνεται στη διαδικασία αδειοδότησης των τραπεζικών ιδρυμάτων, την εποπτεία των τραπεζών, την εγγύηση των καταθέσεων κ.λπ., και μέσα από πρακτικές ασκήσεις κατανοούν τη λειτουργία των κανόνων κάθε ειδικότερου κλάδου.

Ταυτόχρονα, προσεγγίζουν τις βασικές κατηγορίες τραπεζικών συμβάσεων και μέσα από πρακτικά παραδείγματα κατανοούν τις κατ' ιδίαν τραπεζικές συμβάσεις,

στις οποίες συγκαταλέγονται ενδεικτικά: οι καταθέσεις, οι πιστώσεις, η πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων, οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών πληρωμών, η εγγυητική επιστολή, οι συμβάσεις που έχουν να κάνουν με το πλαστικό χρήμα (κάρτες πιστωτικές, χρεωστικές και ζητήματα από την απώλεια και την παράνομη χρήση αυτών), οι ενέγγυες πιστώσεις, η χρηματοδοτική μίσθωση, η εκμίσθωση θυρίδων, οι επενδυτικές υπηρεσίες κ.ά. Πρακτικές εφαρμογές και μελέτες περίπτωσης βοηθούν τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αντιληφθούν τη σημασία και τη λειτουργία καθεμίας από τις ανωτέρω τραπεζικές συμβάσεις που χρησιμοποιούνται ευρέως στις καθημερινές συναλλαγές.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την ερμηνεία και εφαρμογή των όρων των τραπεζικών συμβάσεων που υπογράφονται με τους πελάτες, τη σύνταξη τραπεζικών συμβάσεων και εν γένει για την κατανόηση του νομικού πλαισίου των χρηματιστηριακών, επενδυτικών και τραπεζικών προϊόντων.

2.3.Δ.2 | ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ειδικά θέματα του δημόσιου τραπεζικού δικαίου και η προσοχή τους εστιάζεται στη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα, ξεκινώντας από την παρουσίαση της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία είναι αρμόδια για την άσκηση νομισματικής πολιτικής, ενώ, στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, είναι ο επόπτης του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη σημασία της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία, εκτός άλλων, σε συνεργασία με τις άλλες αρμόδιες ευρωπαϊκές αρχές, παρακολουθεί τους τραπεζικούς κινδύνους που απειλούν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, εποπτεύει τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στη χώρα και τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και είναι αρμόδια για την εξυγίανσή τους, εφόσον προκύψει ανάγκη. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζεται στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες και η νομοθεσία για την εγγύηση των τραπεζικών καταθέσεων.

Ταυτόχρονα, προσεγγίζουν σε βάθος την έννοια των πιστωτικών ιδρυμάτων, η δραστηριότητα των οποίων συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπένων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό τους. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται τη δομή του τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα, στην κορυφή του οποίου βρίσκεται η Τράπεζα της Ελλάδος και ακολουθούν οι εμπορικές τράπεζες, οι συνεταιριστικές τράπεζες και οι ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί.

Συνοψίζοντας, η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα προσφέρει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες πολύτιμες γνώσεις για την Τράπεζα της Ελλάδος και τον εποπτικό της ρόλο, καθώς και για όλη την οργάνωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ελλάδα, κάτι που θα τους βοηθήσει να εμβαθύνουν στο πεδίο αυτό και να γίνουν πετυχημένοι επαγγελματίες στον χώρο των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών ερ-

γασιών, καθώς με τις γνώσεις που αποκτούν είναι σε θέση να συλλέγουν στοιχεία και να απαντούν σε ερωτήσεις των πελατών τους.

2.3.Δ.3 | ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα «Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο – διακρίσεις ασφαλίσεων» εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στον χώρο του ιδιωτικού ασφαλιστικού δικαίου, το οποίο αποτελεί κλάδο του εμπορικού δικαίου, και το αντιπαραβάλλουν με άλλους κλάδους του δικαίου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν την έννοια της ασφάλισης, η οποία συνίσταται σε κοινωνία όμοιων κινδύνων που δίνει στον λήπτη της ασφάλισης το δικαίωμα να ζητήσει ασφαλιστική κάλυψη έναντι ασφαλίστρου. Ταυτόχρονα, κατανοούν την έννοια του κινδύνου και του ασφαλίστρου, καθώς και λοιπών εννοιών του ασφαλιστικού δικαίου. Επιπλέον, μέσα από πρακτικά παραδείγματα οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στα ουσιαστικά στοιχεία της ασφάλισης, που είναι ο κίνδυνος και η αβεβαιότητα του κινδύνου.

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τις βασικές κατηγορίες ασφάλισης και αντιλαμβάνονται τις δύο μεγάλες κατηγορίες αυτής. Πρώτον, την ασφάλιση ζημιών, που μπορεί να αφορά ασφάλιση ενός περιουσιακού στοιχείου, ευθύνης ή και των δύο μαζί, και, δεύτερον, την ασφάλιση προσώπων, στην οποία ανήκουν η ασφάλιση ζωής και η ασφάλιση ατυχημάτων και ασθενειών. Μέσα από πρακτικές ασκήσεις και παραδείγματα οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν τις ομοιότητες, τις διαφορές και τα ειδικότερα στοιχεία κάθε μορφής ασφάλισης και είναι σε θέση να τις ταξινομούν σωστά. Ιδιαίτερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εμβαθύνουν στην υποχρεωτική ασφάλιση οχημάτων, που απασχολεί ιδιαίτερα ένα στέλεχος ασφαλιστικών εργασιών στην καθημερινή ελληνική πραγματικότητα.

Στόχος της συγκεκριμένης υποενότητας είναι να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με όλες τις βασικές έννοιες του ασφαλιστικού δικαίου και αποτελεί τη βάση για την κατανόηση ειδικότερων μαθησιακών ενοτήτων που άπτονται αμιγώς της λειτουργίας της ασφαλιστικής σύμβασης.

2.3.Δ.4 | Η ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα στοχεύει να εξοικειώσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με την ασφαλιστική σύμβαση και τη λειτουργία της. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν ότι η ασφαλιστική σύμβαση είναι μια ενοχική, αμφοτεροβαρής σύμβαση, κατά την οποία ο ασφαλιστής αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει, έναντι ασφαλίστρου, στον λήπτη της ασφάλισης ή σε τρίτον, παροχή (ασφάλισμα) σε χρήμα ή, εφόσον υπάρχει ειδική συμφωνία, άλλη παροχή σε είδος, όταν επέλθει το περιστατικό από το οποίο συμφωνήθηκε να εξαρτάται η υποχρέωσή του.

Ταυτόχρονα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τα βασικά στοιχεία που περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον η ασφαλιστική σύμβαση και συγκεκριμένα: α) τα στοιχεία

των συμβαλλομένων και του δικαιούχου του ασφαλίسمatos, αν αυτός είναι διαφορετικό πρόσωπο, β) τη διάρκεια ισχύος της ασφαλιστικής σύμβασης, γ) το πρόσωπο ή το αντικείμενο και τη χρηματική αξία του ή την περιουσία που απειλούνται ή σχετίζονται με την επέλευση του κινδύνου, δ) το είδος των κινδύνων ή των εκτελούμενων εργασιών, ε) το τυχόν ανώτατο όριο ευθύνης του ασφαλιστή (ασφαλιστικό ποσό), στ) τις τυχόν εξαιρέσεις κάλυψης, ζ) το εφάπαξ ή το αρχικό ασφάλιστρο και η) το εφαρμόσιμο δίκαιο, αν αυτό δεν είναι το ελληνικό.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται μέσω πρακτικών παραδειγμάτων τη λειτουργία της ασφαλιστικής σύμβασης και ιδίως πρακτικά ζητήματα καταβολής του ασφαλίسمatos, περιπτώσεις απαλλαγής του ασφαλιστή από την καταβολή του ασφαλίسمatos, καθώς και ζητήματα παραγραφής των σχετικών αξιώσεων.

Συνοψίζοντας, η παρούσα υποενοότητα βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να εξελιχθούν σε πετυχημένους επαγγελματίες του κλάδου, καθώς η εις βάθος γνώση του νομικού πλαισίου της ασφαλιστικής σύμβασης τους καθιστά ικανούς να καθοδηγούν και να ενημερώνουν σωστά τους πελάτες τους αλλά και να απαντούν σε ερωτήσεις τους και επιπλέον να συνάπτουν ασφαλιστικές συμβάσεις με αυτούς και να τους υποστηρίζουν ιδίως σε περιπτώσεις αποζημίωσής τους.

2.3.Δ.5 | ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενοότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τα βασικά πρόσωπα που εμφανίζονται στον χώρο πώλησης ασφαλιστικών προϊόντων αλλά και τα πρόσωπα που μετέχουν σε μια ασφαλιστική σύμβαση.

Αναφορικά με τα πρόσωπα που συναντώνται στην αγορά των ασφαλιστικών προϊόντων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατανοούν σε βάθος τις έννοιες του ασφαλιστικού πράκτορα και του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι ασφαλιστικός πράκτορας είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί τη δραστηριότητα της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων στο όνομα και για λογαριασμό μίας ή περισσότερων ασφαλιστικών επιχειρήσεων, ενώ ασφαλιστικός διαμεσολαβητής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο αναλαμβάνει ή ασκεί επ' αμοιβή δραστηριότητες διανομής ασφαλιστικών προϊόντων. Πρακτικές ασκήσεις και μελέτες περίπτωσης τους βοηθούν να κατανοήσουν πλήρως τη διαφορά τους.

Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες προσεγγίζουν τα πρόσωπα που λαμβάνουν μέρος στην ασφαλιστική σύμβαση. Κατανοούν ότι ο ασφαλιστής (η ασφαλιστική εταιρεία) είναι το πρόσωπο που αναλαμβάνει επαγγελματικά να καλύπτει κινδύνους, ενώ ο λήπτης της ασφάλισης είναι το πρόσωπο που συμβάλλεται με την ασφαλιστική εταιρεία για ασφαλιστικά συμφέροντα που κινδυνεύουν είτε του ίδιου είτε τρίτου προσώπου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιπαραβάλλουν τις παραπάνω έννοιες με την έννοια του δικαιούχου του ασφαλίسمatos, ο οποίος είναι το πρόσωπο που δικαιούται να εισπράξει το ασφάλισμα όταν επέλθει η ασφαλιστική περίπτωση.

Ανακεφαλαιώνοντας, η παρούσα υποενότητα παίζει καθοριστικό ρόλο στην κατανόηση των βασικών ασφαλιστικών όρων που χρησιμοποιεί ένα στέλεχος ασφαλιστικών εργασιών στην καθημερινή πρακτική. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες είναι έτσι σε θέση να κατανοούν πλήρως τα έγγραφα και τις συμβάσεις που μελετούν και καταρτίζουν και να ενημερώνουν ορθά τους πελάτες τους για κάθε πτυχή της ασφαλιστικής τους σύμβασης και της εξέλιξής της.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Γκόρτσος, Χ., Λιβαδά, Χ., Μικρουλέα, Α. & Ρόκας, Ν. (2016). *Στοιχεία τραπεζικού δικαίου: Δημόσιο & Ιδιωτικό Τραπεζικό Δίκαιο* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Ρόκας, Ι. (2020). *Ασφαλιστικό δίκαιο: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, Ρ. (2023). *Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο* (7η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Συμπληρωματικές

1. Μάλαμας, Ν. (2022). *Βασικό εγχειρίδιο κεντρικής τραπεζικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Ψυχομάνης, Σ. (2016). *Εγχειρίδιο τραπεζικού δικαίου* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

2.3.Ε • ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Ο σκοπός της ενότητας «Ασφαλίσεις φυσικών προσώπων» είναι να παρουσιάσει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τον ένα από τους βασικούς πυλώνες της ασφάλισης, την ασφάλιση φυσικών προσώπων. Πιο αναλυτικά, η ενότητα αυτή εξετάζει τις βασικές αρχές και τη λειτουργία των ασφαλίσεων ζωής και υγείας, ατομικών και ομαδικών ασφαλιστικών προγραμμάτων, που δρουν συμπληρωματικά στην κοινωνική ασφάλιση. Κατά τη διάρκεια της εργασιακής ζωής αλλά και κατά την περίοδο της συνταξιοδότησης, οι πολίτες έρχονται αντιμέτωποι με διάφορους προσωπικούς κινδύνους που μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο το επίπεδο διαβίωσής τους. Η ύπαρξη ενός ασφαλιστικού προγράμματος ζωής και υγείας μπορεί να προσφέρει μια οικονομική εξασφάλιση για τον πολίτη. Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστούν θέματα σχετικά με τις ασφαλίσεις ζωής και υγείας, ατομικές και ομαδικές, προκειμένου οι εκπαιδευόμε-

νοι/-ες να είναι σε θέση να υποστηρίξουν με επιχειρήματα την ανάγκη απόκτησης του κατάλληλου ασφαλιστικού προγράμματος από έναν πελάτη.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Διακρίνουν τα είδη των ασφαλιστικών καλύψεων, τα όρια, τις απαλλαγές και τους όρους συμβάσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων,
- Αναλύουν θέματα «ασφαλισιμότητας» των κινδύνων φυσικών προσώπων,
- Προτείνουν τα κατάλληλα ασφαλιστικά προϊόντα για κάθε μορφή κινδύνου,
- Εντοπίζουν τα ζημιογόνα ενδεχόμενα που απειλούν τα φυσικά πρόσωπα,
- Περιγράφουν τον τρόπο υπολογισμού των ασφαλιστρών για κάθε είδος κινδύνου,
- Αντιπαραβάλλουν τους διαθέσιμους ασφαλιστικούς μηχανισμούς, δημόσιους και ιδιωτικούς,
- Διασυνδέουν τις ασφαλιστικές καλύψεις της κοινωνικής και της ιδιωτικής ασφάλισης,
- Αναλύουν τον τρόπο λειτουργίας της ιδιωτικής ασφάλισης,
- Διατυπώνουν σε γενικές γραμμές τον τρόπο λειτουργίας των ομαδικών ασφαλίσεων και των επαγγελματικών ταμείων ασφάλισης,
- Συγκεντρώνουν και αναλύουν τα απαιτούμενα στοιχεία των φυσικών και νομικών προσώπων που θα κρίνουν τη δυνατότητα ή μη ασφάλισής τους,
- Διακρίνουν τη χρησιμότητα των πολλαπλών ασφαλιστηρίων, καθώς και τα οφέλη/προβλήματα που προκύπτουν από τη χρήση τους,
- Επιδεικνύουν εντιμότητα κατά την πιστή επεξήγηση των όρων των ασφαλιστικών συμβολαίων στους πελάτες τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Κίνδυνοι φυσικών προσώπων / Δημόσια ασφάλιση / Κοινωνική ασφάλιση / Ομαδική ασφάλιση / Ασφαλιστήριο συμβόλαιο ζωής / Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κάλυψης ατυχήματος / Ασφαλιστήριο συμβόλαιο ασθένειας / Επενδυτικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο / Συνταξιοδοτικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΦΠ)
2	ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΦΠ
3	ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ/ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΜΟΑ ΦΠ
4	ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΦΠ
5	ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΦΠ
6	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΠ

Κείμενο αναφοράς

2.3.E.1 | ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΦΠ)

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η βρίσκεται στο εξάμηνο Γ΄ σπουδών και είναι σε θέση να συνδυάζει και να εξειδικεύει τις γνώσεις και δεξιότητες που έχει αποκτήσει από όλα τα εξάμηνα και τις αντίστοιχες μαθησιακές ενότητες. Έτσι, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας «Εισαγωγή στην ασφάλιση», στο οποίο αναφέρθηκαν οι βασικές έννοιες και οι διαφορές της ιδιωτικής και κοινωνικής ασφάλισης.

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα με τίτλο «Κοινωνική και ιδιωτική ασφάλιση φυσικών προσώπων (ΦΠ)», ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει επαρκώς τις κρατικές/δημόσιες παροχές σε ζητήματα κάλυψης κινδύνων, όπως σχετικά με την υγεία, καλύψεις-παροχές σε περίπτωση ασθένειας, όπως κάλυψη υγειονομικής περίθαλψης, θεραπευτικής αγωγής, μητρότητας, εργατικού ατυχήματος, επαγγελματικής ασθένειας, αναπηρίας. Επίσης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τα περί της καταβολής κρατικής σύνταξης λόγω γήρατος, σύνταξης επιζώντων λόγω θανάτου συγγενικού προσώπου, επιδόματος θανάτου, παροχών προσύνταξης, αλλά και της περίπτωσης μη ανταποδοτικού τύπου παροχών με χρήμα. Παράλληλα, γνωρίζει και έννοιες όπως οικογενειακή παροχή, παροχή επιδόματος ανεργίας, αλλά και τη διαφορετική χρήση ορολογίας για τα ΦΠ, όπως τον διαχωρισμό τους σε εργαζόμενο, μεθοριακό εργαζόμενο, εργαζόμενο με απόσπαση στο εξωτερικό, συνταξιούχο, τουρίστα, σπουδαστή, μη ενεργά πρόσωπα, υπήκοο τρίτης χώρας.

Όλες οι ως άνω έννοιες αποτελούν χρήσιμα εργαλεία για τη διάκριση των ΦΠ και των σχετικών παροχών του κράτους, ώστε το στέλεχος χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών να είναι σε θέση να τα αξιοποιεί, προκειμένου η υποχρεωτική προσωποποιημένη πληροφόρηση να εξατομικεύεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε ΦΠ. Όλες οι ανωτέρω περιπτώσεις ΦΠ θα μπορούσαν να ασφαλιστούν και στον τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης. Χρήσιμη θα ήταν και η αναζήτηση ποσοτικών στοιχείων σχετικά με το κρατικό κόστος για τις παροχές του κράτους προς τα ΦΠ και πώς εξελίχθηκαν δεδομένων των κρίσεων της τελευταίας δεκαπενταετίας.

2.3.E.2 | ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΦΠ

Η νομική έννοια, τα δικαιώματα και τα χαρακτηριστικά για τα φυσικά πρόσωπα είναι ήδη γνωστά στον/στην εκπαιδευόμενο/-η από τη μαθησιακή ενότητα «Γενικές αρχές δικαίου και αστικό δίκαιο», που αφορά γνώσεις που αποκτήθηκαν κατά το εξαμήνο Α΄. Επίσης, γνωρίζει το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας «Εισαγωγή στην ασφάλιση» του εξαμήνου Β΄ και, σε συνδυασμό με τη μαθησιακή ενότητα «Αρχές ασφάλισης κατά ζημιών» του τρέχοντος εξαμήνου, ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται ότι η ομαδοποίηση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων αφορά κριτήρια που τίθενται.

Η τρέχουσα θεματική ενότητα αφορά ζητήματα ασφάλισης των φυσικών προσώπων, στα οποία περιλαμβάνονται και ασφαλιστικές καλύψεις βάσει άλλων κριτηρίων, όπως η ασφάλιση κατά ζημιών.

Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και διαχωρίζει περιπτώσεις ασφαλιστικών συμβάσεων που αφορούν την ασφαλιστική κάλυψη κινδύνων για την περιουσία φυσικών προσώπων. Έτσι, γνωρίζει τις βασικές και σχετικές συμπληρωματικές καλύψεις, που καλύπτονται αναλυτικά και στο περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας «Ειδικά θέματα ασφάλισης κατά ζημιών» του εξαμήνου Δ΄.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τα περί κινδύνου υγείας του φυσικού προσώπου και είναι σε θέση να αξιοποιήσει τις εν λόγω γνώσεις σε όλα τα στάδια ενημέρωσης του πελάτη και στη συμπλήρωση και διαχείριση σχετικού φακέλου. Η πρακτική εφαρμογή με την κατάλληλη χρήση μελετών περίπτωσης, όπως με τη συμπερίληψη όρων νοσοκομειακής κάλυψης για ζητήματα υγείας, είναι στοιχείο που βελτιώνει τις δεξιότητες του στελέχους χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών.

2.3.E.3 | ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ/ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΜΟΑ ΦΠ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Ασφάλιση κάλυψης κινδύνου θανάτου/ζωής και ΜΟΑ», οι διδακτικές ώρες αφιερώνονται στην ανάλυση ασφαλιστικών συμβάσεων με αντικείμενο την κάλυψη ΦΠ από τον κίνδυνο να επέλθει η περίπτωση μόνιμης ολικής ανικανότητας (ΜΟΑ) και των σχετικών άλλων κατηγοριών.

Επίσης, στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει το περιεχόμενο της ασφαλιστικής σύμβασης που αφορά την περίπτωση θανάτου ενός ΦΠ. Έτσι, το Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών δομεί τα στοιχεία της σύμβασης που αφορούν αρχικά στον σκοπό και το αντικείμενο αυτής. Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευόμενος/-η αναγνωρίζει τον κίνδυνο και είναι σε θέση να προτείνει προσωποποιημένη πληροφόρηση για την προστασία επί του κινδύνου.

Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας του άρθρου 5 του Ν. 4387/2016, όπως ισχύει, για τους κλάδους ασφαλίσεων ζωής, αλλά και στις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 9 του ίδιου νόμου για τις εργασίες των ιδρυμάτων πρόνοιας και αλληλοβοήθειας, καθώς και τις εργασίες που διενεργούνται από άλλους οργανισμούς.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει επαρκώς τόσο τις αντίστοιχες καλύψεις της κοινωνικής ασφάλισης όσο και όλους τους όρους των προτεινόμενων καλύψεων, προσφέροντας ποιοτική εξυπηρέτηση και αναπτύσσοντας δεξιότητες που οδηγούν στην ανάπτυξη κλίματος εμπιστοσύνης και ολοκληρώνουν και εγκαθιδρύουν την επαγγελματική σχέση μεταξύ πελάτη και πωλητή. Επίσης, γνωρίζει και είναι σε θέση τόσο να παρουσιάσει τα είδη ασφαλίσεων ζωής όσο και να προβεί στη σχετική τιμολόγηση του προϊόντος.

2.3.E.4 | ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΦΠ

Σκοπός της παρούσας υποενότητας με τίτλο «Ασφάλιση κάλυψης κινδύνου ατυχήματος και ασθένειας ΦΠ» είναι ο/η εκπαιδευόμενος/-η να κατανοεί και να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που αφορούν την κάλυψη του κινδύνου από ατύχημα.

Επιπλέον, με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει την έννοια της κάλυψης της περίπτωσης κινδύνου ασθένειας ενός ΦΠ. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται, γνωρίζει, χρησιμοποιεί και διαχωρίζει μέσω μελετών περίπτωσης τις κύριες και τις συμπληρωματικές καλύψεις που θα μπορούσε να έχει ένα ασφαλιστήριο συμβόλαιο για κάλυψη περίπτωσης ατυχήματος και ασθένειας ΦΠ.

Όπως και στις προηγούμενες υποενότητες, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τις ισχύουσες καλύψεις από τον πυλώνα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης και βάσει αυτών προσφέρει πρόσθετες παροχές και όρους που αναλύονται σε πρακτικά παραδείγματα μελετών περίπτωσης.

Η χαρτογράφηση των διαδικασιών παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών σε όλα τα στάδια μιας ασφαλιστικής σύμβασης, αλλά και η πλήρης γνώση του/της εκπαιδευόμενου/-ης επί των αναφερόμενων όρων εξασφαλίζουν την ανάπτυξη σχέσης ποιότητας παροχής υπηρεσιών και εμπιστοσύνης.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και είναι σε θέση να παρουσιάσει τα οφέλη ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου για τον δυνητικά ασφαλισμένο. Επιπλέον, γνωρίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ασφαλισμένου, συμπεριλαμβανομένης της σχετικής τιμολόγησης και των δικαιωμάτων επαναφοράς συμβολαίων ασφάλισης.

Στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και είναι σε θέση να προτείνει και σχετικές συμπληρωματικές καλύψεις, όπως η ασφάλιση απώλειας εισοδήματος για λόγους ασθένειας ή ατυχήματος.

2.3.E.5 | ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΦΠ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Ομαδική ασφάλιση ΦΠ» ο/η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται αρχικά το περιεχόμενο μιας ομαδικής ασφάλισης. Η έννοια της ομαδικής ασφάλισης περιλαμβάνεται και στο περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας «Τραπεζικό και ασφαλιστικό δίκαιο» του τρέχοντος εξαμήνου Γ΄.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι με τα ομαδικά ασφαλιστικά προγράμματα υπάρχει συμπληρωματική κάλυψη επί των κινδύνων που προστατεύονται τόσο από την κοινωνική ασφάλιση, του πρώτου πυλώνα ασφάλισης, όσο και από τις αντίστοιχες καλύψεις των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης, του δεύτερου πυλώνα ασφάλισης. Επίσης, γνωρίζει τη σημαντικότητα ύπαρξης τέτοιων καλύψεων, την οποία και παρουσιάζει στα ενδιαφερόμενα ΦΠ. Τηρώντας τους κανόνες της ασφαλιστικής διαμεσολάβησης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η έχει τις γνώσεις ενημέρωσης σε όλα τα στάδια της σύμβασης.

Η παροχή προσωποποιημένης πληροφόρησης είναι υποχρεωτικό προσυμβατικό στάδιο και για τον λόγο αυτόν ο/η εκπαιδευόμενος/-η συγκεντρώνει και αναλύει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενός ΦΠ, προκειμένου αυτό να πληροί τις προϋποθέσεις και υποχρεώσεις του βάσει των όρων των ασφαλιστικών συμβάσεων. Η ομαδική ασφάλιση ΦΠ μπορεί να αφορά τόσο σε παροχές υγείας και ασθένειας όσο και σε νοσοκομειακές και συνταξιοδοτικές παροχές.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, όπως και στην προηγούμενη υποενότητα, συνδέει κατά περίπτωση τις ασφαλιστικές καλύψεις της κοινωνικής και ιδιωτικής ασφάλισης. Για την καλύτερη κατανόηση της εν θέματι υποενότητας ο/η εκπαιδευόμενος/-η ανταποκρίνεται στην ενεργή συμμετοχή του στην πρακτική εφαρμογή με προσομοιώσεις σε πραγματικά περιστατικά. Όλα όσα αναφέρθηκαν συνεπικουρούν στην ικανοποιητική εξυπηρέτηση και την ένδειξη επαγγελματισμού.

2.3.E.6 | ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΠ

Τα ΦΠ έχουν τη δυνατότητα επιλογής της συμμετοχής τους σε επενδυτικά και συνταξιοδοτικά ασφαλιστικά προγράμματα. Η αβεβαιότητα για τα μελλοντικά οικονομικά μεγέθη σε μακρο- και μικροεπίπεδο, για το κάθε νοικοκυριό και ΦΠ, οι κρίσεις του παρελθόντος, οι προσωπικές πεποιθήσεις και προσδοκίες, πλαισιώνουν τα κριτήρια που θα οδηγήσουν στην κάλυψη του σχετικού κινδύνου. Έτσι, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τα τρέχοντα σχετικά οικονομικά μεγέθη και είναι σε θέση να καλύπτει τον κίνδυνο της οικονομικής αβεβαιότητας με την πρόταση για επενδυτικά και συνταξιοδοτικά προγράμματα ΦΠ.

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Επενδυτικά και συνταξιοδοτικά ασφαλιστήρια προγράμματα ΦΠ», ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει το περιεχόμενο των σχετικών ασφαλιστικών προϊόντων. Μέσω της ενδελεχούς ανάπτυξης και παρουσίασης των όρων στον δυνητικά ασφαλισμένο και της παροχής προσωποποιημένης πληροφόρησης, που βασίζεται στα κύρια χαρακτηριστικά του ασφαλισμένου και τη δυνατότητά του να αντεπεξέλθει στους όρους της ασφαλιστικής σύμβασης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η υποστηρίζει σχετικές μελέτες περίπτωσης.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να υπολογίζει τόσο το ασφάλιστρο όσο και το μελλοντικό κεφάλαιο που θα αποκτήσει ο δικαιούχος, υπό συγκεκριμένους όρους και συνθήκες, λαμβανομένων υπόψη ειδικότερων κινδύνων. Επίσης, μπορεί να

ανταποκρίνεται στις διοικητικές εργασίες που απαιτούνται για τη συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων από όλα τα στάδια της σύμβασης.

Η εντιμότητα και η επαγγελματική κατάρτιση του στελέχους των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών είναι απαραίτητα στοιχεία διατήρησης και εξέλιξης της σχέσης μεταξύ του/της εκπαιδευομένου/-ης και του ασφαλισμένου. Η πρακτική εφαρμογή με μελέτες περίπτωσης οδηγεί στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που είναι αναγκαίες τόσο για την πλήρη κατανόηση εννοιών και δομικών στοιχείων των εν θέματι ασφαλιστικών συμβολαίων όσο και για την υποστήριξη αυτών στους αρμόδιους αντισυμβαλλόμενους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κιόχος, Π., Σαριαννίδης, Ν. & Σωτηρόπουλος, Ι. (2020). *Εισαγωγή στην ασφάλιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
2. Ξυλάκη, Π. (2022). *Βιωσιμότητα & οικονομική ελευθερία στην ασφάλιση ασθενείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Παπαρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη, Π. (2021). *Δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
4. Ρόκας, Ι. (2020). *Ασφαλιστικό δίκαιο: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Συμπληρωματικές

1. Μαντενιώτου-Λυρατζοπούλου, Κ. (2021). *Σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης: Ασφαλιστικές υποχρεώσεις – Ασφαλιστικά βάρη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Σινανιώτη-Μαρούδη, Α. (2017). *Ασφαλιστικό δίκαιο* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Ρόκας, Ι. (2019). *Ασφαλιστική διαμεσολάβηση: Η διανομή ασφαλιστικών προϊόντων μετά την εφαρμογή της Οδηγίας IDD*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
4. Νομοθετήματα
 - ΦΕΚ 85/Α/12-5-2016. Νόμος 4387/2016. Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος – Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 212/Α/18-12-2018. Νόμος 4583/2018. Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις.

συνέχεια >>

- ΦΕΚ 13/Α/5-2-2016. Νόμος 4364/2016. Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ), στα άρθρα 2 και 8 της Οδηγίας 2014/51/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με την τροποποίηση των Οδηγιών 2003/71/ΕΚ και 2009/138/ΕΚ, και των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010, όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών, καθώς και στο άρθρο 4 της Οδηγίας 2011/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων και συναφείς διατάξεις της νομοθεσίας περί της ιδιωτικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις.
- ΦΕΚ 87/Α/16-5-1997. Νόμος 2496/1997. Ασφαλιστική σύμβαση, τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την ιδιωτική ασφάλιση και άλλες διατάξεις.
- ΦΕΚ 110/Α/18-7-1986. Προεδρικό Διάταγμα 237/1986. Κωδικοποίηση των διατάξεων του Ν. 489/1976 (ΦΕΚ Α΄ 331/76) περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης, όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε από τον Ν. 1569/1985 (ΦΕΚ Α΄ 183/85) και τα Προεδρικά Διατάγματα 1019/1981 (ΦΕΚ Α΄ 253/81) και 118/1985 (ΦΕΚ Α΄ 35/85).

2.3.ΣΤ • ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Εισαγωγή στην τραπεζική» έχει σκοπό να κάνει κατανοητές στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες έννοιες που συναντούν καθημερινά, όπως η χρηματοπιστωτική κρίση, η νομισματική πολιτική, το επιτόκιο, το δάνειο κ.λπ., αναδεικνύοντας τον σημαντικό ρόλο που μπορούν να έχουν οι τράπεζες στο οικονομικό κύκλωμα και στην ευημερία του κοινωνικού συνόλου. Θα παρουσιαστεί ο ρόλος των τραπεζών στην προσφορά χρήματος και στο οικονομικό κύκλωμα, το περιεχόμενο και τα εργαλεία της νομισματικής πολιτικής και ο ρόλος των κεντρικών τραπεζών, η λειτουργία των τραπεζών και τα τραπεζικά προϊόντα, οι αρχές της κανονιστικής συμμόρφωσης και τέλος η συμβολή των νέων τεχνολογιών στην πλήρη αναμόρφωση του τραπεζικού κλάδου. Η ενότητα αυτή θα ενισχύσει τις γνώσεις και ικανότητες των εκπαιδευόμενων και θα τους οδηγήσει στο να αναπτύξουν μια κριτική στάση απέναντι στον ρόλο των τραπεζών στην ευημερία του κοινωνικού συνόλου και της εθνικής οικονομίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Περιγράφουν έννοιες όπως η διαχρονική αξία του χρήματος, η προεξόφληση και η παρούσα αξία,
- Αναλύουν τον ρόλο των χρηματοπιστωτικών αγορών στο οικονομικό κύκλωμα,
- Επεξηγούν τον ρόλο του τραπεζικού συστήματος στην προσφορά χρήματος,
- Παρουσιάζουν και αναλύουν τον ρόλο και τη λειτουργία των κεντρικών τραπεζών στην οικονομία,
- Περιγράφουν τα βασικά εργαλεία της νομισματικής πολιτικής,
- Παρουσιάζουν τις επιπτώσεις των αποφάσεων της νομισματικής πολιτικής στους δείκτες των επιτοκίων, του πληθωρισμού και της απασχόλησης,
- Περιγράφουν τα κύρια προϊόντα και τις κύριες λειτουργίες των τραπεζών,
- Αναλύουν τις σύνθετες αλληλεπιδράσεις των τραπεζών με την εθνική και διεθνή οικονομία, τις χρηματαγορές και τις αρχές (κυβέρνηση και κεντρική τράπεζα),
- Αναλύουν τις αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων, από τα απλά στελέχη των τραπεζών μέχρι και τα στελέχη των εποπτικών αρχών,
- Αποκτούν επίγνωση της σύνδεσης του σύνθετου θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία των τραπεζών με την προάσπιση της ομαλής λειτουργίας της οικονομίας,
- Διασφαλίζουν ότι λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της κανονιστικής συμμόρφωσης για την προστασία της τράπεζας και της οικονομίας από ενδεχόμενη εξαπάτηση,
- Προσαρμόζονται στον αυξανόμενο ρόλο της τεχνολογίας, της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής στην αλλαγή του τραπεζικού συστήματος.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Οικονομικό κύκλωμα / Πληθωρισμός / Χρηματοπιστωτικές αγορές / Νομισματική πολιτική / Τραπεζικά προϊόντα / Χρηματαγορές / Εποπτικές αρχές / Θεσμικό πλαίσιο / Κανονιστική συμμόρφωση.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
2	Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
3	ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ
4	ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ
5	ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
6	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Κείμενο αναφοράς

2.3.ΣΤ.1 | Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τον ρόλο των τραπεζών στο οικονομικό κύκλωμα. Αναλύονται οι βασικές λειτουργίες των τραπεζών, όπως η αποδοχή καταθέσεων και η χορήγηση δανείων, και ο τρόπος με τον οποίο αυτές οι λειτουργίες συμβάλλουν στη ροή του χρήματος στην οικονομία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τις διαφορές μεταξύ εμπορικών, επενδυτικών και συνεταιριστικών τραπεζών, καθώς και την επίδραση της διαμεσολάβησης και της τιτλοποίησης στις χρηματοοικονομικές αγορές. Η κατανόηση αυτών των λειτουργιών βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αντιληφθούν πώς οι τράπεζες στηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα.

Οι γνώσεις που αποκτούνται συνδέονται άμεσα με την άσκηση των καθηκόντων στον χρηματοπιστωτικό τομέα, καθώς επιτρέπουν την κατανόηση των βασικών χρηματοοικονομικών διαδικασιών και των επιπτώσεων των τραπεζικών ενεργειών στην ευρύτερη οικονομία. Η εξοικείωση με τις λειτουργίες των τραπεζών είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη στρατηγικών που βελτιώνουν την αποδοτικότητα και τη φερεγγυότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των διαφόρων τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και τη σχέση μεταξύ επιτοκίων και χρηματοοικονομικής σταθερότητας. Προτείνεται η χρήση πρακτικών μελετών περίπτωσης για την κατανόηση των τραπεζικών λειτουργιών και των επιπτώσεών τους στην οικονομία. Η ανάγνωση άρθρων και αναλύσεων από αξιόπιστες πηγές μπορεί επίσης να βοηθήσει στην εμβάθυνση της κατανόησης των τραπεζικών διαδικασιών και πολιτικών.

2.3.ΣΤ.2 | Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση της διάρθρωσης του τραπεζικού κλάδου και των βασικών λειτουργιών των τραπεζών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξετάζουν τη δομή του τραπεζικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των

κεντρικών, εμπορικών, επενδυτικών και συνεταιριστικών τραπεζών. Αναλύονται οι κύριες τραπεζικές εργασίες, όπως η αποδοχή καταθέσεων, η χορήγηση δανείων και η διαχείριση των κινδύνων. Αυτές οι γνώσεις προσφέρουν τη βάση για την απόκτηση δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση των τραπεζικών λειτουργιών και την κατανόηση της οικονομικής τους επίδρασης.

Οι δεξιότητες που αναπτύσσονται σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα είναι καίριες για την καριέρα στον τραπεζικό τομέα, καθώς βοηθούν στην κατανόηση της λειτουργικής διάρθρωσης των τραπεζών και του τρόπου με τον οποίο αυτές επιτυγχάνουν κερδοφορία και σταθερότητα. Η προσοχή των εκπαιδευομένων εστιάζεται στο να εντοπίζουν με ευκολία και να περιγράφουν τα διάφορα τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν τη διαφοροποίηση μεταξύ των τύπων τραπεζών και των ειδικών τους ρόλων στην οικονομία. Προτείνεται η χρήση πρακτικών παραδειγμάτων και μελετών περίπτωσης για να αναδειχθούν οι διαφορές στη λειτουργία και τη δομή των τραπεζικών ιδρυμάτων.

2.3.ΣΤ.3 | ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τη νομισματική πολιτική και τον ρόλο των κεντρικών τραπεζών στην οικονομία. Εξετάζονται τα εργαλεία της νομισματικής πολιτικής, όπως τα επιτόκια, οι ανοιχτές αγορές και οι υποχρεωτικές αποθεματικές απαιτήσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλύουν τον ρόλο των κεντρικών τραπεζών στη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και στη διαχείριση της προσφοράς χρήματος. Η μαθησιακή αυτή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την κατανόηση της σημασίας των κεντρικών τραπεζών και της νομισματικής πολιτικής στην οικονομική ευημερία. Σημαντικό ρόλο παίζει η ανάλυση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και της σχέσης της με τις κεντρικές τράπεζες των χωρών της Ευρωζώνης. Έννοιες όπως η ποσοτική χαλάρωση (Quantitative Easing, QE), που είναι η νομισματική πολιτική κατά την οποία μια κεντρική τράπεζα δημιουργεί χρήμα αγοράζοντας χρεόγραφα, όπως κρατικά ομόλογα, καθώς και τα επιτόκια αναφοράς, είναι σημεία στα οποία χρειάζεται να εστιαστεί η προσοχή των εκπαιδευομένων.

Η γνώση των μηχανισμών της νομισματικής πολιτικής και των ρόλων των κεντρικών τραπεζών είναι ουσιαστική για τους επαγγελματίες του χρηματοπιστωτικού τομέα, καθώς επηρεάζει άμεσα τις στρατηγικές τους αποφάσεις και την κατανόηση των οικονομικών συνθηκών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αξιολογούν τις επιπτώσεις των αποφάσεων της νομισματικής πολιτικής στους δείκτες των επιτοκίων, του πληθωρισμού και της απασχόλησης.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των εργαλείων της νομισματικής πολιτικής και των επιπτώσεών τους στην οικονομία. Προτείνεται η ανάλυση πραγματικών περιπτώσεων νομισματικής πολιτικής και η παρακολούθηση των απο-

φάσεων των κεντρικών τραπεζών για να κατανοηθεί η εφαρμογή και τα αποτελέσματα αυτών των πολιτικών. Η συμμετοχή σε συζητήσεις και σεμινάρια για τη νομισματική πολιτική μπορεί επίσης να εμπλουτίσει τη μάθηση.

2.3.ΣΤ.4 | ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές αρχές της τραπεζικής λογιστικής και της διαχείρισης κινδύνων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας ήδη διδαχθεί χρηματοοικονομική λογιστική στα πρώτα δύο εξάμηνα σπουδών τους, τώρα η προσοχή τους εστιάζεται στον ισολογισμό των τραπεζικών ιδρυμάτων, τη διαχείριση ενεργητικού και παθητικού και τους κρίσιμους αριθμοδείκτες του κλάδου, όπως της αποδοτικότητας, της ρευστότητας και της φερεγγυότητας. Εξετάζονται επίσης οι διαδικασίες για την παρακολούθηση και την αναφορά των χορηγήσεων, καθώς και οι στρατηγικές για τη διαχείριση των κινδύνων, όπως ο πιστωτικός, ο λειτουργικός και ο κίνδυνος συμμόρφωσης. Ειδικά για τη διαχείριση κινδύνων και τη σημασία που έχει η τήρηση των κανόνων κανονιστικής συμμόρφωσης (compliance) για τη βιωσιμότητα των τραπεζών, γίνεται εκτενέστερη αναφορά στην επόμενη μαθησιακή υποενότητα.

Η γνώση αυτών των θεμάτων είναι ουσιαστική για την κατανόηση της οικονομικής θέσης των τραπεζών και τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων που επηρεάζουν την κερδοφορία και τη βιωσιμότητά τους. Οι δεξιότητες στη λογιστική και στη διαχείριση κινδύνων είναι καίριες για την ανάπτυξη μιας ισχυρής χρηματοοικονομικής βάσης και για την αποφυγή οικονομικών κρίσεων.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των διαδικασιών για την ανάλυση και τη διαχείριση των κινδύνων, καθώς και την εξοικείωση με τις λογιστικές καταστάσεις των τραπεζών. Προτείνεται η χρήση πρακτικών ασκήσεων που περιλαμβάνουν την ανάλυση ισολογισμών και οικονομικών αναφορών, καθώς και η παρακολούθηση σεμιναρίων που επικεντρώνονται στη διαχείριση κινδύνων και στη λογιστική των τραπεζών.

2.3.ΣΤ.5 | ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των τραπεζών και τις αρχές της κανονιστικής συμμόρφωσης. Αναλύονται οι κανονισμοί που επιβάλλονται από τις εποπτικές αρχές, οι διαδικασίες για την αποφυγή της απάτης και οι πρακτικές για την προστασία της οικονομίας από τους κινδύνους συμμόρφωσης. Η κατανόηση αυτών των θεμάτων βοηθά τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες λειτουργούν σύμφωνα με τους κανονισμούς και να προστατεύουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα από πιθανούς κινδύνους. Σύμφωνα με την Europortal, η οποία είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τη συνεργασία στον τομέα επιβολής του νόμου, και με βάση τις λεπτομερείς αναλύσεις που κάνει για την απειλή του σοβαρού οργανωμένου

εγκλήματος που αντιμετωπίζει η ΕΕ, προκύπτει ότι η καταπολέμηση του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας θα πρέπει να είναι πολύ ψηλά στις προτεραιότητες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και της κοινωνίας γενικότερα.

Οι γνώσεις και οι δεξιότητες που αποκτώνται σε αυτή την υποενότητα είναι κρίσιμες για την εξασφάλιση της νομιμότητας και της ασφάλειας των τραπεζικών λειτουργιών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να εφαρμόζουν πολιτικές συμμόρφωσης και να διαχειρίζονται κινδύνους που σχετίζονται με την κανονιστική συμμόρφωση.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των κανονιστικών απαιτήσεων και των διαδικασιών για την αποφυγή της απάτης και των οικονομικών κυρώσεων. Προτείνεται η παρακολούθηση σεμιναρίων και εργαστηρίων που επικεντρώνονται στην κανονιστική συμμόρφωση και η μελέτη περιπτώσεων παραβιάσεων κανονισμών για την καλύτερη κατανόηση των συνεπειών τους. Η συμμετοχή σε συζητήσεις με επαγγελματίες του κλάδου μπορεί επίσης να βοηθήσει στην κατανόηση των πρακτικών εφαρμογών της κανονιστικής συμμόρφωσης.

2.3.ΣΤ.6 | ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τον ρόλο της τεχνολογίας και της καινοτομίας στη σύγχρονη τραπεζική βιομηχανία. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τις νέες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η ρομποτική και το blockchain, που μεταφράζεται ποικιλοτρόπως στα ελληνικά και περιφραστικά δηλώνει μια νέα τεχνολογία η οποία παρουσιάζεται ως μια δημόσια, μη δυνάμενη να τροποποιηθεί ως προς το ιστορικό της, διανεμημένη σειρά δεδομένων, ομαδοποιημένων σε χρονικά αριθμημένα τμήματα, συστοιχίες (blocks). Η πρώτη, ιστορικά, εφαρμογή της τεχνολογίας πραγματοποιήθηκε στον χώρο των ψηφιακών νομισμάτων και ήταν η περίπτωση του bitcoin. Η τεχνολογία αυτή μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα πλήθος επιπλέον περιοχών που επηρεάζουν τις τραπεζικές υπηρεσίες. Επίσης, εξετάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking), καθώς και οι υπηρεσίες που προσφέρει, όπως οι διαδικτυακές πληρωμές και οι μεταφορές κεφαλαίων.

Οι γνώσεις που αποκτώνται σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα είναι καίριες για την προσαρμογή στις σύγχρονες τάσεις της τραπεζικής βιομηχανίας και για την ανάπτυξη στρατηγικών που εκμεταλλεύονται τις νέες τεχνολογίες. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που προκύπτουν από την τεχνολογική πρόοδο και να εφαρμόζουν καινοτόμες λύσεις στις τραπεζικές λειτουργίες.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των τεχνολογικών εργαλείων και των επιπτώσεών τους στην ασφάλεια και την αποδοτικότητα των τραπεζικών υπηρεσιών. Προτείνεται η χρήση πρακτικών ασκήσεων που περιλαμβάνουν την ανάλυση περιπτώσεων χρήσης νέων τεχνολογιών και η συμμετοχή σε εργαστήρια και σεμινάρια που επικεντρώνονται στην τεχνολογική καινοτομία. Η παρακολούθηση

των εξελίξεων στον τομέα της τεχνολογίας μέσω επιστημονικών άρθρων και ειδικών εκδόσεων μπορεί επίσης να βοηθήσει στην κατανόηση των τάσεων και των καινοτομιών στην τραπεζική βιομηχανία.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Συριόπουλος, Κ. & Παπαδάμου, Σ. (2014). *Εισαγωγή στην τραπεζική οικονομική και τις κεφαλαιαγορές*. Αθήνα: Εκδόσεις Utopia.
2. Casu, B., Girardone, C. & Molyneux, P. (2018). *Εισαγωγή στην τραπεζική* (μτφρ. Α. Γουσίου). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.

Συμπληρωματικές

1. Βασιλείου, Δ. & Ηρειώτης, Ν. (2018). *Χρηματοοικονομική διοίκηση: Θεωρία και πρακτική* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
2. Πατρώνης, Σ. Β. (2018). *Εισαγωγή στην ελληνική οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Ηρόδοτος.

2.3.Ζ • ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας «Διοίκηση και τεχνικές πωλήσεων» είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τη δομή, την οργάνωση και τη διοίκηση των πωλήσεων μιας επιχείρησης και να αποκτήσουν μια εικόνα των σταδίων του προγραμματισμού και του σχεδιασμού της στρατηγικής των πωλήσεων, της υλοποίησης και της εφαρμογής και, τέλος, του σταδίου της αξιολόγησης και του ελέγχου της απόδοσης των πωλήσεων. Επίσης, θα παρουσιαστούν θέματα σχετικά με τις διακρίσεις των πωλήσεων (υπηρεσιών, προϊόντων, βιομηχανικές, εμπορικές), τον σχεδιασμό και την οργάνωση του τμήματος πωλήσεων, τον καθορισμό των κινήτρων και των στόχων των πωλητών/-τριών, τη διαδικασία επιλογής, πρόσληψης και εκπαίδευσής τους, την επιτήρηση και την αξιολόγησή τους και, τέλος, τη διαδικασία και τις τεχνικές της πώλησης, με ειδική αναφορά στον τραπεζικό και ασφαλιστικό κλάδο. Οι γνώσεις, οι ικανότητες και οι δεξιότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες σε αυτή την ενότητα θα τους/τις βοηθήσουν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητά τους στο κομμάτι των πωλήσεων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Προσδιορίζουν τις διακρίσεις και τα βασικά χαρακτηριστικά της έννοιας των πωλήσεων και τον ρόλο του/της πωλητή/-τριας,
- Αναγνωρίζουν τους κρίσιμους παράγοντες της αποτελεσματικής διοίκησης και οργάνωσης της ομάδας των πωλητών/-τριών,
- Αναφέρουν τις έννοιες και τη διαδικασία της προσωπικής πώλησης,
- Κατανοούν τους στόχους πωλήσεων που αναφέρονται στο στρατηγικό και επιχειρησιακό πλάνο της επιχείρησης,
- Υπερασπίζονται τη σημασία των σωστών κριτηρίων της διαδικασίας επιλογής, πρόσληψης και εκπαίδευσης των πωλητών,
- Αξιολογούν τη σημασία της οργάνωσης και της διοίκησης των πωλήσεων για την επιχείρηση,
- Περιγράφουν τα τρία στάδια του στρατηγικού σχεδίου των πωλήσεων,
- Συμμετέχουν στον σχεδιασμό ενός αποτελεσματικού σχεδίου πωλήσεων,
- Εφαρμόζουν το σχέδιο πωλήσεων της επιχείρησης,
- Αξιολογούν την απόδοση ενός πλάνου πωλήσεων σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί,
- Παρουσιάζουν τα εργαλεία και τις τεχνικές πωλήσεων στο σύγχρονο ψηφιακό οικονομικό περιβάλλον,
- Αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των πωλήσεων στον χώρο των τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών,
- Επιλέγουν τα κατάλληλα εργαλεία και τις τεχνικές πωλήσεων στον τραπεζικό και ασφαλιστικό κλάδο.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Προβλέψεις πωλήσεων / Στρατηγικός προγραμματισμός / Σχέδιο πωλήσεων / Στόχοι πωλήσεων / Περιοχές πώλησης / Μέγεθος δύναμης πωλητών / Δίκτυο πωλήσεων / Προσέλκυση πωλητών / Επιλογή πωλητών / Εκπαίδευση πωλητών / Υποκίνηση / Συστήματα αμοιβών / Τεχνικές πώλησης / Αντιρρήσεις.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ – ΣΤΟΧΟΙ ΠΩΛΗΣΕΩΝ
2	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ
3	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΩΛΗΣΕΩΝ
4	ΥΠΟΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΜΟΙΒΩΝ ΠΩΛΗΤΩΝ
5	Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Ζ.1 | ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ – ΣΤΟΧΟΙ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Στο στάδιο του προγραμματισμού και σχεδιασμού πωλήσεων, το πρώτο βήμα αποτελείται από την πρόβλεψη των πωλήσεων για την εταιρεία. Αυτό θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό την παραγωγή και τα έσοδα της εταιρείας.

Οι προβλέψεις αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο στον τομέα των σύγχρονων επιχειρήσεων στην προσπάθειά τους για ελάττωση της αβεβαιότητας στις αποφάσεις, καθώς, διαμέσου της πρόβλεψης, οι επιχειρήσεις και τα στελέχη τους βλέπουν στο μέλλον και με τον τρόπο αυτόν έχουν την ευχέρεια να αναπτύξουν και να δομήσουν κατάλληλα το παρόν τους, με κυριότερο στόχο να καταφέρουν να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους.

Στο πλαίσιο αυτό, αρχικά οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκωδικοποιήσουν την έννοια της πρόβλεψης και θα έρθουν σε επαφή με τα συστήματα πρόβλεψης πωλήσεων και εκτίμησης της δυναμικής των πωλήσεων. Ακολούθως, θα γίνει αναλυτική παρουσίαση των μεθόδων πρόβλεψης πωλήσεων (υποκειμενικές/ποιοτικές μέθοδοι, αντικειμενικές/ποσοτικές μέθοδοι, πρόβλεψη μέσω κινητού μέσου όρου) και των κριτηρίων επιλογής και αξιολόγησης των μεθόδων πρόβλεψης.

Πέρα από τις προβλέψεις πωλήσεων, ο καθορισμός στόχων είναι επίσης ένα βασικό καθήκον στη διοίκηση πωλήσεων, καθώς μεταφράζουν την αποστολή της επιχείρησης σε συγκεκριμένα αποτελέσματα σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα, καθορίζοντας πιο αποτελεσματικά τις ενέργειες και τις προσπάθειες των πωλητών, προς επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος. Στο πλαίσιο της παρούσας μαθησιακής υποενότητας θα παρουσιαστούν οι σκοποί των στόχων πωλήσεων, η χρήση τους, τα είδη των στόχων, τα χαρακτηριστικά ενός καλού συστήματος στόχων, η διαδικασία καθορισμού στόχων και πιο συγκεκριμένα η επιλογή τύπου στόχου, ο καθορισμός σπουδαιότητας στόχων και ο καθορισμός επιπέδου στόχων.

Ολοκληρώνοντας τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της πρόβλεψης των πωλήσεων στον στρατηγικό προγραμματισμό μιας επιχείρησης, να απαριθμούν τις διάφορες μεθόδους πρόβλεψης των πωλήσεων, να εφαρμόζουν κατά περίπτωση τις κατάλληλες μεθόδους

δους πρόβλεψης των πωλήσεων, να κατανοούν τους στόχους πωλήσεων που αναφέρονται στο στρατηγικό και επιχειρησιακό πλάνο της επιχείρησης, να περιγράφουν τις βασικές μεταβλητές ενός αποτελεσματικού στόχου των πωλήσεων και να εφαρμόζουν τα βήματα της διαδικασίας καθορισμού των στόχων πώλησης.

2.3.Ζ.2 | ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές έννοιες του σχεδιασμού των πωλήσεων, όπως αυτές εφαρμόζονται στις χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες, προκειμένου να καταστούν ικανοί/-ές να αξιοποιήσουν τις γνώσεις αυτές στην επιχείρηση της οποίας θα αποτελούν μέλη του ανθρώπινου δυναμικού.

Ο καθορισμός των περιοχών πώλησης (sales territories) και ο καθορισμός του αριθμού στελεχών πωλήσεων ανά περιοχή είναι καθοριστικά ζητήματα για την οργάνωση των πωλήσεων, καθώς επιδρούν άμεσα στην απόδοση της επιχείρησης, διευκολύνοντας την αντιστοίχιση των προσπαθειών πωλήσεων με τις ευκαιρίες πωλήσεων και συμβάλλοντας στην κατεύθυνση του σχεδιασμού και ελέγχου των δραστηριοτήτων πωλήσεων. Στη διάρκεια της παρούσας μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες γνωρίζουν την έννοια της περιοχής πωλήσεων, τους λόγους καθορισμού περιοχών πωλήσεων, τους λόγους μη καθορισμού περιοχών πωλήσεων και τη διαδικασία σχεδιασμού περιοχών πωλήσεων. Πιο συγκεκριμένα, θα αναλυθεί η διαδικασία επιλογής μονάδας ελέγχου, ο καθορισμός δυνητικών πωλήσεων σε κάθε μονάδα ελέγχου, η ομαδοποίηση μονάδων ελέγχου σε προσωρινές περιοχές, η ανάλυση φόρτου εργασίας, η αναπροσαρμογή προσωρινών περιοχών, η ανάθεση περιοχών σε πωλητές και οι μέθοδοι καθορισμού δρομολογίων πωλητών.

Τέλος, η προσοχή της υποενότητας εστιάζεται στον καθορισμό του μεγέθους της δύναμης των πωλητών. Ο καθορισμός μεγέθους δύναμης πωλητών ανάγεται στο δίλημμα αν η επιχείρηση θα χρησιμοποιήσει δικούς της πωλητές ή αντιπροσώπους. Στο πλαίσιο της παρούσας υποενότητας εξετάζονται οι πιο σημαντικοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη, όπως η χρήση εναλλακτικών καναλιών πωλήσεων και διανομής και το κατά πόσο αυτά θα επηρεάσουν τη δραστηριότητα της επιχείρησης, η παραγωγικότητα των πωλητών, ο αριθμός και το μέγεθος των πελατών, η συχνότητα των επισκέψεων στους πελάτες, το ποσοστό αποχώρησης των πωλητών, καθώς επίσης κι άλλοι παράγοντες όπως η εφικτότητα κάλυψης της αγοράς και οι στόχοι πωλήσεων. Επίσης, αναλύονται οι μέθοδοι καθορισμού του μεγέθους δύναμης των πωλητών και πιο συγκεκριμένα η μέθοδος του φόρτου εργασίας, η οριακή μέθοδος, η μέθοδος επιμερισμού των πωλήσεων και η ποιοτική μέθοδος για τον επικερδή καθορισμό δύναμης πωλητών.

Ολοκληρώνοντας τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να ορίζουν την έννοια της περιοχής πώλησης, να περιγράφουν τις τεχνικές σχεδιασμού περιοχών πώλησης, να αναγνωρίζουν τις μεθόδους καθορισμού των δρο-

μολογίων των πωλητών, να επιλέγουν κατά περίπτωση τόσο την κατάλληλη τεχνική σχεδιασμού όσο και την ορθή ανάθεση δρομολογίου σε πωλητές στο πλαίσιο της υλοποίησης ενός πλάνου οργάνωσης των πωλήσεων για μια επιχείρηση, να περιγράφουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τον καθορισμό και το μέγεθος της δύναμης των πωλητών και να χρησιμοποιούν κατά περίπτωση τις μεθόδους καθορισμού μεγέθους δύναμης πωλητών.

2.3.Z.3 | ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Ένα δίκτυο πωλήσεων αποτελείται από μια ομάδα ατόμων που εργάζονται για μια εταιρεία ή που την υποστηρίζουν για την εκτέλεση όλων των εργασιών που σχετίζονται με την πώληση και την εμπορία των προϊόντων της. Αναμφίβολα, είναι ζωτικής σημασίας για κάθε εταιρεία να διαθέτει επαρκή οργάνωση του δικτύου πωλήσεών της, καθώς αυτό τη βοηθά να τοποθετήσει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της στην αγορά.

Σκοπός της παρούσας μαθησιακής υποενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να κατανοήσουν τη σημασία της οργάνωσης του δικτύου των πωλητών. Αρχικά, θα γνωρίσουν τις βασικές αρχές οργανωτικής δομής (εξειδίκευση, συγκέντρωση – αποκέντρωση εξουσίας, εύρος ελέγχου και ιεραρχικά επίπεδα, γραμμική – επιτελική σχέση, οργανωτική δομή προσανατολισμένη στην αγορά, οργάνωση δραστηριοτήτων, οργάνωση σταθερή αλλά και ελαστική, συντονισμός δραστηριοτήτων) και τους τύπους οργάνωσης της δύναμης των πωλητών (ειδικευμένο δίκτυο πωλητών, εμπορικοί αντιπρόσωποι, μεσάζοντες).

Ακολούθως, η προσοχή της μαθησιακής υποενότητας εστιάζεται στη διαδικασία προσέλκυσης και επιλογής πωλητών. Ειδικότερα, παρουσιάζονται η ανάλυση θέσης εργασίας, η περιγραφή θέσης εργασίας, η περιγραφή των απαιτούμενων προσόντων, η ανάλυση και περιγραφή εργασίας για πωλητές που απευθύνονται σε μεγάλους πελάτες και αναλύονται οι πηγές προσέλκυσης πωλητών (ενδοεπιχειρησιακές πηγές, εξωεπιχειρησιακές πηγές), οι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή των πηγών στρατολόγησης, τα κριτήρια επιλογής πωλητών και η διαδικασία επιλογής πωλητών. Ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει στη χρήση λογισμικού για επιλογή υποψηφίων, στην ανάπτυξη του e-recruitment technology και στα social media ως μέσο επιλογής υποψηφίων υπαλλήλων.

Τέλος, η μαθησιακή υποενότητα πραγματεύεται την εκπαίδευση των πωλητών και τα βήματα υλοποίησης που αφορούν τον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού προγράμματος, τον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών αναγκών, τους στόχους εκπαίδευσης, τον προϋπολογισμό του εκπαιδευτικού προγράμματος, την ανάπτυξη του προγράμματος εκπαίδευσης και των μεθόδων εκπαίδευσης και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Ολοκληρώνοντας τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τη σημασία της οργάνωσης του δικτύου των πωλητών, να περιγράφουν τις διάφορες περιπτώσεις οργανωτικής δομής του τμήματος πωλήσεων,

να εντοπίζουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των διαφορετικών οργανωτικών δομών, να προσδιορίζουν τις πηγές προσέλευσης πωλητών, να αναλύουν τη διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής πωλητών και να εξηγούν τα βήματα υλοποίησης ενός εκπαιδευτικού προγράμματος των πωλητών.

2.3.Z.4 | ΥΠΟΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΜΟΙΒΩΝ ΠΩΛΗΤΩΝ

Υποκίνηση είναι η αύξηση των κινήτρων των εργαζόμενων για μεγιστοποίηση της ποσότητας και της ποιότητας της εργασίας που προσφέρουν. Τα κίνητρα αποτελούν την αιτία της εκάστοτε συμπεριφοράς του ατόμου και μπορούν να επηρεάσουν καθοριστικά την αποτελεσματικότητα των εργαζόμενων σε μια επιχείρηση.

Η παρούσα μαθησιακή υποενότητα εξετάζει ζητήματα που σχετίζονται με την υποκίνηση των ατόμων και τον τρόπο με τον οποίο οι θεωρίες υποκίνησης μπορούν να βρουν εφαρμογή στην κινητοποίηση των πωλητών μιας επιχείρησης.

Αρχικά, παρουσιάζονται οι βασικές θεωρίες υποκίνησης (θεωρία του A. Maslow περί αναγκών, θεωρία X και θεωρία Y του McGregor, θεωρία υγιεινής – παρακίνησης του Herzberg, θεωρία του ERG του Alderfer, θεωρία της δικαιοσύνης-Equity theory, θεωρία των προσδοκιών του Vroom, το υπόδειγμα των Porter και Lawler, θεωρία των επιτευγμάτων του McClelland), οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία υποκίνησης και τα εργαλεία υποκίνησης των πωλητών.

Επειδή η παρακίνηση στοχεύει στο να δώσει κίνητρο και να επιβραβεύσει τους πωλητές που επιδεικνύουν τη συμπεριφορά που εξυπηρετεί τους στρατηγικούς στόχους, είναι σημαντικό κάθε σύστημα αμοιβών να σχετίζεται και να ενισχύει αυτή τη στρατηγική.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τα συστήματα αμοιβών και τον στρατηγικό τους ρόλο στην επιχείρηση. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται οι αντικειμενικοί στόχοι των συστημάτων αμοιβών, τα συνήθη συστήματα αμοιβών στη διοίκηση πωλήσεων (μισθός, προμήθεια, συνδυασμός προμήθειας και μισθού/bonus, μη χρηματικές αμοιβές, πρόσθετες παροχές) και η διαδικασία σχεδιασμού των αμοιβών και καθορισμού του κατάλληλου μείγματος χρηματικών και μη χρηματικών αμοιβών.

Ολοκληρώνοντας τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να επισημαίνουν τη σημασία της προσωπικότητας, των στάσεων, των κινήτρων στην αποτελεσματική συμπεριφορά των εργαζομένων, να εξηγούν τις θεωρίες υποκίνησης, να αναγνωρίζουν τον ρόλο των αμοιβών στην υποκίνηση των πωλητών, να διακρίνουν τα συστήματα αμοιβών και να επιλέγουν το κατάλληλο μείγμα χρηματικών και μη χρηματικών αμοιβών.

2.3.Z.5 | Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Η διαδικασία της πώλησης αναφέρεται στις διαδοχικές δραστηριότητες και ενέργειες που πρέπει να εκτελέσει ένας πωλητής, έτσι ώστε να επιτύχει αποτελεσματικές

πωλήσεις. Πρόκειται για μια διαδικασία δυναμική και όχι στατική, καθώς οι επιτυχημένες ή μη ενέργειες που κάνει ο πωλητής πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την πώληση θα επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την αποτελεσματικότητα. Αντικείμενο της παρούσας υποενότητας είναι η διαδικασία της πώλησης και οι τεχνικές σε κάθε στάδιό της.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τη διαδικασία εντοπισμού υποψηφίων πελατών και θα παρουσιαστούν τα χαρακτηριστικά ενός καλού υποψήφιου πελάτη, οι πηγές και οι μέθοδοι εντοπισμού υποψηφίων πελατών. Ακολούθως, αναλύονται το πλαίσιο του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της προσέγγισης, οι τεχνικές προσέγγισης και η σημασία της θετικής στάσης και της αυτοπεποίθησης. Στη συνέχεια, η προσοχή της μαθησιακής υποενότητας εστιάζεται στο στάδιο ανάλυσης των αναγκών και πιο συγκεκριμένα στη διερεύνηση στοιχείων, στην πληροφορημένη συγκατάθεση και στη συνέντευξη με τον πελάτη, παρουσιάζοντας τα είδη των ερωτήσεων (ερωτήσεις έναρξης, εισαγωγικές ερωτήσεις, μεταβατικές ερωτήσεις, ερωτήσεις-κλειδιά, συμπερασματικές ερωτήσεις, ερωτήσεις σύνοψης).

Ακολούθως, αναλύεται το στάδιο της παρουσίασης και πιο συγκεκριμένα τα βήματα που πρέπει να ακολουθούνται στην παρουσίαση πωλήσεων, οι τεχνικές επίδειξης και παρουσίασης, η διαχείριση του χρόνου στις πωλήσεις, οι λέξεις-κλειδιά που πωλούν, ο τρόπος αξιολόγησης της συμπεριφοράς και οι τεχνικές κλεισίματος της πώλησης/συμφωνίας. Ιδιαίτερη μνεία θα γίνει στη διαχείριση των αντιρρήσεων, εξετάζοντας τους τύπους αντιρρήσεων κατά τη διαδικασία της πώλησης και τις τεχνικές αντιμετώπισής τους. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τη διαδικασία του κλεισίματος της πώλησης και τη σημασία των λέξεων-κλειδιών, τα χαρακτηριστικά ενός καλού κλεισίματος, τους παράγοντες που συντελούν στην επιτυχή έκβαση μιας εμπορικής συναλλαγής, τις τεχνικές και αντίστοιχες εκφράσεις «κλεισίματος» της πώλησης. Προτείνεται στη διάρκεια της υποενότητας να χρησιμοποιηθεί η τεχνική της αναπαράστασης ρόλων (role playing) επί συγκεκριμένων σεναρίων διαβαθμισμένης δυσκολίας για πώληση χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών.

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να απαριθμούν τα βασικά στάδια της διαδικασίας πώλησης, να αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα του κάθε σταδίου και να εφαρμόζουν επιμέρους τεχνικές σε κάθε στάδιο της πώλησης.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Αυλωνίτης, Γ. & Σταθακόπουλος, Β. (2017). *Αποτελεσματική οργάνωση και διοίκηση πωλήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Unibooks.
2. Σαμαντά, Ε. & Καρναχωρίτης, Δ. (2020). *Διοίκηση πωλήσεων: Στρατηγική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.

Συμπληρωματικές

1. Lock, D. (2007). *Μάνατζμεντ και μάρκετινγκ πωλήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
2. Grewal, D., Levy, M., Λεωνίδου, Λ. & Φωτιάδης, Θ. (2022). *Μάρκετινγκ* (μτφρ. Π. Παπαδοπούλου). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

2.3.Η • ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Αγγλική επαγγελματική ορολογία» έχει σκοπό οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες τυπικής και άτυπης επικοινωνίας στα αγγλικά, στον προφορικό και τον γραπτό λόγο. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν φράσεις και ορολογία που χρησιμοποιούνται στον επιχειρηματικό χώρο (διοικητικό, οικονομικό, τραπεζικό και ασφαλιστικό), ώστε να επικοινωνούν αποτελεσματικά κατά τη διάρκεια τηλεφωνικών συνομιλιών και συναντήσεων με αγγλόφωνους/-ες συνεργάτες/-ιδες, καθώς επίσης να συντάσσουν επιστολές και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, χρησιμοποιώντας ορολογία και εκφράσεις απαραίτητες για την ορθή και αποτελεσματική πληροφόρηση των παραληπτών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με τη δημιουργία αναφορών που εμπεριέχουν οδηγίες και σχόλια από τη διοίκηση και τα επιμέρους τμήματα. Σημαντική επικοινωνιακή δεξιότητα που θα αποκτήσουν είναι η δυνατότητα να κάνουν μικρές παρουσιάσεις στην αγγλική γλώσσα μέσα από εργασίες και παιχνίδια ρόλων. Με τον τρόπο αυτό, θα κατέχουν τα βασικά εφόδια για να μπορούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της επιχείρησης, στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Αντιστοιχίζουν βασικές ελληνικές οικονομικές, τραπεζικές και ασφαλιστικές έννοιες στην αγγλική γλώσσα,

- Επικοινωνούν με συνεργάτες/-ίδες από το εξωτερικό, χρησιμοποιώντας στα αγγλικά τις κατάλληλες επαγγελματικές (επίσημες και ανεπίσημες) εκφράσεις, προσφωνήσεις και αποφωνήσεις, τόσο κατά την προφορική όσο και κατά τη γραπτή τους επικοινωνία,
- Παρουσιάζουν τις βασικές δραστηριότητες των τραπεζικών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην αγγλική γλώσσα,
- Εντοπίζουν τις βασικές οικονομικές καταστάσεις και κατανοούν το περιεχόμενό τους που είναι διατυπωμένο στα αγγλικά,
- Εφαρμόζουν βασικούς κανόνες γραμματικής και συντακτικού της αγγλικής γλώσσας,
- Συμμετέχουν στην προετοιμασία παρουσιάσεων και εκθέσεων για θέματα που απαιτούν ακρίβεια στην οικονομική, τραπεζική και ασφαλιστική αγγλική ορολογία,
- Συντάσσουν απαντητικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, επιστολές, εκθέσεις και συμφωνητικά στην αγγλική γλώσσα,
- Απαντούν σε τηλεφωνικές κλήσεις στην αγγλική γλώσσα,
- Χρησιμοποιούν αγγλική ορολογία σχετική με θέματα εμπορίου, τραπεζικού συστήματος, φορολογίας και χρηματιστηριακής αγοράς,
- Πραγματοποιούν μικρές παρουσιάσεις για τα επαγγελματικά θέματα της επιχείρησης στην αγγλική γλώσσα,
- Χρησιμοποιούν την αγγλική γλώσσα στις επικοινωνιακές διαδικασίες της επιχείρησης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

First impressions / Formal emails / Informal emails Professional phone calls / Business letters / Types of investment / Money idioms / Insurance basics.

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
2	ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ
3	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ
4	ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ
5	ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
6	ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

2.3.H.1 | ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Καθώς η διάσταση της πολυπολιτισμικότητας και της παγκοσμιοποίησης διαπερνά την ανάπτυξη της σύγχρονης κοινωνίας και οικονομίας, η γνώση και χρήση της αγγλικής επαγγελματικής ορολογίας αποτιμάται ως απαραίτητο επαγγελματικό εφόδιο. Στην κατεύθυνση αυτή, η εισαγωγική υποενότητα στοχεύει στην εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με βασικές αγγλικές φράσεις και έννοιες του επιχειρηματικού χώρου.

Μέσα από τη μελέτη εξειδικευμένων κειμένων στην αγγλική γλώσσα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα υιοθετήσουν χρήσιμες τυποποιημένες φράσεις για διά ζώσης συστάσεις στον χώρο εργασίας και άντληση πληροφοριών από τους/τις συνομιλητές/-τριες. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούν να αποδεχθούν και να αναλύσουν διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά (cultural differences at work), να περιγράψουν επαγγελματικούς ρόλους και καθήκοντα (professional roles and tasks), να συσχετίσουν συνήθειες και ενδιαφέροντα (hobbies and interests) με το επάγγελμα επιλογής, να δείξουν ενδιαφέρον για τον/τη συνομιλητή/-τρια (showing interest).

Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξασκηθούν στη σύνταξη προτάσεων στην αγγλική γλώσσα που δηλώνουν είτε συνήθειες είτε προσωρινές καταστάσεις στο παρόν. Ανάλογα με το επίπεδο γνώσης γενικών αγγλικών, θα μάθουν ή θα θυμηθούν τον σχηματισμό και τη χρήση δύο χρόνων, present simple και present continuous. Επιπλέον, θα διδαχθούν τις συνήθειες χρήσης του “let”, όπως για να ζητήσουμε άδεια να κάνουμε κάτι (let me introduce myself) ή να προτείνουμε κάτι (let's go for coffee).

Για την εμπέδωση της ορολογίας της υποενότητας, προτείνεται η αξιοποίηση της τεχνικής του παιχνιδιού ρόλων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μπορούσαν να χωριστούν σε ζεύγη, αναλαμβάνοντας ρόλο νεοεισερχόμενου/-ης στον χώρο εργασίας, με σκοπό να συστηθούν μεταξύ τους στην αγγλική γλώσσα.

2.3.H.2 | ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

Στον σύγχρονο κόσμο της εργασίας, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο αποτελεί βασικό εργαλείο επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης μεταξύ συνεργατών/-ιδων (με την ευρύτερη έννοια). Η γλώσσα και το ύφος ενός μηνύματος ποικίλλουν ανάλογα με τον παραλήπτη και τον σκοπό αποστολής. Στην κατεύθυνση αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με την προβλεπόμενη ορολογία και τη δομή τυπικών και άτυπων μηνυμάτων.

Με τη βοήθεια παραδειγμάτων μηνυμάτων στην αγγλική γλώσσα τυπικής και άτυπης επικοινωνίας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αναγνωρίσουν τα βασικά μέρη ενός μηνύματος: θέμα (subject), χαιρετισμός (greeting), σκοπός αποστολής (purpose), αίτημα για δράση (call to action), κλείσιμο/υπογραφή (sign-off). Θα μπορούν να αντιπαραβάλουν φράσεις και λέξεις που συναντώνται στην τυπική επικοινωνία με αυτές που ανήκουν στην άτυπη επικοινωνία. Θα διακρίνουν, για παράδειγμα, τη δι-

αφορά μεταξύ φράσεων και όρων όπως: “dear” και “hello/hiya”, “I am writing to...” και “I was wondering...”, “when do you think...?” και “let me know...”, “respectfully” και “see you soon”.

Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξασκηθούν στη διατύπωση σχεδίων και προθέσεων στην αγγλική γλώσσα, με τη χρήση χρόνων του μέλλοντα. Θα μάθουν/θυμηθούν τη σύνταξη και χρήση του “will”, του “be going to” και των χρόνων present simple και present continuous με μελλοντική έννοια.

Για την εμπέδωση της ορολογίας της δεύτερης υποεπάρκειας, προτείνεται η χρήση τεχνικών ενεργητικής μάθησης. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να δοθεί στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες συγκεκριμένο σενάριο επικοινωνίας, με σκοπό να συντάξουν μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ανάλογα με τον/την παραλήπτη/-τρια.

2.3.Η.3 | ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

Η χρήση τηλεφώνου, σταθερού ή κινητού, παραμένει διαδεδομένος τρόπος επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης στον επιχειρηματικό χώρο. Επιλέγεται κυρίως σε περιπτώσεις όπου απαιτούνται άμεσοι χειρισμοί για την επίλυση επαγγελματικών θεμάτων, την παροχή διευκρινήσεων, τη διασφάλιση εχεμύθειας. Στην κατεύθυνση αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες χρήσιμες για τη διαχείριση επαγγελματικών τηλεφωνικών συνομιλιών στα αγγλικά. Παράλληλα, θα μάθουν/θυμηθούν να παρέχουν ανατροφοδότηση στα αγγλικά, κάνοντας θετικά και αρνητικά σχόλια.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σημαντικό να μελετηθούν κείμενα με διαλόγους και τυποποιημένες φράσεις για τη διαχείριση τηλεφωνικών συνομιλιών που έχουν ως σκοπό τα εξής: αντιμετώπιση έκτακτων θεμάτων (handling urgent situations over the phone), ανάπτυξη σχέσεων με υποψήφιους/-ες συνεργάτες/-ιδες (building relationships), καθοδήγηση εταίρων στην αποδοχή πρότασης ή σχεδίου (persuading partners), ανταπόκριση σε θέματα υποστήριξης πελατών (handling customer support issues). Προτείνεται να αποδοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη μελέτη και χρήση εκφράσεων που προσδίδουν ευγένεια και αμεσότητα στην επικοινωνία.

Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξασκηθούν στην παροχή ανατροφοδότησης στους/στις συνομιλητές/-τριες κατά τη διάρκεια της τηλεφωνικής επικοινωνίας, διατυπώνοντας θετικές και αρνητικές παρατηρήσεις (making positive and negative comments). Θα μάθουν/θυμηθούν τη διάκριση μεταξύ εισαγωγικών φράσεων όπως “on the positive side” και “on the negative side” ή “what I like about this is” και “perhaps a weakness of this is”, καθώς και μεταβατικές φράσεις όπως “then again”.

Όπως στην πρώτη υποεπάρκεια, προτείνεται η αξιοποίηση της τεχνικής του παιχνιδιού ρόλων με σκοπό τη μεταφορά της νέας γνώσης (τυποποιημένες φράσεις) στην πράξη (τηλεφωνική συνομιλία στον χώρο εργασίας).

2.3.Η.4 | ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

Ένα από τα καθήκοντα του στελέχους χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών είναι η σύνταξη επιστολών και εγγράφων που στοχεύουν στη διευκόλυνση της ροής της πληροφορίας εντός και εκτός της επιχείρησης, όπως αναφορές με οδηγίες και σχόλια από τη διοίκηση και τα επιμέρους τμήματα της επιχείρησης. Στην κατεύθυνση αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες χρήσιμες για τη σύνταξη επιστολών στα αγγλικά. Παράλληλα, θα μάθουν/θυμηθούν να διατυπώνουν συμπεράσματα στα αγγλικά.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αναγνωρίσουν την καθιερωμένη δομή μιας επαγγελματικής επιστολής, η οποία συμβαδίζει με την αντίστοιχη ενός μηνύματος τυπικής ηλεκτρονικής επικοινωνίας (σύνδεση με υποενότητα 2). Στη συνέχεια, προτείνεται να μελετηθούν παραδείγματα επιστολών που ανταποκρίνονται στους εξής τέσσερις σκοπούς: αναζήτηση συγκεκριμένων πληροφοριών (inquiry letter), επιβεβαίωση παραλαβής επιστολής ή επιχειρησιακού εγγράφου (acknowledgement letter), παρακολούθηση της πορείας συγκεκριμένης επικοινωνίας (follow-up letter), όπως σύνοψη/αναφορά συνάντησης εργασίας, συνοπτική παρουσίαση της σύμβασης ή του συμφωνητικού που συνοδεύει (cover letter).

Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξασκηθούν στη διατύπωση συμπερασμάτων και την αποτύπωση της σχέσης αιτίας και αποτελέσματος με τη χρήση κατάλληλων συνδετικών λέξεων και φράσεων. Προτείνεται να αποδοθεί έμφαση στις διαφορές στη σύνταξη μεταξύ δύο ομάδων όρων: *therefore, consequently, thus: because of, due to, owing to*.

Για τη βελτίωση των δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου στα αγγλικά, προτείνεται να ανατεθεί στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες ως δραστηριότητα η σύνταξη σύντομης επαγγελματικής επιστολής που θα βασίζεται σε ένα από τα παραδείγματα μελέτης.

2.3.Η.5 | ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο της γενικής κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μάθουν να ερμηνεύουν τον τρόπο λειτουργίας και τα είδη των μετοχών, των ομολόγων και των παραγώγων, με σκοπό να αξιολογούν επενδύσεις υπό «καθεστώς βεβαιότητας». Στην κατεύθυνση αυτή, βασική επιδίωξη της προτελευταίας υποενότητας είναι η εισαγωγή των εκπαιδευομένων στην αγγλική ορολογία επενδύσεων, με έμφαση σε τρεις βασικές κατηγορίες. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν ιδιωματικές εκφράσεις με θέμα το χρήμα.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα καταρτιστούν στην ανάλυση και περιγραφή στα αγγλικά των ακόλουθων κατηγοριών επενδύσεων: κυριότητα (ownership), όπως οι μετοχές (stocks), η ακίνητη περιουσία (real estate) και τα πολύτιμα μέταλλα, δανειοδότηση (lending), όπως οι λογαριασμοί ταμειυτηρίου (savings accounts) και τα ομόλογα (bonds), ταμειακά ισοδύναμα (cash equivalents), όπως οι λογαριασμοί χρηματαγοράς (money market accounts). Κρίνεται σημαντικό να αποδοθεί έμφαση

στην αγγλική ορολογία μετοχών, με σκοπό την κατανόηση, αποδοχή και χρήση εννοιών όπως κεφαλαιοποίηση αγοράς (market capitalization), καταβολή μερισμάτων (dividend payments), ρίσκο, τάσεις τιμών (price trends).

Στη συνέχεια, προτείνεται οι εκπαιδευόμενοι/-ες να διδαχθούν ιδιωματικές εκφράσεις για το χρήμα και τη διαχείρισή του, που χρησιμοποιούνται κυρίως στον καθημερινό αγγλικό λόγο και χρωματίζουν την επικοινωνία. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής: to break the bank (ξετινάζει τον προϋπολογισμό), to save for a rainy day (αποταμιεύει για τα δύσκολα), to balance the books (ισοσκελίζει τους λογαριασμούς).

Για τον εμπλουτισμό της διαδικασίας μάθησης, προτείνεται το υλικό μελέτης να περιλαμβάνει αυθεντικά κείμενα που αναλύουν και ερμηνεύουν κατηγορίες επενδύσεων (όπως προτείνονται στις πηγές μελέτης), προσαρμοσμένα στις μαθησιακές ανάγκες των εκπαιδευομένων.

2.3.Η.6 | ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο των σπουδών τους, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εκπαιδευτούν στην κατανόηση και ανάλυση των απαιτούμενων στοιχείων των φυσικών και των νομικών προσώπων που θα κρίνουν τη δυνατότητα ή μη ασφάλισής τους. Στην κατεύθυνση αυτή, η τελευταία μαθησιακή υποενοότητα στοχεύει στην κατάρτιση των εκπαιδευομένων στη χρήση βασικών αγγλικών φράσεων, λέξεων και εννοιών του χώρου των ασφαλίσεων.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα μελετήσουν κείμενα στην αγγλική γλώσσα που παρουσιάζουν και αναλύουν βασική ασφαλιστική ορολογία. Με τη βοήθεια συνοδευτικών δραστηριοτήτων, θα περιγράψουν τη σχέση μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου (the insurer and the insured or the policyholder). Θα μπορούν να διακρίνουν τα βασικά μέρη ενός συμβολαίου: δήλωση βούλησης (declaration), συμφωνία ασφάλισης (insuring agreement), ορισμοί (definitions), αποκλεισμοί (exclusions), προϋποθέσεις (conditions). Θα μπορούν να αναγνωρίσουν τις βασικές κατηγορίες κινδύνου: προσωπικός κίνδυνος (personal risk), κίνδυνος ιδιοκτησίας/ακίνητης περιουσίας (property risk), κίνδυνος αστικής ευθύνης (liability risk).

Στη συνέχεια, με τη βοήθεια στοχευμένων δραστηριοτήτων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα θυμηθούν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα που έχουν ήδη διδαχθεί στην τάξη, όπως: χρόνοι της αγγλικής γλώσσας, συνδετικές λέξεις, εκφράσεις ευγενείας, ιδιωματικές εκφράσεις για το χρήμα. Κρίνεται σημαντικό να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος σε όσα φαινόμενα οι ίδιοι/-ες βρίσκουν απαιτητικά.

Τέλος, προτείνεται να οργανωθεί συζήτηση στην τάξη, στα αγγλικά, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν τη δυνατότητα να αναφερθούν στη νέα γνώση που βρίσκουν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και χρήσιμη για την άσκηση της ειδικότητάς τους.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Evans, V., Dooley, J. & Patel, K. (2017). *Career paths: Finance*. Newbury: Express Publishing.
2. Taylor, J. & Zeter, J. (2018). *Career paths: Business English*. Newbury: Express Publishing.

Συμπληρωματικές

1. BBC Learning English. (2020, Ιούνιος 22). *5 ways to use 'let' – English in a minute* [Βίντεο]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=fHfsr1Uf3qA>
2. Beattie, A. (2023, Μάρτιος 13). *Defining 3 types of investments: Ownership, lending, and cash*. Investopedia. Ανακτήθηκε από <https://www.investopedia.com/articles/younginvestors/10/what-is-an-investment.asp>
3. Essential British English Dictionary. (χ.χ.). Ανακτήθηκε από: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-british-english/>
4. Marks, S. (2019). *Mastering grammar for B1 – Greek edition*. Limassol: Burlington Books.
5. Word Reference/English-Greek Dictionary. (χ.χ.). Ανακτήθηκε από: <https://www.wordreference.com/engr/>

2.3.Θ • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην ενότητα «Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα» οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αναπτύξουν και θα αξιοποιήσουν διαπροσωπικές-οριζόντιες δεξιότητες (soft skills), ενώ παράλληλα με την πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών εννοιών που διδάσκονται αυτό το εξάμηνο θα γίνει πιο εύκολη η κατανόησή τους. Σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτές/-τριες των αντίστοιχων θεωρητικών μαθησιακών εννοιών, θα γίνει πρακτική εξάσκηση και εφαρμογή σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές – με χρήση εφαρμογών υπολογιστικών φύλλων και επεξεργασίας κειμένου – λειτουργιών της επιχειρησιακής επικοινωνίας, της λογιστικής των επιχειρήσεων και των τεχνικών και εργαλείων πωλήσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στο πλαίσιο ομαδικών εργασιών που θα πραγματοποιηθούν, θα μάθουν να συνεργάζονται, να αποδίδουν ρόλους και αρμοδιότητες στα μέλη της ομάδας και να ακολουθούν ένα πλάνο χρόνου ολοκλήρωσης του έργου. Επίσης, θα εξασκηθούν σε τεχνικές παρουσιάσεων τόσο σε θέματα τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών όσο και σε λειτουργίες πωλήσεων, στο πλαίσιο ενός ψηφιακού αλλά και μη ψηφιακού περιβάλλοντος.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Δημιουργούν ομάδες εργασίας και θέτουν τους κανόνες λειτουργίας της ομάδας,
- Κατανέμουν τις εργασίες στα μέλη της ομάδας, ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ικανότητές τους και την πολυπλοκότητα των εργασιών,
- Επιλέγουν την πλέον αποτελεσματική μέθοδο επικοινωνίας, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές περιστάσεις εντός της επιχειρησιακής διαδικασίας,
- Οργανώνουν διοικητικά και τεχνικά μια τηλεδιάσκεψη,
- Διαχειρίζονται τα εργαλεία μιας τηλεδιάσκεψης,
- Σχεδιάζουν έγγραφα εμπορικών προσφορών, στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα,
- Συντάσσουν μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με τη χρήση «υπογραφής» και σε επαγγελματική μορφή, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα,
- Χρησιμοποιούν τη λειτουργία της συγχώνευσης αλληλογραφίας στην επικοινωνία με τους πελάτες,
- Καταχωρούν σε αρχείο υπολογιστικών φύλλων τα στοιχεία των πελατών, προκειμένου να μπορούν με ευκολία και ασφάλεια να τα αρχειοθετούν και να τα διαχειρίζονται,
- Δημιουργούν ηλεκτρονική φόρμα συμπλήρωσης των στοιχείων του πελάτη και σημαντικών παρατηρήσεων για τη διαδικασία της πώλησης,
- Εντοπίζουν στον διαδικτυακό τόπο του ΓΕΜΗ τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης/οργανισμού, των ανταγωνιστών, των προμηθευτών και των πελατών,
- Παρουσιάζουν το πλαίσιο και το περιεχόμενο της κανονιστικής συμμόρφωσης των τραπεζικών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ομαδική εργασία / Κατανομή εργασιών / Επικοινωνία / Διάσκεψη / Εμπορικές προσφορές / Διαχείριση πελατών / Πρακτική εφαρμογή.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΔΟΜΩΝ
2	ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
3	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ
4	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
5	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΛΑΤΕΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
6	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ, ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Κείμενο αναφοράς

2.3.Θ.1 | ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

Στο πλαίσιο της εν λόγω μαθησιακής υποενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις βασικές διαδικασίες και τα απαραίτητα βήματα για τη σύσταση μιας επιχείρησης. Ειδικότερα, η μαθησιακή υποενότητα αυτή αποσκοπεί στην κατανόηση και εφαρμογή των αρχικών βημάτων για την ίδρυση μιας επιχείρησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εκπαιδεύονται στην κατάρτιση του καταστατικού και τη συλλογή των απαραίτητων εγγράφων για την εξασφάλιση των αδειών εκκίνησης της επιχείρησης. Μαθαίνουν επίσης πώς να θεωρούν τα λογιστικά βιβλία και να οργανώνουν τον λογιστικό τομέα της επιχείρησης. Στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης, θα αναλάβουν ρόλους σε διάφορα τμήματα, όπως το λογιστήριο, το μάρκετινγκ και τη διοίκηση, όπου θα εφαρμόσουν τις θεωρητικές γνώσεις σε πρακτικές εργασίες. Η εναλλαγή των ρόλων θα ενισχύσει τις διαπροσωπικές και οριζόντιες δεξιότητές τους, προσφέροντας μια ολιστική εμπειρία της διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας μιας επιχείρησης. Οι δεξιότητες αυτές είναι άμεσα συνδεδεμένες με την ειδικότητα των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών, καθώς η δημιουργία και οργάνωση της επιχειρησιακής δομής αποτελεί τον πυρήνα για την αποτελεσματική λειτουργία και την επιτυχία μιας επιχείρησης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να δώσουν έμφαση στην ακρίβεια και την πληρότητα των εγγραφών και των διαδικασιών, καθώς αυτές θα καθορίσουν τη νομική και λειτουργική βάση της επιχείρησης. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να εξοικειωθούν με το νομοθετικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις της αγοράς στην οποία θα λειτουργήσει η επιχείρηση.

2.3.Θ.2 | ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν τις αρχικές λογιστικές και εμπορικές διαδικασίες που απαιτούνται για την έναρξη των εργασιών μιας επιχείρησης. Θα μάθουν να δημιουργούν και να διαχειρίζονται τα αρχικά λογιστικά βιβλία, να κατανοούν την ανάγκη για ακριβή απογραφή και ισολογισμό έναρξης, καθώς και να προσδιορίζουν τις εισφορές κεφαλαίου των εταίρων. Μετά την

ίδρυση της επιχείρησης, τα διάφορα τμήματα θα προχωρήσουν στις αρχικές εργασίες. Το λογιστήριο θα αναλάβει τις πρώτες λογιστικές ενέργειες, όπως η απογραφή και ο ισολογισμός έναρξης, καθώς και τη δημιουργία των αρχικών λογαριασμών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα διαχωρίσουν επίσης τους πελάτες και τους προμηθευτές, για παράδειγμα με βάση γεωγραφικά κριτήρια, και θα οργανώσουν το λογιστικό σύστημα ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης. Συνιστάται η χρήση του Excel για τη δημιουργία των βασικών λογιστικών εγγράφων, όπως το γενικό και αναλυτικό καθολικό και τα ημερολόγια, καθώς και για την καταχώρηση των αρχικών εγγραφών. Το εμπορικό τμήμα θα ασχοληθεί με την έρευνα αγοράς, την εύρεση νέων πελατών και προμηθευτών, την προώθηση των προϊόντων και την ανάπτυξη στρατηγικών μάρκετινγκ. Θα σχεδιάσει επίσης τον κύκλο ζωής του προϊόντος και θα ορίσει τους στόχους του. Η ομάδα διοίκησης θα αναπτύξει ένα επιχειρησιακό σχέδιο, θα ορίσει τους παραγωγικούς στόχους, θα προσλάβει προσωπικό και θα εξετάσει τη νομοθεσία, όπως το εργατικό δίκαιο, για να καθορίσει τον αριθμό των προσλήψεων. Προτείνεται η διεξαγωγή συνεντεύξεων με προσομοίωση, τόσο πρόσωπο με πρόσωπο όσο και ηλεκτρονικά, για την ετοιμότητα και τη διαχείριση απρόβλεπτων καταστάσεων. Είναι επίσης σημαντική η εξάσκηση στη σύνταξη βιογραφικών σημειωμάτων μέσω εφαρμογών όπως το Europass. Οι γνώσεις και οι δεξιότητες αυτές είναι θεμελιώδεις για την αποτελεσματική διαχείριση των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών. Η κατανόηση της διαδικασίας έναρξης και οργάνωσης των λογιστικών βιβλίων είναι κρίσιμη για την ορθή λειτουργία της επιχείρησης και την επίτευξη των εμπορικών της στόχων.

2.3.Θ.3 | ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποκτήσουν πρακτικές γνώσεις σχετικά με την οργάνωση και την εκτέλεση των καθημερινών και κανονιστικών διαδικασιών μιας επιχείρησης. Θα εκπαιδευτούν στη χρήση εργαλείων όπως το Excel για τη δημιουργία και τη διαχείριση εγγράφων με αυτοματοποιημένους υπολογισμούς, όπως φορολογικά στοιχεία, τιμολόγια και αποδείξεις. Επιπλέον, θα εξασκηθούν στην κατηγοριοποίηση των εγγράφων σε εισερχόμενα και εξερχόμενα και στην καταγραφή τους ως λογιστικά γεγονότα για την ενημέρωση των αντίστοιχων ημερολογίων. Οι δεξιότητες αυτές είναι άμεσα συνδεδεμένες με την ειδικότητα των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών, καθώς η ικανότητα να οργανώνουν και να διαχειρίζονται την καθημερινή λειτουργία μιας επιχείρησης είναι κρίσιμη για την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων και την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων. Η εξοικείωση με την τεχνολογία και η ικανότητα να προσαρμόζονται σε νέα συστήματα και διαδικασίες είναι επίσης ζωτικής σημασίας για την επαγγελματική τους εξέλιξη. Στα σημεία προσοχής για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες συγκαταλέγονται η ακριβής χρήση των λειτουργικών εργαλείων, η προσοχή στις λεπτομέρειες κατά την καταγραφή και αρχειοθέτηση των εγγράφων, καθώς και η ανάπτυξη μιας στρατηγικής για την αποτελεσματική επικοινωνία και την ενίσχυση των δημόσιων σχέσεων. Επιπρόσθετα,

η ενημέρωση σε θέματα προσλήψεων και εργασιακών δικαιωμάτων μέσω πλατφορμών όπως το myergani.gov.gr αποτελεί έναν ακόμη σημαντικό πυλώνα για την ολοκληρωμένη κατανόηση του επαγγελματικού πλαισίου στο οποίο θα κινηθούν.

2.3.Θ.4 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Στη μαθησιακή υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν τις απαραίτητες εργασίες που πρέπει να εκτελούνται σε μηνιαία βάση για την ομαλή λειτουργία του λογιστηρίου. Θα μάθουν να οργανώνουν και να κατηγοριοποιούν τις εργασίες, διαχωρίζοντας τις σημαντικές και επείγουσες από τις λιγότερο κρίσιμες. Αυτό θα τους βοηθήσει να αναγνωρίζουν τις εργασίες που απαιτούν άμεση προσοχή, ειδικά εκείνες με νομικές συνέπειες, όπως οι λογιστικές καταχωρήσεις που δεν πρέπει να παραβλέπονται. Η σύνδεση των γνώσεων και δεξιοτήτων που θα αποκτήσουν με την ειδικότητά τους είναι άμεση, καθώς η ικανότητα να διαχειρίζονται τις μηνιαίες λογιστικές εργασίες αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της επαγγελματικής τους πρακτικής. Στα σημεία προσοχής για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες συγκαταλέγονται η ακριβής καταγραφή και ο έλεγχος των λογιστικών εγγραφών, η τήρηση των νομικών προδιαγραφών και των προθεσμιών για την απόδοση φόρων, καθώς και η συνεχής ενημέρωση των βιβλίων και των μητρώων. Επιπρόσθετα, η συνεργασία με τα τμήματα μάρκετινγκ και διοίκησης είναι κρίσιμη για την ανάλυση των πωλήσεων, την εκτίμηση της παραγωγικότητας και την αποτελεσματικότητα των εργαζομένων, καθώς και για τη διαμόρφωση των πλάνων προϋπολογισμού και των στρατηγικών πωλήσεων.

2.3.Θ.5 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΛΑΤΕΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν πρακτικές δεξιότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση πελατειακών σχέσεων και την αποτελεσματική επαγγελματική επικοινωνία στο περιβάλλον των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών. Εξασκούνται στη χρήση σύγχρονων εργαλείων επικοινωνίας και συνεργασίας, όπως εφαρμογές ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πλατφόρμες τηλεδιασκέψεων και λογισμικά διαχείρισης πελατειακών δεδομένων. Παράλληλα, επιλέγουν την κατάλληλη μορφή επικοινωνίας ανάλογα με το προφίλ του/της πελάτη/-ισσας, τον σκοπό της επικοινωνίας και τις απαιτήσεις της εκάστοτε περίπτωσης.

Στο πλαίσιο των εργαστηριακών δραστηριοτήτων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες δημιουργούν επαγγελματικά μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, οργανώνουν και συντονίζουν τηλεδιασκέψεις, ενώ αναλαμβάνουν τη σύνταξη εμπορικών προσφορών και ενημερωτικών εγγράφων για πελάτες/-ισσες και συνεργάτες/-ιδες. Επιπλέον, σχεδιάζουν ηλεκτρονικές φόρμες καταγραφής στοιχείων πελατών και οργανώνουν βάσεις δεδομένων χρησιμοποιώντας εφαρμογές υπολογιστικών φύλλων.

Οι γνώσεις και οι δεξιότητες που αποκτούν συνδέονται άμεσα με την ειδικότητα, καθώς οι επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού και ασφαλιστικού τομέα καλούνται

καθημερινά να επικοινωνούν αποτελεσματικά με πελάτες/-ισσες, να διαχειρίζονται πληροφορίες και να δημιουργούν σχέσεις εμπιστοσύνης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προστασία προσωπικών δεδομένων, στη διατήρηση επαγγελματικής συμπεριφοράς, στην τήρηση των κανόνων δεοντολογίας και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ενεργητικής ακρόασης. Η ενίσχυση της μάθησης πραγματοποιείται μέσω προσομοιώσεων επαγγελματικών συναντήσεων, παιχνιδιών ρόλων, ομαδικών εργασιών και μελετών περίπτωσης που προσομοιώνουν πραγματικές συνθήκες εργασίας στον κλάδο.

2.3.Θ.6 | ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ, ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Στην παρούσα μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις βασικές αρχές σχεδιασμού, οργάνωσης και παρουσίασης τραπεζικών, ασφαλιστικών και πωλησιακών προτάσεων. Αναπτύσσουν δεξιότητες παρουσίασης προϊόντων και υπηρεσιών, αξιοποιώντας ψηφιακά εργαλεία δημιουργίας παρουσιάσεων, εφαρμογές επεξεργασίας κειμένου και εφαρμογές υπολογιστικών φύλλων για την τεκμηρίωση των προτάσεών τους.

Κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών ασκήσεων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναλαμβάνουν τη δημιουργία παρουσιάσεων που αφορούν τραπεζικά και ασφαλιστικά προϊόντα, σχεδιάζουν εμπορικές προτάσεις και προετοιμάζουν παρουσιάσεις προς υποθετικούς πελάτες/-ισσες ή στελέχη επιχειρήσεων. Παράλληλα, εξασκούνται στη συγκέντρωση και αξιοποίηση πληροφοριών από δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις, καθώς και στην αναζήτηση δεδομένων μέσω του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ), προκειμένου να υποστηρίξουν τεκμηριωμένα τις προτάσεις τους.

Χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ακρίβεια των πληροφοριών, στη σαφήνεια της παρουσίασης, στην προσαρμογή του μηνύματος στο κοινό-στόχο και στη συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις τραπεζικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες.

Η ενίσχυση της μάθησης υποστηρίζεται μέσω παρουσιάσεων ενώπιον ομάδας, προσομοιώσεων συναντήσεων με πελάτες/-ισσες, ασκήσεων επιχειρηματολογίας, αξιολόγησης παρουσιάσεων από τους/τις εκπαιδευτές/-τριες και ομαδικών έργων που απαιτούν τη σύνθεση γνώσεων από διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα της ειδικότητας. Με τον τρόπο αυτόν, οι εκπαιδευόμενοι/-ες αναπτύσσουν τόσο τεχνικές όσο και διαπροσωπικές δεξιότητες, απαραίτητες για τη μελλοντική επαγγελματική τους πορεία.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παπαδάκης, Β. (2016). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και διεθνής εμπειρία* (7η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
2. Βασιλειάδης, Λ. (2020). *Στρατηγική διοίκηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.

Συμπληρωματικές

1. Μπουραντάς, Δ., Βάθης, Α., Παπακωνσταντίνου, Χ. & Ρεκλείτης, Π. (1999). *Αρχές οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και υπηρεσιών*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.
2. Σορμάς, Α. & Σαριαννίδης, Ν. (2018). *Οικονομικά μαθηματικά*. Κοζάνη: Εκδόσεις Αλέξανδρος.

2.4 • ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.A • ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Φορολογική πρακτική» έχει σκοπό να κάνει ξεκάθαρες και σαφείς στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες έννοιες που θα συναντούν συνεχώς στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή. Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν βασικές έννοιες του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών με βάση τα νέα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ), βασικά λογιστικά αρχεία, η έννοια της εξασφάλισης του λογιστικού συστήματος, ο χρόνος ενημέρωσης και η διαφύλαξη των λογιστικών αρχείων, τα παραστατικά πωλήσεων/αγορών/εισπράξεων/πληρωμών, κάποια φορολογικά έντυπα και οι δηλώσεις φυσικών και νομικών προσώπων. Με την ολοκλήρωση της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να κατανοήσουν τη σημασία της πληροφόρι-ας που βρίσκεται στα φορολογικά έντυπα και στις δηλώσεις, καθώς και τον τρόπο που αυτή μπορεί να τους βοηθήσει στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας και της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη, έννοιες πολύ σημαντικές στον τραπεζικό και ασφαλιστικό κλάδο.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Ερμηνεύουν τις έννοιες του φόρου, της φορολογικής βάσης, του αντικειμένου του φόρου και άλλων βασικών εννοιών,
- Παρουσιάζουν τις αιτίες και τις επιπτώσεις της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής και τον κοινωνικά άδικο χαρακτήρα τους,
- Αντιλαμβάνονται τις φορολογικές διατάξεις για τη φοροαποφυγή και φοροδιαφυγή,
- Αποκτούν φορολογική συνείδηση σε προσωπικό, επαγγελματικό και συλλογικό επίπεδο,
- Αναγνωρίζουν τις φορολογικές δηλώσεις των φυσικών, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων,
- Αναγνωρίζουν τις κατηγορίες εισοδημάτων (μισθωτές υπηρεσίες, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα, κεφάλαιο κ.λπ.) και τον τρόπο φορολογικής μεταχείρισης κάθε κατηγορίας,
- Εκδίδουν τα διάφορα παραστατικά, π.χ. τα τιμολόγια πώλησης, τα δελτία αποστολής, τα πιστωτικά τιμολόγια και τις αποδείξεις είσπραξης ή πληρωμής,
- Αναλαμβάνουν την οργάνωση και αρχειοθέτηση των παραστατικών,
- Ερμηνεύουν τις πληροφορίες που εμφανίζονται στα φορολογικά έντυπα και στις δηλώσεις των φυσικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων,

- Αναλύουν τη χρηματοοικονομική και φορολογική κατάσταση των πελατών τους,
- Υποστηρίζουν τους λόγους που απαιτείται η προσκόμιση οικονομικών και φορολογικών στοιχείων από τους πελάτες τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Δημόσια οικονομικά / Φόρος / Φορολογική Βάση / Φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή / Φορολογική συνείδηση / Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ) / Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) / Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων / Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων και οντοτήτων / Φορολογικές δηλώσεις φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων / Φορολογικά έντυπα / Παραστατικά, οργάνωση και αρχειοθέτηση / Χρηματοοικονομικές καταστάσεις / Χρηματοοικονομικοί δείκτες.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
2	ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ, ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ
3	ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΚΦΕ) ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ
4	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ. ΕΝΤΥΠΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ
5	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ. ΕΝΤΥΠΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ
6	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Κείμενο αναφοράς

2.4.A.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Η μαθησιακή υποενότητα «Εισαγωγή σε βασικές αρχές και έννοιες των δημόσιων οικονομικών» αποσκοπεί στην εισαγωγή και στην κατανόηση των βασικών αρχών και εννοιών των δημόσιων οικονομικών, με έμφαση στην έννοια του φόρου.

Δίδοντας εξαρχής το περιεχόμενο του βασικού οικονομικού κυκλώματος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την εξερεύνηση των βασικών στοιχείων που το συνθέτουν αλλά και των σχετικών μεγεθών που το πλαισιώνουν. Εν συνεχεία, η αναφορά στις έννοιες δημόσιες δαπάνες, δημόσιος δανεισμός, ΑΕΠ και κρατικός προϋπολογισμός προωθεί την κατανόηση των βασικών δομών λειτουργίας ενός κράτους. Σημαντική είναι και η κατανόηση του τρόπου ταξινόμησης των δαπανών αλλά και οι κύριες πηγές των δημόσιων εσόδων. Η ανάλυση εννοιών σχετικά με τον φόρο,

όπως φορολογικό σύστημα, άμεσοι και έμμεσοι φόροι, φοροδοτική ικανότητα, φορολογικός συντελεστής, φορολογική κλίμακα, αρχή της φορολογικής ισότητας, έχει ως στόχο την ανάδειξη της σημαντικότητας του φόρου.

Η χρήση παραδειγμάτων για τα ισχύοντα ποσοτικά δεδομένα τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο ενδυναμώνει την κατανόηση των εκπαιδευομένων και οδηγεί σε μια πρώτη επαφή με την πραγματική λειτουργία μιας οικονομίας.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έχει τη δυνατότητα, μέσα από επίσημες ιστοσελίδες, να αντλεί σχετική πληροφόρηση και να ενημερώνεται για τα ισχύοντα σχετικά μακροοικονομικά μεγέθη σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή/και διεθνές περιβάλλον. Η εν λόγω γνώση είναι απαραίτητη για ένα Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών.

2.4.A.2 | ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ, ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

Η μαθησιακή υποενότητα «Φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή και φορολογική συνείδηση» έχει ως σκοπό την ανάδειξη της σημαντικότητας του φόρου ως πηγής εσόδου για ένα κράτος και απαραίτητου συστατικού λειτουργίας του. Η κατανόηση όρων σχετικών με τον φόρο, τους οποίους οι εκπαιδευόμενοι/-ες έχουν οικειοποιηθεί από την προηγούμενη υποενότητα, με τις σχετικές ταξινομήσεις τους, γίνεται χρήσιμο εργαλείο και βάση για την παρούσα υποενότητα.

Με τη γνώση της παρούσας υποενότητας, ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να αναγνωρίζει τους λόγους αλλά και τους τρόπους που οδηγούν στην εμφάνιση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής. Σε αυτό θα συμβάλλει η κατανόηση σχετικών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας.

Μέσα από παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής, ο/η εκπαιδευόμενος/-η αποκτά την ικανότητα να αντιλαμβάνεται τόσο τα αίτια που προκαλούν φαινόμενα φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής όσο και τα αποτελέσματα που έχουν στη λειτουργία της οικονομίας ενός κράτους, μέσω φαινομένων όπως η μετακύληση των φόρων.

Η εν λόγω μαθησιακή υποενότητα αναδεικνύει τη σημαντικότητα της έννοιας των δημόσιων εσόδων και δαπανών και εν συνεχεία του φόρου για ένα κράτος, αποβλέποντας στην καλλιέργεια της φορολογικής συνείδησης. Σε αυτό συμβάλλει και η κατανόηση των βασικών στοιχείων που δομούν τον κρατικό προϋπολογισμό.

Στην εν λόγω υποενότητα, ο/η εκπαιδευόμενος/-η έρχεται σε επαφή με διατάξεις εθνικού δικαίου, όπως το Πέμπτο Μέρος του Ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με αποτελέσματα ερευνών, με ποσοτικοποίηση των αποτελεσμάτων από την ύπαρξη φαινομένων φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής, αλλά και με δημοσιευμένα στοιχεία όπως του κρατικού προϋπολογισμού και των σχετικών εκθέσεων.

Το Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών είναι απαραίτητο να έχει σχετικές γνώσεις της λειτουργίας της οικονομίας, δεδομένου ότι θα εργάζεται στον χρηματοοικονομικό τομέα, ο οποίος επηρεάζεται από τα μεγέθη της μακροοικονομίας.

2.4.A.3 | ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΚΦΕ) ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ

Τα σημαντικότερα νομοθετήματα για τη μαθησιακή ενότητα «Φορολογική πρακτική» είναι ο Ν. 4172/2013 (Α' 167) και ο Ν. 4308/2014 (Α' 251), όπως ισχύουν. Στην υποενότητα «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ) και φορολογικά παραστατικά», ο/η εκπαιδευόμενος/-η κατανοεί και αναγνωρίζει έννοιες που αφορούν τον τρόπο φορολόγησης των κατηγοριών εισοδήματος, αλλά και τον τρόπο απόδοσης των φόρων. Επίσης, είναι σε θέση να γνωρίζει τον τρόπο και τα κριτήρια προσδιορισμού του μεγέθους των οντοτήτων, αλλά και να έχει την ικανότητα να αξιολογεί, να ελέγχει και να εκδίδει τα απαραίτητα παραστατικά διενέργειας πωλήσεων/αγορών/εισπράξεων/πληρωμών.

Με την εν λόγω υποενότητα σκοπεύεται η κατανόηση βασικών όρων, που αναφέρονται και στο πρώτο τμήμα του ΚΦΕ, όπως φορολογούμενος, νομικό πρόσωπο, νομική οντότητα, υπόχρεος σε παρακράτηση, συγγενικό πρόσωπο, συνδεδεμένο πρόσωπο, φορολογική κατοικία, φορολογικό έτος. Χρήσιμο είναι και το Παράρτημα του Ν. 4308/2014 σχετικά με συγκεκριμένη χρησιμοποιούμενη ορολογία, με την επεξήγησή της.

Η εν λόγω υποενότητα προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση των οικονομικών πτυχών στον χρηματοοικονομικό τομέα, στον οποίο περιλαμβάνεται και ο ασφαλιστικός τομέας. Έτσι, η προσοχή των εκπαιδευομένων εστιάζεται στην κατανόηση όλων των αναφερόμενων εννοιών, των υποκειμένων του φόρου και των κατηγοριών εισοδήματος.

Δεδομένου ότι ο/η εκπαιδευόμενος/-η της παρούσας ειδικότητας απαιτείται να έχει γνώσεις εποπτείας επί των φορολογικών υποχρεώσεων, τόσο των φυσικών προσώπων όσο και των νομικών προσώπων και οντοτήτων, η εν λόγω υποενότητα έχει ως απώτερο στόχο να εξασφαλίσει την απόκτηση ικανοτήτων και δεξιοτήτων σχετικά με τις θεσμικές βάσεις που θα βοηθήσουν στην ανίχνευση, αξιολόγηση και υπολογισμό των κατάλληλων μεγεθών.

2.4.A.4 | ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ. ΕΝΤΥΠΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με την εξερεύνηση των βασικών νομοθετικών διατάξεων, μεθόδων, συστημάτων, βιβλίων και εντύπων που χρησιμοποιούνται σε σχέση με τη φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων. Στο πλαίσιο αυτό, οι κύριες και βασικές έννοιες και μεθοδολογίες αντλούνται μέσα από σημαντικά νομοθετικά κείμενα όπως ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, ΚΦΕ, Ν. 4172/2013, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται πλέον πιο διακριτά ότι η φορολογική πρακτική είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ισχύουσα νομοθεσία και άρα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζει τον τρόπο αναζήτησης της εκάστοτε αναγκαίας και ισχύουσας σχετικής πληροφορίας σε νόμους, ΠΔ, υπουργικές αποφάσεις και σχετικές εγκυ-

κλίους. Εν συνεχεία, εφόσον έχει καλυφθεί το ζήτημα της άντλησης της κατάλληλης ισχύουσας νομοθεσίας, ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να την εφαρμόσει. Άρα, έχει τις κατάλληλες δεξιότητες και ικανότητες, προκειμένου να αντλεί πληροφορίες, να τις αξιοποιεί με κατάλληλες μεθόδους, προκειμένου να υπολογίσει μεγέθη και να τα απεικονίσει σε συγκεκριμένα έντυπα.

Στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η μελετά και κατανοεί έννοιες όπως: κλίμακα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, υποκείμενοι στον φόρο εισοδήματος, κατηγορίες εισοδήματος, φορολογική μεταχείριση, τεκμήριο εισοδήματος, τεχνικές ελέγχου, προσαύξηση της περιουσίας, ΕΝΦΙΑ. Για την καλύτερη κατανόηση της υποενότητας, η προσοχή του/της εκπαιδευομένου/-ης εστιάζεται στην ανάλυση όλων των πληροφοριών που απεικονίζονται τμηματικά στα φορολογικά έντυπα για τα φυσικά πρόσωπα, όπως τα Ε1 και Ε3, και έτσι είναι σε θέση να επεξεργάζεται, να ελέγχει και να αξιολογεί τα δεδομένα.

Απώτερος στόχος της παρούσας υποενότητας είναι ο/η εκπαιδευόμενος/-η να γνωρίζει το περιεχόμενο των φορολογικών εντύπων που αφορούν τα φυσικά πρόσωπα και να είναι σε θέση να αξιολογεί τις πληροφορίες και να τις ελέγχει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του/της ως στελέχους χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών.

2.4.A.5 | ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ.

ΕΝΤΥΠΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με την εξερεύνηση των βασικών νομοθετικών διατάξεων, μεθόδων, συστημάτων, βιβλίων και εντύπων που χρησιμοποιούνται σε σχέση με τη φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων και οντοτήτων.

Στην παρούσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τη σημαντικότητα της ισχύουσας κείμενης νομοθεσίας και άρα κατανοούν τον τρόπο αναζήτησης της εκάστοτε αναγκαίας και ισχύουσας σχετικής πληροφορίας σε νόμους, ΠΔ, υπουργικές αποφάσεις και σχετικές εγκυκλίους. Εν συνεχεία, όπως και στην προηγούμενη υποενότητα, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τον τρόπο εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας αλλά και τη σύνδεση των φορολογικών διατάξεων με τους κανόνες λογιστικής και την απεικόνιση αυτών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η μελετά και κατανοεί έννοιες όπως: συνδεδεμένα μέρη, ενδοομιλικές συναλλαγές, φάκελος τεκμηρίωσης, υποκείμενη οντότητα. Επίσης, η προσοχή του/της εστιάζεται σε έννοιες όπως υποκείμενο φόρου, αντικείμενο φορολογίας εισοδήματος ειδικά για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, φορολογητέο εισόδημα νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, νομικά πρόσωπα απαλλασσόμενα από τον φόρο εισοδήματος, εκπιπόμενες και μη επιχειρηματικές δαπάνες, συντελεστής φορολογίας νομικών προσώπων, παρακρατηθείς φόρος.

Δεδομένου ότι η φορολογική πρακτική είναι συνδεδεμένη και με τους λογιστικούς κανόνες, ο/η εκπαιδευόμενος/-η μελετά, κατανοεί και αξιοποιεί πλην άλλων και έννοιες της λογιστικής επιστήμης, όπως αποσβέσεις, ζημία/κέρδη χρήσης, αποθέματα, μέρισμα, (επισφαλής) απαίτηση. Επιπλέον, κατανοεί τη σημαντικότητα της χρήσης των κανόνων περί ποινών και φορολογικών επιπτώσεων.

Για την καλύτερη κατανόηση της υποενότητας, η προσοχή του/της εκπαιδευόμενου/-ης εστιάζεται στην ανάλυση όλων των πληροφοριών που απεικονίζονται τμηματικά στα φορολογικά έντυπα για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες.

Με την ολοκλήρωση της παρούσας υποενότητας ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να εξασκηθεί στην πρακτική εφαρμογή τόσο του τρόπου υπολογισμού και συμπλήρωσης των εντύπων όσο και της αξιολόγησης των πληροφοριών που παρατίθενται σε αυτά, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες μεθόδους και εργαλεία.

2.4.A.6 | ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με την εξερεύνηση των βασικών νομοθετικών διατάξεων, μεθόδων, συστημάτων, βιβλίων και εντύπων που χρησιμοποιούνται σε σχέση με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων. Κύρια πηγή εστίασης είναι οι διατάξεις του Ν. 4308/2014 (Α' 251), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η μελετά τη χρηματοοικονομική ορολογία σχετικά με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων. Έρχεται σε επαφή με τα υποδείγματα των ατομικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπως τον ισολογισμό, με απεικόνιση των χρηματοοικονομικών στοιχείων στο κόστος κτήσης και στην εύλογη αξία, την κατάσταση αποτελεσμάτων κατά λειτουργία και κατ' είδος, την κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης περιόδου, την κατάσταση χρηματοροών, τον ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων πολύ μικρών οντοτήτων, τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις όπως του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων κατά λειτουργία και κατ' είδος.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, βάσει της ως άνω εξοικείωσης, είναι σε θέση να αντλήσει πληροφορίες, προκειμένου να μελετήσει, να αξιολογήσει, να ελέγξει και να υπολογίσει χρήσιμους αριθμοδείκτες για το έργο του/της. Ιδιαίτερα σημαντική για τον/την εκπαιδευόμενο/-η είναι η πρακτική εφαρμογή με σενάρια προσομοίωσης, δεδομένου ότι μπορεί να εργαστεί στον χρηματοοικονομικό και ασφαλιστικό τομέα.

Με τα ως άνω αναφερόμενα, ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να υποστηρίξει τους λόγους που απαιτείται η προσκόμιση τόσο των οικονομικών όσο και των φορολογικών στοιχείων από τους εν δυνάμει πελάτες, καθώς έχει τις γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες, προκειμένου να αναλύει τη χρηματοοικονομική και φορολογική κατάστασή τους, να διαπιστώνει τις αδυναμίες και τα δυνατά σημεία μιας οντότητας και να βοηθά στο έργο της λήψης αποφάσεων σε επίπεδο διοίκησης.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. ΦΕΚ 167/Α/23-7-2013. Νόμος 4172/2013. Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του Ν. 4046/2012, του Ν. 4093/2012 και του Ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις.
2. ΦΕΚ 251/Α/24-11-2014. Νόμος 4308/2014. Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις.
3. Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν. & Μπάλιος, Δ. Π. (2021). *Προχωρημένη χρηματοοικονομική λογιστική: Παραδείγματα με πραγματικά παραστατικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
4. Καραγιάννης, Ι. Δ., Καραγιάννη, Α. Δ. & Καραγιάννης, Δ. Ι. (2023). *Φορολογικά φοροτεχνικά: Υπολογισμός του φόρου εισοδήματος, φορολογικές δηλώσεις. Παραδείγματα & εφαρμογές* (22η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Ιδιωτική έκδοση.

Συμπληρωματικές

1. Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν. & Μπάλιος, Δ. (2019). *Αρχές χρηματοοικονομικής λογιστικής: Χρηματοοικονομική ανάλυση και λήψη αποφάσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
2. Σγουρινάκης, Ν. & Γαρνέλης, Δ. (2020). *Κώδικας φορολογίας εισοδήματος: Ερμηνεία & λογιστική αντιμετώπιση* (8η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Σταματόπουλος, Δ. Π. & Καραβοκύρης, Α. (2020). *Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων: Ανάλυση – ερμηνεία*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.

2.4.B • ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Ειδικά θέματα ασφάλισης κατά ζημιών» αποτελεί τη συνέχεια της ενότητας «Αρχές ασφάλισης κατά ζημιών» του προηγούμενου εξαμήνου. Σκοπός των «Ειδικών θεμάτων» είναι να γνωρίσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες τα ειδικά θέματα ασφάλισης κατά ζημιών και να αντιληφθούν, με τη χρήση πρακτικών ασκήσεων, τη σημασία της αστικής ευθύνης και της αποζημίωσης. Στο πλαίσιο της ενότητας, εκτός από τη διεύρυνση των εννοιών της ασφάλισης και των απαλλαγών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα ασχοληθούν με τη διαχείριση κινδύνων περιουσιακών στοιχείων, με τις ασφαλίσεις κατοικιών και ακινήτων, καθώς και με τη διαχείριση κινδύνων αστικής ευθύνης, με τις ασφαλίσεις αυτοκινήτων και οχημάτων, που αποτελούν και το μεγαλύτερο μέρος του κλάδου ζημιών. Εκτός από τη θεωρητική παρουσίαση των παραπάνω θεμάτων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν τη δυνατότητα να εξετάσουν τους πιο συνηθισμένους

τύπους συμβολαίων και τα κυριότερα προβλήματα που εμφανίζονται. Με αυτόν τον τρόπο θα είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν με κριτική και εποικοδομητική στάση τις ασφαλιστικές διαδικασίες.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Εξηγούν τις ειδικές περιπτώσεις ασφαλίσεων (συνασφάλιση, διαδοχική ασφάλιση, διπλή ασφάλιση, υπερασφάλιση, υπασφάλιση, ασφάλιση σε πρώτο κίνδυνο, ασφάλιση ποσοστού, ανοικτή ασφάλιση κ.λπ.),
- Ορίζουν την έννοια και τους τύπους της απαλλαγής,
- Αναλύουν τους γενικούς όρους σε ένα συμβόλαιο πυρός,
- Περιγράφουν τα στοιχεία που διαμορφώνουν τον τρόπο υπολογισμού των ασφαλίσεων,
- Υποστηρίζουν τη χρησιμότητα των πολλαπλών ασφαλιστηρίων, καθώς και τα οφέλη/προβλήματα που προκύπτουν από τη χρήση τους,
- Εξηγούν τους όρους ασφάλισης των περιουσιακών στοιχείων των φυσικών και των νομικών προσώπων, καθώς και των χερσαίων, εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών,
- Αναλύουν την έννοια της αστικής ευθύνης οχημάτων,
- Ταξινομούν τις υποχρεωτικές και τις συμπληρωματικές καλύψεις του κλάδου των οχημάτων,
- Κατανοούν τους όρους και το περιεχόμενο της διεθνούς ασφάλισης οχημάτων,
- Υπολογίζουν το ασφάλιστρο ενός ασφαλιστικού συμβολαίου οχήματος,
- Ερμηνεύουν το αντικείμενο και τις βασικές αρχές της ασφάλισης των μεταφορών,
- Συσχετίζουν κάθε τύπο μεταφοράς (χερσαίες, εναέριας και θαλάσσιες) με τους ειδικούς όρους και καλύψεις που απαιτούνται.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Ασφάλιση / Απαλλαγή / Ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων / Ασφάλιση κατοικίας / Ασφάλιση οχήματος / Κίνδυνος αστικής ευθύνης / Ασφαλιστήριο συμβόλαιο / Αστική ευθύνη / Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης / Συμβόλαιο πυρός / Υποχρεωτική και συμπληρωματική κάλυψη.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ
2	ΚΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ
3	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ – ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
4	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
5	ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ
6	ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Κείμενο αναφοράς

2.4.B.1 | ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έχει ήδη κατανοήσει τις βασικότερες έννοιες σχετικά με την ασφάλιση από τις προηγούμενες σχετικές ενότητες. Ειδικότερα, δεδομένου ότι έχει κατακτήσει το αντικείμενο μελέτης της ενότητας «Αρχές ασφάλισης κατά ζημιών», στην παρούσα ενότητα «Ειδικά θέματα ασφάλισης κατά ζημιών», ως συνέχεια της προηγούμενης, αποκτά πιο εξειδικευμένες γνώσεις, προκειμένου να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις ενός στελέχους χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών.

Στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τους κλάδους της ιδιωτικής ασφάλισης και το αντικείμενο των ασφαλίσεων κατά ζημιών και εξειδικεύεται στις επιμέρους ασφαλίσεις ανά κλάδο. Έτσι, είναι σε θέση να αναγνωρίζει τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται μια ασφαλιστική σύμβαση και ιδίως το κύριο αντικείμενο κάλυψης του κινδύνου. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έχει αντιληφθεί τον τρόπο διαχωρισμού των κλάδων βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Ένα από τα στοιχεία μιας ασφαλιστικής σύμβασης που διαφοροποιεί τον τρόπο υπολογισμού του ασφαλιστρού είναι τα οριζόμενα σχετικά με την απαλλαγή. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η βάσει των γνώσεων που αποκτά από την παρούσα υποενότητα είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται τον λόγο ύπαρξης της απαλλαγής, τη μορφή που λαμβάνει αλλά και τη σημαντικότητα ύπαρξης αυτής τόσο για τον παραγωγό όσο και για τον διανομέα, διαμεσολαβητή αλλά και τον ασφαλισμένο. Δεδομένου ότι γνωρίζει τα είδη των απαλλαγών, που χρησιμοποιούνται αρκετά στον κλάδο ζημιών, είναι σε θέση να ανταποκρίνεται επαρκώς στα καθήκοντά του/της σε όλα τα στάδια ενημέρωσης ενός ασφαλισμένου και να επικουρεί το έργο που απαιτείται για τη συμπλήρωση απαραίτητων στοιχείων για τον φάκελο του ασφαλιστικού προϊόντος και της σχετικής σύμβασης.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται τα σημεία στα οποία οφείλει να εστιάζεται η προσοχή του/της σε μια ασφαλιστική σύμβαση και είναι πλέον γνωστές προς αξιοποίηση έννοιες όπως η υπερασφάλιση, η υπασφάλιση, η συνασφάλιση, η ασφάλιση σε πρώτο κίνδυνο, η απαλλαγή και οι τύποι απαλλαγής.

2.4.B.2 | ΚΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Κλάδος περιουσίας και σχετική αστική ευθύνη», οι διδακτικές ώρες αφιερώνονται στις ασφαλιστικές συμβάσεις που αφορούν την ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και την περίπτωση κάλυψης της σχετικής αστικής ευθύνης.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έρχεται σε επαφή με τους βασικούς όρους που χρησιμοποιούνται για την ασφάλιση της περιουσίας και της αστικής ευθύνης και γνωρίζει τη σημαντικότητα της περιουσίας τόσο για τα φυσικά όσο και για τα νομικά πρόσωπα. Έτσι, είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται τον κίνδυνο που υπάρχει από πυρκαγιά, έκρηξη, πλημμύρα, κλοπή, σεισμό, μηχανική βλάβη, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο οι κίνδυνοι αυτοί μπορούν να καλυφθούν. Μέσα από την παρουσίαση ασφαλιστικών προϊόντων ασφάλισης περιουσίας, όπως κατοικίας και αστικής ευθύνης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η πλέον έχει τις κατάλληλες γνώσεις για τη βέλτιστη αφομοίωση των σχετικών νέων και εξειδικευμένων εννοιών.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η μέσω της ανάλυσης μελετών περίπτωσης στις οποίες το κεντρικό πλαίσιο αφορά πραγματικές περιπτώσεις για ασφάλιση περιουσίας είναι σε θέση να διαχειρίζεται τόσο την περίπτωση ενημέρωσης πελάτη και δυνητικού ασφαλισμένου σε προσυμβατικό στάδιο όσο και στο στάδιο της υλοποίησης της σύμβασης καθώς και στο μετασυμβατικό στάδιο, σε επίπεδο ενημέρωσης για την ανανέωση του συμβολαίου ή τη δημιουργία σχετικού φακέλου, εάν επέλθει ο κίνδυνος.

Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει έννοιες που αφορούν την ασφάλιση γενικής αστικής ευθύνης. Επιπλέον, στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η έχει εξοικειωθεί με τη χρήση παραδειγμάτων με αντικείμενο ένα έργο, έναν ελεύθερο επαγγελματία ιατρό κ.ά., την κατοικία φυσικού ή νομικού προσώπου, με ή χωρίς τις οικοσκευές.

2.4.B.3 | ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ – ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Συμπληρωματικές – λοιπές ασφαλίσεις περιουσίας», ο/η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται, γνωρίζει, χρησιμοποιεί και διαχωρίζει μέσω μελετών περίπτωσης τις κύριες και τις συμπληρωματικές καλύψεις της περιουσίας τόσο των φυσικών όσο και των νομικών προσώπων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τους βασικούς κινδύνους κάλυψης των ασφαλιστικών συμβολαίων περιουσίας, όπως για φωτιά, έκρηξη, βραχυκύκλωμα, καθώς και τη σημαντικότητα ασφάλισης των εν λόγω κινδύνων, προκειμένου να είναι σε θέση να τους εξηγήσει σε έναν ενδιαφερόμενο πελάτη ή και να διαχειριστεί ως διοικητικό προσωπικό σχετικούς φακέλους ζημιών. Επιπλέον, γνωρίζει και τα περί συμπληρωματικών καλύψεων της περιουσίας, νομικών και φυσικών προσώπων, όπως για κλοπή και για φυσικά φαινόμενα.

Το περιεχόμενο της παρούσας υποενότητας είναι βασικό απαιτούμενο της κατανόησης των όρων που αποτελούν τα ασφαλιστήρια συμβόλαια για την περιουσία

και συνάμα εισαγωγικό για την κατανόηση και της επόμενης υποεπένδυσης, καθώς η ύπαρξη βασικών και συμπληρωματικών καλύψεων ισχύει και στην περίπτωση ασφάλισης οχημάτων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να συμμετέχει και να αντιμετωπίζει μελέτες περίπτωσης που αφορούν τόσο το προσυμβατικό στάδιο ενημέρωσης όσο και το διάστημα υλοποίησης της σύμβασης. Επιπλέον, γνωρίζει τις διαδικασίες που απαιτούνται όταν επέλθει το ασφαλιστικό γεγονός και ενεργοποιηθεί η κάλυψη του κινδύνου. Τέλος, γνωρίζει και είναι σε θέση να παρουσιάζει σχετικά ασφαλιστικά προϊόντα σε συνδυασμό και με περιπτώσεις που αφορούν τη στεγαστική, καταναλωτική και επιχειρηματική πίστη.

2.4.B.4 | ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Στην παρούσα υποεπένδυση με τίτλο «Κλάδος αυτοκινήτων, σχετική αστική ευθύνη και διεθνής ασφάλιση» σκοπείται η γνώση του/της εκπαιδευόμενου/-ης για τις περιπτώσεις υποχρεωτικής ασφάλισης οχημάτων και σκαφών και της σχετικής αστικής ευθύνης. Έτσι, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ΠΔ 237/1986 (Α' 110), όπως ισχύει, ο κύριος ή κάτοχος ενός αυτοκινήτου που κυκλοφορεί μέσα στην Ελλάδα υποχρεούται να έχει ασφάλιση για αστική ευθύνη έναντι τρίτων. Επίσης, γνωρίζει τη χρήση και τη σημαντικότητα της συνεισφοράς του Γραφείου Διεθνούς Ασφάλισης, σύμφωνα με τη σχετική παρ. 3, στην περίπτωση που το όχημα κυκλοφορεί σε έδαφος τρίτων χωρών.

Δεδομένης της ισχύος της υποχρεωτικότητας, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και διαχωρίζει τα μέρη μιας σχετικής ασφαλιστικής σύμβασης οχήματος και την ανάπτυξη των όρων περί βασικών και συμπληρωματικών καλύψεων. Έτσι, είναι αντιληπτή και διακριτή η χρήση όρων όπως παροχή οδικής βοήθειας εξ απορροής ατυχήματος ή ως συμπληρωματική κάλυψη. Επίσης, γνωρίζει και τη δυνατότητα συμπληρωματικών καλύψεων για φυσικά φαινόμενα και άλλες σχετικές καλύψεις.

Για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια οχημάτων, ο/η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται τη σημαντικότητα της ύπαρξης διακριτών όρων ασφάλισης. Μέσα από πρακτικά παραδείγματα για ασφάλιση οχημάτων, όπως αυτοκινήτου, μηχανής, φορτηγού, αγροτικού οχήματος, σκάφους, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει πώς να διαχωρίζει τους ιδιαίτερους όρους των εν λόγω υποπεριπτώσεων.

Δεδομένων των ανωτέρω, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει επαρκώς το περιεχόμενο των εν θέματι ασφαλιστικών συμβολαίων, την απαιτούμενη διαδικασία ενημέρωσης του πελάτη, καθώς και το περιεχόμενο αυτής. Εν συνεχεία, γνωρίζει τα απαραίτητα έγγραφα και διαδικασίες τόσο για το στάδιο ολοκλήρωσης της σύμβασης όσο και για το μετασυμβατικό στάδιο ενημέρωσης ή τροποποίησης όρων της σύμβασης. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έχει τις γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες, προκειμένου να αναλύει τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων οχημάτων, όπως σχετι-

κά με το ζήτημα της απαλλαγής και των τύπων αυτής, σε συνδυασμό και με τις γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν στην ως άνω πρώτη υποενότητα.

2.4.B.5 | ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Κλάδος μεταφορών και αστική ευθύνη» ο/η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται αρχικά τη σημαντικότητα του ενθέματι κλάδου για τη μεταφορά φορτίων και ιδίως το αντίστοιχο κόστος που συνεπάγεται η μη ύπαρξη σχετικής ασφάλισης. Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τόσο το θεωρητικό υπόβαθρο όσο και την πρακτική εφαρμογή περιπτώσεων ασφάλισης μεταφορών.

Όπως ήδη γνωρίζει ο/η εκπαιδευόμενος/-η, με βάση το άρθρο 4 του Ν. 4364/2016 (Α' 13), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, οι ασφαλίσεις κατά ζημιών ταξινομούνται σε κλάδους. Έτσι, υπάρχει η μεταφορά με μέσα χερσαία, εναέρια (αεροπορικά) και θαλάσσια, ή και συνδυασμό αυτών, από και προς όλα τα μέρη του κόσμου και η αντίστοιχη κάλυψη κινδύνων κατά τη μεταφορά, φόρτωση και εκφόρτωση. Επιπλέον, υφίσταται και η κάλυψη της ευθύνης του ονομαζόμενου «μεταφορέα» και «διαμεταφορέα».

Προς επίρρωση του σκοπού της παρούσας υποενότητας και δεδομένου του παγκόσμιου εμπορίου και της ύπαρξης συναλλαγών εισαγωγών-εξαγωγών, ο/η εκπαιδευόμενος/-η έρχεται σε επαφή και με τη χρήση διεθνών εμπορικών όρων, που έχουν θεσπιστεί από το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο για τη διακίνηση εμπορευμάτων, στους οποίους περιλαμβάνονται και στοιχεία για την ασφάλιση αυτών. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι η ασφάλιση μεταφορών περιλαμβάνει και την ασφάλιση αστικής ευθύνης, όπως αυτή του διαμεταφορέα, για ζημία, κλοπή-απώλεια για εμπορεύματα τρίτων.

Τέλος, με το περιεχόμενο της παρούσας υποενότητας ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και τις ιδιαιτερότητες της αστικής ευθύνης ανάλογα με το βασικό αντικείμενο, όπως η αστική ευθύνη χερσαίων οχημάτων, η αστική ευθύνη από αεροσκάφη, η αστική ευθύνη πλοίων, η γενική αστική ευθύνη. Ο σκοπός της παρούσας υποενότητας επιτυγχάνεται μέσα από την πρακτική εφαρμογή και την ανάλυση μελετών περίπτωσης.

2.4.B.6 | ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Πρακτικές εφαρμογές και βασικές δεξιότητες» σκοπείται η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που είναι αναγκαίες τόσο για την πλήρη κατανόηση εννοιών και δομικών στοιχείων ασφαλιστηρίων προγραμμάτων όσο και για την απόκτηση ικανότητας ευελιξίας, με γνώμονα τις μελλοντικές εξελίξεις της αγοράς.

Μέσω μελετών περίπτωσης με πραγματικά περιστατικά σε όλα τα στάδια της σύμβασης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η έρχεται σε επαφή με απαραίτητα έγγραφα και πληροφορίες που αφορούν τον τρόπο ενημέρωσης του πελάτη, όπως για τον τρόπο άντλησης πληροφοριών που αφορούν τον ασφαλιστικό διαμεσολαβητή. Ο/Η εκ-

παιδευόμενος/-η, μέσω των μελετών περίπτωσης, είναι σε θέση να παρουσιάζει ένα πλήρες ασφαλιστικό προϊόν, όπως ένα βασικό πακέτο κάλυψης για την κατοικία ή ένα πλήρες πακέτο κάλυψης κατοικίας ή ένα ασφαλιστήριο συμβόλαιο αυτοκινήτου.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ήδη τη σημαντικότητα κάλυψης ενός κινδύνου και την ανάγκη ύπαρξης σχετικών δεικτών και αναλογιστικών μελετών, προκειμένου να είναι δυνατή η διαχείριση κινδύνων. Μέσω παραδειγμάτων όπως για τον τρόπο υπολογισμού του ασφαλιστρού ενός συμβολαίου αυτοκινήτου, ο/η εκπαιδευόμενος/-η κατανοεί σε βάθος την κάλυψη υποχρεωτικών κινδύνων από την ισχύουσα νομοθεσία. Επιπλέον, γνωρίζοντας τις συμπληρωματικές καλύψεις, είναι σε θέση να γνωρίζει και τον τρόπο υπολογισμού ενός ασφαλιστρού.

Πλέον των ανωτέρω, στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται τη σημαντικότητα της γνώσης των βασικών όρων, προκειμένου να ανταποκρίνεται σε μελλοντικές εξελίξεις, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη και διαμόρφωση νέων ασφαλιστικών προϊόντων που να καλύπτουν τις τάσεις της αγοράς. Έτσι, μέσω μελετών περίπτωσης, όπως η ασφάλιση φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων, η ασφάλιση ηλιακών πάρκων, η αστική ευθύνη φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων, η συμμετοχή του/της και η εμπλοκή του/της ως στελέχους χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών είναι ακόμη πιο ενεργή και ουσιώδους σημασίας.

Επίσης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η, μέσω πρακτικών παραδειγμάτων και υποθέσεων εργασίας, γνωρίζει επαρκώς τον διαχωρισμό και τη σημασία της αστικής ευθύνης. Έτσι, είναι σε θέση να επιληφθεί θεμάτων και να εφαρμόσει σε πρακτικά παραδείγματα ζητήματα όπως η γενική αστική ευθύνη, η εργοδοτική ευθύνη, η επαγγελματική αστική ευθύνη, η αστική ευθύνη ελαττωματικών προϊόντων, η αστική ευθύνη από ατύχημα, όπως για εξειδικευμένα θέματα ρύπανσης και μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Ζέκος, Γ. (2017). *Συμβάσεις μεταφοράς, ευθύνη των μεταφορέων & διαδικτύο* (2η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
2. Μαντενιώτου-Λυρατζοπούλου, Κ. (2021). *Σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης: Ασφαλιστικές υποχρεώσεις – Ασφαλιστικά βάρη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Κιόχος, Π., Σαριαννίδης, Ν. & Σωτηρόπουλος, Ι. (2020). *Εισαγωγή στην ασφάλιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.

Συμπληρωματικές

1. Ρόκας, Ι. (2020). *Ασφαλιστικό δίκαιο: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

συνέχεια >>

2. Σινανιώτη-Μαρούδη, Α. (2017). *Ασφαλιστικό δίκαιο* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
3. Ρόκας, Ι. (2019). *Ασφαλιστική διαμεσολάβηση: Η διανομή ασφαλιστικών προϊόντων μετά την εφαρμογή της Οδηγίας IDD*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
4. Νομοθετήματα
 - ΦΕΚ 212/Α/18-12-2018. Νόμος 4583/2018. Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 13/Α/5-2-2016. Νόμος 4364/2016. Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), στα άρθρα 2 και 8 της Οδηγίας 2014/51/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με την τροποποίηση των Οδηγιών 2003/71/ΕΚ και 2009/138/ΕΚ, και των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010, όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών, καθώς και στο άρθρο 4 της Οδηγίας 2011/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων και συναφείς διατάξεις της νομοθεσίας περί της ιδιωτικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 87/Α/16-5-1997. Νόμος 2496/1997. Ασφαλιστική σύμβαση, τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την ιδιωτική ασφάλιση και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 110/Α/18-7-1986. Προεδρικό Διάταγμα 237/1986. Κωδικοποίηση των διατάξεων του Ν. 489/1976 (ΦΕΚ Α' 331/76) περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης, όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε από τον Ν. 1569/1985 (ΦΕΚ Α' 183/85) και τα Προεδρικά Διατάγματα 1019/1981 (ΦΕΚ Α' 253/81) και 118/1985 (ΦΕΚ Α' 35/85).

2.4.Γ • ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της ενότητας «Ασφαλίσεις νομικών προσώπων» είναι να παρουσιάσει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες έναν ακόμη βασικό πυλώνα της ασφάλισης, την ασφάλιση

νομικών προσώπων. Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν σε βασικό επίπεδο θέματα σύνθετα, που αφορούν τη διαχείριση κινδύνων επιχειρήσεων, όπως είναι η τιμολόγηση των κινδύνων, η αυτασφάλιση και αντασφάλιση, η δομή των ασφαλιστηρίων συμβολαίων και η πρακτική των ασφαλίσεων αστικής ευθύνης, εταιρικής ευθύνης προς πελάτες, τρίτους και μετόχους, αλλά και περιβαλλοντικών ζημιών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αντιληφθούν τη σημασία και τον ρόλο της ασφάλισης έναντι κινδύνων των νομικών προσώπων, τόσο ως προς την οικονομική αξία των επιχειρήσεων όσο και για θέματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και εταιρικής εικόνας στο εξωτερικό και στο εσωτερικό περιβάλλον.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Αναγνωρίζουν τα ζημιογόνα ενδεχόμενα των επιχειρήσεων,
- Γνωρίζουν την έκταση των κινδύνων που μπορούν να διακρατούν οι επιχειρήσεις,
- Αναφέρουν τις διεθνείς συμβάσεις για τις αστικές ευθύνες από τα ελαττωματικά προϊόντα, τις διεθνείς μεταφορές, την προστασία του περιβάλλοντος,
- Συγκεντρώνουν και αναλύουν τα απαιτούμενα στοιχεία των νομικών προσώπων που θα κρίνουν τη δυνατότητα ή μη ασφάλισής τους,
- Αναλύουν θέματα «ασφαλισιμότητας» των κινδύνων νομικών προσώπων,
- Προτείνουν τα κατάλληλα ασφαλιστικά προϊόντα για κάθε μορφή κινδύνου,
- Εξηγούν τους όρους ασφάλισης των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων καθώς και των χερσαίων, εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών,
- Διακρίνουν τα είδη των ασφαλιστικών καλύψεων, τα όρια, τις απαλλαγές και τους όρους συμβάσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων,
- Περιγράφουν τον τρόπο υπολογισμού των ασφαλιστρών για κάθε είδος κινδύνου,
- Διακρίνουν τη χρησιμότητα των πολλαπλών ασφαλιστηρίων, καθώς και τα οφέλη/ προβλήματα που προκύπτουν από τη χρήση τους,
- Προτείνουν τα κατάλληλα ασφαλιστικά προϊόντα για κάθε κίνδυνο,
- Επιδεικνύουν εντιμότητα κατά την πιστή επεξήγηση των όρων των ασφαλιστικών συμβολαίων στους πελάτες τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Κίνδυνοι νομικών προσώπων / Ασφάλιση αστικής ευθύνης νομικών προσώπων / Δημόσια ασφάλιση σε περίπτωση φυσικών καταστροφών / Ομαδική ασφάλιση εργαζομένων / Ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης / Λοιπές ασφαλίσεις νομικών προσώπων / Συνταξιοδοτικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΝΠ
2	ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΝΠ
3	ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΝΠ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ
4	ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΝΠ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
5	ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
6	ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Γ.1 | ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΝΠ

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η βρίσκεται στο εξάμηνο Δ΄ και τελευταίο των σπουδών. Έτσι, έχει τις κατάλληλες γνώσεις αλλά και δεξιότητες να συνδυάζει και να εξειδικεύει όσα έχει κατακτήσει από όλα τα εξάμηνα. Η νομική έννοια, τα δικαιώματα και τα χαρακτηριστικά των νομικών προσώπων είναι ήδη γνωστά στον/στην εκπαιδευόμενο/-η από τη μαθησιακή ενότητα «Γενικές αρχές δικαίου και αστικό δίκαιο», που αφορά γνώσεις που αποκτήθηκαν κατά το εξάμηνο Α΄. Επίσης, γνωρίζει το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας «Εισαγωγή στην ασφάλιση» και, σε συνδυασμό με τις μαθησιακές ενότητες «Αρχές ασφάλισης κατά ζημιών» και «Ασφαλίσεις φυσικών προσώπων» του εξαμήνου Γ΄, αλλά και των μαθησιακών ενοτήτων «Φορολογική πρακτική», «Ειδικά θέματα ασφάλισης κατά ζημιών», ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τα ιδιαίτερα κριτήρια ομαδοποίησης των ασφαλιστηρίων συμβολαίων, αλλά και τις ανά τομέα ασφαλίσεις.

Η τρέχουσα θεματική ενότητα αφορά ζητήματα ασφάλισης των νομικών προσώπων (ΝΠ), στα οποία περιλαμβάνονται και ασφαλιστικές καλύψεις βάσει άλλων κριτηρίων, όπως αυτά αναλύονται στους κλάδους ασφάλισης κατά ζημιών.

Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και διαχωρίζει τις περιπτώσεις ασφαλιστικών συμβάσεων που αφορούν την ασφαλιστική κάλυψη κινδύνων για την περιουσία των νομικών προσώπων. Έτσι, γνωρίζει τις βασικές και σχετικές συμπληρωματικές καλύψεις της περιουσίας, που καλύπτονται αναλυτικά και στο περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας «Ειδικά θέματα ασφάλισης κατά ζημιών» του εξαμήνου Δ΄, με την επιπλέον εξειδίκευση σε ζητήματα αποκλειστικά των νομικών προσώπων. Επιπλέον, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τους επιμέρους όρους των σχετικών συμβολαίων, με δυνατότητα αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνων όπως πυρός, την έκταση κάλυψης, τις ιδιαίτερες κατηγορίες ασφαλιστηρίων συμβολαίων πυρός, τις μεθόδους προστασίας κατά της κλοπής, πυρασφάλειας.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να συμβάλλει ουσιαστικά σε μια υπόθεση εργασίας για ασφάλιση περιουσίας ΝΠ, για κάλυψη κινδύνων από έκρηξη, πυρκαγιά,

βραχυκύκλωμα. Επίσης, έχει τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες παροχής προσωποποιημένης ενημέρωσης-πληροφόρησης με δυνατότητα ασφαλιστικής κάλυψης για τον κίνδυνο από καιρικά φαινόμενα.

2.4.Γ.2 | ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΝΠ

Η έννοια της αστικής ευθύνης είναι ήδη γνωστή στον/στην εκπαιδευόμενο/-η από το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας «Εισαγωγή στην ασφάλιση» του εξαμήνου Β΄, με πληρέστερη αναφορά στις μαθησιακές ενότητες «Αρχές ασφάλισης κατά ζημιών» του εξαμήνου Γ΄ και «Ειδικά θέματα ασφάλισης κατά ζημιών» του τρέχοντος και τελευταίου εξαμήνου.

Στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η έχει τις κατάλληλες γνώσεις αλλά και δεξιότητες να συνδυάζει και να εξειδικεύει επιμέρους ζητήματα που είναι αντικείμενο ασφαλιστικής σύμβασης. Έτσι, με την παρούσα υποενότητα η ασφάλιση αστικής ευθύνης εξειδικεύεται περαιτέρω και αφορά την περίπτωση των νομικών προσώπων (ΝΠ).

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η στο συμβόλαιο αστικής ευθύνης ΝΠ γνωρίζει τη σχετική ορολογία. Ιδιαίτερα γνωρίζει για το κάθε ασφαλιστήριο τον συμβαλλόμενο και λήπτη της ασφάλισης, τον υπολογισμό και προσδιορισμό του ασφαλίστρου, τον καλυπτόμενο ασφαλιστικό κίνδυνο. Επίσης, γνωρίζει περαιτέρω σχετικές έννοιες όπως για τις σωματικές βλάβες, τις υλικές ζημιές, την έννοια του τρίτου, τα όρια απαλλαγής, το όριο ανά ασφαλιστικό γεγονός.

Ειδικότερα, για την εμβάθυνση της ασφάλισης αστικής ευθύνης ΝΠ, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τους ειδικούς όρους αστικής ευθύνης, όπως των τουριστικών μονάδων και προγραμμάτων, ιδιωτικών επιχειρήσεων, αθλητικών συλλόγων και κέντρων, ελαττωματικών προϊόντων, περίπτωσης μόλυνσης από ατύχημα, ασφάλιση εταιρείας μηχανημάτων έργου.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει επαρκώς τους γενικούς όρους συναλλαγών και τις εξαιρέσεις των ασφαλίσεων αστικής ευθύνης, όπως για το αντικείμενο των ασφαλιζόμενων κινδύνων, την έκταση κάλυψης, την έναρξη και λήξη ισχύος της σύμβασης, τους τρόπους πληρωμής του ασφαλίστρου, τα γεωγραφικά όρια ισχύος της σύμβασης, τις υποχρεώσεις του λήπτη ασφάλισης, τους όρους σχετικά με την περίπτωση διακανονισμού για τη ζημία, την περίπτωση διαιτησίας, την παραγραφή. Τα αναφερόμενα στοιχεία ισχύουν και για τα λοιπά ασφαλιστικά συμβόλαια.

2.4.Γ.3 | ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΝΠ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Ομαδική ασφάλιση εργαζομένων ΝΠ για ζητήματα υγείας», ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τη σημαντικότητα της ύπαρξης τέτοιων συμβολαίων, τόσο για τα ΝΠ όσο και για τους εργαζόμενους ή/και τους συγγενείς αυτών. Η πρόληψη για ενδεχόμενους κινδύνους των εργαζομένων, ιδίως για ζητήματα υγείας, συμπληρώνει το ισχύον καθεστώς της κοινωνικής ασφάλισης.

Τα εν θέματι προγράμματα περιλαμβάνουν όρους για ένα κεφάλαιο, το οποίο μπορεί να μην είναι και σταθερό. Αυτό συνήθως συνδέεται με τον μηνιαίο μισθό του εργαζόμενου και καταβάλλεται σε συγκεκριμένες περιόδους. Στην περίπτωση που το ασφαλιστικό γεγονός επέλθει, ανάλογα με την ευελιξία του ασφαλιστηρίου προγράμματος, δίνεται η δυνατότητα εφάπαξ ή περιοδικής καταβολής στον δικαιούχο.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τη συνήθη σύνθεση των ομαδικών συμβολαίων ζητημάτων υγείας. Σε αυτή περιλαμβάνονται ενδεικτικά η εξασφάλιση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας συγκεκριμένων παρόχων, νοσοκομειακή κάλυψη, διαγνωστικές εξετάσεις και επιπλέον καλύψεις χαρακτηριζόμενες ως προνόμια των σχετικών ομαδικών προγραμμάτων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται τα οφέλη της ομαδικής ασφάλισης σε ζητήματα ζωής και υγείας, σε σύγκριση και με τις παρεχόμενες υπηρεσίες από την κρατική κοινωνική ασφάλιση. Έτσι, ο/η εκπαιδευόμενος/-η μεταδίδει την εν λόγω πληροφορία για τα πλεονεκτήματα στα ενδιαφερόμενα μέρη, σε όλα τα στάδια παροχής υπηρεσιών.

Η χρήση παραδειγμάτων με ή χωρίς τη συνεισφορά του εργοδότη στα ομαδικά ασφαλιστήρια προγράμματα είναι απαραίτητη, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι/-ες να παρέχουν σχετικές υπηρεσίες.

2.4.Γ.4 | ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΝΠ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Ομαδική ασφάλιση εργαζομένων ΝΠ για συνταξιοδοτικά-επενδυτικά προγράμματα», ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει επαρκώς τις έννοιες που απαρτίζουν το σχετικό ομαδικό ασφαλιστικό προϊόν και συμβόλαιο. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, δεδομένης της ήδη αποκτηθείσας γνώσης, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, είναι σε θέση να αξιολογεί και να συμμετέχει στη διαπραγμάτευση τέτοιου είδους προϊόντων.

Η αβεβαιότητα των κρίσεων και των μακροοικονομικών μεγεθών αποτελούν βασικά κριτήρια για την αναζήτηση ή μη ομαδικών συνταξιοδοτικών προγραμμάτων. Τα οφέλη για τον εργαζόμενο είναι ορατά ιδίως όταν υπάρχουν ποσοτικοποιημένα στοιχεία συγκριτικής μελέτης και ανάλυσης με τις αντίστοιχες παροχές σύνταξης από το σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου πυλώνα ασφάλισης.

Η δυνατότητα διαρκούς παρακολούθησης του κεφαλαίου ενός συνταξιοδοτικού-επενδυτικού προγράμματος ασφάλισης, μέσω ειδικών ιστοσελίδων, προάγει την εφαρμογή των αρχών της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Συνήθως, το κράτος ορίζει ότι η εισφορά εργοδότη για ομαδικό συνταξιοδοτικό πρόγραμμα εκπίπτει πλήρως και μειώνει το φορολογητέο εισόδημα. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι η παροχή σχετικών κρατικών κινήτρων οδηγεί στην αύξηση ζήτησης για τέτοια προγράμματα.

Συνήθως, στους σχετικούς όρους ομαδικών συνταξιοδοτικών συμβολαίων περιλαμβάνονται η ανάλυση υποχρεώσεων και απαιτήσεων των αμφότερων μερών, με

αναφορά και στα έξοδα, η πρόβλεψη ιδιαίτερων συνθηκών όπως η περίπτωση εξόδου από την οντότητα, η επιλογή του βαθμού ανάληψης ρίσκου και σχετικής επικινδυνότητας, η καταβολή σε εφάπαξ ή περιοδικές καταβολές του τελικού κεφαλαίου.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και συγκρίνει τα εν λόγω συμβόλαια με εκείνα που αφορούν τον δεύτερο πυλώνα ασφάλισης, τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης, αναδεικνύοντας τον επαγγελματισμό που θα πρέπει να επιδεικνύει ένα στέλεχος χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών.

2.4.Γ.5 | ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει το περιεχόμενο ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου. Αναγνωρίζει και αναλύει τα επιμέρους τμήματα αυτού, όπως τα περί ειδικών καλύψεων, ρήτρες, εξαιρέσεις, εγγυήσεις, προϋποθέσεις και όρους, ρήτρες προστασίας για την περίπτωση υπασφάλισης.

Επίσης, γνωρίζει τα ειδικότερα ζητήματα ασφάλισης νομικών προσώπων, βάσει της φύσης του ΝΠ. Έτσι, έχει τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες αναγνώρισης των ειδικότερων εμπορικών και βιομηχανικών κινδύνων που πιθανόν να είναι άξιοι ελέγχου για μια οντότητα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, δεδομένων των γνώσεων για τα στοιχεία που απεικονίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και της ικανότητας ανάλυσης αυτών, οι οποίες περιλαμβάνονται σε μαθησιακές ενότητες προγενέστερου εξαμήνου, όπως οι «Αρχές χρηματοοικονομικής λογιστικής» και οι «Εφαρμογές χρηματοοικονομικής λογιστικής», αναγνωρίζει τη σημαντικότητα της ασφάλισης έναντι εμπορικών και βιομηχανικών κινδύνων. Επίσης, γνωρίζει και τη σημαντικότητα του όρου «αντασφάλιση» των κινδύνων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες να αναγνωρίσει και να προτείνει στο ΝΠ ασφαλίσεις βάσει των σύγχρονων απαιτήσεων, πριν από την επέλευση αντίστοιχου κινδύνου – ζημιογόνου γεγονότος.

Η βιωσιμότητα ενός ΝΠ κρίνεται και με βάση τις ασφαλιστικές καλύψεις από ενδεχόμενους κινδύνους. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τα είδη κινδύνων και παρεμβαίνει προληπτικά στον μετριασμό ή και μηδενισμό της ζημίας.

Τέλος, ο/η εκπαιδευόμενος/-η υπολογίζει το ασφαλιστρο ενός προτεινόμενου προϊόντος αλλά και συντάσσει προσφορές με εναλλακτικά σενάρια ασφάλισης. Η χρήση σχετικών παραδειγμάτων από την τρέχουσα ασφαλιστική αγορά και ο υπολογισμός ασφαλιστρού αλλά και κάλυψης σε περίπτωση που συμβεί το ασφαλιστικό γεγονός συμβάλλουν στην απόκτηση των κατάλληλων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων των εκπαιδευομένων για άμεση ενεργοποίηση και παρέμβαση σε επίπεδο κάλυψης κινδύνων.

2.4.Γ.6 | ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Δεδομένης της ταχείας τεχνολογικής εξέλιξης και του συνεχώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος ενός ΝΠ, οι ανάγκες για ασφαλιστική κάλυψη τροποποιούνται. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η βρίσκεται στο εξάμηνο Δ' και τελευταίο των σπουδών, έχει αποκτήσει τις δεξιότητες και ικανότητες για την αναγνώριση κινδύνων και άρα παρέχει ασφαλιστικές υπηρεσίες που καλύπτουν τις ανάγκες της αγοράς. Ωστόσο, θα πρέπει να εξελίσσεται σε γρήγορους ρυθμούς και να προλαμβάνει καταστάσεις και προβλήματα που μπορεί να ανακύψουν.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έχει τις κατάλληλες γνώσεις αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνων, τη διάκριση του φυσικού από τον ηθικό κίνδυνο και τη σημαντικότητα της πρόληψης από επικείμενους κινδύνους. Έτσι, γνωρίζει τις διαδικασίες του σταδίου ελέγχου φακέλου, όσον αφορά την ύπαρξη στοιχείων και δικαιολογητικών, στο αρχικό στάδιο της ενημέρωσης και προσφοράς, στο διάστημα υπογραφής της σύμβασης, ανανέωσης αυτής αλλά και στο στάδιο επέλευσης του ασφαλιζόμενου κινδύνου.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η έχει τις κατάλληλες γνώσεις και, μέσω πρακτικών παραδειγμάτων με έλεγχο υποθέσεων, αναδεικνύει τη δύναμη της στοιχειοθέτησης άποψης και σχετικής τεκμηρίωσης αυτής. Δεδομένης της ικανότητάς του/της να συμμετέχει στις εξελίξεις, είναι χρήσιμη η υλοποίηση ελέγχου υποθέσεων με αντικείμενο πρόσφατα και τρέχοντα τεχνολογικά εξελισσόμενα συμβόλαια, όπως για τα φωτοβολταϊκά πάρκα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, μέσω μεθόδων όπως του παιχνιδιού ρόλων και γνώσεων όπως της ισχύουσας νομοθεσίας για τη διαμεσολάβηση, έχει τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες να ανταποκριθεί σε όλα τα στάδια μιας ασφαλιστικής σύμβασης.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κιόχος, Π., Σαριαννίδης, Ν. & Σωτηρόπουλος, Ι. (2020). *Εισαγωγή στην ασφάλιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
2. Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, Γ. (2010). *Ομαδική ασφάλιση*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
3. Νεκτάριος, Μ. (2003). *Ασφαλίσεις ζωής και υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. Κιόχος, Π., Σαριαννίδης, Ν. & Σωτηρόπουλος, Ι. (2020). *Εισαγωγή στην ασφάλιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
2. Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη, Π. (2021). *Δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

συνέχεια >>

3. Μαντενιώτου-Λυρατζοπούλου, Κ. (2021). *Σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης: Ασφαλιστικές υποχρεώσεις – Ασφαλιστικά βάρη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
4. Ρόκας, Ι. (2020). *Ασφαλιστικό δίκαιο: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
5. Σινανιώτη-Μαρούδη, Α. (2017). *Ασφαλιστικό δίκαιο* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
6. Νομοθετήματα
 - ΦΕΚ 85/Α/12-5-2016. Νόμος 4387/2016. Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος – Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 212/Α/18-12-2018. Νόμος 4583/2018. Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 13/Α/5-2-2016. Νόμος 4364/2016. Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), στα άρθρα 2 και 8 της Οδηγίας 2014/51/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με την τροποποίηση των Οδηγιών 2003/71/ΕΚ και 2009/138/ΕΚ, και των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010, όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών, καθώς και στο άρθρο 4 της Οδηγίας 2011/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων και συναφείς διατάξεις της νομοθεσίας περί της ιδιωτικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 87/Α/16-5-1997. Νόμος 2496/1997. Ασφαλιστική σύμβαση, τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την ιδιωτική ασφάλιση και άλλες διατάξεις.
 - ΦΕΚ 110/Α/18-7-1986. Προεδρικό Διάταγμα 237/1986. Κωδικοποίηση των διατάξεων του Ν. 489/1976 (ΦΕΚ Α΄ 331/76) περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης, όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε από τον Ν. 1569/1985 (ΦΕΚ Α΄ 183/85) και τα Προεδρικά Διατάγματα 1019/1981 (ΦΕΚ Α΄ 253/81) και 118/1985 (ΦΕΚ Α΄ 35/85).

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Ο σκοπός της ενότητας «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων» είναι να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στον προθάλαμο της χρηματοδοτικής διοίκησης μιας επιχείρησης. Στην ενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή για πρώτη φορά με έννοιες όπως η κεφαλαιακή διάρθρωση της επιχείρησης, η ανάγκη χρηματοδότησης, οι τρόποι και τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της μια επιχείρηση, προκειμένου να χρηματοδοτήσει το στρατηγικό της σχέδιο, τα μερίσματα, τα δάνεια και ο υπολογισμός των δόσεων, οι μετοχές, τα ομόλογα κ.λπ. Η ενότητα αυτή θα βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες να αναπτύξουν την κριτική αλλά και τη συνδυαστική τους σκέψη, συλλέγοντας πληροφορίες από διάφορα πεδία της λειτουργίας της επιχείρησης και συνδέοντάς τες, ώστε να σχηματίζουν το προφίλ των χρηματοοικονομικών αναγκών της επιχείρησης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Παρουσιάζουν τον ρόλο του χρήματος στην οικονομία,
- Διατυπώνουν την κεφαλαιακή διάρθρωση της επιχείρησης,
- Συγκρίνουν τη μερισματική πολιτική της επιχείρησης σε βάθος χρόνου,
- Απαριθμούν τους τρόπους και τα εργαλεία χρηματοδότησης μιας επιχείρησης,
- Παραθέτουν τους τρόπους αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης,
- Αναγνωρίζουν τη σημασία του κυκλοφορούντος ενεργητικού μιας επιχείρησης,
- Υπολογίζουν το κεφάλαιο κίνησης που χρειάζεται μια επιχείρηση,
- Εξηγούν τον τρόπο λειτουργίας και τα είδη των μετοχών, των ομολόγων και των παργώνων,
- Βρίσκουν την αρχική αξία προκαταβλητέας, ληξιπρόθεσμης άμεσης, μέλλουσας ή αρξάμενης ράντας,
- Διακρίνουν τα δάνεια ανάλογα με τη διάρκεια, το πλήθος δανειστών/-τριών και τον τρόπο εξόφλησής τους,
- Αναλύουν την πιστωτική πολιτική της επιχείρησης,
- Διατυπώνουν το κόστος κεφαλαίου από διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Αξία χρήματος / Παρούσα αξία / Κεφαλαιακή διάρθρωση / Κεφάλαιο κίνησης / Κόστος κεφαλαίου / Πηγές χρηματοδότησης / Ίδια κεφάλαια / Τραπεζικός δανεισμός / Χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) / Πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) / Επιχειρηματικοί άγγελοι (business angels) / Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital) / Χρηματοδότηση από το πλήθος (crowdfunding) / Επιδοτήσεις.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	Η ΧΡΟΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ
2	Η ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
3	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
4	ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
5	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
6	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
7	ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Δ.1 | Η ΧΡΟΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός της υποενότητας είναι η εισαγωγή των εκπαιδευομένων στις έννοιες της χρονικής αξίας του χρήματος, της παρούσας και της μελλοντικής αξίας (present and future value), που συνιστούν τις βασικότερες έννοιες της χρηματοοικονομικής, δεδομένου ότι χρησιμοποιούνται ευρέως σε διάφορες εφαρμογές.

Η «πράξη» της αναγωγής σε παρούσα και μελλοντική αξία είναι τόσο σημαντική για τη χρηματοοικονομική επιστήμη όσο οι τέσσερις βασικές πράξεις για την επιστήμη των μαθηματικών, γι' αυτό και η προσοχή της ενότητας εστιάζεται στον τρόπο υπολογισμού της παρούσας αξίας και της μελλοντικής αξίας, του ανατοκισμού, της παρούσας και της τελικής αξίας των χρηματοροών, δηλαδή των εισροών ή εκροών που εισπράττονται ή πληρώνονται σε ισαπέχουσες μεταξύ τους χρονικές στιγμές.

Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται η έννοια της ράντας και οι διακρίσεις των ραντών σε σταθερές, όταν οι όροι τους είναι ίσοι μεταξύ τους, μη σταθερές, όταν οι όροι τους δεν είναι ίσοι μεταξύ τους, πρόσκαιρες, όταν ξεκινούν και λήγουν σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές, διηνεκείς, όταν το πλήθος των όρων τους τείνει στο άπειρο, ζωής ή τυχαίες ράντες, στις οποίες το πλήθος των όρων τους εξαρτάται από τη διάρκεια

ζωής ενός ανθρώπου ή μιας ομάδας ανθρώπων, άμεσες, όταν ο χρόνος υπολογισμού τους συμπίπτει με την αρχή τους, αργάμενες, όταν ο χρόνος υπολογισμού τους είναι μεταγενέστερος της αρχής τους, μελλοντικές, όταν ο χρόνος υπολογισμού τους είναι προγενέστερος της αρχής τους, ληξιπρόθεσμες, όταν οι όροι της ράντας λήγουν στο τέλος κάθε χρονικού διαστήματος, και προκαταβλητέες, όταν οι όροι της ράντας λήγουν στην αρχή κάθε περιόδου (οι καταβολές ή εισπράξεις γίνονται στην αρχή κάθε περιόδου).

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται ότι το χρήμα δεν έχει την ίδια αξία μέσα στον χρόνο, τον τρόπο με τον οποίο αξιολογούνται καθημερινές εμπορικές καταστάσεις με το εργαλείο της χρονικής αξίας του χρήματος και τον ρόλο του χρήματος στην οικονομία.

2.4.Δ.2 | Η ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Σε αυτή την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας αποκτήσει τις γνώσεις για την αξία του χρήματος και τις δεξιότητες για τον τρόπο υπολογισμού ενός σημερινού χρηματικού ποσού στο μέλλον και την αξία ενός μελλοντικού χρηματικού ποσού σήμερα, θα έρθουν σε επαφή με τη χρηματοοικονομική διάρθρωση της επιχείρησης. Η χρηματοοικονομική διάρθρωση αφορά τον συνδυασμό των ξένων κεφαλαίων (δηλαδή των κεφαλαίων που προέρχονται από τράπεζες, πιστωτές και προμηθευτές της επιχείρησης) και των ιδίων κεφαλαίων (δηλαδή των κεφαλαίων που προέρχονται από τον επιχειρηματία ή τους εταίρους) μιας μικρομεσαίας επιχείρησης, και επομένως δείχνει τον τρόπο χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της.

Αρχικά, θα γίνει παρουσίαση της έννοιας του ενεργητικού της επιχείρησης ή αλλιώς της περιουσίας, δηλαδή του συνόλου των αγαθών και μέσων που έχει η επιχείρηση στη διάθεσή της για να επιτύχει τους σκοπούς της και αποτελείται από διάφορες αξίες και απαιτήσεις, όπως είναι οι εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα, τα εμπορικά σήματα, οι πρώτες και βοηθητικές ύλες, οι καταθέσεις, οι απαιτήσεις σε βάρος πελατών κ.λπ., και των διακρίσεων του ενεργητικού σε πάγια και σε κυκλοφορούντα.

Στη συνέχεια, θα αναλυθεί η έννοια του παθητικού της επιχείρησης, δηλαδή των πάσης φύσεως κεφαλαίων (ιδίων και ξένων) και οι υποκατηγορίες αυτών, που είναι επενδυμένα σε διάφορα στοιχεία του ενεργητικού της μικρομεσαίας επιχείρησης, τα οποία και έχει στη διάθεσή της η επιχείρηση για την επίτευξη των στόχων της. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν την έννοια και τη δομή του ισολογισμού, όπου εμφανίζονται περιληπτικά κατά είδος και αξία τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης σε δεδομένη χρονική στιγμή, αποτιμημένα στο ίδιο νόμισμα.

Ολοκληρώνοντας την υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να διατυπώνουν την κεφαλαιακή διάρθρωση της επιχείρησης, να διακρίνουν τις επιμέρους κατηγορίες του ενεργητικού και παθητικού, να αναγνωρίζουν τη σημασία του κυκλοφορούντος ενεργητικού μιας επιχείρησης και του ισολογισμού.

2.4.Δ.3 | ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η χρηματοοικονομική πολιτική συνιστά ένα σύνολο κρίσιμων αποφάσεων που λαμβάνει ο επιχειρηματίας και αφορά τον καθορισμό των κερδών που επιθυμεί να παραχθούν, το αποθεματικό που πρέπει να κρατηθεί, το μέγεθος των κεφαλαίων που απαιτούνται για την ενεργοποίηση της επιχείρησής του, τα μερίσματα που πρέπει να πληρωθούν στους μετόχους, τις επενδύσεις στις οποίες θα προβεί η επιχείρηση, αν και από ποιες τράπεζες θα πάρει δάνεια κ.λπ.

Στο πλαίσιο της παρούσας υποενότητας οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τις έννοιες της «χρηματοοικονομικής μόχλευσης», που καθρεφτίζει την κατανομή της κεφαλαιακής δομής της επιχείρησης, και του «κεφαλαίου κίνησης», δηλαδή το σύνολο των κεφαλαίων της επιχείρησης που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών της. Ειδικότερα, θα αναλυθεί η διάκριση του κεφαλαίου κίνησης σε μόνιμο κεφάλαιο κίνησης, που αποτελεί το ελάχιστο ποσό κυκλοφορούντων στοιχείων του ενεργητικού που είναι απαραίτητο για να λειτουργήσει η επιχείρηση, και σε μεταβαλλόμενο κεφάλαιο κίνησης, που αποτελεί το ποσό το οποίο δεσμεύεται υπό μορφή απαιτήσεων, αποθεμάτων ή χρηματικών διαθεσίμων λόγω παροδικών, εποχικών κυρίως, αυξομειώσεων στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης και τα πλεονεκτήματα της επάρκειας κεφαλαίου κίνησης.

Αντικείμενο της υποενότητας είναι επίσης οι προσδιοριστικοί παράγοντες του άριστου μεγέθους κεφαλαίου κίνησης, οι λόγοι από τους οποίους προκύπτει ανάγκη για επιπλέον κεφάλαιο και οι βασικές αρχές χρηματοδότησης για υγιή χρηματοοικονομική διάρθρωση της επιχείρησης.

2.4.Δ.4 | ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Στόχος της παρούσας υποενότητας είναι η ανάλυση, με τρόπο εύληπτο και κατανοητό, των δυνατοτήτων χρηματοδότησης μιας επιχείρησης από κλασικές πηγές, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων τους, καθώς και της ελκυστικότητας και της αποδοτικότητας που έχουν για την επιχείρηση.

Αρχικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τον απαραίτητο και υγιή τρόπο της εσωτερικής χρηματοδότησης μιας επιχείρησης, δηλαδή τη διάθεση εκ μέρους του επιχειρηματία ή των συνεταίρων ή των μετόχων (μεριδιούχων κ.λπ.) όλου ή μεγάλου μέρους του απαραίτητου κεφαλαίου για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων και των επιμέρους μορφών της, όπως η αύξηση κεφαλαίου της επιχείρησης με νέες εισφορές των παλαιών και νέων εταίρων ή μετόχων, η κεφαλαιοποίηση των φορολογηθέντων αποθεματικών και κερδών εις νέον, η χρήση συσσωρευμένων ποσών των αποσβέσεων, η αύξηση κεφαλαίου μέσω χρηματιστηρίου, με εισφορά περιουσιακών στοιχείων, με μετοχοποίηση των υποχρεώσεων της επιχείρησης και με ανάλωση φορολογηθέντων αποθεματικών και κερδών εις νέον, παρουσιάζοντας τις διαδικασίες, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε τρόπου.

Η υποεπένδυση πραγματοποιείται επίσης τις διαδικασίες και τα είδη τραπεζικής χρηματοδότησης, όπως χρηματοδότηση για εφάπαξ κεφάλαιο κίνησης, μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού, μέσω αύξησης του ορίου υπερανάλψεων (overdraft), τη χρηματοδότηση που είναι εγγυημένη με αξιόγραφα, την προεξόφληση αξιογράφων και τα δάνεια για εξαγωγές. Ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει στο κόστος δανεισμού, στον τρόπο προσδιορισμού του επιτοκίου δανεισμού και στην έννοια της πιστοληπτικής ικανότητας.

Ολοκληρώνοντας την υποεπένδυση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τους τρόπους και τα εργαλεία κλασικής χρηματοδότησης μιας επιχείρησης, να παραθέτουν τους τρόπους αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης, να διακρίνουν τα δάνεια ανάλογα με τη διάρκεια και τον τρόπο εξόφλησής τους και να αναλύουν την πιστωτική πολιτική της επιχείρησης.

2.4.Δ.5 | ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Αντικείμενο της συγκεκριμένης υποεπένδυσης είναι η παρουσίαση των σύγχρονων εργαλείων χρηματοδότησης που έχει στη διάθεσή της η επιχείρηση. Συγκεκριμένα, θα αναλυθούν δύο σύγχρονες πηγές, όπως η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) και η προεξόφληση απαιτήσεων (factoring).

Η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) είναι μια σύγχρονη μέθοδος μεσομακροπρόθεσμης χρηματοδότησης επιχειρήσεων για την απόκτηση πάγιων στοιχείων, δηλαδή εξοπλισμού και ακινήτων για επαγγελματική χρήση. Στη βάση αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίζουν τα είδη, τις διαδικασίες της κλασικής ή ευθείας χρηματοδοτικής μίσθωσης (direct leasing), της πώλησης και επαναμίσθωσης (sale and lease back), της χρηματοδοτικής μίσθωσης ακίνητης περιουσίας (real estate lease), της συμμετοχικής χρηματοδοτικής μίσθωσης (leveraged lease), της χρηματοδοτικής μίσθωσης – πώλησης (vendor leasing) και των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που προσφέρουν συγκριτικά με την τραπεζική χρηματοδότηση μέσα από παραδείγματα και ασκήσεις.

Επίσης, στο πλαίσιο της υποεπένδυσης, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έρθουν σε επαφή με την έννοια και τα χαρακτηριστικά της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), μιας μεθόδου χρηματοδότησης, όπου η επιχείρηση εκχωρεί σε έναν πράκτορα (factor), ο οποίος είναι συνήθως η θυγατρική μιας τράπεζας, το σύνολο ή μέρος των απαιτήσεων της από τους πελάτες της και λαμβάνει χρηματοδότηση ανάλογη του ύψους της εκχώρησης.

2.4.Δ.6 | ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πέρα από τις κλασικές πηγές και τα σύγχρονα εργαλεία χρηματοδότησης, τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί και πιο εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης όπως είναι οι επιχειρηματικοί άγγελοι (business angels), τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital) και η χρηματοδότηση από το πλήθος (crowdfunding), που αποτελούν και αντικείμενα παρουσίασης και ανάλυσης της παρούσας υποεπένδυσης.

Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν την έννοια, τη φιλοσοφία και τις διαδικασίες άντλησης κεφαλαίων από επιχειρηματικούς αγγέλους (business angels), δηλαδή από άτομα τα οποία επενδύουν χρήματα από την προσωπική τους περιουσία σε μη εισηγμένες επιχειρήσεις χωρίς να υπάρχει κάποια οικογενειακή ή άλλη σύνδεση, έχοντας παράλληλα ενεργό συμμετοχή και συνεισφορά στις επιχειρήσεις στις οποίες επενδύουν.

Επίσης, στο πλαίσιο της υποενότητας θα πραγματοποιηθεί ανάλυση της έννοιας, της φιλοσοφίας, του θεσμικού πλαισίου, των διαδικασιών και των ειδών venture capital, μέσω των οποίων μπορεί να χρηματοδοτηθεί μια επιχείρηση, όπως η χρηματοδότηση εκκίνησης (start-up capital) της επιχείρησης και η ανάπτυξη ενός καινοτόμου προϊόντος ή υπηρεσίας, η χρηματοδότηση στα πρώτα στάδια ανάπτυξης (early-stage financing), προκειμένου να εδραιώσει και να αναπτύξει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της στην αγορά, η χρηματοδότηση σποράς (seed capital), που αφορά ιδέες που βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο, η χρηματοδότηση ανάπτυξης ή επέκτασης (development finance), που χρησιμοποιείται για επέκταση στην εγχώρια ή στις ξένες αγορές και για την αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας της επιχείρησης, η χρηματοδότηση γέφυρας (bridge financing), που χρησιμοποιείται με απώτερο στόχο την είσοδο της επιχείρησης στο χρηματιστήριο.

Τέλος, σύντομη αναφορά θα γίνει και στη χρηματοδότηση από το πλήθος (crowdfunding), που συνιστά μια μείξη του venture capital με τα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς εστιάζεται στην άντληση κεφαλαίων από πολλούς ανθρώπους, οι οποίοι, με μικρά ποσά ο καθένας, συμβάλλουν μέσω των κοινωνικών δικτύων και εξειδικευμένων πλατφορμών του διαδικτύου, ώστε να καλυφθεί ο οικονομικός στόχος.

2.4.Δ.7 | ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Τις τελευταίες δεκαετίες, βασική πηγή ενίσχυσης της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας αποτελούν προγράμματα και δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως σχεδιάζονταν από τα πρώτα «Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης» (ΚΠΣ) μέχρι το τελευταίο πακέτο στήριξης ΕΣΠΑ 2021-2027.

Στο πλαίσιο της παρούσας υποενότητας οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα γνωρίσουν την έννοια της επιδότησης και τις διαφορές της από τις άλλες πηγές χρηματοδότησης και θα έρθουν σε επαφή με το θεσμικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ, των επιχειρησιακών προγραμμάτων που εντάσσονται για την επιδότηση των επιχειρήσεων, των επιλέξιμων δαπανών, των ενεργειών υποβολής και εκταμίευσης των χρημάτων και των υποχρεώσεων-δεσμεύσεων που απορρέουν από την ένταξη μιας επιχείρησης σε κάποιο πρόγραμμα.

Ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει στον ισχύοντα αναπτυξιακό νόμο και ειδικότερα στα καθεστώτα ενίσχυσης, στους γενικούς κανόνες χορήγησης των ενισχύσεων, στα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια, στις επιλέξιμες δαπάνες, στις εντάσεις και στα είδη ενισχύσεων, στους δικαιούχους, στο χρηματοδοτικό σχήμα, στο ελάχιστο ύψος των

επενδυτικών σχεδίων, στις διαδικασίες υποβολής αίτησης και υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), καθώς και στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις των επιχειρήσεων.

Ολοκληρώνοντας την υποενοότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα έχουν κατανοήσει πλήρως το πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων και του αναπτυξιακού νόμου, τη σημαντικότητά τους στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και θα είναι σε θέση να περιγράφουν τα είδη ενισχύσεων, τα πεδία εφαρμογής τους και τις διαδικασίες υποβολής, υλοποίησης και παρακολούθησης.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κιόχος, Π. & Πανάγου, Β. (2018). *Χρηματοοικονομική διοίκηση: Αποφάσεις επενδύσεων και χρηματοδότηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
2. Θάνος, Γ. (2017). *Χρηματοδότηση των επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.

Συμπληρωματικές

1. Κιόχος, Π. & Κυρμιζόγλου, Π. (2019). *Χρηματοδότηση των επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
2. Brooks, R. M. (2023). *Χρηματοοικονομική διοίκηση* (μτφρ. Ε. Θάνου & Χ. Χρυσομαλλίδης). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
3. Θάνος, Γ. & Θάνος, Ι. (2012). *Χρηματοδοτική των επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.
4. Λυγγίτσος, Α. (2012). *Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης*. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ.

2.4.Ε • ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Επιχειρηματική ηθική και δεοντολογία επαγγέλματος» έχει σκοπό να δείξει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες τη σημασία της επιχειρηματικής ηθικής κυρίως στους κλάδους των τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών. Οι έννοιες της επιχειρηματικής ηθικής και οι κανόνες της επαγγελματικής δεοντολογίας συμπορεύονται. Χωρίς την υιοθέτηση επιχειρηματικής ηθικής σε έναν οργανισμό, δεν μπορούν να εφαρμοστούν κανόνες δεοντολογίας. Στο πλαίσιο της ενότητας, θα παρουσιαστούν σε θεωρητικό επίπεδο οι έννοιες, τα πλεονεκτήματα και τα εμπόδια που μπορεί να συναντήσει η εφαρμογή της επιχειρηματικής ηθικής σε μια επιχείρηση, οι αρχές της επιχειρηματικής ηθικής και οι κανόνες του κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας γενικά και των τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών ειδικότερα. Με την ολοκλήρω-

ση της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τρόπους, ώστε να επικοινωνούν αποτελεσματικά, να δείχνουν ευσυνειδησία, αυτολογοδοσία και ακεραιότητα, προάγοντας το καλό της ομάδας και της επιχείρησης, λειτουργώντας σύμφωνα με τη δεοντολογία, με τρόπο που να προάγει την επαγγελματική ηθική στον χώρο εργασίας τους.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Ορίζουν τις έννοιες της επαγγελματικής ηθικής, της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και της δεοντολογίας επαγγέλματος με σαφήνεια,
- Περιγράφουν τις μορφές επιχειρηματικής ηθικής και τους κανόνες δεοντολογίας του επαγγέλματος,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες δεοντολογίας στις τραπεζικές και ασφαλιστικές εργασίες που θα πραγματοποιούν,
- Διαχειρίζονται προβλήματα που δύνανται να προκύψουν στις σχέσεις της επιχείρησης με το εσωτερικό αλλά και το εξωτερικό περιβάλλον, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής ηθικής και δεοντολογίας,
- Λειτουργούν με τρόπο που να διασφαλίζεται το όφελος της επαγγελματικής ομάδας και της επιχείρησης,
- Εντοπίζουν τις αξίες που συνθέτουν την εταιρική κουλτούρα και τις υιοθετούν,
- Ενθαρρύνουν την αποτελεσματική και ανοιχτή επικοινωνία με τα μέλη της ομάδας,
- Συνεργάζονται με τα μέλη της επιχείρησης και τους/τις εξωτερικούς/-ές συνεργάτες/-ιδες, τηρώντας τον εσωτερικό κανονισμό της επιχείρησης,
- Λειτουργούν με επαγγελματική ευσυνειδησία, αναλαμβάνοντας την προσωπική τους ευθύνη για κάθε ενέργεια,
- Υιοθετούν τους όρους εχεμύθειας στις επαγγελματικές και προσωπικές τους δραστηριότητες, προσέχοντας να μη μεταφέρουν ευαίσθητες πληροφορίες σε τρίτους/-ες,
- Εφαρμόζουν τη νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων (GDPR),
- Επιδεικνύουν εντιμότητα κατά την πιστή επεξήγηση των όρων των ασφαλιστικών συμβολαίων στους πελάτες τους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Επιχειρησιακή ηθική / Κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας σε τραπεζικές εργασίες / Κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας σε ασφαλιστικές εργασίες / Αρχές της επιχειρηματικής ηθικής / Εταιρική κοινωνική ευθύνη / Δεοντολογία επαγγέλματος / Επαγγελματική ομάδα / Αξίες και εταιρική κουλτούρα / Εσωτερικός κανονισμός / Επαγγελματική ευσυνειδησία.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ
2	ΑΡΧΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ, ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ
3	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ
4	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΤΟΜΕΑ
5	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
6	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΠΡΟΤΥΠΑ, ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Κείμενο αναφοράς

2.4.E.1 | ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η βρίσκεται στο εξάμηνο Δ΄ και τελευταίο των σπουδών και άρα οι γνώσεις και δεξιότητες που αποκτά πρέπει να πλαισιώνουν την προετοιμασία του/της για τον γενικότερο επαγγελματισμό του/της. Με την παρούσα υποενότητα με τίτλο «Επαγγελματική ηθική» σκοπείται η κατάρτιση του/της εκπαιδευομένου/-ης σε ζητήματα που αφορούν κανόνες λειτουργίας του επαγγέλματος που έχει επιλέξει. Ειδικά τις τελευταίες δεκαετίες το ζήτημα της επαγγελματικής ηθικής απασχολεί αρκετούς επιστημονικούς κλάδους, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και τα επαγγέλματα σχετικά με τις χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές εργασίες.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η στην παρούσα υποενότητα αντιλαμβάνεται και γνωρίζει την έννοια της επαγγελματικής ηθικής. Για να επιτευχθεί αυτό, έρχεται σε επαφή με σχετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, όπως η ταύτιση του λόγου και της γνώσης, της αρετής με τη γνώση, της ελευθερίας της βούλησης. Έτσι, γνωρίζει τα περί ηθικής σύγκρουσης, προσεγγίζοντας την έννοια και αξία της προσωπικής πεποίθησης του επαγγελματία, αλλά και την ανάγκη ύπαρξης ενιαίων κανόνων λειτουργίας.

Δεδομένου ότι στο πλαίσιο προσέγγισης του όρου επαγγελματική ηθική δίνεται έμφαση και στην ηθικότητα του επαγγελματικού ρόλου, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τη σημασία της σύγκρουσης ρόλων, βάσει των ειδικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που υπάρχουν ανάλογα με το κάθε επάγγελμα, χωρίς να προτάσσονται προσωπικές πεποιθήσεις και προσδοκίες, αλλά με προτεραιότητα στην τήρηση αρχών και αξιών.

Μέσω πρακτικής εφαρμογής, ο/η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται τον ρόλο ενός επαγγελματία, όπως εκείνου που παρέχει υπηρεσίες ασφάλισης, ο οποίος πρέ-

πει να χαρακτηρίζεται ως αξιόπιστος και να ενεργεί βάσει των προσωποποιημένων χαρακτηριστικών και επιθυμιών του πελάτη.

Τέλος, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει την πραγματική διάσταση και σημαντικότητα ύπαρξης ηθικού πλαισίου λειτουργίας στις επιχειρήσεις και κατ' επέκταση στον ασφαλιστικό, τραπεζικό και εν γένει χρηματοοικονομικό τομέα, αλλά και στην κοινωνία.

2.4.E.2 | ΑΡΧΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ, ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, με την παρούσα υποενότητα «Αρχές επαγγελματικής ακεραιότητας, παράγοντες επιρροής της επαγγελματικής ηθικής», αναγνωρίζει τα ηθικά ζητήματα που προκύπτουν σε μια οντότητα και κατανοεί την ανάγκη ύπαρξης βασικών αρχών επαγγελματικής ακεραιότητας.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι η τήρηση των αρχών της επαγγελματικής ακεραιότητας έχει προληπτικό χαρακτήρα. Προκειμένου να το αντιληφθεί, αναζητεί την πρακτική εφαρμογή μέσω θεσμοθετημένων διαδικασιών σε διάφορους τομείς, στους οποίους περιλαμβάνονται και τα επαγγέλματα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Μέσα από μελέτες περίπτωσης και επιστημονικές έρευνες, η προσοχή του/της εκπαιδευόμενου/-ης εστιάζεται στα βασικά ηθικά θέματα που αντιμετωπίζει ο χρηματοοικονομικός τομέας, συμπεριλαμβανομένου του ασφαλιστικού, στα οποία περιλαμβάνονται, πλην άλλων, μη αληθείς πληροφορίες παρεχόμενες από τον πελάτη, μη παροχή της απαραίτητης ενημέρωσης του πελάτη από τον διαμεσολαβητή σε προσυμβατικό στάδιο αλλά και κατόπιν αυτού, παροχή υπηρεσιών από μη πιστοποιημένα πρόσωπα, υπόσχεση παροχών και εκπτώσεων και μη παροχή προσωποποιημένης πληροφόρησης.

Στις γνώσεις των εκπαιδευόμενων προστίθενται και ζητήματα που προκύπτουν και αφορούν τη σύγκρουση συμφερόντων. Η χρήση πρακτικών παραδειγμάτων κρίνεται απαραίτητο εργαλείο, προκειμένου ο/η εκπαιδευόμενος/-η να κατανοήσει επαρκώς όλους εκείνους τους παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική ηθική και ακεραιότητα. Σε αυτούς περιλαμβάνονται και ζητήματα προσωπικής ηθικής, αμοιβής και προμήθειας, κουλτούρας, συναναστροφής και αλληλεπίδρασης με άλλα πρόσωπα της ίδιας ή και παρόμοιας ομάδας, των χαρακτηριστικών των πελατών και της σχετικής επικοινωνίας του επαγγελματία με τον πελάτη ή και μεταξύ των επαγγελματιών.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, μέσω παραδειγμάτων πρακτικής εφαρμογής, κατανοεί και τη σημαντική συνεισφορά του γενικότερου οργανωσιακού πλαισίου μιας οντότητας αλλά και των ιδιαίτερων ομάδων που εμπλέκονται στο επαγγελματικό πεδίο του χρηματοοικονομικού τομέα και των ασφαλιστικών εργασιών.

2.4.E.3 | ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Δεδομένου ότι ο/η εκπαιδευόμενος/-η βρίσκεται στο εξάμηνο Δ' και τελευταίο, γνωρίζει τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές του χρηματοοικονομικού τομέα. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, με την παρούσα υποενότητα «Επαγγελματική ηθική και ακεραιότητα στον ασφαλιστικό τομέα», γνωρίζει τις θεσμοθετημένες διατάξεις που αφορούν τον Κανονισμό Συμπεριφοράς των διανομένων ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για την ασφαλιστική διαμεσολάβηση και τη σημαντικότητά του για την εύρυθμη λειτουργία του τομέα. Επίσης, γνωρίζει τις γενικές αρχές που οφείλουν να τηρούν οι διανομείς των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων, κατά την άσκηση δραστηριότητας διανομής των ασφαλιστικών προϊόντων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι οι διανομείς ενεργούν με κριτήριο την τήρηση των αρχών περί αμεροληψίας, εντιμότητας, με επαγγελματικό τρόπο και απώτερο σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη και των συμφερόντων αυτού. Οι υπηρεσίες του διανομέα βασίζονται σε ζητήματα που στοχεύουν στην καλύτερη ενημέρωση του πελάτη, όπως για θέματα δικαιωμάτων, υποχρεώσεων, με έγκαιρο, πλήρη, ορθό, επαρκή και κατάλληλο τρόπο πληροφόρησης.

Η επαγγελματική ηθική και η ακεραιότητα στον ασφαλιστικό τομέα έχουν πρωτεύοντα ρόλο, καθώς οι εθνικές διατάξεις αφορούν τόσο ζητήματα προστασίας του πελάτη όσο και διασφάλισης βασικών αρχών, όπως της τήρησης κανόνων για τον υγιή ανταγωνισμό. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της απαγόρευσης χρησιμοποίησης μεθόδων αθέμιτου ανταγωνισμού, αθέμιτων, παράνομων ή παραπλανητικών πράξεων και πρακτικών, όπως υποσχέσεων που δεν αναγράφονται στο ασφαλιστικό προϊόν, προσφοράς εκπτώσεων, παραποίησης, αλλοίωσης στοιχείων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι στους κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας για τους διανομείς των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών προϊόντων περιλαμβάνονται και οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχει ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής ή η ασφαλιστική επιχείρηση, καθώς και κανόνες περί της σύγκρουσης συμφερόντων, της διαφάνειας και των όρων ενημέρωσης.

2.4.E.4 | ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Η ανάγκη ύπαρξης κανόνων λειτουργίας ενός επαγγέλματος έχει κατανοηθεί επαρκώς από τις προηγούμενες υποενότητες. Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Επαγγελματική ηθική και ακεραιότητα στον τραπεζικό τομέα» αναπτύσσονται τα ιδιαίτερα στοιχεία και κανόνες που είναι σημαντικοί για τα επαγγέλματα του συγκεκριμένου κλάδου.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται το πλαίσιο κανόνων επαγγελματικής δεοντολογίας, μέσω της χαρτογράφησης των ζητημάτων που θα μπορούσαν να επέλθουν από την άσκηση επαγγέλματος σχετικά με τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Έτσι,

αναγνωρίζει τόσο τους τρόπους επίλυσης των προβλημάτων όσο και τα πλεονεκτήματα από την ύπαρξη τέτοιων κανονιστικών πλαισίων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, με την παρούσα υποενοότητα, κατανοεί τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση κοινών κανόνων συμπεριφοράς των στελεχών του τραπεζικού τομέα και αντιλαμβάνεται τη σημασία του υγιούς ανταγωνισμού.

Τόσο το ζήτημα της προστασίας των συμφερόντων όσο και η βέλτιστη επίτευξη στόχων μιας συγκεκριμένης επαγγελματικής ομάδας οριοθετούνται μέσω ειδικού πλαισίου κανόνων. Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι το σύνολο τέτοιων κανόνων απαρτίζουν τους σχετικούς κώδικες. Επίσης, κατανοεί τη σημαντικότητα του κώδικα επαγγελματικής ηθικής, συνέπεια του οποίου είναι η απομάκρυνση στελεχών που βαίνουν αντίθετα σε αυτόν.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, μέσω της μελέτης του κώδικα δεοντολογίας για τον τραπεζικό τομέα, γνωρίζει ότι η άσκηση σχετικών επαγγελματιών οριοθετείται από γενικές αρχές, στρατηγικές και πολιτικές που αφορούν τις διαδικασίες και τις οργανωτικές δομές, καθώς και κανόνες για την πολιτική και τις διαδικασίες επικοινωνίας. Χρήσιμο εργαλείο είναι η κατανόηση και η χρήση των διαδικασιών επίλυσης καθυστερήσεων απαιτήσεων έναντι φυσικών προσώπων και πολύ μικρών επιχειρήσεων, μέσω σχετικών προσομοιώσεων.

Το Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών που θα μπορούσε να απασχοληθεί στον τραπεζικό τομέα έχει ήδη αντιληφθεί και κατανοήσει την αναγκαιότητα ύπαρξης σεβασμού και προς τους λοιπούς επαγγελματίες. Δεδομένης της ύπαρξης κανόνων, η πρακτική εφαρμογή θα μπορούσε να περιλαμβάνει και περιπτώσεις κυρώσεων, όταν υφίστανται περιπτώσεις παρέκκλισης από τους κανόνες του κλάδου.

2.4.E.5 | ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, με την παρούσα υποενοότητα «Προστασία προσωπικών δεδομένων», αρχικά αναγνωρίζει την αναγκαιότητα ύπαρξης κανόνων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Σε συνέχεια μελέτης του ευρωπαϊκού και εθνικού σχετικού πλαισίου, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τις βασικές έννοιες του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων.

Με την παρούσα ενοότητα, το Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών μελετά την προστασία δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, όπως αυτή προβλέπεται σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Μέσω παραδειγμάτων πρακτικής εφαρμογής, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τις βασικές αρχές για την ασφάλεια των πληροφοριών και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και αναγνωρίζει τη σημαντικότητα των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφαλείας για αυτά.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει την ύπαρξη κανόνων σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων των πελατών και τον τρόπο τήρησης των αρχείων αυ-

τών, καθώς έχει πραγματοποιηθεί ήδη αναφορά σε κώδικες δεοντολογίας που αναπτύχθηκαν στις ως άνω υποενότητες.

Δεδομένης της σημαντικότητας της παρούσας υποενότητας, ο/η εκπαιδευόμενος/-η, μέσω πρακτικών παραδειγμάτων και μελετών περίπτωσης, αναγνωρίζει και την περίπτωση ύπαρξης σχετικών κυρώσεων, είτε με τη μορφή πειθαρχικών κυρώσεων είτε με την επιβολή χρηματικού προστίμου.

Για την εμπέδωση της παρούσας υποενότητας, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και έχει την ικανότητα αξιοποίησης των διατάξεων που αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, όπως αυτά περιλαμβάνονται σε ευρωπαϊκά και διεθνή κείμενα.

2.4.E.6 | ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΠΡΟΤΥΠΑ, ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η, με την παρούσα υποενότητα «Εσωτερικοί κανονισμοί, πρότυπα, αρχές και κουλτούρα στο πλαίσιο της επιχειρηματικής ηθικής και ακεραιότητας», αντιλαμβάνεται το εσωτερικό πλαίσιο λειτουργίας μιας οντότητας αλλά και τους εξωγενείς παράγοντες επιρροής που επιδρούν αρνητικά, εάν δεν έχουν ληφθεί σχετικά προληπτικά μέτρα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι ο εσωτερικός κανονισμός οντότητας περιλαμβάνει τον βασικό σκοπό αλλά και τις αρχές λειτουργίας αυτής. Στις αρχές λειτουργίας περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η αρχή της ίσης μεταχείρισης, όπως των μελών, των υπαλλήλων, βάσει και της μορφής της οντότητας. Από τις βασικότερες αρχές τήρησης είναι η αρχή της διαφάνειας, της σταθερότητας των διαδικασιών και της προστασίας της βιωσιμότητας της οντότητας. Για το Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών, οι εν λόγω οντότητες περιλαμβάνουν τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τα πιστωτικά ιδρύματα. Τα κατάλληλα πρότυπα προβλέπουν διατάξεις για τη διαφύλαξη των όρων του υγιούς ανταγωνισμού αλλά και της τήρησης δομικών κανόνων που αφορούν τη σχέση μεταξύ των πελατών, όπως του ασφαλιζόμενου/δανειζόμενου με την ασφαλιστική επιχείρηση/πιστωτικό ίδρυμα και των παρόχων υπηρεσιών σχετικών προϊόντων του κλάδου.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι η παροχή των απαραίτητων πληροφοριών είναι ένα από τα βασικότερα συστατικά της σχέσης μεταξύ παρόχου υπηρεσιών και πελάτη και ότι η απουσία της προκαλεί ανισορροπία. Μέσω σχετικών μελετών περίπτωσης, το Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών αντιλαμβάνεται ότι η εν λόγω ανισορροπία αποκαθίσταται με τη θέσπιση εσωτερικών κανονισμών, προτύπων και αρχών, κανόνων και πολιτικών, τα οποία βασίζονται στην επιχειρηματική ηθική και την ακεραιότητα. Επίσης, αντιλαμβάνεται ότι η ελευθερία που υπάρχει στην παροχή χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών αποτελεί και τη μεγαλύτερη σχετική ηθική ευθύνη και ότι οφείλει να λαμβάνει ηθικές αποφάσεις για τη διαφύλαξη της ισορροπίας του κλάδου.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Θανόπουλος, Γ. (2013). *Επιχειρηματική ηθική και δεοντολογία στην εποχή της εταιρικής διακυβέρνησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Φαίδιμος.
2. Θανόπουλος, Γ. (2009). *Επιχειρηματική ηθική και δεοντολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.

Συμπληρωματικές

1. Κανέλλος, Λ. (2023). *The GDPR Handbook* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
2. Πλιαβέσης, Γ. (2019). *Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας – πελάτη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

2.4.ΣΤ • ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σκοπός της ενότητας «Ανάλυση και διαχείριση χαρτοφυλακίου» είναι να περιγράψει και να αναπτύξει τις θεωρίες που συνδέονται με τη διαχείριση επενδύσεων και να παρουσιάσει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες πρακτικές εφαρμογές αυτών των θεωριών. Στο πλαίσιο της ενότητας γίνεται αναφορά στον καθορισμό επενδυτικών στόχων και επενδυτικής πολιτικής, στην επιλογή στρατηγικών διαχείρισης χαρτοφυλακίου, στην αποτίμηση αξιογράφων, στην αξιολόγηση απόδοσης του χαρτοφυλακίου και στην παρουσίαση των χαρακτηριστικών και δυνατοτήτων των πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τις εργασίες αυτές. Η ενότητα αυτή συνδέει έννοιες από πολλές θεματικές ενότητες που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της ειδικότητας και δημιουργεί μια πολύ ισχυρή βάση ικανοτήτων και γνώσεων για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες, που θα τους επιτρέψει να τηρούν μια κριτική και δημιουργική στάση σε θέματα χρηματοοικονομικής διαχείρισης της επιχείρησης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Συνοψίζουν την έννοια του «χαρτοφυλακίου», από τι αποτελείται, ποιος είναι ο σκοπός του και ποια είναι τα συμβαλλόμενα μέρη,
- Απαριθμούν τους τρόπους και τα εργαλεία χρηματοδότησης μιας επιχείρησης,
- Παρουσιάζουν την έννοια της απαιτούμενης απόδοσης σε έναν πελάτη/επενδυτή,
- Περιγράφουν τα βήματα της διαδικασίας διαχείρισης ενός χαρτοφυλακίου,
- Καθορίζουν τους επενδυτικούς στόχους, κινδύνους και περιορισμούς,

- Εξηγούν γιατί οι επενδυτικοί στόχοι θα πρέπει να εκφράζονται σε όρους κινδύνου και αποδόσεων,
- Συζητούν τον ρόλο της επενδυτικής πολιτικής κατά τη διαδικασία διαχείρισης του χαρτοφυλακίου,
- Διατυπώνουν τα σημαντικότερα μέτρα στην κατανομή περιουσιακών στοιχείων,
- Αντιπαραβάλλουν επιχειρήματα σχετικά με την άποψη πως κάθε επενδυτής μπορεί να έχει ένα διαφορετικό άριστο χαρτοφυλάκιο,
- Περιγράφουν τον σκοπό της αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων,
- Υπολογίζουν, χρησιμοποιώντας τη γραμμή κεφαλαιαγοράς, την αναμενόμενη απόδοση μιας μετοχής, αξιολογώντας εάν η μετοχή είναι υποτιμημένη, υπερτιμημένη ή έχει αποτιμηθεί σωστά,
- Συζητούν τις επιπτώσεις που έχουν οι φάσεις του οικονομικού κύκλου στις βραχυ-πρόθεσμες/μακροπρόθεσμες αποδόσεις των επενδύσεων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Εργαλεία χρηματοδότησης / Απαιτούμενη απόδοση / Διαχείριση χαρτοφυλακίου / Επενδυτικοί στόχοι / Επενδυτική πολιτική / Κατανομή περιουσιακών στοιχείων / Άριστο χαρτοφυλάκιο / Αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων / Αποτίμηση αξιογράφων / Απόδοση επένδυσης.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
2	ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ
3	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ
4	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
5	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ
6	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Κείμενο αναφοράς

2.4.ΣΤ.1 | ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στη διαχείριση χαρτοφυλακίου και την επενδυτική πολιτική. Εξετάζεται η σημασία του καθορισμού επενδυτικών στόχων, η αναγνώριση επενδυτικών κινδύνων και οι στρατηγικές για την επίτευξη αυτών των στόχων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις έν-

νοιες του διαφοροποιημένου χαρτοφυλακίου, της κατανομής περιουσιακών στοιχείων και της σημασίας της διαρκούς παρακολούθησης του χαρτοφυλακίου. Η διαχείριση χαρτοφυλακίου περιλαμβάνει τη διαδικασία συνδυασμού διαφόρων χρεογράφων σε ένα χαρτοφυλάκιο, το οποίο δημιουργείται ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε επενδυτή, την παρακολούθηση του χαρτοφυλακίου αυτού και την αποτίμηση της απόδοσής του. Η ανάλυση αξιογράφων, η ανάλυση χαρτοφυλακίου και η επιλογή χαρτοφυλακίου είναι τα τρία βασικά στάδια της διαχείρισης χαρτοφυλακίου. Κατά την ανάλυση αξιογράφων, εξετάζονται τα διαθέσιμα χρεόγραφα για την πρόβλεψη της απόδοσής τους, ενώ στην ανάλυση χαρτοφυλακίου εκτιμάται η συνολική απόδοση και ο κίνδυνος του χαρτοφυλακίου. Η θεωρία της διαχείρισης χαρτοφυλακίου, η οποία αναπτύχθηκε τη δεκαετία του 1950, αποτελεί τη βάση για τη σύγχρονη χρηματοοικονομική θεωρία. Ο H. Markowitz, με την εργασία του, προσδιόρισε το άριστο χαρτοφυλάκιο, συνδυάζοντας διάφορα χρεόγραφα για να επιτευχθεί η μέγιστη απόδοση με τον ελάχιστο κίνδυνο.

Η εν λόγω μαθησιακή υποεπένδυση προσφέρει τη βάση για την απόκτηση γνώσεων που απαιτούνται για την ανάπτυξη αποτελεσματικών επενδυτικών στρατηγικών. Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των βασικών αρχών της διαχείρισης χαρτοφυλακίου, τη σημασία της διαφοροποίησης και την ανάγκη για συνεχή παρακολούθηση και προσαρμογή της επενδυτικής στρατηγικής. Σκόπιμο είναι να πραγματοποιηθεί εξάσκηση μέσω πρακτικών παραδειγμάτων και μελετών περιπτώσεων που ανταποκρίνονται σε πραγματικές καταστάσεις.

2.4.ΣΤ.2 | ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή υποεπένδυση, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν τις μεθόδους επιλογής και αποτίμησης αξιογράφων, που αποτελούν μερικά από τα πιο ενδιαφέροντα αντικείμενα της χρηματοοικονομικής. Εξετάζονται τα διάφορα κριτήρια επιλογής επενδύσεων, όπως η ανάλυση της εταιρείας, η ανάλυση του κλάδου και η ανάλυση της αγοράς. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τις μεθόδους αποτίμησης, όπως η προεξόφληση μελλοντικών ταμειακών ροών, η συγκριτική ανάλυση και η μέθοδος των πολλαπλασιαστών. Οι μέθοδοι αποτίμησης είναι πολλές, αλλά ουσιαστικά αποτελούν διαφορετικές εκδοχές ενός βασικού υποδείγματος αποτίμησης, του υποδείγματος αποτίμησης αξιογράφων του καταναλωτή (Consumption Capital Asset Pricing Model, CCAPM). Η εν λόγω μαθησιακή υποεπένδυση αποσκοπεί στην εισαγωγή και κατανόηση των βασικών αρχών και εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την αποτίμηση των αξιογράφων.

Οι γνώσεις που αποκτώνται είναι κρίσιμες για την άσκηση της ειδικότητας στον τομέα των επενδύσεων, καθώς επιτρέπουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων στην επιλογή επενδύσεων που προσφέρουν τις καλύτερες προοπτικές απόδοσης. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναλύουν τις οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών και να εκτιμούν την πραγματική αξία των επενδύσεων, κάτι που είναι ουσιαστικό για τη λήψη ενημερωμένων επενδυτικών αποφάσεων.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των διαφόρων μεθόδων αποτίμησης και τη σημασία της ακρίβειας στις εκτιμήσεις. Προτείνεται η χρήση πρακτικών ασκήσεων που περιλαμβάνουν την αποτίμηση πραγματικών εταιρειών και την ανάλυση των οικονομικών τους καταστάσεων. Η ανάγνωση επιστημονικών άρθρων και αναλύσεων από αξιόπιστες πηγές μπορεί επίσης να βοηθήσει στην εμβάθυνση της κατανόησης των μεθόδων αποτίμησης.

2.4.ΣΤ.3 | ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Σε αυτή τη μαθησιακή υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν πώς να αξιολογούν την απόδοση ενός χαρτοφυλακίου. Η απόδοση μιας επένδυσης είναι η ποσοστιαία μεταβολή της αξίας της. Ορίζεται ως η διαφορά του ποσού που αποκτήθηκε από αυτή στη λήξη και κατά τη διάρκειά της, αφαιρώντας το κεφάλαιο που δαπανήθηκε για αυτήν, ανά κεφάλαιο που δαπανήθηκε. Εξετάζονται τα μέτρα απόδοσης, όπως η απόδοση συνολικού κεφαλαίου, το Sharpe ratio, το Treynor ratio και το μέτρο Jensen. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη σύγκριση της απόδοσης του χαρτοφυλακίου με δείκτες αναφοράς (benchmarks) και την ανάλυση της απόδοσης σε σχέση με τον κίνδυνο. Η συγκεκριμένη μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την κατανόηση των μεθόδων αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των επενδυτικών στρατηγικών.

Οι γνώσεις που αποκτώνται συνδέονται άμεσα με την άσκηση της ειδικότητας στον τομέα των επενδύσεων, καθώς επιτρέπουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων στην αξιολόγηση της απόδοσης των χαρτοφυλακίων και στη βελτιστοποίηση των επενδυτικών στρατηγικών. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν διάφορα μέτρα απόδοσης για να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των επενδυτικών τους αποφάσεων.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των διαφόρων μεθόδων αξιολόγησης της απόδοσης και τη σημασία της σύγκρισης με δείκτες αναφοράς. Προτείνεται η χρήση πρακτικών ασκήσεων που περιλαμβάνουν την αξιολόγηση της απόδοσης πραγματικών χαρτοφυλακίων και την ανάλυση των αποτελεσμάτων. Η συμμετοχή σε σεμινάρια και εργαστήρια που επικεντρώνονται στην αξιολόγηση της απόδοσης μπορεί επίσης να εμπλουτίσει τη μάθηση.

2.4.ΣΤ.4 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις βασικές αρχές της διαχείρισης κινδύνων και της ανάπτυξης επενδυτικής στρατηγικής. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται τους διάφορους τύπους κινδύνων, όπως ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς και ο λειτουργικός κίνδυνος. Οι έννοιες κίνδυνος, επένδυση και απόδοση εξετάζονται πάντα ως συνδυασμός, καθώς, συνήθως, οι επενδύσεις με υψηλότερη απόδοση έχουν και υψηλότερο ρίσκο και κινδύνους που προέρχονται από αβεβαιότητα και αντίστροφα.

Εξετάζονται οι στρατηγικές μείωσης κινδύνου, όπως η διαφοροποίηση και η χρήση παραγώγων. Οι κύριες επενδυτικές στρατηγικές περιλαμβάνουν τη διαφοροποίηση (Diversification), τις επενδύσεις αξίας (Value Investing), τις επενδύσεις ανάπτυξης (Growth Investing), τη διαχείριση δείκτη επενδυτικού αμοιβαίου κεφαλαίου (Index Fund Management) και το χρονοδιάγραμμα αγοράς (Market Timing).

Η μαθησιακή υποεπάρκεια προσφέρει τη βάση για την κατανόηση των μεθόδων και εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την αποτελεσματική διαχείριση των επενδυτικών κινδύνων. Οι γνώσεις που αποκτώνται είναι κρίσιμες για την άσκηση της ειδικότητας στον τομέα των επενδύσεων, καθώς επιτρέπουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων στη διαχείριση των επενδυτικών κινδύνων και στην ανάπτυξη στρατηγικών που ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο και μεγιστοποιούν την απόδοση. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τις πηγές κινδύνου και να εφαρμόζουν στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους.

Η προσοχή των εκπαιδευομένων εστιάζεται στην κατανόηση των διαφόρων τύπων κινδύνων και των στρατηγικών μείωσης κινδύνου. Προτείνεται η χρήση πρακτικών ασκήσεων που περιλαμβάνουν την ανάλυση πραγματικών χαρτοφυλακίων και την εφαρμογή στρατηγικών μείωσης κινδύνου. Η συμμετοχή σε συζητήσεις και σεμινάρια που επικεντρώνονται στη διαχείριση κινδύνων μπορεί επίσης να βοηθήσει στην κατανόηση των πρακτικών εφαρμογών των στρατηγικών διαχείρισης κινδύνων.

2.4.ΣΤ.5 | ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Στην εν λόγω μαθησιακή υποεπάρκεια, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τα πληροφοριακά συστήματα και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στη διαχείριση χαρτοφυλακίου. Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά και οι δυνατότητες των πληροφοριακών συστημάτων, όπως τα συστήματα διαχείρισης επενδύσεων (Investment Management Systems) και τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων (Risk Management Systems). Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με τη χρήση λογισμικού για την παρακολούθηση και ανάλυση των επενδύσεων. Η μαθησιακή υποεπάρκεια προσφέρει τη βάση για την κατανόηση της χρήσης τεχνολογίας στη διαχείριση χαρτοφυλακίου.

Οι γνώσεις που αποκτώνται είναι κρίσιμες για την άσκηση της ειδικότητας στον τομέα των επενδύσεων, καθώς επιτρέπουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων στη χρήση τεχνολογικών εργαλείων για τη διαχείριση και την ανάλυση των χαρτοφυλακίων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν πληροφοριακά συστήματα για την παρακολούθηση της απόδοσης των επενδύσεων και τη διαχείριση των κινδύνων.

Η προσοχή των εκπαιδευομένων εστιάζεται στην κατανόηση των χαρακτηριστικών και των δυνατοτήτων των πληροφοριακών συστημάτων και στη σημασία της ακρίβειας στη χρήση τους. Προτείνεται η χρήση πρακτικών ασκήσεων που περιλαμβάνουν την εφαρμογή πληροφοριακών συστημάτων στη διαχείριση χαρτοφυλακίων και η παρακολούθηση σεμιναρίων που επικεντρώνονται στη χρήση τεχνολογίας στη

διαχείριση επενδύσεων. Η εξάσκηση με πραγματικά δεδομένα και η ανάλυση των αποτελεσμάτων μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην κατανόηση της χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων.

2.4.ΣΤ.6 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Αυτή η μαθησιακή υποενότητα εξετάζει τις σύγχρονες στρατηγικές και προκλήσεις στη διαχείριση χαρτοφυλακίου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν για τις σύγχρονες τάσεις και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διαχειριστές χαρτοφυλακίων, όπως η αβεβαιότητα στις παγκόσμιες αγορές, οι μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες, ο αντίκτυπος των τεχνολογικών εξελίξεων, η αυξημένη κανονιστική και ρυθμιστική πίεση, οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές ευθύνες που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα και το τρίπτυχο Περιβάλλον, Κοινωνία και Εταιρική Διακυβέρνηση (ESG) και η ανάγκη για διαρκή καινοτομία στις επενδυτικές στρατηγικές. Εξετάζονται οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, όπως η ευέλικτη διαχείριση και η χρήση παραγώγων για την αντιστάθμιση των κινδύνων. Η μαθησιακή υποενότητα προσφέρει τη βάση για την κατανόηση των σύγχρονων τάσεων και των προκλήσεων στη διαχείριση χαρτοφυλακίων.

Οι γνώσεις που αποκτώνται είναι κρίσιμες για την άσκηση της ειδικότητας στον τομέα των επενδύσεων, καθώς επιτρέπουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων στην προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προκύπτουν. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθαίνουν να εφαρμόζουν σύγχρονες στρατηγικές για τη διαχείριση των χαρτοφυλακίων και να αναγνωρίζουν τις επιπτώσεις των οικονομικών κύκλων στις επενδύσεις.

Σημεία προσοχής περιλαμβάνουν την κατανόηση των σύγχρονων στρατηγικών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι διαχειριστές χαρτοφυλακίων. Προτείνεται η χρήση πρακτικών ασκήσεων που περιλαμβάνουν την ανάλυση των επιπτώσεων των οικονομικών κύκλων στις επενδύσεις και η παρακολούθηση σεμιναρίων που επικεντρώνονται στις σύγχρονες στρατηγικές διαχείρισης χαρτοφυλακίων. Η ανάγνωση άρθρων και αναλύσεων από αξιόπιστες πηγές μπορεί επίσης να βοηθήσει στην κατανόηση των σύγχρονων τάσεων και των προκλήσεων στη διαχείριση χαρτοφυλακίων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Βασιλείου, Δ. & Ηρειώτης, Ν. (2009). *Ανάλυση επενδύσεων και διαχείριση χαρτοφυλακίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
2. Διακογιάννης, Γ. (2011). *Σύγχρονη θεωρία χαρτοφυλακίου: Ανάλυση και εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία.

Συμπληρωματικές

1. Παπαδάμου, Σ. (2009). *Διαχείριση χαρτοφυλακίου: Μια σύγχρονη προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
2. Κιόχος, Π., Κιόχος, Α. & Παπανικολάου, Γ. (2003). *Διαχείριση χαρτοφυλακίων και χρηματοοικονομικών κινδύνων*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.

2.4.Z • ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Ο σκοπός της ενότητας «Χρηματοοικονομική διοίκηση» είναι να παρουσιάσει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες εκείνη τη λειτουργία της επιχείρησης που ασχολείται με τον σχεδιασμό και τη διαδικασία λήψης των χρηματοοικονομικών αποφάσεων και αφορά την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων, καθώς και τις πηγές χρηματοδότησης οι οποίες χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση αυτών. Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης επενδύσεων και η μεθοδολογία αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων αναλύονται εκτενώς μέσα από μελέτες περιπτώσεων. Θα αναφερθούν έννοιες όπως το χρηματοοικονομικό σύστημα και η λειτουργία της επιχείρησης μέσα σε αυτό, το νεκρό σημείο και η μόχλευση, η επενδυτική λειτουργία της επιχείρησης, η αξία του χρήματος, το κόστος κεφαλαίου, η αποτίμηση ομολόγων και μετοχών, η σχέση μεταξύ απόδοσης και κινδύνου στο πλαίσιο της θεωρίας χαρτοφυλακίου, η ερμηνεία των αριθμοδεικτών κ.λπ. Η ενότητα αυτή συνδέει τις γνώσεις σχετικά με τη διοίκηση επιχειρήσεων, τη λογιστική και τη χρηματοοικονομική λειτουργία μιας επιχείρησης.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Προσδιορίζουν την έννοια της «αβεβαιότητας» και του κινδύνου,
- Κατανοούν τις βασικές χρηματοοικονομικές μεθόδους και τα υποδείγματα σχετικά με την αξιολόγηση επενδυτικών έργων και την αποτίμηση μετοχών και ομολόγων,
- Κατανοούν στοιχεία που περιγράφουν τη χρηματοοικονομική ανάλυση της επιχείρησης,
- Περιγράφουν την κεφαλαιακή διάρθρωση της επιχείρησης,

- Παρατηρούν τη μερισματική πολιτική της επιχείρησης σε βάθος χρόνου,
- Παραθέτουν τους τρόπους αύξησης μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης,
- Αναλύουν την πιστωτική πολιτική της επιχείρησης,
- Διατυπώνουν το κόστος κεφαλαίου από διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης,
- Αναγνωρίζουν τη σημασία του κεφαλαίου κίνησης, της διαχείρισης των αποθεμάτων, των χρηματικών διαθεσίμων και των προσωρινών επενδύσεων (χρεογράφων),
- Διακρίνουν τις διαφορετικές μορφές επιχειρήσεων, να εξηγούν τις διαφορές μεταξύ τους και να επιλέγουν την καταλληλότερη μορφή, ανάλογα με τους στόχους και το περιβάλλον λειτουργίας τους,
- Υπολογίζουν τον βαθμό μόχλευσης των επιχειρήσεων και την αξία των δικαιωμάτων και των μετοχών κατά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου,
- Περιγράφουν τη διαδικασία αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων και του προσδιορισμού της αξίας των επιχειρήσεων.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Χρηματοοικονομικό σύστημα / Νεκρό σημείο / Μόχλευση / Επένδυση / Επενδυτικό σχέδιο / Αξία χρήματος / Κόστος κεφαλαίου / Ομόλογα / Μετοχές / Απόδοση / Κίνδυνος.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
2	ΝΕΚΡΟ ΣΗΜΕΙΟ ΚΑΙ ΜΟΧΛΕΥΣΗ
3	ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
4	ΣΧΕΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ – ΚΙΝΔΥΝΟΥ
5	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ
6	ΠΑΡΑΓΩΓΑ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Z.1 | ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Στην πρώτη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εισάγονται στο ευρύτερο περιβάλλον των επενδύσεων και του χρηματοοικονομικού συστήματος στο πλαίσιο της οικονομίας. Αρχικά, παρουσιάζονται οι βασικές χρηματοδοτικές ροές και ο τρόπος με τον οποίο δημιουργείται εισόδημα από νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται ο ενεργός ρόλος του τραπεζικού συστήματος στη διαχείριση των

χρημάτων που δεν καταναλώνονται και παίρνουν τη μορφή της επένδυσης. Ακόμη, παρουσιάζονται παραδοσιακά και νέα εργαλεία επένδυσης, τα οποία, ανάλογα με το υποκείμενο προϊόν, διακρίνονται σε πρωτογενή και δευτερογενή. Επιπλέον, γίνεται μια γενική εισαγωγή στην έννοια του χρόνου και το πώς αυτός διαφοροποιεί την απόδοση. Ως μέτρο σύγκρισης μεταξύ πιθανών αμοιβαία αποκλειόμενων επενδύσεων γίνεται σαφές πώς ορίζεται το αντίστοιχο κόστος κεφαλαίου. Ο/Η ορθολογικός/-ή επενδυτής/-τρια αυτονόητα θα επιλέξει τον συνδυασμό των αντίρροπων δυνάμεων, κινδύνου και απόδοσης, ο οποίος και καθορίζει τη συμπεριφορά του/της.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τα διάφορα ταξινομημένα είδη επενδύσεων που τους παρουσιάζονται αναλυτικά και αναγνωρίζουν τη φύση τους, αλλά και βασικά στοιχεία στα οποία εμβαθύνουν και τα οποία διακρίνουν. Η αναζήτηση της επένδυσης με τα κατάλληλα κριτήρια αποτελεί βασική δεξιότητα για τη μελλοντική τους εργασία. Η εισαγωγή αυτή θα τους/τις βοηθήσει να κατανοήσουν το περιεχόμενο των υποενοτήτων στις οποίες ακολουθεί η αναλυτική παρουσίαση της λειτουργίας των βασικών επενδυτικών μέσων.

2.4.Z.2 | ΝΕΚΡΟ ΣΗΜΕΙΟ ΚΑΙ ΜΟΧΛΕΥΣΗ

Στη δεύτερη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες, έχοντας κάνει γενική εισαγωγή στις χρηματοοικονομικές επενδύσεις, εισάγονται στην έννοια της μόχλευσης. Όλες οι επιχειρήσεις ως έναν βασικό αρχικό στόχο θέτουν την κάλυψη των εξόδων, δεδομένου ότι από το σημείο αυτό, το νεκρό σημείο, και μετά η επιχείρηση ξεκινά να έχει κέρδος. Η εύρεση του νεκρού σημείου αποτελεί βασικό στοιχείο για να αντιληφθεί κάποιος/-α μεγέθη που αφορούν το φυσικό αλλά και το οικονομικό μέγεθος μιας επιχείρησης. Το κόστος το οποίο έχει ουσιαστικά καταβληθεί από τους/τις ιδιοκτήτες/-τριες της επιχείρησης είναι αναμενόμενο ότι αποτελεί κεφάλαιο το οποίο έχει τοποθετηθεί, προκειμένου να αυξηθεί. Όπως ένας μοχλός είναι σε θέση να σηκώσει τη γη, έτσι και η επένδυση, με μια μικρή μεταβολή, μπορεί να αυξήσει σημαντικά τις πωλήσεις και τα κέρδη. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται ότι η επένδυση δεν πρέπει να γίνει, αν δεν αυξάνει το αρχικό κεφάλαιο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρόκειται να αξιολογήσουν και οι ίδιοι με κριτήρια την απόδοση και τον κίνδυνο μια σειρά από πιθανές επενδύσεις για τις οποίες θα έχουν τη δυνατότητα να αποφασίσουν εάν και ποια θα επιλέξουν. Στο πλαίσιο της υποενοτήτας τους δίνονται παραδείγματα επενδυτικών σχεδίων, για τα οποία θα πρέπει να αποφασίσουν αν η επιχείρηση θα πραγματοποιήσει την επένδυση ή ποια επένδυση θα πραγματοποιήσει ανάμεσα σε πιθανές αποκλειόμενες επενδύσεις.

2.4.Z.3 | ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Στην τρίτη υποενότητα ξεκινά η παρουσίαση των επενδύσεων στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες. Αρχικά, γίνεται η χρονική διάκριση ανάμεσα στη βραχυχρόνια επένδυση, από την οποία ο/η επενδυτής/-τρια μπορεί να αποχωρήσει σχετικά εύκολα, και τη

μακροχρόνια επένδυση, από την οποία ο/η επενδυτής/-τρια δεν μπορεί να αποχωρήσει άμεσα. Παράλληλα, γίνεται περαιτέρω διάκριση σε κινητές και ακίνητες αξίες. Καθοριστική είναι η αναφορά στην έννοια και τη σημασία του αξιογράφου και τις δυνατότητες που έχει να μεταβιβαστεί ή και να προεξοφληθεί ανάλογα με τη φύση του και τους κανόνες λειτουργίας της αντίστοιχης αγοράς. Οι αγορές παρουσιάζονται και διακρίνονται σε πρωτογενείς και δευτερογενείς με βάση το αν το αξιόγραφο αγοράζεται για πρώτη φορά ή μεταβιβάζεται από έναν/μία επενδυτή/-τρια σε κάποιον/-α άλλο/-η. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες αντιλαμβάνονται την ανάγκη ύπαρξης και λειτουργίας οργανωμένης αγοράς, προκειμένου να αυξηθούν και αντίστοιχα να επιταχυνθούν οι συναλλαγές. Ακόμη, η οργανωμένη αγορά γίνεται αντιληπτή ως προάγγελος της πραγματοποίησης της αγοραπωλησίας, δεδομένου ότι η ύπαρξή της προϋποθέτει ότι θα υπάρχει ικανός αριθμός αγοραστών και πωλητών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αποτελούν ενεργά μέλη μιας ή περισσότερων οργανωμένων αγορών στο πλαίσιο του ευρύτερου μελλοντικού εργασιακού τους περιβάλλοντος. Μέσα από εκτενή παρουσίαση των αναφερόμενων στην υποεπενδυστικότητα εννοιών αλλά και αντίστοιχα παραδείγματα ξεκαθαρίζει στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες το χαοτικό πεδίο των κινητών αξιών και των αντίστοιχων επενδύσεων και είναι σε θέση να συγκρίνουν ετερογενείς μεταξύ τους επενδύσεις.

2.4.Ζ.4 | ΣΧΕΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ – ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Όπως έχουν δει οι εκπαιδευόμενοι/-ες σε προηγούμενες υποεπενδυστικότητες, δύο βασικές παράμετροι, οι οποίες κυμαίνονται αντίρροπα μεταξύ τους, καθορίζουν αποφασιστικά το αν μια επένδυση θα γίνει αποδοκτική ή θα προκριθεί έναντι κάποιας άλλης, η απόδοση και ο κίνδυνος. Στο πλαίσιο της τέταρτης υποεπενδυστικότητας αντιλαμβάνονται τις παραμέτρους της σχέσης αυτής και το πώς επιδρούν στην επεξήγηση της επενδυτικής απόφασης. Αρχικά, αναγνωρίζονται οι πηγές του κινδύνου για κάθε πιθανή τοποθέτηση χρημάτων. Γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ του συστημικού κινδύνου, ο οποίος και δεν μπορεί να εξαλειφθεί, και του μη συστημικού, ο οποίος παραμετροποιείται και καθορίζεται από την επενδυτική απόφαση. Η απόδοση συνδέεται με την έννοια της μόχλευσης, όπως έχει παρουσιαστεί σε προηγούμενες υποεπενδυστικότητες. Η αναμενόμενη απόδοση γίνεται αντιληπτή ως μια εκτίμηση-πρόβλεψη των μελλοντικών γεγονότων σαν μια αναφορά στο αβέβαιο μέλλον μέσα από πιθανότητες. Όπως είναι αναμενόμενο, οι πιθανότητες βασίζονται σε παρελθοντικά γεγονότα και για αυτό δεν θεωρούνται αξιόπιστες. Είναι σαφές, όμως, ότι δεν είναι δυνατή η ακριβής μελλοντική πρόβλεψη. Στατιστικά μέτρα, όπως η τυπική απόκλιση και τα άκρα (μέγιστη και ελάχιστη απόδοση), καθορίζουν και την τιμή της πιθανής πρόβλεψης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα υπολογίσουν σε απλοποιημένα και σύντομα παραδείγματα τα δύο μεγέθη αρχικά χωριστά και στη συνέχεια θα εξετάσουν το πώς συνδιαμορφώνονται και καθορίζουν την τελική απόφαση. Αντίστοιχες αποφάσεις θα κληθούν να πάρουν στον μελλοντικό εργασιακό τους βίο.

2.4.Z.5 | ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ

Στην υποενότητα αυτή παρουσιάζονται βασικά στοιχεία που έχουν να κάνουν με αγορές στις οποίες τα προϊόντα εισάγονται για πρώτη φορά. Η περαιτέρω διάκριση, η οποία θεωρείται σημαντική, έχει να κάνει με το εάν το εισόδημα το οποίο δημιουργείται μέσα από αυτή την επένδυση είναι σταθερό (έντοκα γραμμάτια, ομόλογα κ.ά.) ή μεταβλητό (μετοχές, συνάλλαγμα κ.ά.). Η λογική αυτή συνδέεται με την έννοια του κινδύνου, όπου η επένδυση σταθερού εισοδήματος θεωρείται ακίνδυνη ή εγγυημένη. Γίνεται κατανοητή η βασική αρχή ότι ένας ορθολογικός επενδυτής δεν τοποθετεί ποτέ όλο το κεφάλαιό του σε μία επένδυση. Το λογικό και το αναμενόμενο είναι να τοποθετήσει αναλογικά τα ποσοστά που πιστεύει ανά επένδυση ανάλογα με τον επενδυτικό του χαρακτήρα και το πόσο θετικός ή μη είναι προς τον κίνδυνο. Η διαφοροποίηση αυτή αποτελεί στρατηγική η οποία χρησιμοποιείται ευρέως, προκειμένου να μειωθεί η έκθεση του επενδυτή στον μη συστηματικό κίνδυνο, και είναι κάτι το οποίο αναζητούν οι επενδυτές και οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κληθούν να αναλύσουν και να πραγματοποιήσουν στο πλαίσιο της μελλοντικής εργασίας τους.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, αφού τους παρουσιαστούν οι βασικές κατηγορίες των χρηματοοικονομικών προϊόντων, καλούνται να αναγνωρίσουν αν είναι σταθερού ή μεταβλητού εισοδήματος και να φτιάξουν και οι ίδιοι από κοινού ανά τάξη ή σε ομάδες εικονικά ή και πραγματικά χαρτοφυλάκια μικρής αξίας. Στη συνέχεια, παρακολουθούν την πορεία τους και παίρνουν αποφάσεις με στόχο τη μεγιστοποίηση των κερδών τους.

2.4.Z.6 | ΠΑΡΑΓΩΓΑ

Στην τελευταία υποενότητα αναλύονται οι δευτερογενείς αγορές ή διαφορετικά οι αγορές παραγώγων. Στις αγορές αυτές διαπραγματεύονται χρεόγραφα παλαιότερων εκδόσεων τα οποία έχουν διακινηθεί μεταξύ επενδυτών. Γίνεται σαφές ότι, ενώ η τιμή συμφωνείται σήμερα, η παράδοση του προϊόντος ορίζεται σε κάποια χρονική στιγμή στο μέλλον. Η μελλοντική αυτή εκπλήρωση δίνει την ευκαιρία στον πωλητή να μπει σε θέση πώλησης χωρίς απαραίτητα να κατέχει το προϊόν σήμερα. Όμοια, ο αγοραστής μπορεί να μην αγοράσει τελικά το προϊόν, είτε επειδή έχει το δικαίωμα της επιλογής και δεν το ασκεί είτε επειδή το έχει μεταβιβάσει. Επίσης, η συναλλαγή μπορεί να αφορά την αξία κάποιου υποκείμενου προϊόντος. Επίσης, γίνεται διάκριση στις βασικές κατηγορίες των παραγώγων προϊόντων και αναλύονται οι ανάγκες που οδήγησαν στην ανάπτυξη αυτών των αγορών. Ακόμη, παρουσιάζεται η έννοια της μεταβλητότητας και το πώς καθιστά ελκυστική την επένδυση σε συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες έρχονται σε επαφή με τα είδη των παραγώγων προϊόντων, αντιλαμβάνονται τον ρόλο του αγοραστή και του πωλητή και το πώς διαφοροποιείται σε σχέση με τις αντίστοιχες πρωτογενείς αγορές. Αντίστοιχα, μελετούν τις πιθανές θέσεις που μπορούν να πάρουν σε σχέση με το μέλλον. Στη συνέχεια, μπορούν να παρακολουθήσουν την εξέλιξη του εικονικού χαρτοφυλακίου και να αλλάξουν ή να επιμείνουν στην αρχική τους απόφαση δικαιολογημένα.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Titman, S., Keown, A. J. & Martin, J. D. (2023). *Χρηματοοικονομική διαχείριση: Αρχές και εφαρμογές* (2η έκδοση), (μτφρ. Ν. Σταματάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Αρσένος, Π. & Κλάδης, Π. (2021). *Χρηματοοικονομική διοίκηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.

Συμπληρωματικές

1. Brigham, E. F. & Houston, J. F. (2020). *Αρχές χρηματοοικονομικής διοίκησης*. Λευκωσία: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδη & Broken Hill Publishers.
2. Κιόχος, Π. & Πανάγου, Β. (2018). *Χρηματοοικονομική διοίκηση: Αποφάσεις επενδύσεων και χρηματοδότηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.

2.4.Η • ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΝ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η ενότητα «Τεχνικές διαπραγμάτευσης και διαχείρισης κρίσεων» έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες στις τεχνικές διαπραγμάτευσης και διαχείρισης κρίσεων. Ειδικότερα, παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο των διαπραγματεύσεων, δίνοντας έμφαση σε θέματα όπως οι μορφές διαπραγμάτευσης, η στρατηγική των διαπραγματεύσεων, οι πηγές ισχύος των διαπραγματεύσεων, η διαχείριση των συγκρούσεων, αλλά και σε θέματα εξουσίας και ηθικής. Γίνεται εκτενής και μέσω παραδειγμάτων αναφορά στα συνήθη σφάλματα των διαπραγματευτών και στο σχέδιο διαπραγμάτευσης, στα εργαλεία ενίσχυσης πωλήσεων και στις μεθόδους πειστικής επικοινωνίας (επιχειρηματολογία, πειθώ). Παράλληλα, η ενότητα πραγματεύεται τις τεχνικές διαχείρισης κρίσεων στο πεδίο της συναλλαγής και των πωλήσεων. Παρουσιάζονται τα είδη των κρίσεων, το επίπεδο προετοιμασίας για την αντιμετώπιση κρίσεων, οι διαδικασίες εκπόνησης του εγχειριδίου της επικοινωνιακής διαχείρισης των κρίσεων και τα τεχνικά μέσα αντιμετώπισης των κρίσεων.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- Αναφέρουν τα κυριότερα είδη διαπραγματεύσεων,
- Διαχειρίζονται συγκρούσεις, με σκοπό την ομαλή επίλυση διαφορών μέσα από αμοιβαία ικανοποιητικές λύσεις,

- Υιοθετούν στην επικοινωνία τους με συναδέλφους αλλά και συνεργάτες χαρακτηριστικά πειθούς, συναισθηματικής νοημοσύνης και ενσυνειδητότητας,
- Χρησιμοποιούν εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών, όπως η διαιτησία και η διαμεσολάβηση,
- Ταξινομούν τις διάφορες μορφές κρίσεων, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια,
- Συντάσσουν κανονισμούς, οδηγούς και τυποποιημένα σενάρια διαχείρισης κρίσεων με βάση την πολιτική της επιχείρησης,
- Σχεδιάζουν στρατηγικές δημόσιων σχέσεων και διαδικασίες επικοινωνιακής διαχείρισης κρίσεων,
- Προσδιορίζουν με αναλυτικό τρόπο τα αίτια των κρίσεων,
- Προετοιμάζουν εναλλακτικά σενάρια προληπτικής αντιμετώπισης κρίσεων,
- Επιλέγουν την κατάλληλη στρατηγική διαχείρισης κρίσεων με κριτήριο την αποτελεσματικότητά της,
- Αισθάνονται αυτοπεποίθηση όταν διαπραγματεύονται με τρίτους.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Είδη διαπραγματεύσεων / Διαχείριση συγκρούσεων / Επίλυση διαφορών / Διαιτησία / Διαμεσολάβηση / Λειτουργία της πειθούς / Ταξινόμηση των διάφορων μορφών κρίσεων / Τυποποίηση σεναρίων διαχείρισης κρίσεων / Σενάρια προληπτικής αντιμετώπισης κρίσεων / Στρατηγική διαχείρισης κρίσεων.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΕΙΔΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ
2	ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ
3	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ
4	ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΚΡΙΣΕΩΝ
5	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ
6	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΕ ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κείμενο αναφοράς

2.4.Η.1 | ΕΙΔΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Στην παρούσα υποενότητα με τίτλο «Είδη διαπραγματεύσεων» παρουσιάζεται η έννοια της διαπραγμάτευσης, η οποία και αποτελεί τη βασική διεργασία επίλυσης διαφορών μεταξύ διαφορετικών δρώντων και μερών.

Πιο συγκεκριμένα, στην παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η αποκτά την ικανότητα ανάλυσης των βασικών στοιχείων και χαρακτηριστικών της διεργασίας διαπραγμάτευσης και παρουσίασης των κύριων ειδών διαπραγμάτευσης με έμφαση στη διαπραγμάτευση βάσει θέσεων, βάσει αρχών, αμοιβαίου οφέλους και μικτής προσέγγισης. Επιπλέον, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τον τρόπο ανάλυσης των βασικών μοντέλων διαπραγματεύσεων, με έμφαση στα βασικά στοιχεία αυτών, καθώς και στις κύριες διαφορές τους.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τις βασικές τεχνικές διαπραγμάτευσης, επισημαίνοντας τα κύρια σφάλματα κατά τις διαπραγματεύσεις, αναλύοντας τα επίπεδα και τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης και περιγράφοντας τη διαδικασία δόμησης μιας στρατηγικής διαπραγμάτευσης. Στις ως άνω γνώσεις του/της εκπαιδευόμενου/-ης συμπληρώνονται οι βασικές αρχές της λειτουργίας πειθούς, οι κύριοι νόμοι αυτής και της προσέγγισης του Αριστοτέλη (λόγος, πάθος, ήθος), καθώς και η ανάπτυξη δεξιοτήτων συναισθηματικής νοημοσύνης, ως βασικού στοιχείου κατανόησης του αντιπάλου μέρους και εναρμόνισης με αυτό.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται την αξία της ορθής προετοιμασίας για την ευνοϊκή κατάληξη μιας διαπραγμάτευσης, κατανοεί τα βασικά στάδια αυτής και εφαρμόζει τις κατάλληλες τεχνικές για τη συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών και στοιχείων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να σχεδιάσει και να υλοποιήσει επιτυχώς μια στρατηγική διαπραγμάτευσης. Μπορεί επίσης να αξιοποιήσει αποτελεσματικά τις βασικές πρακτικές και τεχνικές διαπραγμάτευσης και να προσδιορίσει τα κύρια στοιχεία μιας διαπραγματευτικής θέσης (κόκκινη γραμμή, εναλλακτικές επιλογές, Best Alternative to a Negotiated Agreement, BATNA, και άνω και κάτω όριο συμφωνίας).

2.4.Η.2 | ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η αποκτά την ικανότητα προσέγγισης και διεξοδικής ανάλυσης δύο βασικών εννοιών του συστήματος αλληλεπιδράσεων διαφόρων ενδιαφερομένων μερών. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά των εννοιών της διαιτησίας και της διαμεσολάβησης. Μέσα από την επιχειρούμενη ανάλυση ο/η εκπαιδευόμενος/-η αποκτά τις γνώσεις, προκειμένου να είναι σε θέση να αναδεικνύει τα διακριτά χαρακτηριστικά κάθε έννοιας και τη διαφοροποίησή τους από την έννοια της διαπραγμάτευσης.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι η διαιτησία αποτελεί μια διεργασία επίλυσης διαφορών, η οποία βασίζεται στην εμπλοκή ενός τρίτου μέρους με αποφασιστική αρμοδιότητα λήψης απόφασης αναφορικά με το αποτέλεσμα της επίλυσης των διαφορών. Επίσης, γνωρίζει τη διαφορά με τη διαμεσολάβηση, για την οποία απαιτείται επίσης η εμπλοκή ενός τρίτου μέρους στη διαδικασία επίλυσης των διαφορών, το οποίο όμως διαδραματίζει περισσότερο ρόλο διευκόλυνσης της όλης διαδικασίας

επίλυσης των διαφορών και δεν διαθέτει αποφασιστική αρμοδιότητα αλλά υποβοηθητική στην τελική απόφαση.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η εξοικειώνεται με τη διεργασία της διαιτησίας, κατανοεί τις απαιτήσεις και τις ιδιαιτερότητες αυτής, αποκτώντας την ικανότητα αποτελεσματικής συμμετοχής σε μια τέτοια διαδικασία με κύριο σκοπό την προστασία και διασφάλιση των συμφερόντων που εκπροσωπεί.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η εξοικειώνεται επίσης με τη διεργασία της διαμεσολάβησης, τα κύρια στάδια αυτής και αποκτά τις ικανότητες που θα του/της επιτρέψουν την αποφασιστική εμπλοκή του/της σε μια τέτοια διεργασία με κύριο στόχο την επίτευξη συμφωνίας και ουσιαστικής επίλυσης των όποιων διαφορών.

Η χρήση παραδειγμάτων και μελετών περίπτωσης ενισχύει τις αποκτώμενες γνώσεις και προσδίδει την απαραίτητη αυτοπεποίθηση στους/στις εκπαιδευόμενους/-ες.

2.4.H.3 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Η παρούσα υποενότητα είναι αφιερωμένη στην έννοια των συγκρούσεων και της επιτυχούς διαχείρισης και επίλυσης αυτών. Αρχικά, μέσω της παρουσίασης των βασικών εννοιών που συνθέτουν μια σύγκρουση, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και αντιλαμβάνεται την κατηγοριοποίηση των συγκρούσεων αναλόγως της πηγής πρόκλησης αυτών (συγκρούσεις λόγω γεγονότων, λόγω μεθόδων, λόγω στόχων και επιδιώξεων και λόγω αξιών).

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να περιγράφει τη διεργασία έναρξης, εξέλιξης και λήξης μιας σύγκρουσης, αναλύοντας διεξοδικά τα επιμέρους στάδια αυτής και επισημαίνοντας τα ενδεδειγμένα βήματα και μέτρα διαχείρισης μιας σύγκρουσης ανά στάδιο. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ανάλυσης ο/η εκπαιδευόμενος/-η επισημαίνει και τον θετικό ρόλο που εμφανίζει αρκετές φορές μια ελεγχόμενη σύγκρουση σε ένα οργανωσιακό περιβάλλον.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται τη σημαντικότητα της έμφασης στην ανάλυση των πέντε προτύπων επίλυσης μιας σύγκρουσης (αποφυγής, ανταγωνισμού, συμβιβασμού, υποχώρησης και συνεργασίας) και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις προϋποθέσεις υιοθέτησης και εφαρμογής καθενός από αυτά τα πρότυπα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται τη σημασία της έγκαιρης και ορθής προσέγγισης μιας σύγκρουσης για την επιτυχή έκβαση της διεργασίας επίλυσης αυτής. Επιπλέον, ο/η εκπαιδευόμενος/-η εξοικειώνεται με τα βασικά πρότυπα επίλυσης μιας σύγκρουσης και μπορεί να εφαρμόζει το καταλληλότερο κάθε φορά πρότυπο με βάση τις επικρατούσες συνθήκες και τα χαρακτηριστικά της σύγκρουσης.

Τέλος, ο/η εκπαιδευόμενος/-η αποκτά ικανότητα εντοπισμού των πηγών και των βασικών στοιχείων μιας σύγκρουσης, ώστε να επιλέξει την κατάλληλη στρατηγική και τις ανάλογες τεχνικές και πρακτικές αντιμετώπισης αυτής.

2.4.H.4 | ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΚΡΙΣΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει και αναλύει την έννοια της κρίσης σε οργανωσιακό περιβάλλον. Περιγράφει τα βασικά στοιχεία του ορισμού της κρίσης, αναλύοντας διεξοδικά τα χαρακτηριστικά αυτής και προσδιορίζοντας τα είδη κρίσεων που συναντώνται στο περιβάλλον μιας επιχείρησης (απρόβλεπτες, υφέρπουσες και παράβλεψης).

Επιπλέον, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τις βασικές μορφές κρίσεων, όπως οι κρίσεις φήμης, οι τεχνολογικές, οι φυσικές καταστροφές, οι κρίσεις διαφθοράς, οι κρίσεις λόγω ανεξέλεγκτων συγκρούσεων και λόγω έλλειψης αξιακού πλαισίου.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αποκτά δεξιότητες αναγνώρισης μιας κρίσης και προσδιορισμού των αιτιών αυτής μέσω του εντοπισμού των κύριων χαρακτηριστικών και των επιπτώσεων αυτής στο οργανωσιακό πλαίσιο.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η εξοικειώνεται με τη διεργασία κατάταξης των κρίσεων σε διάφορες μορφές και είδη μέσω της ανάπτυξης και χρήσης συγκεκριμένων κριτηρίων, που απορρέουν από τα χαρακτηριστικά και τη σύνθεση του οργανισμού του.

Για τη βέλτιστη κατανόηση της παρούσας υποενότητας, ο/η εκπαιδευόμενος/-η μελετά περιπτώσεις κρίσεων σε εταιρικό και επιχειρηματικό περιβάλλον. Έτσι, ο/η εκπαιδευόμενος/-η αναγνωρίζει στην πράξη τα στοιχεία που διδάχθηκε στη θεωρία αλλά κατά κύριο λόγο αντιλαμβάνεται ότι οι κρίσεις αποτελούν μια πραγματικότητα στο επιχειρηματικό γίγνεσθαι, η οποία και μπορεί να έχει πολύ δυσάρεστες συνέπειες για την ανάπτυξη και βιωσιμότητα μιας επιχείρησης. Με αυτόν τον τρόπο ο/η εκπαιδευόμενος/-η αναγνωρίζει τη σημασία της έγκαιρης αντιμετώπισης των κρίσεων και προωθεί μια κουλτούρα και στάση ενεργής πρόληψης και ταχείας αντιμετώπισης αυτών.

2.4.H.5 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

Με την παρούσα υποενότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τη διεργασία της στρατηγικής διαχείρισης κρίσεων. Η στρατηγική διαχείριση κρίσεων καθορίζει το πλαίσιο αντιμετώπισης των κρίσεων για έναν οργανισμό.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι η στρατηγική διαχείριση κρίσεων βασίζεται στην ανάλυση και εφαρμογή διάφορων σεναρίων κρίσεων, που σκοπό έχουν να αναδείξουν όλες τις κρίσιμες παραμέτρους μιας οργανωσιακής κρίσης (αίτια, επιπτώσεις, συνέπειες) και να προετοιμάσουν τον οργανισμό για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει ότι μέσω της στρατηγικής διαχείρισης κρίσεων ο οργανισμός προτεραιοποιεί τις διάφορες κρίσεις αναλόγως της σοβαρότητας και της πιθανότητας εμφάνισης, αναπτύσσει τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης και έγκαιρης αντιμετώπισης αυτών και προετοιμάζεται οργανωτικά και οργανωσιακά για τη διαχείρισή τους. Επίσης, ο/η εκπαιδευόμενος/-η γνωρίζει τη σημαντικότητα του πλαισίου της στρατηγικής διαχείρισης κρίσεων στην επικοινωνιακή διάσταση αυτής,

με την ανάπτυξη κατάλληλου σχεδίου στρατηγικής επικοινωνίας και δέσμης ενεργειών-δράσεων επικοινωνίας.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η μπορεί να συμμετέχει αποτελεσματικά στη διεργασία στρατηγικής διαχείρισης κρίσεων. Αποκτά την ικανότητα να σχεδιάζει και να αναπτύσσει σενάρια εμφάνισης και εξέλιξης κρίσεων. Μπορεί να αξιοποιεί τις διαπιστώσεις από την ανάλυση των σεναρίων οργανωσιακών κρίσεων, για να συνθέτει τα κύρια στοιχεία της στρατηγικής διαχείρισης κρίσεων της επιχείρησης.

Επιπλέον, ο/η εκπαιδευόμενος/-η δύναται να προτεραιοποιεί τις διάφορες κρίσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, να επιδιώκει κατά κύριο λόγο την προληπτική αντιμετώπιση αυτών και να αναπτύσσει και να εφαρμόζει ένα στρατηγικό σχέδιο επικοινωνιακής διαχείρισης των εμφανιζόμενων κρίσεων.

2.4.H.6 | ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΕ ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Με την παρούσα υποενοότητα ο/η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να αναλύει διεξοδικά και να παρουσιάζει τις βασικές τεχνικές και πρακτικές αντιμετώπισης των κρίσεων σε οργανωσιακό πλαίσιο και τις συνθήκες αποτελεσματικής εφαρμογής αυτών.

Αρχικά, αποκτά τις γνώσεις ανάλυσης της διεργασίας μετάφρασης της στρατηγικής διαχείρισης κρίσεων ενός οργανισμού/μιας επιχείρησης σε επιμέρους ενέργειες και δράσεις. Στη συνέχεια, αποκτά τις γνώσεις και είναι σε θέση να παρουσιάζει τα εργαλεία του εγχειριδίου διαχείρισης κρίσεων, των κανονισμών, οδηγιών και συστημάτων υλοποίησης δράσεων.

Επιπλέον, ο/η εκπαιδευόμενος/-η περιγράφει διεξοδικά την οργανωτική δομή αντιμετώπισης των κρίσεων, τη διεργασία λήψης αποφάσεων και τα βασικά στοιχεία ενσωμάτωσης αυτής στις λοιπές επιχειρησιακές λειτουργίες και διεργασίες.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η εξοικειώνεται με τη διεργασία αντιμετώπισης κρίσεων σε οργανωσιακό πλαίσιο, εφαρμόζει αποτελεσματικά τις οργανωσιακές πολιτικές και τεχνικές διαχείρισης των κρίσεων και των συνεπειών τους και δύναται να συνθέσει ειδικές τεχνικές για να αντιμετωπίσει κρίσεις με ιδιαιτερότητες.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η είναι σε θέση να αναπτύσσει κατάλληλα εγχειρίδια, κανονισμούς και οδηγούς αντιμετώπισης διαφόρων μορφών κρίσεων, να ανασκοπεί κριτικά υφιστάμενα εργαλεία διαχείρισης κρίσεων και να προβαίνει στην αναθεώρηση ή/και βελτίωση αυτών. Επιπλέον, έχει τις απαραίτητες γνώσεις αποτελεσματικής συμμετοχής του/της στη διεργασία σχεδιασμού και οργάνωσης της οργανωσιακής δομής αντιμετώπισης κρίσεων.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η αντιλαμβάνεται τη σημασία της ορθής οργάνωσης και της κατάλληλης αξιοποίησης των εργαλείων διαχείρισης κρίσεων για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των τελευταίων και προωθεί ενεργά την αποτελεσματική ανάπτυξη αυτών στο οργανωσιακό πλαίσιο.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Luecke, R. (2009). *Η τέχνη της διαπραγμάτευσης: Οι δρόμοι για τη σωστή επίτευξη μιας συμφωνίας* (μτφρ. Ε. Χαλιώρη, επιμ. Μ. Μπανούση). Αθήνα: Εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί.
2. Τριαντάρη, Σ. (2018). *Από τη σύγκρουση στη διαμεσολάβηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Συμπληρωματικές

1. DeMarr, B. J. & De Janasz, S. C. (2017). *Διαπραγματεύσεις και επίλυση διαφορών* (επιμ. Φ. Κοκκινάκη & Α. Αρβανίτης). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.

2.4.Θ • ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στην ενότητα «Πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα», και στο εξάμηνο Δ΄, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα αναπτύξουν και θα αξιοποιήσουν διαπροσωπικές-οριζόντιες δεξιότητες (soft skills), ενώ παράλληλα με την πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών εννοιών που διδάσκονται αυτό το εξάμηνο θα γίνει πιο εύκολη η κατανόησή τους. Σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτές/-τριες των αντίστοιχων θεωρητικών μαθησιακών εννοιών, θα γίνει πρακτική εξάσκηση και εφαρμογή σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές –με χρήση εφαρμογών υπολογιστικών φύλλων και επεξεργασίας κειμένου– σε λειτουργίες φορολογικής πρακτικής, ειδικών θεμάτων ασφάλισης, χρηματοοικονομικής διοίκησης, χρηματοδότησης επιχειρήσεων και διαχείρισης χαρτοφυλακίου. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες, στο πλαίσιο ομαδικών εργασιών που θα πραγματοποιηθούν, θα μάθουν να συνεργάζονται, να αποδίδουν ρόλους και αρμοδιότητες στα μέλη της ομάδας και να ακολουθούν ένα πλάνο χρόνου ολοκλήρωσης του έργου. Επίσης, θα εξασκηθούν σε τεχνικές παρουσιάσεων, πρακτικών διαπραγματεύσεων και διαχείρισης κρίσεων. Για την καλύτερη κατανόηση των εννοιών, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα επεξεργαστούν μελέτες περίπτωσης, ώστε να αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα σε σχέση με τον διαφορετικό τρόπο που μπορεί να αντιλαμβάνονται τα στελέχη την έννοια της ηθικής και της δεοντολογίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα είναι ικανοί /-ές να:

- Παρουσιάζουν τις δομικές έννοιες της χρηματοοικονομικής διοίκησης και της αξίας του χρήματος, κατά τρόπο περιγραφικό και πρακτικό,

- Αναγνωρίζουν τις φορολογικές δηλώσεις των φυσικών, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων,
- Εντοπίζουν τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων ανά κατηγορία (μισθωτές υπηρεσίες, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα, κεφάλαιο κ.λπ.), μέσα στα έντυπα των φορολογικών δηλώσεων των φυσικών προσώπων,
- Εκδίδουν τα διάφορα παραστατικά, όπως τα τιμολόγια πώλησης, τα δελτία αποστολής, τα πιστωτικά τιμολόγια και τις αποδείξεις είσπραξης ή πληρωμής,
- Αναλαμβάνουν την οργάνωση και αρχειοθέτηση των παραστατικών,
- Ερμηνεύουν τους όρους ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου πυρός και ενός οχήματος,
- Υπολογίζουν το ασφάλιστρο ενός ασφαλιστικού συμβολαίου οχήματος,
- Υπολογίζουν το κόστος κεφαλαίου από διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης,
- Λειτουργούν με επαγγελματική ευσυνειδησία, αναλαμβάνοντας την προσωπική τους ευθύνη για κάθε ενέργεια,
- Υιοθετούν τους όρους εχεμύθειας στις επαγγελματικές και προσωπικές τους δραστηριότητες, προσέχοντας να μη μεταφέρουν ευαίσθητες πληροφορίες σε τρίτους/-ες,
- Συντάσσουν κανονισμό και οδηγό και δημιουργούν τυποποιημένα σενάρια διαχείρισης κρίσεων στο εργασιακό περιβάλλον.

Βασικές έννοιες και λέξεις-κλειδιά

Χρηματοοικονομική διοίκηση / Φορολογικές δηλώσεις / Εισοδήματα, κατηγορίες / Παραστατικά, έκδοση / Ασφαλιστικό συμβόλαιο / Κόστος κεφαλαίου / Πρακτική εφαρμογή.

Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

Διάρθρωση της μαθησιακής ενότητας σε υποενότητες

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
2	ΑΡΧΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
3	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
4	ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
5	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ
6	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

2.4.Θ.1 | ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Στην παρούσα υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με τη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης, αποκτώντας γνώσεις για την επιλογή του επιχειρησιακού αντικειμένου, την κατάρτιση του καταστατικού και την πλήρωση των νομικών απαιτήσεων. Θα μάθουν επίσης πώς να οργανώνουν την επιχείρηση σε τμήματα, όπως Λογιστήριο, Μάρκετινγκ και Διοίκηση, και θα αναλάβουν συγκεκριμένες εργασίες σχετικές με την ίδρυση και λειτουργία της. Η εν λόγω γνώση είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ειδικότητά τους, καθώς η κατανόηση της δομής και της λειτουργίας μιας επιχείρησης είναι θεμελιώδης για κάθε στέλεχος στον χρηματοοικονομικό και ασφαλιστικό τομέα. Η ικανότητα να αναλύουν και να εφαρμόζουν τις θεωρητικές γνώσεις σε πρακτικές καταστάσεις ενισχύει την επαγγελματική τους επάρκεια. Σημεία στα οποία προτείνεται να εστιάζεται η προσοχή των εκπαιδευομένων είναι η λεπτομερής κατανόηση του νομοθετικού πλαισίου, η σωστή οργάνωση των τμημάτων και η ακριβής εκτέλεση των διαδικασιών ίδρυσης. Επιπρόσθετα, η διαχείριση της συνεργασίας μεταξύ των τμημάτων και η ευελιξία στην ανταλλαγή ρόλων θα είναι καθοριστική για την επιτυχή ενσωμάτωση των διδασκόμενων στο εργασιακό περιβάλλον. Τέλος, η πρακτική εφαρμογή των γνώσεων θα πρέπει να γίνει με τρόπο που να αντανakλά την πολυπλοκότητα της πραγματικής επιχειρηματικής διαδικασίας, προετοιμάζοντας τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες για τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν στον επαγγελματικό τους βίο.

2.4.Θ.2 | ΑΡΧΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Στην υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν τις απαιτήσεις για την εκκίνηση των λειτουργιών μιας νεοσυσταθείσας επιχείρησης. Θα εξερευνήσουν τις λογιστικές διαδικασίες, όπως η αρχική απογραφή και ο ισολογισμός, καθώς και τη δημιουργία και διαχείριση των λογαριασμών εκμετάλλευσης. Επιπλέον, θα μάθουν πώς να διαχωρίζουν και να διαχειρίζονται πελάτες και προμηθευτές και θα εφαρμόσουν τις γνώσεις αυτές χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το Excel για τη δημιουργία λογιστικών εγγραφών. Αυτές οι γνώσεις και δεξιότητες είναι ζωτικής σημασίας για την ειδικότητα των στελεχών χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών, καθώς παρέχουν τη βάση για την κατανόηση της οικονομικής λειτουργίας μιας επιχείρησης και την ανάπτυξη των απαραίτητων διαχειριστικών δεξιοτήτων. Στοιχεία που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή περιλαμβάνουν την ακριβή εκτέλεση και καταγραφή των λογιστικών διαδικασιών, την κατανόηση της σημασίας της έρευνας αγοράς και της στρατηγικής μάρκετινγκ, καθώς και την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου επιχειρησιακού σχεδίου. Η εκπαίδευση στην προσομοίωση συνεντεύξεων και η ετοιμότητα για διαχείριση έκτακτων καταστάσεων είναι επίσης κρίσιμες για την αποτελεσματική ενσωμάτωση στον εργασιακό χώρο.

2.4.Θ.3 | ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εμβαθύνουν στην εφαρμογή και διαχείριση των καθημερινών λειτουργικών και διοικητικών διαδικασιών μιας επιχείρησης. Θα αποκτήσουν πρακτική εμπειρία στη χρήση του Excel για τη δημιουργία και αυτοματοποίηση φορολογικών εγγράφων, τιμολογίων και αποδείξεων, με έμφαση στον ακριβή υπολογισμό της καθαρής αξίας και του ΦΠΑ. Επιπρόσθετα, θα εκπαιδευτούν στην ταξινόμηση και λογιστική καταγραφή εισερχόμενων και εξερχόμενων εγγράφων, καθώς και στην αρχειοθέτησή τους. Αυτές οι δεξιότητες είναι άμεσα συνδεδεμένες με την ειδικότητα των στελεχών χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών, καθώς η ικανότητα να διαχειρίζονται τις καθημερινές λειτουργίες και να λαμβάνουν αποφάσεις βασισμένες σε ακριβή δεδομένα είναι κρίσιμη για την αποτελεσματική λειτουργία μιας επιχείρησης. Στα σημεία προσοχής, η προσοχή των εκπαιδευομένων θα πρέπει να εστιάζεται στην ακρίβεια και την προσοχή στη λεπτομέρεια κατά την επεξεργασία και την ανάλυση λογιστικών δεδομένων, καθώς και στην εφαρμογή των καλών πρακτικών στην επικοινωνία και τη συνεργασία εντός της εικονικής επιχείρησης. Η ενθάρρυνση για την επίσκεψη σε διαδικτυακές πλατφόρμες όπως το myergani.gov.gr αποτελεί επίσης σημαντικό στοιχείο για την εξοικείωση με τις νομικές και διοικητικές πτυχές της εργασίας τους.

2.4.Θ.4 | ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Στην εν λόγω υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα κατανοήσουν τις μηνιαίες λογιστικές και διοικητικές εργασίες που είναι απαραίτητες για την ομαλή λειτουργία μιας επιχείρησης. Θα μάθουν να οργανώνουν και να προτεραιοποιούν τις εργασίες, διακρίνοντας τις επείγουσες και σημαντικές από τις λιγότερο κρίσιμες. Στον τομέα του λογιστηρίου, η προσοχή τους θα εστιαστεί στην ακριβή καταγραφή των λογιστικών εγγραφών και στην επεξεργασία των παραστατικών δαπανών, ενώ θα μάθουν να παρακολουθούν τις ταμειακές ροές, για να διασφαλίζουν την οικονομική υγεία της επιχείρησης. Θα αναλάβουν επίσης την ευθύνη για την εκτέλεση των μηνιαίων μισθοδοτικών εγγραφών και τη διαχείριση του μητρώου παγίων. Αυτές οι δεξιότητες είναι ζωτικές για την ειδικότητα των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών στελεχών, καθώς η ικανότητα να διαχειρίζονται τις οικονομικές λειτουργίες με ακρίβεια και να ενημερώνουν τακτικά τη διοίκηση είναι κρίσιμη για την αποφυγή νομικών συνεπειών και την ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας. Η προσοχή των εκπαιδευομένων θα πρέπει να εστιάζεται στην ακρίβεια των λογιστικών καταχωρήσεων, την τακτική ενημέρωση των ταμειακών ροών και την αναγνώριση των πραγματοποιηθεισών εγγραφών. Επιπλέον, θα πρέπει να αναπτύξουν έναν κριτικό τρόπο σκέψης για την αξιολόγηση των λογιστικών και διοικητικών διαδικασιών και την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών. Η διαχείριση των μηνιαίων εργασιών απαιτεί επίσης συνεχή εκπαίδευση και ενημέρωση σε θέματα νομοθεσίας και τρεχουσών διαδικασιών, για τις οποίες η ιστοσελίδα του Εργάνη μπορεί να αποτελέσει μια πολύτιμη πηγή πληροφοριών.

2.4.Θ.5 | ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ

Στην υποενότητα αυτή, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με τις θεμελιώδεις αρχές των χρηματοοικονομικών και την πρακτική τους εφαρμογή στη διοίκηση μιας εταιρείας. Θα αποκτήσουν την ικανότητα να αναλύουν και να εφαρμόζουν χρηματοοικονομικές στρατηγικές που είναι συναφείς με τους επιχειρησιακούς στόχους και να κατανοούν τον αντίκτυπο αυτών των στρατηγικών στην οικονομική απόδοση της εταιρείας. Η ενσωμάτωση και η εφαρμογή αυτών των πολιτικών είναι καίρια για την αποτελεσματική διαχείριση και την εξυπηρέτηση των αποφάσεων στον τομέα των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών εργασιών. Οι δεξιότητες αυτές είναι ουσιώδεις για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της επιχείρησης και η ενότητα αυτή προορίζεται να ενισχύσει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες με τις αναγκαίες γνώσεις για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αυτές. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να δώσουν έμφαση στην κριτική ανάλυση και την κατανόηση των επιπτώσεων των χρηματοοικονομικών αποφάσεων. Είναι σημαντικό να αναγνωρίζουν τις συνέπειες των πολιτικών αυτών στην οικονομική ευρωστία και την ανάπτυξη της επιχείρησης. Για την ενίσχυση της μάθησης, συνιστάται η χρήση μελετών περίπτωσης που αναλύουν την εφαρμογή χρηματοοικονομικών πολιτικών σε διάφορα επιχειρησιακά περιβάλλοντα, παιχνίδια ρόλων, καθώς και θεωρητικές παρουσιάσεις με τη μορφή εμπλουτισμένων εισηγήσεων από τους/τις εκπαιδευτές/-τριες και ειδικούς του κλάδου για την προσφορά βαθύτερης κατανόησης και πρακτικής εφαρμογής των γνώσεων.

2.4.Θ.6 | ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα εκπαιδευτούν στη διαδικασία ερμηνείας και ανάλυσης χρηματοοικονομικών αναφορών και στοιχείων. Θα καταστούν ικανοί/-ές να εξάγουν κρίσιμα ευρήματα από οικονομικά και στατιστικά στοιχεία και διαγράμματα και να χρησιμοποιούν αυτές τις πληροφορίες για τον σχεδιασμό και την εκτέλεση αποδοτικών χρηματοοικονομικών στρατηγικών. Η κατανόηση των χρηματοοικονομικών δεδομένων είναι κρίσιμη για την επιτυχή εκτέλεση της ειδικότητάς τους, καθώς η ικανότητα ακριβούς ανάλυσης και ερμηνείας των οικονομικών στοιχείων είναι απαραίτητη για την ορθή λήψη αποφάσεων και την πρόληψη σημαντικών οικονομικών κινδύνων. Οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα πρέπει να δώσουν έμφαση στη λεπτομερή ανάλυση των δεδομένων και στην πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων. Είναι σημαντικό να αναπτύξουν την ικανότητα να διακρίνουν τα ουσιώδη δεδομένα από τα δευτερεύοντα και να χρησιμοποιούν αναλυτικές τεχνικές για την εξαγωγή χρήσιμων πληροφοριών. Για την ενίσχυση της μάθησης, προτείνονται πρακτικές εφαρμογές όπως η ανάλυση πραγματικών οικονομικών αναφορών, η συμμετοχή σε εργαστήρια λήψης αποφάσεων με βάση οικονομικά στοιχεία και η διεξαγωγή εργασιών που απαιτούν την εφαρμογή θεωρητικών γνώσεων σε περιπτώ-

σεις μελέτης. Επιπρόσθετα, η δημιουργία διαγραμμάτων και πινάκων από δεδομένα που οι ίδιοι θα συλλέξουν θα τους βοηθήσει να κατανοήσουν καλύτερα την πρακτική εφαρμογή των αναλύσεων.

Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Παπαδάκης, Β. (2016). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και διεθνής εμπειρία* (7η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
2. Βασιλειάδης, Λ. (2020). *Στρατηγική διοίκηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.

Συμπληρωματικές

1. Μπουραντάς, Δ., Βάθης, Α., Παπακωνσταντίνου, Χ. & Ρεκλείτης, Π. (1999). *Αρχές οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και υπηρεσιών*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.
2. Σορμάς, Α. & Σαριαννίδης, Ν. (2018). *Οικονομικά μαθηματικά*. Κοζάνη: Εκδόσεις Αλέξανδρος.

3 | Διδακτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και η βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων, αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων και τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η Εκπαιδευτής/-τρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο, συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/-τριας και εκπαιδευομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές, αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των καταρτιζομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Την υποστήριξη ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης ενισχύει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών όπως είναι ο καταγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις και απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, η μελέτη της εκάστοτε περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες –ατομικές ή/και ομαδικές– δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων, καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε κρίσιμα ζητήματα δεοντολογίας, υγείας και ασφάλειας κ.λπ. προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας, δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων (projects), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων, υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/-τριών ή ακόμη και η δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων μπορεί να αξιοποιηθεί και αυτόνομα, ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

Η ανάπτυξη συνεργατικού κλίματος μεταξύ των εκπαιδευομένων και η καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης με τους/τις εκπαιδευτές/-τριες συντελούν στη δημιουργία μιας *κοινότητας μάθησης*, η οποία μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα σημαντική για την ενίσχυση των διεργασιών μάθησης τόσο κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και μετά από αυτήν, σε περιόδους μελέτης ή/και προετοιμασίας για τις διαδικασίες αξιολόγησης/πιστοποίησης των γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί.

Η ενίσχυση της συνεργασίας και της δημιουργίας μιας κοινότητας μάθησης είναι δυνατόν να επηρεάσει και τον τρόπο μελέτης των εκπαιδευομένων προς μια πιο ενεργητική, δημιουργική στάση διερεύνησης και εξοικείωσης με τη γνώση. Η τήρηση προσωπικών σημειώσεων και η ανταλλαγή τους μεταξύ των εκπαιδευομένων, η μελέτη πρόσθετων βιβλιογραφικών –ελληνόφωνων και ξενόγλωσσων– πηγών, η αναζήτηση συμπληρωματικών ερεθισμάτων στο ευρύτερο κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον (παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού και επαγγελματικών περιοδικών, της εξέλιξης θεσμικού πλαισίου κ.λπ.), σχετικών με την επαγγελματική ειδικότητα, είναι δυνατόν να αποτελέσουν σημαντικά συστατικά για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής σχέσης με την εξειδικευμένη επαγγελματική γνώση και τις δεξιότητες που απαιτεί το επάγγελμα.

Η παρακολούθηση ενός εντατικού προγράμματος κατάρτισης μεγάλης διάρκειας αναγκαστικά επιφέρει αλλαγές στην καθημερινότητα των εκπαιδευομένων. Η αποδοτική διαχείριση του καθημερινού χρόνου απαιτεί προσωπικό προγραμματισμό και φροντίδα. Η συστηματική πρόβλεψη ενός χρονικού διαστήματος μελέτης, καθημερινά, όπως και η τήρηση ενός ημερολογίου μάθησης όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες θα καταγράφουν την καθημερινή τους πρόοδο και ενδεχομένως θα σημειώνουν και ερωτήματα ή παρατηρήσεις, σχετικά με την κάθε μαθησιακή ενότητα, μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμες και πολύ δημιουργικές πρακτικές ενίσχυσης των διαδικασιών μάθησης.

Η φοίτηση στη Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι περίοδος διαμόρφωσης μιας μελλοντικής επαγγελματικής ταυτότητας. Είναι η αρχή μιας νέας

προσωπικής ιστορίας και μιας διαρκούς εξέλιξης μπροστά σε απαιτήσεις και αναγκαιότητες που χαρακτηρίζουν την κάθε επαγγελματική ειδικότητα. Είναι η ευκαιρία διασύνδεσης του/της κάθε εκπαιδευομένου/-ης με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που είναι κοινές στην επαγγελματική κοινότητα στην οποία σταδιακά θα ενταχθεί.

4 | Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των καταρτιζομένων, τόσο στην αίθουσα διδασκαλίας και στους εργαστηριακούς χώρους των ΣΑΕΚ όσο και στις επιχειρήσεις που επισκέπτονται για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και στο επάγγελμα, αλλά και ευρύτερα, όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν. 3850/2010), όπως ισχύει,
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. ΠΔ 3046/304/1989, ΦΕΚ 59/Δ/3-2-1989), όπως ισχύει,
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318/Β/2015), όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021, Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021, Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας», όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας, καθώς και ο σχετικός αναγκαίος ατομικός εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

4.1 • Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας

Ιδιαίτερη προσοχή συνιστάται κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών μαθημάτων, ιδίως κατά τη χρήση υπολογιστών.

Συγκεκριμένα:

- Να μην υπάρχει υγρό στο γραφείο όπου βρίσκεται ο ηλεκτρονικός υπολογιστής,
- Να μη γίνεται καμία παρέμβαση στην ηλεκτρολογική εγκατάσταση ή στις συσκευές,
- Να διατηρείται το πάτωμα καθαρό από υγρά και στερεά αντικείμενα,
- Οι διάδρομοι μέσα στο εργαστήριο να παραμένουν ανοιχτοί, χωρίς εμπόδια από κουτιά, καλώδια ή άλλα αντικείμενα,
- Αν οι πρίζες δεν είναι αρκετές στον χώρο του εργαστηρίου, χρειάζεται να τοποθετηθούν και άλλες, ώστε να μην υπάρχουν προεκτάσεις ηλεκτρικών καλωδίων που μπορεί να οδηγήσουν σε πτώση εκπαιδευομένου/-ης ή/και ηλεκτροπληξία.

4.2 • Μέσα ατομικής προστασίας

Δεν απαιτείται κάποιο ιδιαίτερο μέσο ατομικής προστασίας κατά τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών στα εργαστηριακά μαθήματα.

Προδιαγραφές υλοποίησης πρακτικής άσκησης

1 | Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκεια της οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/-τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και την προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία, μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των ΣΑΕΚ και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια, αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία³, και αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιακόσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8), ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκούμενου/-ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

3 Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο Μέρος Δ΄ του εκπαιδευτικού εγχειριδίου και που αφορούν τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, τους όρους υλοποίησης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πρακτικά ασκούμενων προέρχονται από το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α' και β' βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται:

- α) Φορείς προσωρινής απασχόλησης
- β) Νυχτερινά κέντρα
- γ) Φορείς παροχής καθαριότητας και φύλαξης
- δ) Πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών
- ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/-η ΣΑΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον/την εργοδότη/-τρια, η οποία θεωρείται από τη ΣΑΕΚ φοίτηση. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/-τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας, ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκουμένων. Σε αυτή την κατεύθυνση, ο/η εργοδότης/-τρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με αυτήν του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης ως «εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/-α ο/η ασκούμενος/-η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε, αλλά και τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώρηση ελέγχεται και υπογράφεται από τον/την εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας.

2 | Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η

2.1 • Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/-ες των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση της Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών», οι εκπαιδευόμενοι/-ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το εξάμηνο Δ' φοίτησης στις ΣΑΕΚ. Στην περίπτωση αυτή, μπορούν πλέον να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής άσκησης της ειδικότητάς τους.

2.2 • Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία. Στη συνέχεια, παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκουμένων.

Δικαιώματα πρακτικά ασκουμένων

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης,
2. Δυνατότητα αποζημίωσης, η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή αναλογικά, αν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/-η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του/της εργοδότη/-τριας να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές,
3. Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 2217/1994 (Α' 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότης/-τρια) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση,

4. Δικαίωμα αναφοράς στη ΣΑΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης,
5. Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στη ΣΑΕΚ εποπτείας,
6. Αλλαγή εργοδότη/-τριας, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.
7. Οι πρακτικά ασκούμενοι/-ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

Υποχρεώσεις πρακτικά ασκουμένων

1. Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση.
2. Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του/της εργοδότη/-τριας.
3. Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του/της εργοδότη/-τριας.
4. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του/της εργοδότη/-τριας.
5. Προσκόμιση, όπου απαιτείται, όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος.
6. Προσκόμιση στη ΣΑΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης, αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
7. Ενημέρωση, σε περίπτωση απουσίας του/της ασκούμενου/-ης, της επιχείρησης και της ΣΑΕΚ εποπτείας.
8. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από τη ΣΑΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/-ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης.
9. Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στη ΣΑΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για σχετικό έλεγχο.
10. Υποβολή, μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης, του βιβλίου πρακτικής άσκησης στη ΣΑΕΚ φοίτησης, συμπληρωμένου με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας και την επίδοσή του/της πρακτικά ασκούμενου/-ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένου, υπογεγραμμένου και σφραγισμένου από τον/την εργοδότη/-τρια-νόμιμο/-η εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/-η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής.
11. Άμεση ενημέρωση της ΣΑΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/-η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής άσκησης και του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/-η την πρακτική άσκηση, για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος, στον ίδιο ή σε άλλο φορέα απασχόλησης (εργοδότη/-τρια), θα πρέπει να ακολου-

θηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής άσκησης. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον/την εργοδότη/-τρια, τότε οφείλει ο/η τελευταίος/-α να ενημερώσει άμεσα τη ΣΑΕΚ φοίτησης του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης.

2.3 • Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/-η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα προς την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπεύθυνου/-ης του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» οι εκπαιδευόμενοι/-ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε τομείς που σχετίζονται με τους ευρύτερους χρηματοοικονομικό και ασφαλιστικό τομείς των επιχειρησιακών κλάδων, σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και δημόσιους οργανισμούς, όπως τραπεζικούς οργανισμούς, χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, χρηματιστηριακές επιχειρήσεις, ασφαλιστικές εταιρείες, καθώς και υπουργεία, ασφαλιστικά ταμεία, ΟΤΑ κ.λπ., σε θέσεις υπαλλήλων παροχής χρηματοοικονομικών, ασφαλιστικών και διοικητικών υπηρεσιών.

3 | Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/Η εργοδότης/-τρια της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με αυτήν του/της πρακτικά ασκουμένου/-ης ως «εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/-α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των πρακτικά ασκουμένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών/-τριών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η εκπαιδευτής/-τρια είναι το συνδετικό πρόσωπο του/της εργοδότη/-τριας της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (ΣΑΕΚ) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος του/της αφορά την παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση, το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκουμένων.

4 | Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, των επαγγελματικών δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των σπουδαστών/-τριών ΣΑΕΚ, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και μάλιστα υπό πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι ασκούμενοι/-ες στην πρακτική άσκηση καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης, αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική και την επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην ασκούμενο/-η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/αυτόνομης εκτέλεσης της εργασίας από τον/την ασκούμενο/-η.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Στέλεχος Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών Εργασιών» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες και ειδικές προδιαγραφές ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/-ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
A. «Αρχές νομικής επιστήμης» συνέχεια >>	• Εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (GDPR), • Σύγκριση των διαφόρων μορφών εμπορικών εταιρειών, προτείνοντας την κατάλληλη μορφή σύστασης και λειτουργίας και λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, • Χρήση της διαπραγμάτευσης, της αντιπροσώπευσης και των συμβάσεων, προβλέποντας πιθανές ευκαιρίες και αποφεύγοντας κινδύνους, • Διαχείριση αξιολογίων, • Οργάνωση των εργασιών σύστασης και λειτουργίας μιας εταιρείας, • Επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν στις συναλλαγές με τον πελάτη, • Αναγνώριση της νομικής διάστασης του ασφαλιστικού κινδύνου, της ασφάλισης των μεταφορών, των προσώπων και των οντοτήτων, • Εφαρμογή των κανόνων δικαίου στις συναλλαγές και στην επικοινωνία με τον πελάτη, • Εφαρμογή των βασικών κανόνων που ρυθμίζουν τη λειτουργία και εποπτεία των ασφαλιστικών, χρηματιστηριακών, επενδυτικών και τραπεζικών επιχειρήσεων, • Ερμηνεία των όρων των συμβάσεων που υπογράφονται με τους πελάτες, • Χρήση και ταξινόμηση των βασικών ασφαλιστικών, χρηματιστηριακών, επενδυτικών και τραπεζικών προϊόντων,	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου και πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

συνέχεια >>

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνεχής » A. «Αρχές νομικής επιστήμης»	• Προετοιμασία των χρηματιστηριακών και ασφαλιστικών συναλλαγών, εξετάζοντας αν ικανοποιούνται όλες οι προϋποθέσεις του νόμου (απαιτήσεις πληροφόρησης, κοινοποιήσεις, προθεσμίες κ.λπ.).	
B. «Οικονομικές και στατιστικές αρχές» συνέχεια »	• Ερμηνεία των παραγωγικών συντελεστών της οικονομίας και του «οικονομικού προβλήματος», • Χρήση στατιστικής ανάλυσης καθώς και βασικών ιδιοτήτων της, • Εφαρμογή της καθιερωμένης μεθοδολογίας και των εργαλείων της στατιστικής επιστήμης, • Σχεδιασμός και οργάνωση συνόλων ποσοτικών δεδομένων, • Παραγωγή στατιστικών αποτελεσμάτων από τα σύνολα ποσοτικών δεδομένων (αριθμητική και γραφιστική απεικόνιση), • Ερμηνεία και εξαγωγή συμπερασμάτων από ένα σύνολο ποσοτικών δεδομένων, • Χρήση των βασικών αρχών και εφαρμογών της θεωρίας των πιθανοτήτων, • Επίλυση μαθηματικών ζητημάτων οικονομικών διεργασιών, • Αναγνώριση των βασικών μεταβλητών που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των οικονομικών μονάδων, • Διάκριση και αξιολόγηση των παραγωγικών συντελεστών της οικονομίας και του κλάδου,	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου και πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

συνέχεια »

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνέχεια Β. «Οικονομικές και στατιστικές αρχές»	• Συνδυασμός των προσδιοριστικών παραγόντων της ζήτησης και της προσφοράς με την τιμολογιακή πολιτική που εφαρμόζει η επιχείρηση, • Υπολογισμός της ελαστικότητας και ανελαστικότητας της ζήτησης και της προσφοράς, • Χρήση μαθηματικών τύπων και συναρτήσεων για την επίλυση οικονομικών προβλημάτων, • Εφαρμογή των βασικών οικονομικών αρχών, όπως η αξία του χρήματος σε σχέση με τον χρόνο, ο τόκος, ο μερισμός, η προεξόφληση κ.λπ., • Αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας των επιχειρηματικών αποφάσεων με μεγαλύτερη σιγουριά και αποφασιστικότητα.	
Γ. «Αρχές οργάνωσης, διοίκησης, μάρκετινγκ και επικοινωνίας» συνέχεια >>	• Εφαρμογή θεωριών λήψης διοικητικών αποφάσεων, • Ανάλυση του οράματος, της αποστολής, των σκοπών, των στόχων και των αξιών μιας επιχείρησης, • Αναγνώριση των διαφορών μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης, • Χρήση μεθοδολογιών ανάλυσης του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης, • Ταξινόμηση των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους, • Υποστήριξη των στελεχών της επιχείρησης στην κατάρτιση των επιχειρηματικών σχεδίων (business plans),	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου και πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

συνέχεια >>

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνεχής » Γ. «Αρχές οργάνωσης, διοίκησης, μάρκετινγκ και επικοινωνίας» συνέχεια »	- Εφαρμογή των ειδών επικοινωνίας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης, - Σύνταξη επιστολών και εγγράφων, ώστε να διευκολυνθεί η ροή της πληροφορίας εντός και εκτός της επιχείρησης, - Εκτέλεση των κατάλληλων στρατηγικών τοποθέτησης και διαφοροποίησης προϊόντων και υπηρεσιών, - Αξιοποίηση των κύριων στοιχείων της επικοινωνίας και ερμηνεία των λεκτικών και μη λεκτικών μηνυμάτων, - Εφαρμογή των βασικών λειτουργιών του μάρκετινγκ στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης, - Ανάδειξη του ρόλου της τμηματοποίησης της αγοράς, των συστημάτων πληροφοριών μάρκετινγκ, των στρατηγικών και των διαδικασιών δημιουργίας νέων προϊόντων, - Χρήση των πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης (social media), προγραμματίζοντας δημοσιεύσεις για την προώθηση και προβολή της επιχείρησης, - Εφαρμογή του μείγματος μάρκετινγκ προϊόντων και υπηρεσιών (marketing mix) και αναγνώριση του ρόλου της οργάνωσης των διαδικασιών εξυπηρέτησης στη διαμόρφωση της εμπειρίας του πελάτη,	

συνέχεια »

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνέχεια Γ. «Αρχές οργάνωσης, διοίκησης, μάρκετινγκ και επικοινωνίας»	• Πρόταση πιθανών τροποποιήσεων στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας μιας επιχείρησης, προκειμένου να βελτιωθούν η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητά της, • Διαπραγμάτευση με τρίτους.	
Δ. «Χρηματοοικονομικές και τραπεζικές αρχές» συνέχεια »	• Αξιολόγηση επενδύσεων υπό «καθεστώς βεβαιότητας», • Παρακολούθηση του τρόπου λειτουργίας και των ειδών των μετοχών, των ομολόγων και των παραγώγων, • Υπολογισμός του κεφαλαίου κίνησης που χρειάζεται μια επιχείρηση, • Ανάλυση του νεκρού σημείου μιας επιχείρησης, • Παρουσίαση του ρόλου του χρήματος στην οικονομία, • Ανάλυση του ρόλου των χρηματοπιστωτικών αγορών στο οικονομικό κύκλωμα, • Κατανόηση του ρόλου του τραπεζικού συστήματος στην προσφορά χρήματος, • Παρουσίαση και ανάλυση του ρόλου και της λειτουργίας των κεντρικών τραπεζών στην οικονομία, • Εφαρμογή των βασικών εργαλείων της νομισματικής πολιτικής, • Παρακολούθηση των επιπτώσεων και των αποφάσεων της νομισματικής πολιτικής στα επιτόκια, στον πληθωρισμό και στην απασχόληση, • Περιγραφή των κύριων προϊόντων και των κύριων λειτουργιών των τραπεζών,	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου και πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

συνέχεια »

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνέχεια Δ. «Χρηματοοικονομικές και τραπεζικές αρχές»	- Ανάλυση των σύνθετων αλληλεπιδράσεων των τραπεζών με την οικονομία, τις χρηματαγορές και τις αρχές (κυβέρνηση και κεντρική τράπεζα), - Ανάλυση των αρμοδιοτήτων όλων των εμπλεκομένων, από τα απλά στελέχη των τραπεζών μέχρι και τα στελέχη των εποπτικών αρχών, - Σύνδεση του σύνθετου θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία των τραπεζών με την προσπάθεια της ομαλής λειτουργίας της οικονομίας, - Διασφάλιση της λειτουργίας της επιχείρησης/οργανισμού σύμφωνα με τις αρχές της κανονιστικής συμμόρφωσης για την προστασία της τράπεζας και της οικονομίας από ενδεχόμενη εξαπάτηση, - Χρήση της τεχνολογίας στην επιχείρηση/οργανισμό, - Ανάλυση των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών.	
Ε. «Λογιστικές και φορολογικές αρχές» συνέχεια »	- Εφαρμογή των βασικών λογιστικών αρχών, - Περιγραφή των μεταβολών των λογαριασμών μέσω της χρέωσης και της πίστωσής τους, ανάλογα με το είδος των λογιστικών γεγονότων, - Εντοπισμός των λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού, των εσόδων και των εξόδων,	Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου, ειδικά λογιστικά λογισμικά και πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

συνέχεια »

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνεχία Ε. «Λογιστικές και φορολογικές αρχές» συνέχεια »	• Πραγματοποίηση λογιστικών εγγραφών σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) και τις αρχές των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ), • Αναγνώριση των λογιστικών καταστάσεων, • Ερμηνεία των πληροφοριών που δίνουν για την επιχείρηση οι λογιστικές καταστάσεις, • Διάκριση των ειδών και της χρησιμότητας της απογραφής, ανάλογα με την έκταση, τον χρόνο και τον τρόπο πραγματοποιήσής της, • Προσδιορισμός των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, • Ανάλυση των κριτηρίων για την κατάλληλη επιλογή των λογιστικών βιβλίων (απλογραφικών ή διπλογραφικών), • Χρήση των αριθμοδεικτών σε συνδυασμό με τον ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα για τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης, • Ερμηνεία των πληροφοριών που εμφανίζονται στα φορολογικά έντυπα των φυσικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων, • Χειρισμός πληροφοριακών συστημάτων για την ανάλυση της χρηματοοικονομικής και φορολογικής κατάστασης των πελατών τους,	

συνέχεια »

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνεχία Ε. «Λογιστικές και φορολογικές αρχές»	• Παρουσίαση συμπερασμάτων για την κίνηση των λογαριασμών και τη σημασία τους για τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης, • Υποστήριξη των λόγων για τους οποίους απαιτείται η προσκόμιση οικονομικών και φορολογικών στοιχείων από τους πελάτες τους.	
Στ. «Ασφαλιστικές αρχές» συνέχεια >>	• Συμμετοχή στις διαδικασίες ασφάλισης και αντασφάλισης, • Διαχωρισμός των χρηματοοικονομικών από τους ασφαλιστικούς κινδύνους, • Χρήση των εργαλείων της στατιστικής για την ανάλυση και τη μέτρηση των κινδύνων, • Συγκέντρωση και ανάλυση των απαιτούμενων στοιχείων των φυσικών και νομικών προσώπων, βάσει των οποίων θα κριθεί η δυνατότητα ή μη ασφάλισής τους, • Ανάλυση σε βάθος των θεμάτων ασφαλισιμότητας των κινδύνων φυσικών και νομικών προσώπων, • Εντοπισμός και ποσοτικοποίηση των ζημιογόνων ενδεχομένων που απειλούν τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα, • Πρόταση των κατάλληλων ασφαλιστικών προϊόντων για κάθε μορφή κινδύνου, • Εξήγηση των όρων ασφάλισης των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, καθώς και των χερσαίων, εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών,	• Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου και πληροφοριακά συστήματα (ΤΠΕ).

συνέχεια >>

**Πίνακας 3 /// Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
πρακτικής άσκησης**

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
« συνέχεια Στ. «Ασφαλιστικές αρχές»	• Διάκριση των ειδών των ασφαλιστικών καλύψεων, των ορίων, των απαλλαγών και των όρων συμβάσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων, • Υπολογισμός των ασφαλίσεων για κάθε είδος κινδύνου, • Διάκριση της χρησιμότητας των πολλαπλών ασφαλιστηρίων, καθώς και των οφελών/προβλημάτων που προκύπτουν από τη χρήση τους, • Διασύνδεση των ασφαλιστικών καλύψεων της κοινωνικής και της ιδιωτικής ασφάλισης, • Ανάλυση του τρόπου λειτουργίας των ομαδικών ασφαλίσεων και των επαγγελματικών ταμείων ασφάλισης, • Επίδειξη εντιμότητας κατά την πιστή επεξήγηση των όρων των ασφαλιστικών συμβολαίων στους πελάτες τους.	

5 | Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος πρακτικής άσκησης

5.1.A • ΑΡΧΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Στην ενότητα «Αρχές νομικής επιστήμης» οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνδέουν τη θεωρητική γνώση με την πρακτική εφαρμογή των βασικών κανόνων δικαίου στο επιχειρησιακό περιβάλλον. Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, εφαρμόζουν τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR) και εξοικειώνονται με διαδικασίες που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων, την ορθή διαχείριση πληροφοριών και τη νόμιμη επικοινωνία με πελάτες και συνεργάτες.

Παράλληλα, συγκρίνουν διαφορετικές μορφές εμπορικών εταιρειών και εξετάζουν ποια μορφή σύστασης και λειτουργίας είναι η καταλληλότερη ανά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Συμμετέχουν στην οργάνωση εργασιών που σχετίζονται με τη σύσταση και λειτουργία εταιρειών, ενώ εξασκούνται στη διαχείριση συμβάσεων, στην αντιπροσώπευση και στη διαπραγμάτευση, με στόχο τον εντοπισμό ευκαιριών και την αποφυγή κινδύνων.

Επιπλέον, διαχειρίζονται αξιόγραφα, ερμηνεύουν όρους συμβάσεων και εφαρμόζουν κανόνες δικαίου στις συναλλαγές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη νομική διάσταση ασφαλιστικών, τραπεζικών, επενδυτικών και χρηματιστηριακών προϊόντων, καθώς και στους βασικούς κανόνες λειτουργίας και εποπτείας των αντίστοιχων επιχειρήσεων.

Συνολικά, οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξασκούνται στην προετοιμασία συναλλαγών, ελέγχοντας αν πληρούνται οι απαιτήσεις του νόμου, όπως η τήρηση προθεσμιών, οι κοινοποιήσεις και οι υποχρεώσεις πληροφόρησης.

5.1.B • ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Στην ενότητα «Οικονομικές και στατιστικές αρχές» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν βασικές οικονομικές και στατιστικές γνώσεις σε πραγματικές επιχειρησιακές διαδικασίες. Αρχικά, ερμηνεύουν τους παραγωγικούς συντελεστές της οικονομίας και αναγνωρίζουν το οικονομικό πρόβλημα ως βάση λήψης αποφάσεων σε επίπεδο επιχείρησης και κλάδου.

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, χρησιμοποιούν εργαλεία στατιστικής ανάλυσης, οργανώνουν σύνολα ποσοτικών δεδομένων και παράγουν στατιστικά αποτελέσματα με αριθμητική και γραφιστική απεικόνιση. Με τον τρόπο αυτό, εξασκούνται στην ερμηνεία των δεδομένων και στην εξαγωγή συμπερασμάτων που υποστηρίζουν την επιχειρηματική λειτουργία.

Παράλληλα, εφαρμόζουν βασικές αρχές πιθανοτήτων και μαθηματικών σε οικονομικές διεργασίες. Υπολογίζουν την ελαστικότητα και την ανελαστικότητα της

ζήτησης και της προσφοράς, συνδέουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης και της προσφοράς με την τιμολογιακή πολιτική και αξιοποιούν μαθηματικούς τύπους για την επίλυση οικονομικών προβλημάτων.

Επιπλέον, εξασκούνται σε εφαρμογές που αφορούν την αξία του χρήματος στον χρόνο, τον τόκο, τον μερισμό και την προεξόφληση. Έτσι, ενισχύουν την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν σύνθετες επιχειρηματικές αποφάσεις με μεγαλύτερη ακρίβεια, σιγουριά και αποφασιστικότητα.

5.1.Γ • ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στην ενότητα «Αρχές οργάνωσης, διοίκησης, μάρκετινγκ και επικοινωνίας» οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμμετέχουν σε διαδικασίες που αφορούν τη λειτουργία, την οργάνωση και την επικοινωνιακή παρουσία μιας επιχείρησης. Εφαρμόζουν θεωρίες λήψης διοικητικών αποφάσεων και αναλύουν το όραμα, την αποστολή, τους σκοπούς, τους στόχους και τις αξίες της επιχείρησης.

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, αναγνωρίζουν τις διαφορές μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος και χρησιμοποιούν μεθοδολογίες ανάλυσης για την αξιολόγηση των παραγόντων που επηρεάζουν τη λειτουργία της επιχείρησης. Παράλληλα, υποστηρίζουν τα στελέχη στην κατάρτιση επιχειρηματικών σχεδίων και διατυπώνουν προτάσεις για πιθανές βελτιώσεις στην οργάνωση και λειτουργία της επιχείρησης.

Στο πεδίο της επικοινωνίας, αξιοποιούν διαφορετικά είδη επικοινωνίας, συντάσσουν επιστολές και έγγραφα και αξιοποιούν τα λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα για την αποτελεσματική ροή της πληροφορίας. Παράλληλα, χρησιμοποιούν πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, προγραμματίζοντας δημοσιεύσεις για την προβολή της επιχείρησης.

Στο πεδίο του μάρκετινγκ, εφαρμόζουν βασικές λειτουργίες του μάρκετινγκ, αναλύουν την τμηματοποίηση της αγοράς, αξιοποιούν το μείγμα μάρκετινγκ προϊόντων και υπηρεσιών και υποστηρίζουν στρατηγικές τοποθέτησης και διαφοροποίησης. Τέλος, εξασκούνται στη διαπραγμάτευση με τρίτους.

5.1.Δ • ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Στην ενότητα «Χρηματοοικονομικές και τραπεζικές αρχές» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξοικειώνονται με βασικές διαδικασίες χρηματοοικονομικής ανάλυσης, τραπεζικής λειτουργίας και αξιολόγησης επενδυτικών επιλογών. Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, αξιολογούν επενδύσεις υπό συνθήκες βεβαιότητας, εξετάζουν τα χαρακτηριστικά μετοχών, ομολόγων και παραγώγων και υπολογίζουν το κεφάλαιο κίνησης που χρειάζεται μια επιχείρηση.

Παράλληλα, αναλύουν το νεκρό σημείο μιας επιχείρησης, εξετάζουν τον ρόλο του χρήματος στην οικονομία και μελετούν τη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών στο οικονομικό κύκλωμα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κατανόηση του τραπεζικού συστήματος, της προσφοράς χρήματος και της λειτουργίας των κεντρικών τραπεζών.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες περιγράφουν βασικά εργαλεία νομισματικής πολιτικής και παρακολουθούν τις επιπτώσεις της στα επιτόκια, στον πληθωρισμό και στην απασχόληση. Επιπλέον, περιγράφουν τα τραπεζικά προϊόντα, αναλύουν τις κύριες λειτουργίες των τραπεζών και συνδέουν το θεσμικό πλαίσιο με την ομαλή λειτουργία της οικονομίας.

Στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης, εξασκούνται επίσης σε ζητήματα κανονιστικής συμμόρφωσης, χρήσης της τεχνολογίας και ανάλυσης δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων τραπεζών.

5.1.E • ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Στην ενότητα «Λογιστικές και φορολογικές αρχές» οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν βασικές λογιστικές και φορολογικές γνώσεις στο πλαίσιο της καθημερινής λειτουργίας μιας επιχείρησης. Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, αναγνωρίζουν λογιστικά γεγονότα και περιγράφουν τις μεταβολές των λογαριασμών μέσω της χρέωσης και της πίστωσης.

Παράλληλα, εντοπίζουν τους λογαριασμούς ενεργητικού και παθητικού, καθώς και τα έσοδα και τα έξοδα, και πραγματοποιούν λογιστικές εγγραφές σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) και τις αρχές των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ). Εξασκούνται στην αναγνώριση και ερμηνεία λογιστικών καταστάσεων, αξιοποιώντας τις πληροφορίες που παρέχουν για τη χρηματοοικονομική εικόνα της επιχείρησης.

Επιπλέον, διακρίνουν τα είδη και τη χρησιμότητα της απογραφής, προσδιορίζουν τα περιουσιακά στοιχεία και αναλύουν τα κριτήρια επιλογής λογιστικών βιβλίων, απλογραφικών ή διπλογραφικών. Χρησιμοποιούν αριθμοδείκτες σε συνδυασμό με τον ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, ώστε να εξάγουν τεκμηριωμένα συμπεράσματα.

Στο φορολογικό σκέλος, ερμηνεύουν τις πληροφορίες των φορολογικών εντύπων φυσικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, χειρίζονται πληροφοριακά συστήματα και υποστηρίζουν τους λόγους για τους οποίους απαιτείται η προσκόμιση οικονομικών και φορολογικών στοιχείων από τους πελάτες.

5.1.ΣΤ • ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Στην ενότητα «Ασφαλιστικές αρχές» οι εκπαιδευόμενοι/-ες συμμετέχουν σε διαδικασίες ασφάλισης και αντασφάλισης, αναγνωρίζοντας τον ρόλο της ασφαλιστικής λειτουργίας στην προστασία φυσικών και νομικών προσώπων. Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, διαχωρίζουν τους χρηματοοικονομικούς από τους ασφαλιστικούς κινδύνους και χρησιμοποιούν εργαλεία στατιστικής για την ανάλυση και τη μέτρησή τους.

Παράλληλα, συγκεντρώνουν και αναλύουν τα απαιτούμενα στοιχεία των πελατών, ώστε να εξετάζεται η δυνατότητα ασφάλισής τους. Εντοπίζουν και ποσοτικοποιούν ζημιογόνα ενδεχόμενα, αξιολογούν θέματα ασφαλισιμότητας και προτείνουν τα κατάλληλα ασφαλιστικά προϊόντα για κάθε μορφή κινδύνου.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες εξηγούν τους όρους ασφάλισης των περιουσιακών στοιχείων, καθώς και των ασφαλίσεων χερσαίων, εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών. Διακρίνουν τα είδη ασφαλιστικών καλύψεων, τα όρια, τις απαλλαγές και τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων, ενώ εξασκούνται στον υπολογισμό ασφαλίσεων.

Επιπλέον, αναλύουν τη χρησιμότητα των πολλαπλών ασφαλιστηρίων, διασυνδέουν την κοινωνική και την ιδιωτική ασφάλιση και εξετάζουν τον τρόπο λειτουργίας των ομαδικών ασφαλίσεων και των επαγγελματικών ταμείων. Τέλος, δίνεται έμφαση στην εντιμότητα και στην πιστή επεξήγηση των όρων των ασφαλιστικών συμβολαίων στους/στις πελάτες/-ισσες.

5.2 • Μεθοδολογία υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης απαιτείται συνέργεια των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και αγοράς εργασίας, αλλά και συνεργασία του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στη μαθησιακή διαδικασία και περιλαμβάνει τον/την εργοδότη/-τρια που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης, τον/την εκπαιδευτή/-τρια στον χώρο εργασίας, τους/τις εργαζόμενους/-ες στην επιχείρηση, καθώς και τον/την εκπαιδευτή/-τρια και τον/την επόπτη/-τρια από την πλευρά της εκπαιδευτικής δομής. Η εν λόγω συνεργασία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση της ποιότητας του τρόπου εφαρμογής της πρακτικής άσκησης και για την πραγμάτωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων της ειδικότητας.

Στο πλαίσιο της μάθησης στον χώρο εργασίας, ο/η ασκούμενος/-η έρχεται σε επαφή με πραγματικά εργασιακά περιβάλλοντα, ασκείται σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες και συνεργάζεται με επαγγελματίες της ειδικότητας ή άλλων ειδικοτήτων που εργάζονται στην ίδια επιχείρηση. Για τον λόγο αυτό, η ύπαρξη κουλτούρας μάθησης αποτελεί προαπαιτούμενο για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Αναλυτικότερα, κομβικός είναι ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/-τριας της επιχείρησης, ο/η οποίος/-α καλείται να λειτουργήσει ως μέντορας, να υποστηρίξει τον/

την εκπαιδευόμενο/-η στη διερεύνηση των επαγγελματικών του/της στόχων, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων, να εμπλέκει τον/την εκπαιδευόμενο/-η σε νέες εμπειρίες και να τον/την εισαγάγει στον κόσμο της πραγματικής εργασίας, αποτελώντας επαγγελματικό πρότυπο. Επομένως, καλείται να δημιουργήσει ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και ασφάλειας που παρέχει στον/στην εκπαιδευόμενο/-η τη δυνατότητα δοκιμής και λάθους μέσω της ενθάρρυνσης της ατομικής πρωτοβουλίας. Απαραίτητα μεθοδολογικά βήματα από την πλευρά του/της εκπαιδευτή/-τριας της επιχείρησης για την ομαλή ένταξη των εκπαιδευομένων στο εργασιακό περιβάλλον και την προώθηση της συνεργασίας με το υφιστάμενο προσωπικό της επιχείρησης είναι η περιγραφή της θέσης πρακτικής άσκησης, ο προσανατολισμός στο έργο και η εναλλαγή εργασιακών ρόλων/θέσεων.

Ειδικότερα, ως προς την περιγραφή της θέσης πρακτικής άσκησης, ο/η εκπαιδευτής/-τρια καλείται να λάβει υπόψη τη συνοπτική περιγραφή της ειδικότητας και τις αρμοδιότητες/καθήκοντα, όπως αποτυπώνονται στον οδηγό κατάρτισης, γεγονός που προϋποθέτει τη συνεργασία με την εκπαιδευτική δομή. Καλείται να τροφοδοτήσει τους/τις ασκούμενους/-ες με τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν την εκτελούμενη εργασία, τις ευθύνες, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση που απαιτούνται, τις συνθήκες υπό τις οποίες γίνεται η εργασία και τις σχέσεις της με άλλες εργασίες.

Παράλληλα, απαραίτητος κρίνεται και ο προσανατολισμός στο έργο με στόχο να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι/-ες το εργασιακό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται, να λάβουν υπόψη τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης, να γνωρίσουν το προσωπικό της και να αναπτύξουν το αίσθημα του ανήκειν. Στο πλαίσιο του προσανατολισμού, οι εκπαιδευόμενοι/-ες ενημερώνονται για την ιστορία της επιχείρησης, την πολιτική της, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, την κτιριακή υποδομή, τη γενική δομή, τους κανόνες συμπεριφοράς, την πολιτική προαγωγών, τα συστήματα αξιολόγησης κ.λπ.

Τέλος, προτείνεται η εναλλαγή των εργασιακών θέσεων (job rotation) κατά την οποία ο/η εκπαιδευόμενος/-η περνά διαδοχικά από όλες τις συναφείς ή συσχετιζόμενες θέσεις εργασίας μέχρι να ασκηθεί σε όλο τον κύκλο της εργασίας. Η συγκεκριμένη πρακτική μειώνει τη μονοτονία, την κούραση και κατά συνέπεια τα σφάλματα, ενώ αυξάνει την απόδοση και την ικανοποίηση. Ωστόσο, δεν συνιστάται για ειδικότητες που απαιτούν υψηλή ειδίκευση, καθώς απαιτείται χρόνος και άρα ο/η εκπαιδευτής/-τρια πρέπει να λάβει υπόψη του/της το εξάμηνο υλοποίησης της πρακτικής άσκησης. Το μικρό μέγεθος της επιχείρησης μπορεί να λειτουργήσει ανασταλτικά στην εφαρμογή της εν λόγω πρακτικής.

Βιβλιογραφία

A | Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Aczel, A. D. & Sounderpandian, J. (2016). *Στατιστική σκέψη στον κόσμο των επιχειρήσεων* (μτφρ. Π. Ε. Μαραβελάκης). Λευκωσία: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδη & Broken Hill Publishers.
- Angwin, D., Johnson, G., Regné, P., Scholes, K. & Whittington, R. (2016). *Βασικές αρχές στρατηγικής των επιχειρήσεων* (2η έκδοση), (μτφρ. Δ. Χατζούδης). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Αποστολόπουλος, Θ. Η. (2003). *Οικονομικά μαθηματικά και στοιχεία τραπεζικών εργασιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.
- Αρσένος, Π. & Κλάδης, Π. (2021). *Χρηματοοικονομική διοίκηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Ασπρίδης, Γ., Ρωσσίδης, Ι. & Τσέλιος, Δ. (2018). *Επιχειρησιακές επικοινωνίες: Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Αυλωνίτης, Γ. & Σταθακόπουλος, Β. (2017). *Αποτελεσματική οργάνωση και διοίκηση πωλήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Unibooks.
- Βάθης, Α. (2000). *Εισαγωγή στο μάρκετινγκ*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Βασιλειάδης, Λ. (2020). *Στρατηγική διοίκηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.
- Βασιλείου, Δ. & Ηρειώτης, Ν. (2009). *Ανάλυση επενδύσεων και διαχείριση χαρτοφυλακίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Βασιλείου, Δ. & Ηρειώτης, Ν. (2018). *Χρηματοοικονομική διοίκηση: Θεωρία και πρακτική* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν. & Μπάλιος, Δ. (2019). *Αρχές χρηματοοικονομικής λογιστικής: Χρηματοοικονομική ανάλυση και λήψη αποφάσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.

- Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν. & Μπάλιος, Δ. Π. (2021). *Προχωρημένη χρηματοοικονομική λογιστική: Παραδείγματα με πραγματικά παραστατικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Begg, D., Fischer, S. & Dornbusch, R. (1998). *Εισαγωγή στην οικονομική* (τόμος Α΄), (μτφρ. Σ. Πανταζίδης, επιμ. Θ. Μινόγλου). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Begg, D., Vernasca, G., Fischer, S. & Dornbusch, R. (2015). *Εισαγωγή στην οικονομική* (3η έκδοση), (μτφρ. Ε. Θάνου & Π. Παπαδοπούλου, επιμ. Γ. Σιουρούνης). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Bennett, R. (2001). *Εισαγωγή στη διοίκηση επιχειρήσεων (management)* (μτφρ. Α. Σοκοδήμος). Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Berenson, M. L., Levine, D. M. & Szabat, K. A. (2018). *Βασικές αρχές στατιστικής για επιχειρήσεις: Έννοιες και εφαρμογές*. Λευκωσία: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδη & Broken Hill Publishers.
- Brigham, E. F. & Houston, J. F. (2020). *Αρχές χρηματοοικονομικής διοίκησης*. Λευκωσία: Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδη & Broken Hill Publishers.
- Brooks, R. M. (2023). *Χρηματοοικονομική διοίκηση* (μτφρ. Ε. Θάνου & Χ. Χρυσομαλλίδης). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Casu, B., Girardone, C. & Molyneux, P. (2018). *Εισαγωγή στην τραπεζική* (μτφρ. Α. Γουσίου). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.
- Γεωργιάδης, Α. (2019). *Γενικές αρχές αστικού δικαίου* (5η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Γκόρτσος, Χ., Λιβαδά, Χ., Μικρουλέα, Α. & Ρόκας, Ν. (2016). *Στοιχεία τραπεζικού δικαίου: Δημόσιο & Ιδιωτικό Τραπεζικό Δίκαιο* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- DeMarr, B. J. & De Janasz, S. C. (2017). *Διαπραγματεύσεις και επίλυση διαφορών* (επιμ. Φ. Κοκκινάκη & Α. Αρβανίτης). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.
- Δημητράς, Α. & Βρέντζου, Ε. (2015). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα*. Αθήνα: ΚΑΛΛΙΠΟΣ. Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2024 από: <https://hdl.handle.net/11419/4964>

- Δημοπούλου-Δημάκη, Ι. (2013). *Γενική λογιστική: Χρηματοοικονομική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Διακογιάννης, Γ. (2011). *Σύγχρονη θεωρία χαρτοφυλακίου: Ανάλυση και εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία.
- Διακομιχάλης, Μ. Ν. (2020). *Λογιστική του τουρισμού με το ΕΓΛΣ και τα ΕΛΠ*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Εφραιμίδης, Ι. & Φίλης, Α. (1999). *Λογιστική εταιριών*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.
- Ζέκος, Γ. (2017). *Συμβάσεις μεταφοράς, ευθύνη των μεταφορέων & διαδίκτυο* (2η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Grewal, D., Levy, M., Λεωνίδου, Α. & Φωτιάδης, Θ. (2022). *Μάρκετινγκ* (μτφρ. Π. Παπαδοπούλου). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Θανόπουλος, Γ. (2009). *Επιχειρηματική ηθική και δεοντολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Θανόπουλος, Γ. (2013). *Επιχειρηματική ηθική και δεοντολογία στην εποχή της εταιρικής διακυβέρνησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Φαίδιμος.
- Θάνος, Γ. (2017). *Χρηματοδότηση των επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.
- Θάνος, Γ. & Θάνος, Ι. (2012). *Χρηματοδοτική των επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τσότρα.
- Καλαμαράς, Ν. & Καλαμαρά, Α. (2013). *Γενική λογιστική: Θεωρία και εφαρμογή*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Κανέλλος, Α. (2023). *The GDPR Handbook* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Καραγεώργιος, Δ. (2010). *Στατιστική: Περιγραφική και επαγωγική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλα.

- Καραγιάννης, Ι. Δ., Καραγιάννη, Α. Δ. & Καραγιάννης, Δ. Ι. (2023). *Φορολογικά φοροτεχνικά: Υπολογισμός του φόρου εισοδήματος, φορολογικές δηλώσεις. Παραδείγματα & εφαρμογές* (22η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Ιδιωτική έκδοση.
- Καραγιώργος, Θ. (2019). *Εφαρμοσμένη λογιστική εταιριών σύμφωνα με ελληνικά λογιστικά πρότυπα*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Καραγιώργου.
- Keller, G. (2010). *Στατιστική για οικονομικά και διοίκηση επιχειρήσεων*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο.
- Κικίλιας, Π., Παλαμούρδας, Δ., Τσουκαλάς, Δ. & Πετράκης, Α. (2001). *Στατιστική – Πιθανότητες*. Αθήνα: Εκδόσεις Δηρού.
- Κιντής, Α. & Πουρναράκης, Ε. (1998). *Αρχές οικονομικής ανάλυσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Σμπίλια.
- Κιόχος, Α., Μπενέκη, Χ. & Κιόχος, Π. (2015). *Οικονομικά μαθηματικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
- Κιόχος, Π. (1992). *Οικονομικά μαθηματικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.
- Κιόχος, Π. & Κιόχος, Α. (2015). *Στατιστική για τις επιχειρήσεις και την οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
- Κιόχος, Π. & Κυρμιζόγλου, Π. (2019). *Χρηματοδότηση των επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
- Κιόχος, Π. & Πανάγου, Β. (2018). *Χρηματοοικονομική διοίκηση: Αποφάσεις επενδύσεων και χρηματοδότηση επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
- Κιόχος, Π., Κιόχος, Α. & Παπανικολάου, Γ. (2003). *Διαχείριση χαρτοφυλακίων και χρηματοοικονομικών κινδύνων*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.
- Κιόχος, Π., Σαριαννίδης, Ν. & Σωτηρόπουλος, Ι. (2020). *Εισαγωγή στην ασφάλιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κιόχου.
- Κορνηλάκης, Π. (2023). *Ειδικό ενοχικό δίκαιο* (3η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

- Κοττώρης, Σ. (2013). *Δημιουργώ τη δική μου επιχείρηση*. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης.
- Krugman, P. R. & Wells, R. (2018). *Μικροοικονομική σε διδακτικές ενότητες*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Λεκαράκου, Κ. (2016). *Ξενοδοχειακή λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Εξέλιξη.
- Lock, D. (2007). *Μάνατζμεντ και μάρκετινγκ πωλήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Λυγγίτσος, Α. (2012). *Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης*. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ.
- Luecke, R. (2009). *Η τέχνη της διαπραγμάτευσης: Οι δρόμοι για τη σωστή επίτευξη μιας συμφωνίας* (μτφρ. Ε. Χαλιώρη, επιμ. Μ. Μπανούση). Αθήνα: Εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί.
- Μάλαμας, Ν. (2022). *Βασικό εγχειρίδιο κεντρικής τραπεζικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μαλλιάρης, Π. (2012). *Εισαγωγή στο μάρκετινγκ*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Mankiw, N. G. & Taylor, M. P. (2021). *Οικονομική (μικροοικονομική)* (5η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.
- Μαντενιώτου-Λυρατζοπούλου, Κ. (2021). *Σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης: Ασφαλιστικές υποχρεώσεις – Ασφαλιστικά βάρη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μπατσινίλας, Ε. & Πατατούκας, Κ. (2017). *Σύγχρονη λογιστική, σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και με αναφορά στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα* (τόμος Β'), (5η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, Γ. (2010). *Ομαδική ασφάλιση*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Μπουραντάς, Δ., Βάθης, Α., Παπακωνσταντίνου, Χ. & Ρεκλείτης, Π. (1999). *Αρχές οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και υπηρεσιών*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.
- Νεκτάριος, Μ. (2003). *Ασφαλίσεις ζωής και υγείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

- Νεκτάριος, Μ. (2003). *Εισαγωγή στην ιδιωτική ασφάλιση* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Financial Forum.
- Νεκτάριος, Μ. (2014). *Ιδιωτική ασφάλιση και διαχείριση κινδύνων*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Νούνης, Π. Χ. (2024). *Το οικοσύστημα της επαγγελματικής ασφάλισης στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης του 2ου Πυλώνα ασφάλισης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Ξυλάκη, Π. (2022). *Βιωσιμότητα & οικονομική ελευθερία στην ασφάλιση ασθένειας*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Παντελίδου, Κ. (2022). *Γενικές αρχές αστικού δικαίου* (2η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Παπαδάκης, Β. (2016). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και διεθνής εμπειρία* (7η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Παπαδάμου, Σ. (2009). *Διαχείριση χαρτοφυλακίου: Μια σύγχρονη προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Παπαλεξανδρή, Ν. & Λυμπερόπουλος, Δ. (2014). *Δημόσιες σχέσεις: Η λειτουργία της επικοινωνίας στους σύγχρονους οργανισμούς*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη, Π. (2021). *Δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Παπαστερίου, Δ. & Κλαβανίδου, Δ. (2021). *Δίκαιο της δικαιοπραξίας* (2η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Parkin, M., Powell, M. & Matthews, K. (2013). *Αρχές οικονομικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Πασχαλούδης, Δ. & Κοτζαϊβάζογλου, Ι. (2002). *Οργανωσιακή επικοινωνία: Η επικοινωνία για επιχειρήσεις και οργανισμούς*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Πατρώνης, Σ. Β. (2018). *Εισαγωγή στην ελληνική οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Ηρόδοτος.

- Περάκης, Ε. (2023). *Γενικό μέρος εμπορικού δικαίου* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Πλιαβέσης, Γ. (2019). *Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας – πελάτη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Πολυχρονόπουλος, Α. (2018). *Επιτομή εμπορικού δικαίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Προβόπουλος, Γ. & Γκόρτσος, Χ. (2004). *Το νέο ευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό περιβάλλον*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Ρόκας, Ι. (2019). *Ασφαλιστική διαμεσολάβηση: Η διανομή ασφαλιστικών προϊόντων μετά την εφαρμογή της Οδηγίας IDD*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Ρόκας, Ι. (2020). *Ασφαλιστικό δίκαιο: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ρόκας, Ν. (2019). *Αξιόγραφα* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Σαμαντά, Ε. & Καρναχωρίτης, Δ. (2020). *Διοίκηση πωλήσεων: Στρατηγική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Σαριαννίδης, Ν. & Κοντέος, Γ. (2016). *Εισαγωγή στη στατιστική*. Κοζάνη: Εκδόσεις Αλέξανδρος.
- Σαρσέντης, Β. Ν. & Παπαναστασάτος, Α. Σ. (2008). *Λογιστική εταιριών*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Σγουρινάκης, Ν. & Γαρνέλης, Δ. (2020). *Κώδικας φορολογίας εισοδήματος: Ερμηνεία & λογιστική αντιμετώπιση* (8η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Σινανιώτη-Μαρούδη, Α. (2017). *Ασφαλιστικό δίκαιο* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Σινανιώτη-Μαρούδη, Α. (2021). *Εμπορικό δίκαιο – Εταιρίες* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Σορμάς, Α. & Σαριαννίδης, Ν. (2018). *Οικονομικά μαθηματικά*. Κοζάνη: Εκδόσεις Αλέξανδρος.

Σπηλιόπουλος, Ο. (2021). *Βασικά στοιχεία εμπορικού δικαίου*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Σπυριδάκης, Ι. (2021). *Εμπράγματο δίκαιο* (2η έκδοση). Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Σταμάτης, Γ. (2007). *Ολοκληρωμένη στρατηγική επικοινωνία* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Σταματόπουλος, Δ. Π. & Καραβοκύρης, Α. (2020). *Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων: Ανάλυση – ερμηνεία*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.

Στεργίου, Α. (2022). *Δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης* (4η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Συριόπουλος, Κ. & Παπαδάμου, Σ. (2014). *Εισαγωγή στην τραπεζική οικονομική και τις κεφαλαιαγορές*. Αθήνα: Εκδόσεις Utopia.

Σφακιανός, Γ. & Σφακιανός, Κ. (1995). *Τεχνική των συναλλαγών*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.

Σωτηρόπουλος, Γ. (2023). *Προσωπικές εταιρίες: ΟΕ, ΕΕ, Αστική εταιρία, Αφανής εταιρία, Κοινοπραξία, Συμπλοιοκτησία, Δικηγορική εταιρία, Προσωπικές εταιρίες κεφαλαιουχικού χαρακτήρα, ΕΟΟΣ, ΕΕ κατά μετοχές*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

Thompson, A. A., Peteraf, M. A., Gamble, J. E. & Strickland, A. J. (2016). *Σχεδιασμός και υλοποίηση στρατηγικής των επιχειρήσεων: Η αναζήτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, θεωρία και μελέτες περιπτώσεων* (2η ελληνική – 20ή αμερικανική έκδοση). Αγία Παρασκευή: Εκδόσεις Utopia.

Titman, S., Keown, A. J. & Martin, J. D. (2023). *Χρηματοοικονομική διαχείριση: Αρχές και εφαρμογές* (2η έκδοση), (μτφρ. Ν. Σταματάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Τομάρας, Π. (2018). *Εισαγωγή στο μάρκετινγκ και την έρευνα αγοράς*. Αθήνα: Εκδόσεις Τομάρα.

Τριαντάρης, Σ. (2018). *Από τη σύγκρουση στη διαμεσολάβηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

- Τσακλαγκάνος, Α. (2005). *Βασικές αρχές του marketing*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη.
- Τσακλαγκάνος, Α. & Σπάθης, Χ. (2015). *Χρηματοοικονομική λογιστική* (3η έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη.
- Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, Ρ. (2023). *Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο* (7η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Χολέβας, Γ. (2001). *Οργάνωση και διοίκηση (management)*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Χολέβας, Ι. (1995). *Σύγχρονη τεχνική των συναλλαγών*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Χριστοδούλου, Κ. (2020). *Δίκαιο προσωπικών δεδομένων: Γενικός κανονισμός 679/2016 GDPR* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ψυχομάνης, Σ. (2016). *Εγχειρίδιο τραπεζικού δικαίου* (2η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Ψυχομάνης, Σ. (2018). *Εμπορικό δίκαιο*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- BBC Learning English. (2020, Ιούνιος 22). *5 ways to use 'let' – English in a minute* [Βίντεο]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=fHfsr1Uf3qA>
- Beattie, A. (2023, Μάρτιος 13). *Defining 3 types of investments: Ownership, lending, and cash*. Investopedia. Ανακτήθηκε από <https://www.investopedia.com/articles/younginvestors/10/what-is-an-investment.asp>
- Essential British English Dictionary. (χ.χ.). Ανακτήθηκε από: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/essential-british-english/>
- Evans, V., Dooley, J. & Patel, K. (2017). *Career paths: Finance*. Newbury: Express Publishing.
- Marks, S. (2019). *Mastering grammar for B1 – Greek edition*. Limassol: Burlington Books.

Taylor, J. & Zeter, J. (2018). *Career paths: Business English*. Newbury: Express Publishing.

Word Reference/English-Greek Dictionary. (χ.χ.). Ανακτήθηκε
από: <https://www.wordreference.com/engr/>

B | Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των εκπαιδευτικών εγχειριδίων

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Γούλας, Χρ., Θεοδωρή, Ελ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ. & Νάτσης, Π. (2022). *Πρότυπος Οδηγός Κατάρτισης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Ανάπτυξη οριζόντιας εκπαιδευτικής μεθοδολογίας/Εκπαιδευτικός σχεδιασμός στο πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Πρότυπο Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2023). *Πρότυπη Τράπεζα Θεμάτων*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013*. Ανακτήθηκε στις 5 Μαρτίου 2026 από: <https://gsveltly.minedu.gov.gr/sxoles-anoteris-epaggelmatikis-katartisis-s-a-e-k/odigoi-katartisis-spoudon>

Γούλας, Χ. & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα Δεδομένα, Προτεραιότητες και Προκλήσεις*. Αθήνα: ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ. & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ* [Εσωτερική έκδοση]. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας.

Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ. & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός Ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων*. Αθήνα: ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. (2021). *Νέα βίντεο παρουσίασης επαγγελμαμάτων* [Video]. Ανακτήθηκε από: <https://oasi.inegsee.gr/>

- Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π. & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων*. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2022 από: https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf
- Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η Εκπαιδευτική Διεργασία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Cedefop. (2014). *Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στη Ελλάδα: Συνοπτική Περιγραφή*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Cedefop. (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms* (2nd edition). Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Cedefop. (2018). *Skills forecast, trends and challenges to 2030*. DOI: 10.2801/4492TI-RF-18-002-EN-NISBN: 978-92-896-2712-2/12/2018.
- Kopnov, V. A., Shmurygina, O., Shchipanova, D., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y. & Morevs, P. (2018). "Functional Analysis and Functional Maps of Qualifications in ECVET Context", in: *The Education and Science Journal*, 20(6), pp. 90-117. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/326242379_Functional_Analysis_and_Functional_Maps_of_Qualifications_in_ECVET_Context
- Mansfield, B. & Schmidt, H. (2001). *Linking Vocational Education and Training Standards and Employment Requirements: An International Manual*. European Training Foundation. Retrieved June, 9, 2020, from: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAET.pdf
- Μπουραντάς, Δ. Κ. (2002). *Μάνατζμεντ, θεωρητικό υπόβαθρο, σύγχρονες πρακτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.

Psifidou, I. (2009). "What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers", in: *7th International Conference "Comparative Education and Teacher Training"* (June 29-July 3, 2009), vol. 7, pp. 183-188. Sofia, Bulgaria: Bureau for Educational Services.

Γ | Σχετική εθνική νομοθεσία

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2006/962/ΕΚ). Ανακτήθηκε στις 20 Ιουλίου 2026 από: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2006/962/oj>

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2018 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2018/C 189/01). Ανακτήθηκε στις 20 Ιουλίου 2026 από: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=PL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=PL)

Νόμος υπ' αρ. 4763/2020 «Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020).

Υπ' αρ. ΦΒ7/108652/Κ3 Απόφαση Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων – Παιδείας και Θρησκευμάτων – Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας» (ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021).

Υπ' αρ. Κ5/97484 Απόφαση Υπουργών Οικονομικών – Ανάπτυξης και Επενδύσεων – Παιδείας και Θρησκευμάτων – Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Υγείας «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021).

Υπ' αρ. Κ1/118932/2017 Απόφαση Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης – Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων – Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Υγείας «Ρύθμιση θεμάτων επιδότησης και ασφάλισης της Μαθητείας των σπουδαστών των δημόσιων και ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ)» (ΦΕΚ 2440/Β/18-7-2017).

Υπ' αρ. Κ1/54877/2017 Απόφαση Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων «Τροποποίηση του Κανονισμού λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)» (ΦΕΚ 1245/Β/11-4-2017).

Υπ' αρ. 5954/2014 Απόφαση Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)» (ΦΕΚ 1807/Β/2-7-2014).

Υπ' αρ. 110998/2006 Απόφαση Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων – Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας «Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων» (ΦΕΚ 566/Β/8-5-2006).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ

Συντακτική ομάδα

Ρένα Βαρβιτσιώτη

Ελένη Θεοδωρή

Κωνσταντίνος Μαρκίδης

Δέσποινα Μπαμπανέλου

Επιμέλεια σύνταξης

Δέσποινα Μπαμπανέλου

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο συντάχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (IEK)» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5069281 μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-Ε.Κ.Τ.).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

